

НИЙСЛЭЛИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ГАЗАР
ULAANBAATAR CITY HEALTH DEPARTMENT

НИЙСЛЭЛИЙН ХҮН АМЫН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ

2022

Нийслэлийн Засаг даргын хэрэгжүүлэгч агентлаг Эрүүл мэндийн газар

Шуудангийн хаяг: Улаанбаатар хот, Чингэлтэй дүүрэг, 4-р хороо, Ж.Самбуугийн гудамж-16, Нийслэлийн засаг захиргааны III байр.

Энэхүү эмхтгэлийн талаархи саналыг дараах хаягаар ирүүлнэ үү.

Утас: 77990101

Э-шуудан: Info@ubhealth.mn, nemg.statistic2020@gmail.com

Вебсайт: <http://www.emg.ub.gov.mn>

Эрхэлсэн: П.Эрхэмбулган, НЗДХА - Эрүүл мэндийн газрын дарга

Хянасан: Н.Долгормаа,

Статистик, мэдээлэл цахим эрүүл мэндийн хэлтсийн дарга

Эмхэтгэсэн: Ц.Сонгиносүрэн, СМЦЭМХ-ийн ахлах мэргэжилтэн
Ш.Мөнхзул, СМЦЭМХ-ийн ахлах мэргэжилтэн
Г.Даваасүрэн, СМЦЭМХ-ийн мэргэжилтэн
Ц.Чогзол, НЭАХӨХ-ийн мэргэжилтэн
Б.Отгонжаргал, СХОХ-ийн ахлах мэргэжилтэн
Б.Дэлгэрцэцэг, ХУЭМТ-ийн статистикч
Д.Сайханжаргал, Баянзүрх эмнэлгийн статистикч
Н.Уранзаяа, СБЭМТ-ийн статистикч
Х.Эрдэнэжаргал, ЧЭМТ-ийн статистикч
Т.Ганчимэг, Энэрэл эмнэлгийн статистикч
З.Оюун-Эрдэнэ, БНЭМТ-ийн статистикч

ГАРЧИГ

Товчилсон үгийн жагсаалт	4
Өмнөх үг	5
Хураангуй үзүүлэлт.....	6
Бүлэг I.ХҮН АМ	7-13
Монгол Улсын хүн ам (Улаанбаатар хотын хүн ам)	7-8
Хүн ам зүйн үндсэн үзүүлэлт	8-10
Тогтвортой хөгжил	11-13
Бүлэг II. ЭХ, ХҮҮХДИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ	14-28
Жирэмсний хяналт ба төрөхийн өмнөх үеийн эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ	14-15
Төрөлт, төрөх үеийн эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ.....	16-18
Төрсний дараах үеийн эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ.....	19-20
Эхийн эндэгдэл	20-21
Жирэмслэлтээс сэргийлэх орчин үеийн арга, хэрэглээ.....	21-22
Үр хөндөлт.....	22-23
Хүүхдийн эрүүл мэнд	23-24
Нялхас болон 5 хүртэлх насны хүүхэд, өсвөр насны хүүхдийн эндэгдэл	24-28
Бүлэг III. ЭМНЭЛГИЙН ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭ	29-44
Амбулаторийн тусламж, үйлчилгээ	30-33
Хэвтүүлэн эмчлэх тусламж, үйлчилгээ	33-35
Эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ шатлалаар	35-44
Бүлэг IV. НИЙСЛЭЛИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН БАЙГУУЛЛАГЫН БҮТЭЦ, ХҮНИЙ НӨӨЦ.....	44-47
Бүлэг V.ХАЛДВАРТ ӨВЧИН.....	48-58
Амьсгалын замын халдвар	49-53
Гэдэсний халдвар	54-55
Бэлгийн замаар дамжих халдвар.....	55-58
Бүлэг VI. ХАЛДВАРТ БУС ӨВЧИН	59-89
Хүн амын нийт өвчлөл	59-69
Хүүхэд өсвөр үеийнхний өвчлөл	69-71
Хорт хавдрын өвчлөл.....	72-76
Халдварт бус өвчний эрт илрүүлэг	77-78
Сэтгэцийн эрүүл мэнд.....	79-80
Хэвтэн эмчлүүлэгсдийн өвчлөл.....	80-82
Бүлэг VII. ХҮН АМЫН НАС БАРАЛТ	83-89
Хүн амын нас баралтын тэргүүлэх шалтгаан	83-84
Хорт хавдрын нас баралт	84-87
Осол гэмтлийн нас баралт	88-89
Бүлэг VIII. НИЙСЛЭЛИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН САЛБАРЫН ЭДИЙН ЗАСГИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ	90-94
Бүлэг IX. ДЭЛХИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН БАЙГУУЛЛАГЫН НОМХОН ДАЛАЙН БАРУУН БҮСИЙН МЭДЭЭНИЙ САНД ОРДОГ ҮЗҮҮЛЭЛТ, УЛААНБААТАР ХОТ	

ТОВЧИЛСОН ҮГИЙН ТАЙЛБАР

АХБ	Азийн хөгжлийн банк
БГД	Баянгол дүүрэг
БЗД	Баянзүрх дүүрэг
БЗДХ	Бэлгийн замаар дамжих халдвар
БНД	Багануур дүүрэг
БХД	Багахангай дүүрэг
ВХА	Вируст гепатит А
ВХВ	Вируст гепатит В
ВХС	Вируст гепатит С
ГССҮТ	Гэмтэл согог судлалын үндэсний төв
ДЭМБ	Дэлхийн эрүүл мэндийн байгууллага
ДОХ	Дархлалын олдмол хомсдол
ДОТС	Шууд хяналттай богино хугацааны эмчилгээ
ЖСА	Жирэмслэлтээс сэргийлэх арга
НБЕК	Нас баралтын ерөнхий коэффициент
НЭМ	Нийгмийн эрүүлмэнд
НЭМГ	Нийслэлийн эрүүл мэндийн газар
НДШ	Нийгмийн даатгалын шимтгэл
НД	Налайх дүүрэг
НҮЭМ	Нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд
ОЭТС	Олон эмэнд тэсвэртэй сүрьеэ
ӨОУА	Өвчний Олон Улсын ангилал
СБД	Сүхбаатар дүүрэг
СХД	Сонгинохайрхан дүүрэг
ТЕК	Төрөлтийн ерөнхий коэффициент
ТНК	Төрөлтийн нийлбэр коэффициент
ТТК	Төрөлтийн тусгай коэффициент
УБ	Улаанбаатар
УНТЭ	Улсын нэгдүгээр төв эмнэлэг
УХТЭ	Улсын хоёрдугаар төв эмнэлэг
УГТЭ	Улсын гуравдугаар төвэмнэлэг
ХУД	Хан-Уул дүүрэг
ХӨСҮТ	Халдварт өвчин судлалын үндэсний төв
ХСҮТ	Хавдар судлалын үндэсний төв
ХДХВ	Хүний дархлал хомсдолын вирус
ХБНЭ	Хорих байгууллагын нэгдсэн эмнэлэг
ХХЭМБ	Хувийн хэвшлийн эрүүл мэндийн байгууллага
ЧД	Чингэлтэй дүүрэг
ЭМЯ	Эрүүл мэндийн яам
ЭХЭМҮТ	Эх, хүүхдийн эрүүл мэндийн үндэсний төв
ЭМТ	Эрүүл мэндийн төв
ЭМД	Эрүүл мэндийн даатгал

Өмнөтгөл

Нийслэлийн Эрүүл мэндийн газар нь эрүүл мэндийн байгууллагуудын албан ёсны статистик мэдээ, тайланд тулгуурлан, эрүүл мэндийн үндсэн үзүүлэлтийг олон улсын аргачлалын дагуу тооцон, дүн шинжилгээ хийж, эмхэтгэн жил бүр та бүхэнд хүртээл болгож байна.

Энэхүү 2022 оны эмхэтгэлд Нийслэлийн хүн ам зүйн үндсэн үзүүлэлт, эх, хүүхдийн эрүүл мэндийн үзүүлэлт, хүн амын өвчлөл, нас баралтын тэргүүлэх шалтгаан, эрүүл мэндийн салбарын хүний нөөц, санхүүжилт, хөрөнгө оруулалтын үзүүлэлтийг нэгтгэн, улс, аймгийн дундаж үзүүлэлттэй харьцуулсан 9 бүлэг бүхий мэдээллийг багтаасан болно.

Монгол улсын хүн ам 2022 оны байдлаар 3.457,5 болж, дундаж наслалт 71.0 болж нэмэгдсэн боловч эрэгтэй, эмэгтэй хүмүүсийн дундаж наслалтын зөрүү 9.4 жил байна. Нийслэл Улаанбаатар хотын хүн ам 1596.3 мянгад хүрч өнгөрсөн оноос 57.0 мянган хүнээр буюу 3.7 хувиар нэмэгдэж, дундаж наслалт 72.1-д хүрчээ.

Эрүүл мэндийн яам 2022 онд “Эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний чанар аюулгүй байдлын жил” уриатайгаар ажиллаж урьдчилан сэргийлэх, эрт илрүүлэг үзлэгийг зохион байгуулсан бөгөөд нийслэлийн хэмжээнд тус үзлэг, шинжилгээнд нийт 398767 иргэн хамрагдаж, хамрагдалтын хувь 24.8 байна.

Нийслэлийн хүн амын эрүүл мэндийн статистик үзүүлэлтийн сар, улирал, жилийн мэдээллийг манай цахим хуудас болох www.emg.ub.gov.mn-д хандан авах боломжтой.

Энэхүү эмхэтгэл нь бодлого боловсруулагч, бүх түвшний эрүүл мэндийн байгууллагын удирдах ажилтан болон эмч, мэргэжилтэн, бусад мэдээлэл хэрэглэгчдэд нотолгоонд тулгуурласан оновчтой шийдвэр гаргахад дэмжлэг үзүүлнэ гэдэгт найдаж байна.

ДАРГА

П.ЭРХЭМБУЛГАН

ХУРААНГУЙ ҮЗҮҮЛЭЛТ / DATA SUMMARY

Үзүүлэлт	Монгол Улс	Улаанбаатар хот
<i>Хүн ам</i>		
<i>Нийт</i>	3.457.5	1596.3
<i>Үүнээс: эрэгтэйчүүдийн эзлэх хувь</i>	49.1	48.3
<i>эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь</i>	50.9	51.7
<i>ТЕК</i>	19.5	23.2
<i>ТНК</i>	2.7	2.4
<i>НБЕК</i>	6.1	6.1
<i>Цэвэр өсөлт</i>	13.7	17.1
<i>Дундаж наслалт</i>	71.0	72.1
<i>Эх хүүхдийн эрүүл мэнд</i>		
<i>Төрсөн эх</i>	65098	34867
<i>Амьд төрсөн хүүхэд</i>	65586	35197
<i>Эхийн эндэгдэл 100000 амьд төрөлтөд</i>	35.1	28.4
<i>Нэг хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн түвшин</i>	12.4	12.5
<i>Тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн түвшин</i>	15.5	14.9
<i>Амьгүй төрөлтийн түвшин</i>	5.3	5.7
<i>Жирэмсний эрт хяналтын хувь</i>	91.6	91.7
<i>Хэвтүүлэн эмчлэх тусламж, үйлчилгээ</i>		
<i>Дундаж ор хоног</i>	6.8	6.6
<i>Орны эргэлт</i>	34.2	35.2
<i>Орны фонд ашиглалтын хувь</i>	63.7	63.8
<i>Хүний нөөц</i>		
<i>10000 хүн ам ногдох их эмч</i>	41.9	58.1
<i>10000 хүн амд ногдох сувилагч</i>	41.8	41.8
<i>10000 хүн ам ногдох эмнэлгийн мэргэжилтэн</i>	189.6	236.5
<i>Эмч/сувилагчийн харьцаа</i>	1.0:1.0	1.0:0.8
<i>Нэг эмчид ногдох хүний тоо</i>	239	172
<i>Эрүүл мэндийн байгууллага</i>		
<i>Нийт ЭМБ</i>	4952	2534
<i>Үүнээс: Өрхийн эрүүл мэндийн төв</i>	207	131
<i>Тосгоны эрүүл мэндийн төв</i>	19	4

БҮЛЭГ I. ХҮН АМ

1.1. ХҮН АМ

Монгол Улсын хүн ам 1921 онд 649,9 мянга, 1962 онд 1 сая хүн амтай болж, 1988 онд 2 сая дахь иргэнээ өлгийдөн авсан бол 2015 онд 3 сая хүн амтай болон хүн амын өсөлт тогтмол өссөн үзүүлэлттэй байна. Монгол улсын хүн амын тоо 2022 оны жилийн эцсийн байдлаар 3 сая 457.5 мянга болж, өмнөх оноос 47.6 мянган хүнээр буюу 1.4 хувиар өслөө. Нийт хүн амын 69.1 хувь нь хот суурин газар, 30.9 хувь нь хөдөө амьдарч байна.

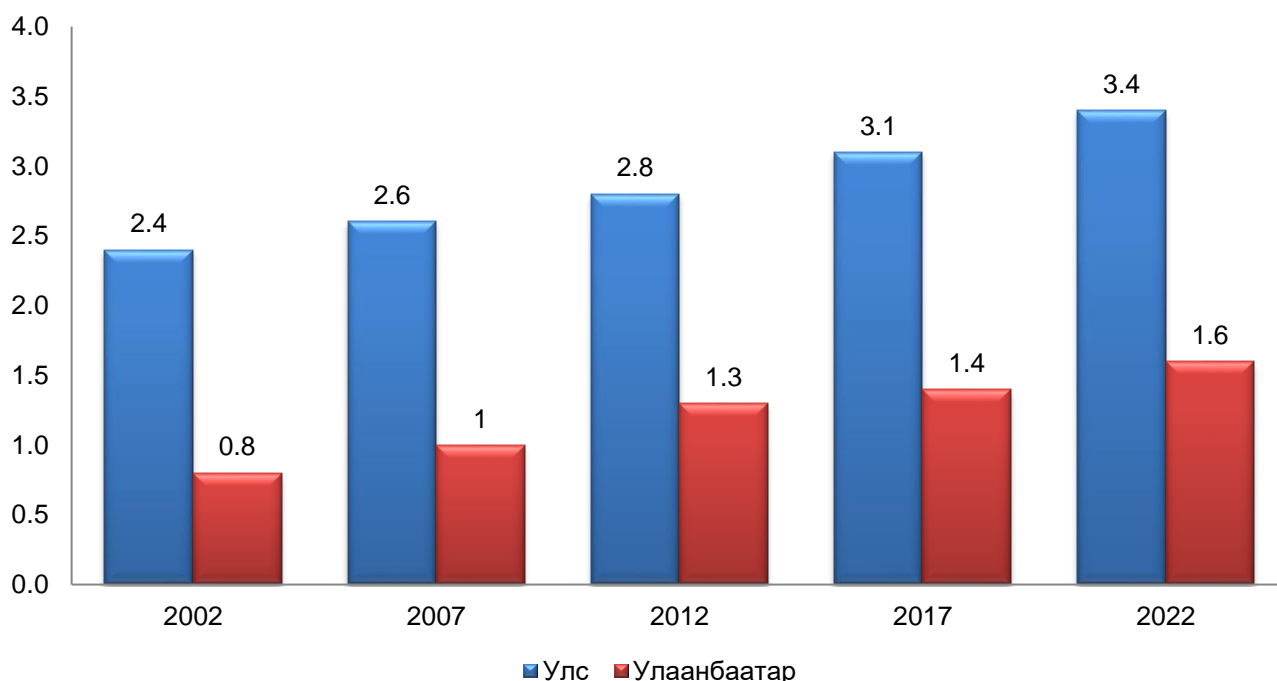
Хүн амын 49.1 хувийг эрэгтэйчүүд, 50.9 хувийг эмэгтэйчүүд эзэлж байгаа ба хүйсийн харьцаа буюу 100 эмэгтэйд ногдох эрчүүдийн тоо 96 байна. 920.2 мянган өрх амьдарч байгаа ба дунджаар 1 өрхөд 3.7 хүн ногдож байна.

Улаанбаатар хотын 4,704.4 км² нутаг дэвсгэрт нийт хүн амын 48.9 хувь нь оршин сууж байна. 2022 оны байдлаар Улаанбаатар хотын суурин 1.596.335 хүн ам 9 дүүрэгт оршин сууж байгаа ба өмнөх оноос 57.1 мянган хүнээр буюу 3.6 хувиар өслөө.

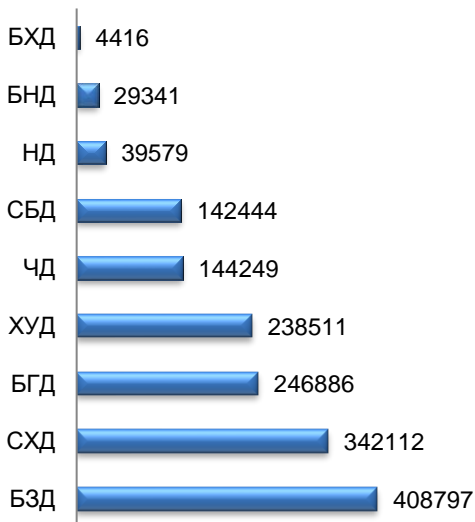
Нийслэлийн хүн амын 48.3 хувийг эрэгтэйчүүд, 51.7 хувийг эмэгтэйчүүд эзэлж байгаа ба хүйсийн харьцаа 100 эмэгтэйд 93.5 эрэгтэй ногдож байна. Насны бүтцээр авч үзэхэд 15 хүртэлх насны хүүхэд 32.9 хувийг, 15-19 насны хүүхэд 6.2 хувийг, 20-64 насны хүн ам 56.1 хувийг, 65 дээш насны хүн ам 4.8 хувийг тус тус эзэлж байна. Улаанбаатар хотод 100-аас дээш настай 37 өндөр настан амьдарч байгаагаас 16.2 хувь нь эрэгтэй, 83.8 хувийг эмэгтэй ахмад настан эзэлж байна.

2022 оны байдлаар 431.0 мянган өрх амьдарч байгаа ба дунджаар 1 өрхөд 3.7 хүн ногдож байна.

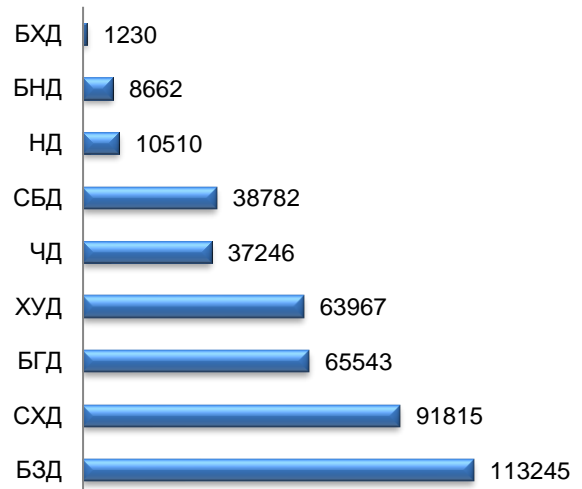
Улаанбаатар хотын суурин хүн амын тоо, сонгосон оноор, сая.хүн

Улаанбаатар хотын суурин хүн ам, дүүргээр, 2022 он

Улаанбаатар хотын өрхийн тоо, дүүргээр, 2022он

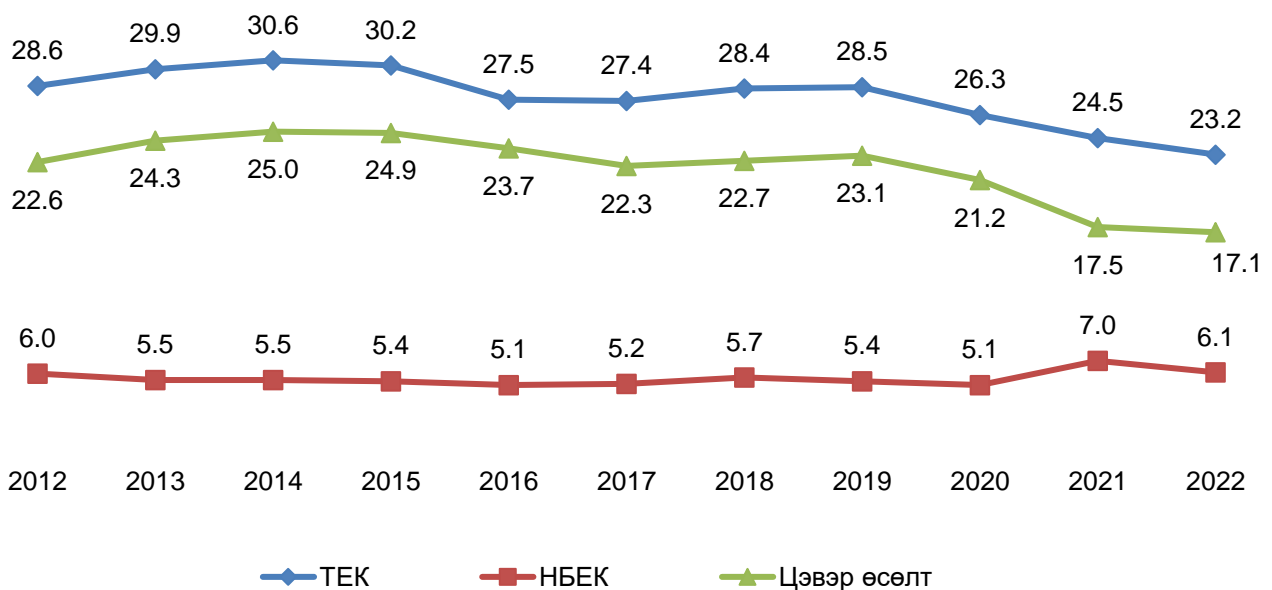
1.2. ХҮН АМ ЗҮЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ, ДУНДАЖ НАСЛАЛТ

Цэвэр өсөлт

Хүн амын цэвэр өсөлтийн түвшин нь хүн амын тооны өөрчлөлтийг 1 000 хүн амд харьцуулсан үзүүлэлт юм. Уг үзүүлэлт нь хүн амын дундаж наслалтыг тооцох, хүн амын хэтийн төлөвийг тооцох, хүн амын талаар төрөөс баримтлах бодлогын үр дүнг үнэлэх, улс орны хөгжлийн тогтвортой байдлыг үнэлэхэд ашиглана.

Улаанбаатар хотод 2021 онд 1000 хүн амд ногдох төрөлтийн түвшин 24.5 байсан бол 2022 онд 23.2 болж 1.3 пунктээр буурсан байна.

Хүн ам зүйн үзүүлэлт, сүүлийн 11 жилээр

Хүн ам зүйн үндсэн үзүүлэлт, сүүлийн 11 жилээр

Он/ Year	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Насны бүлгээр /хувиар/ (%)											
Эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь/ (%)	52.7	52.4	52.2	51.6	52.1	52.1	51.6	51.6	51.7	50.9	51.7
0-15 хүртэлх нас/	27.6	26.8	26.8	29.7	29.4	29.9	31.4	32.4	33.0	32.1	32.9
15-64 нас/ 15-64	68.4	69.3	69.1	66.4	66.7	66.1	64.6	63.3	62.5	63.4	62.3
65-аас дээш/	4.1	3.9	4.0	3.8	3.9	4.0	4.0	4.3	4.5	4.5	4.8
Хүн ам зүйн коэффициентууд											
ТЕК	28.6	29.9	30.6	30.2	27.5	27.4	28.4	28.5	26.3	24.5	23.1
НБЕК	6.0	5.5	5.5	5.4	5.1	5.2	5.7	5.4	5.1	7.0	6.1
Цэвэр өсөлт	22.6	24.3	25	24.9	23.7	22.3	22.7	23.1	21.2	17.5	17.0

Хүн ам зүйн үзүүлэлт, дүүргээр, 2022 он

№	Үзүүлэлт	БГД	БЗД	СХД	СБД	ХУД	ЧД	НД	БНД	БХД	УБ дундаж	Эх сурвалж
1	Газар нутгийн хэмжээ (1000 км ²)	29.49	1.244.12	1.200.63	208.4	484.66	89.3	687.6	620.2	140	4.704.4	НСГ/CSO
2	Хүн амын тоо	246886	408797	342112	142444	238511	144249	39579	29341	4416	1596335	НСГ/CSO
Хүн амын тоо насны бүлгээр (%)												
3	0-4 нас/ 0-4	10.7	10.8	11.1	9.8	11.7	10.1	10.8	1.9	2.2	10.8	НСГ/CSO
	5-14 нас/ 5-14	22.5	22.0	22.0	21.2	23.2	21.1	22.1	21.7	22.0	22.1	НСГ/CSO
	65 дээш нас/	5.2	4.4	4.4	6.2	4.5	5.5	5.3	6.4	7.8	4.8	НСГ/CSO
4	Төрөлтийн түвшин (1000 хүн амд)	16.3	18.1	18.4	16.4	20.3	18.0	21.7	17.7	18.8	23.2	НЭМГ/UBHD
5	Нас баралтын түвшин (1000 хүн амд)	4.2	4.4	5.2	5.8	3.7	6.3	6.5	6.2	3.6	6.1	НЭМГ/UBHD
6	Цэвэр өсөлт	12.1	13.7	13.2	10.5	16.6	11.8	15.2	11.6	15.2	17.1	НЭМГ/UBHD
7	Төрөлтийн тусгай коэффициент (15-49 насны эмэгтэйчүүд)	62.3	69.8	74.0	65.6	78.2	73.6	90.7	73.3	82.4	86.3	НЭМГ/UBHD

Дундаж наслалт

Төрөлтөөс тооцсон дундаж наслалт нь хүний хөгжлийн индексийн бүрэлдэхүүн хэсэг бөгөөд 2022 оны байдлаар Монгол улсын хүн амын дундаж наслалт нь 71.0 болж өмнөх оны түвшингээс 0.3 жилээр нэмэгдсэн бөгөөд эмэгтэйчүүдийн дундаж наслалт 76.5, эрэгтэйчүүдийн дундаж наслалт 67.1 жил байна.

Дундаж наслалтын хувьд хүйсийн ялгаа аль ч улс оронд байдаг ба эмэгтэйчүүд эрэгтэйчүүдээс дунджаар 4 насаар илүү бөгөөд манай улсын хувьд 9.4 жилээр, Улаанбаатар хотын хувьд 8.2 жилээр илүү байна.

Улаанбаатар хотын хүн амын дундаж наслалт 72.1 үүнээс эрэгтэйчүүдийн дундаж наслалт 67.3, эмэгтэйчүүдийн дундаж наслалт 75.5 байгаа нь эрэгтэйчүүдийн амьдрах хугацаа эмэгтэйчүүдийнхээс 8.2 жилээр бага байна.

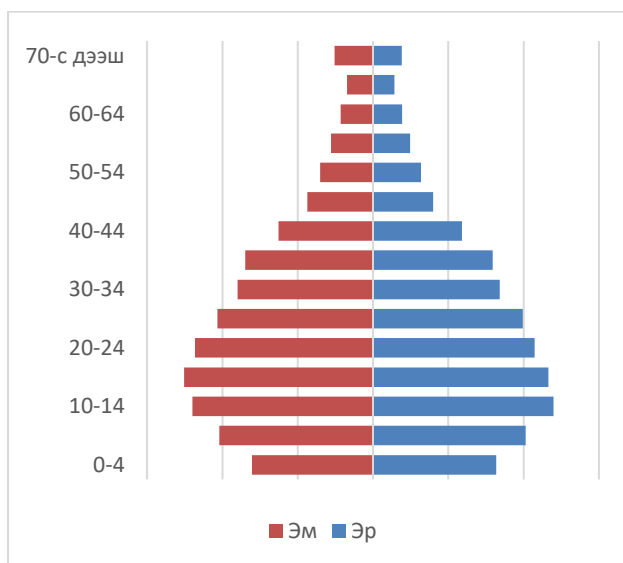
Аливаа улсын хүн амын дотор залуу насны хүн амын эзлэх хувь их байвал хүн ам зүйн шинжлэх ухаанд залуу хүн амтай улс гэж үздэг. Ихэнх хөгжиж байгаа орнуудад хүн амын бараг хагас нь 15-аас доош насныхан, 10-15 орчим хувь нь 65 буюу түүнээс дээш насныхан байдаг.

Манай орны хувьд 2022 оны байдлаар 15-аас доош насныхан 31.9 хувь, 65 буюу түүнээс дээш насныхан 4.7 хувийг эзэлж байгаа бол Улаанбаатар хотын хувьд 15-аас доош насныхан 32.9 хувь, 65 буюу түүнээс дээш насныхан 4.8 хувийг эзэлж байна.

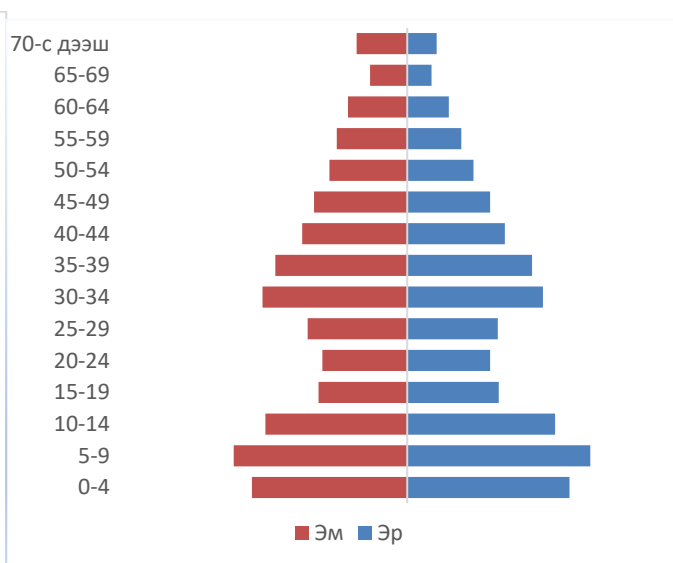
Хүн амын нас, хүйсийн суварга

Хүн амын нас, хүйсийн суварга нь цаг хугацааны тодорхой үеийн хүн амын нөхөн үржихүйн тасралтгүй процессын явцыг харуулна. Хэрэв хүн амын нөхөн үржихүйн процессын тухайлбал төрөлт, нас баралтын түвшинд ямар нэг өөрчлөлт гараагүй тохиолдолд насны суварга нь тэнцүүхэн дүрслэгдэх ба урт хугацааны туршид төрөлтийн өндөр түвшин хадгалагдаж, нас баралтын түвшин ч харьцангуй өндөр байсан тохиолдолд суваргын суурь нь өргөн, орой руугаа нарийссан хэлбэртэй, харин төрөлт, нас баралтын түвшин бага байсан тохиолдолд суурь нь нарийхан, орой руугаа өргөссөн хэлбэртэй байна.

Нас, хүйсийн суварга, 2002 он

Нас, хүйсийн суварга, 2022 он

2002 болон 2022 оны хүн амын нас, хүйсийн суваргыг харьцуулахад 2002 онд харьцангуй пирамид хэлбэртэй байхад 2022 оны суварга нь дунд хэсгээрээ аажмаар өргөсөж байгаа нь Улаанбаатар хотын хүн амын дийлэнх нь идэр насны хүн ам эзэлж, хөдөлмөрийн насны хүн ам нэмэгдэж хүн ам зүйн цонх үе үргэлжлэхийг харуулж байна. Сүүлийн жилүүдэд төрөлт тогтвортой нэмэгдэж 0-4, 5-9 насны хүн ам их байгаа нь суурь өргөн бүтэцтэй байгааг харуулж байна.

1.3 “АЛСЫН ХАРАА-2050” ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГО

“Тогтвортой хөгжил-2023 хөтөлбөр”-ийг анх 2012 онд Рио Де Жанейро хотод улс орнуудын төрийн тэргүүнүүд оролцсон НҮБ-ын “Тогтвортой хөгжил” бага хурлын үеэр санаачилсан. Тогтвортой Хөгжлийн зорилго нь 2015 онд хэрэгжилтийн хугацаа нь дуусгавар болсон Мянганы хөгжлийн зорилтын үргэлжлэл бөгөөд 2015 оны 9-р сард НҮБ-ын дээд хэмжээний 70 дугаар чуулганаар 2030 он хүртэлх Тогтвортой хөгжлийн 17 зорилго, 169 зорилтыг баталсан.

Монгол Улсын Их Хурлын 2016 оны 02 дугаар сарын 05-ны өдрийн 19 дүгээр тогтоолоор “Монгол Улсын тогтвортой хөгжлийн үзэл баримтлал-2030”-ыг батлан гаргаж тус зорилтын үрэлжлэл болох Алсын хараа 2050 Монгол улсын урт хугацаан хөгжлийн бодлогыг Монгол Улсын их хурлын 2020 оны 52-р тогтоолоор батлан хэрэгжүүлж байна. “Алсын хараа-2050” Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлого 3 үе шаттай бөгөөд I үе шат (2021-2030), II үе шат (2031-2040), III үе шат (2041-2050) онд хэрэгжинэ.

“Алсын хараа-2050” Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлогын 2 дугаар зүйл Хүний хөгжлийн бодлогот “Эрүүл мэнд”-ийн зорилтыг дэвшүүлсэн тавьсан.

Зорилт 2.2. Эрүүл мэндийн дадал хэвшилтэй, идэвхтэй амьдралын хэв маягтай иргэн төлөвшүүлэн эрүүл мэндийн чанар, хүртээмж, үр дүнтэй тогтолцоог хөгжүүлнэ.

Зорилтыг хэрэгжүүлэх үе шат, хүрэх үр дүн

I үе шат (2021-2030): Эрүүл мэндийн чанар, хүртээмжтэй тогтолцооны шинэчлэлийг үе.

II үе шат (2031-2040): Амьдралын зөв дадал, хэвшилтэй иргэн төлөвшүүлэх үе.

III үе шат (2041-2050): Эрүүл амьдралын хэв маягийг дэмжих үе.

I үе шат (2021-2030): Эрүүл мэндийн чанар, хүртээмжтэй тогтолцооны шинэчлэлийн үе:

1. Иргэн, гэр бүл ажил олгоогчийн оролцоонд тулгуурласан нийгмийн эрүүл мэндийн тогтолцоо бэхэжсэн байна.
2. Нотолгоонд суурилсан орчин үеийн оношилгоо, эмчилгээний техник, технологийн дэвшлийг нэвтрүүлж, эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний чанар, гүйцэтгэлд тулгуурласан санхүүжилт, даатгалын тогтолцоотой болсон байна.
3. Эрүүл мэндийн салбарт цахим үйлчилгээг өргөжүүлэн үндэсний эрүүл мэндийн мэдээллийн сан бүрдсэн байна.
4. Эрүүл мэндийн хүний нөөцийн хангалт, ур чадвар, нийгмийн хамгааллыг сайжруулсан байна.
5. Эрүүл мэндийн даатгалд хамрагддаг эмчилгээ, үйлчилгээний хамрагдах хүрээг нэмэгдүүлж, зонхилон тохиолдох өвчнийг эрт илрүүлж, өвчлөл, нас баралтын эрсдэлт хүчин зүйл буурсан байна.
6. Эрүүл мэндийн үйлчилгээнд даатгалын, улсын төсвийн болон хувь хүний санхүүжилтийн зохистой харьцааг бий болгож, хүн амын эрүүл амьдралын хэвшлийг төлөвшүүлж, иргэн бүрийг эрүүл мэндийн анхан шатны тусламж, үйлчилгээнд бүрэн хамруулж, нийт сумыг хамарсан алсын зайн үндэсний сүлжээг бий болгож, хүн амын дундаж наслалт уртассан байна.
7. Эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг сайжруулж, зүрх судасны өвчлөлөөс болон хорт хавдраас шалгаалсан нас баралт буурсан байна.

Эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг сайжруулж, 10 000 хүн амд ногдох зүрх, судасны өвчлөлөөс шалтгаалсан нас баралт, хорт хавдраас шалтгаалсан нас баралтыг бууруулах.

Үзүүлэлт	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2025	2030
Зүрх судасны тогтолцооны өвчлөлийн шалтгаант нас баралт, 10000 хүн амд														
Улсын дундаж	22.6	20.9	19.6	19.1	18.8	17.5	17.4	18.9	17.3	16.4	18.9	17.5	16 ^a	14 ^a
УБ хот	21.8	17.7	18.5	16.3	15.1	14.6	14.8	16.5	15.5	15.2	18.1	16.4	-	-
Хорт хавдрын нас баралт, 10000 хүн амд														
Улсын дундаж	12.7	12.6	13.0	13.5	13.6	13.4	13.0	13.6	14.4	13.0	12.9	13.0		
УБ хот	16.4	12.7	12.7	12.3	12.1	12.8	12.5	14.1	14.1	12.8	13.5	13.6		

Эх үүсвэр: а. Монгол Улсын Их Хурлын тогтоол 19, “Монгол улсын тогтвортой хөгжлийн үзэл баримтлал-2030” батлах тухай, 2016

8. Товлолт дархлаажуулалтын хамралтыг нэмэгдүүлж, вирус гепатитын өвчлөл, сүрьеэгийн тохиолдлыг бууруулсан байна.

Сүрьеэ болон вирус гепатитийн өвчлөл, 10000 хүн амд, сонгосон онуудаар

Үзүүлэлт	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2025	2030
Сүрьеэгийн өвчлөлт, 10000 хүн амд														
Улсын дундаж	14.3	13.9	14.2	14.1	14.1	13.1	12.4	11.0	11.2	10.2	7.1	6.9	14 ^a	13 ^a
УБ хот	20.1	19.1	19.7	20.4	19.7	18.6	16.6	14.8	14.7	14.1	9.6	8.5	-	-
Вирус гепатитийн өвчлөл, 10000 хүн амд														
Улсын дундаж	52.7	24.1	8.8	3.9	2.9	1.8	1.7	1.5	1.6	1.3	0.4	0.6	2.5 ^a	2 ^a
УБ хот	42.0	23.0	9.9	4.9	4.1	2.6	2.4	2.0	1.6	1.0	0.4	0.8	-	-

Эх үүсвэр: а. Монгол Улсын Их Хурлын тогтоол 19, “Монгол улсын тогтвортой хөгжлийн үзэл баримтлал-2030” батлах тухай, 2016 /Source: а. Resolution No 19, State Great Khural, Mongolia “Approving Mongolia Sustainable Development Vision-2030”, 2016

9. Сэргийлж болох эх, хүүхдийн эндэгдэлд нөлөөлөх хүчин зүйлийг багасгаж, эх, нялхсын болон 5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн түвшин буурсан байна.

Эхийн эндэгдлийн түвшин (100 000 амьд төрөлтөд), сонгосон онуудаар

Үзүүлэлт	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2025	2030
Улсын дундаж	48.2	50.8	42.6	30.6	26.0	48.6	26.9	27.1	23.0	30.2	94.9	35,1	20.0 ^a	15.0 ^a
УБ хот	44.2	43.0	52.3	35.9	28.8	41.8	31.2	29.5	24.3	27.7	118.1	28,4	-	
Аймгийн дундаж	51.8	58.6	32.8	25.0	23.0	56.0	22.3	24.4	21.6	32.9	70.9	42,8	-	

Эх үүсвэр: а. Монгол Улсын Их Хурлын тогтоол 19, “Монгол улсын тогтвортой хөгжлийн үзэл баримтлал-2030” батлах тухай, 2016 Нялхсын болон 5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн түвшин (1000 амьд төрөлтөд),

Үзүүлэлт	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2025	2030
Нэг хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл, 1000 амьд төрөлтөд														
Улсын дундаж	16.3	15.3	14.6	15.3	15.3	16.8	13.6	13.4	13.3	13.7	11.6	12.4	11 ^a	8 ^a
УБ хот	13.3	13.1	13.6	15.0	14.7	15.0	12.7	13.6	12.9	13.2	11.1	12.5	-	-
Аймгийн дундаж	19.2	17.5	15.7	15.7	15.9	18.8	14.5	13.1	13.8	14.3	12.0	12.3	-	-
5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл /1000 амьд төрөлтөд														
Улсын дундаж	20	18.7	18.0	18.4	18.3	20.8	16.7	16.9	16.1	14.0	13.9	15.5	12 ^a	9 ^a
УБ хот	16.2	16.0	16.3	17.8	17.3	18.2	15.4	16.1	14.9	13.4	13.1	14.9	-	-
Аймгийн дундаж	23.5	21.3	19.7	19.0	19.2	23.7	18.1	17.7	17.6	14.6	14.7	16.2	-	-

Эх үүсвэр: а. Монгол Улсын Их Хурлын тогтоол 19, “Монгол улсын тогтвортой хөгжлийн үзэл баримтлал-2030” батлах тухай, 2016

БҮЛЭГ II. ЭХ ХҮҮХДИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ

Монгол улсын Эрүүл мэндийн сайдын 2021 оны 12 дугаар сарын 09-ний өдрийн А/760 дугаар тушаалаар “Эх, хүүхэд, нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд” арга хэмжээний төлөвлөгөөг батлан хэрэгжүүлж байгаа бөгөөд 2021-2024 онуудад Эх, хүүхэд, нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийг дэмжих, тусламж үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг сайжруулах замаар эх, хүүхдийн өвчлөл, эндэгдлийг тогтвортой бууруулах зорилт тавьсан байна.

2.1. ЖИРЭМСНИЙ ХЯНАЛТ, ТӨРӨХИЙН ӨМНӨХ ҮЕИЙН ЭМНЭЛГИЙН ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭ

Жирэмсэн үеийн хяналт нь эх, ургийн эрүүл мэндэд учирч болох эрсдэлт хүчин зүйлүүдийг цаг алдалгүй илрүүлэх, хүндрэлээс урьдчилан сэргийлэх, эсэн мэнд амаржуулах, төрсний дараах үед тусламжийг цаг алдалгүй үзүүлэхэд чиглэгддэг нэн чухал тусламж, үйлчилгээ юм.

ДЭМБ-аас жирэмсэн үеийн хяналтад дундажаар найман удаа хамрагдсан байхыг зөвлөмж болгосон ба цусны даралт хэмжих, шээсэнд бактери, уураг илрүүлэх шинжилгээ, тэмбүү болон далд хэлбэрийн цус багадалтыг илрүүлэх цусны шинжилгээ, жин/өндрийн хэмжилт зэрэг тусгайлсан үйлчилгээг зөвлөмж болгодог.

Манай улсад хэвийн явцтай жирэмсэн эмэгтэйг 6 удаа, өндөр эрсдэлтэй жирэмсэн эмэгтэйг 8 удаа үзүүлэхийг зөвлөдөг бөгөөд эх жирэмсэн болсноо мэдмэгц 12 долоо хоногоос дотогш хугацаанд эхний үзлэгт хамрагдахыг шаарддаг.

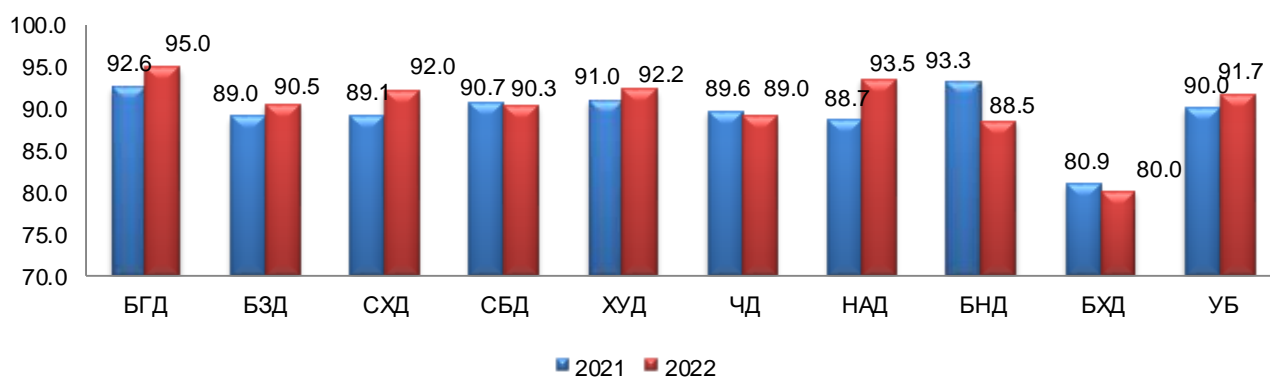
Төрөхийн өмнөх эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ нь жирэмснийг эрт илрүүлж, жирэмсэн эмэгтэйчүүдийг жирэмсний эрт үед хяналтад авч, жирэмсний хугацаанд 6 ба түүнээс дээш удаа эмчийн хяналтад хамруулах, жирэмсэн эхчүүдийг цусны ерөнхий шинжилгээ, БЗДХ-ын шинжилгээнд бүрэн хамруулах нь цус багадалт, жирэмсний хожуу хордлого, бөөрний эмгэг, ургийн болон бусад эмгэгийг эрт илрүүлж, жирэмслэлт төрөлтийн хүндрэлээс сэргийлэх, хүндрэлийг эрт илрүүлж цаг алдалгүй эмчлэх, хавсарсан өвчнийг оношлох, эмчлэх мөн жирэмсний болон төрөх үеийн хүндрэлийг бууруулахад чиглэгдэж байна.

2.1.1. Жирэмсний хяналт

2022 оны жилийн эцсийн байдлаар НЭМГ-ын харьяа эмнэлэг, төвд нийт жирэмсний хяналтад 35113 эмэгтэй хамрагдсанаас 91.7 хувь нь жирэмсний эхний 3 сартайд, 7.7 хувь нь 4-6 сартайд, 0.6 хувь нь 7 ба түүнээс дээш сартайд хяналтад хамрагдаж байна.

Жирэмсний эрт хяналтын хувь 91.7 хувь болж, өмнөх оноос 1.7 хувиар нэмэгдэж, улсын дунджаас 0.1 хувиар, аймгийн дундажаас 0.2 хувиар их үзүүлэлттэй байна. Жирэмсний эрт хяналтын хувь Баянзүрх, Сүхбаатар, Чингэлтэй, Багануур, Багахангай дүүрэг болон Туул ТЭМТ-д Нийслэлийн дунджаас бага байна.

Жирэмсний эрт хяналтын хувь, дүүргээр, 2021-2022

НЭМГ-ын харъяа эрүүл мэндийн байгууллагад хяналтанд хамрагдсан нийт жирэмсэн эмэгтэйчүүдийн 97.7 хувь нь цусны шинжилгээ хийлгэснээс 5.0 хувь нь цус багадалттай байгаа нь улсын дунджаас /4.4/ 0.6-аар, аймгийн дунджаас /3.7/ 1.3-ээр тус тус их байна.

Шинээр хяналтад хамрагдсан жирэмсэн эмэгтэйчүүдийн 99.9 хувь нь тэмбүү илрүүлэх ийлдэс судлалын шинжилгээнд хамрагдсанаас 1.6 хувьд нь тэмбүү өвчин илэрсэн ба энэ үзүүлэлт нь улсын дундажаас 0.2 хувь их байна. БГДЭМТ 2.0, СХДЭМТ 2.0, ЧДЭМТ 3.6, СХДНЭ 2.4 хувь байгаа нь Нийслэлийн дундаж үзүүлэлтээс 0.4-2.0 хувиар их байна.

Заг хүйтэн илрүүлэх шинжилгээнд жирэмсэн эмэгтэйчүүдийн 99.7 хувь нь хамрагдсанаас 0.1 хувьд нь заг хүйтэн илэрч улсын дундажаас 0.1 хувиар бага байна. СХДЭМТ 0.2, ЧДЭМТ 0.2, НДЭМТ 0.4, СХДНЭ 0.2 хувийг тус тус эзэлж Нийслэлийн дундаж үзүүлэлтээс 0.1-0.2 хувиар их байна.

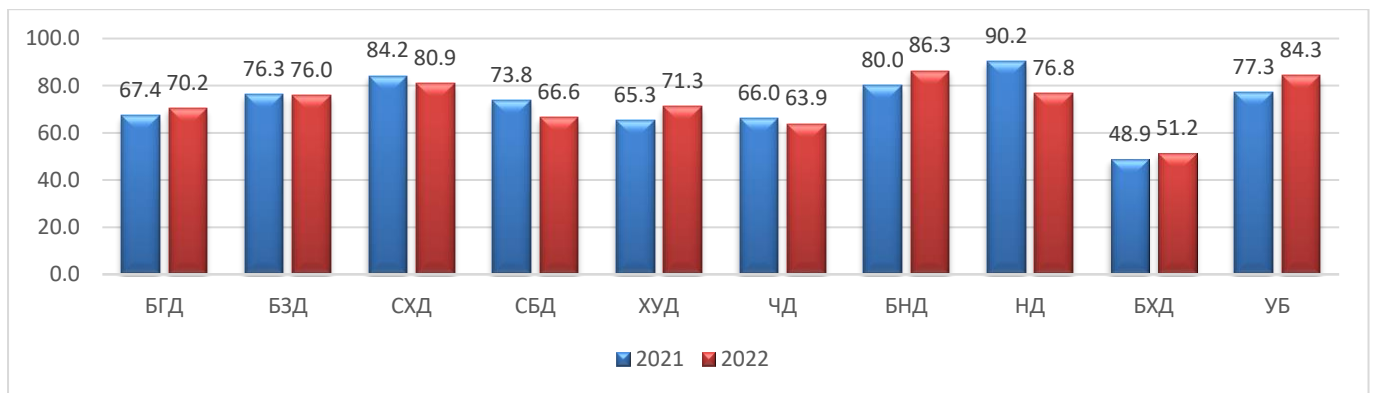
Трихомониаз илрүүлэх шинжилгээнд жирэмсэн эмэгтэйчүүдийн 99.7 хувь нь хамрагдсанаас 1.1 хувь нь эерэг гарч улсын дундажаас 0.1 хувь бага байна. БГДЭМТ 1.3, БЗДЭМТ 1.3, ЧДЭМТ 2.2, НДЭМТ 1.8, БНДЭМТ 1.7, СХДНЭ 1.9 хувь байгаа нь Нийслэлийн дундаж үзүүлэлтээс 0.2-1.1 хувиар их байна.

Жирэмсэн эмэгтэйчүүдийн 2.1 хувьд нь вируст гепатит В, 1.2 хувьд нь вируст гепатит С тус тус илэрсэн байна.

2.1.2 Жирэмсний хугацаанд 6 ба түүнээс дээш удаа хяналтанд хамрагдсан эмэгтэйчүүдийн хувь

2022 оны байдлаар улсын хэмжээнд нийт төрсөн эхчүүдийн 81.8 хувь нь жирэмсний хугацаандаа 6 ба түүнээс дээш удаа үзүүлж хяналтад байж төрсөн бол Улаанбаатар хотод төрсөн эхчүүдийн 84.3 хувь байгаа нь улсын дунджаас 2.5 хувиар, аймгийн дунджаас 5.4 хувиар тус тус өндөр байна.

График: Жирэмсний хугацаандаа 6 ба түүнээс дээш удаа хяналтад хамрагдсан эмэгтэйчүүдийн хувь, дүүргээр /2021-2022/

2.2. ТӨРӨЛТ, ТӨРӨХ ҮЕИЙН ЭМНЭЛГИЙН ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭ

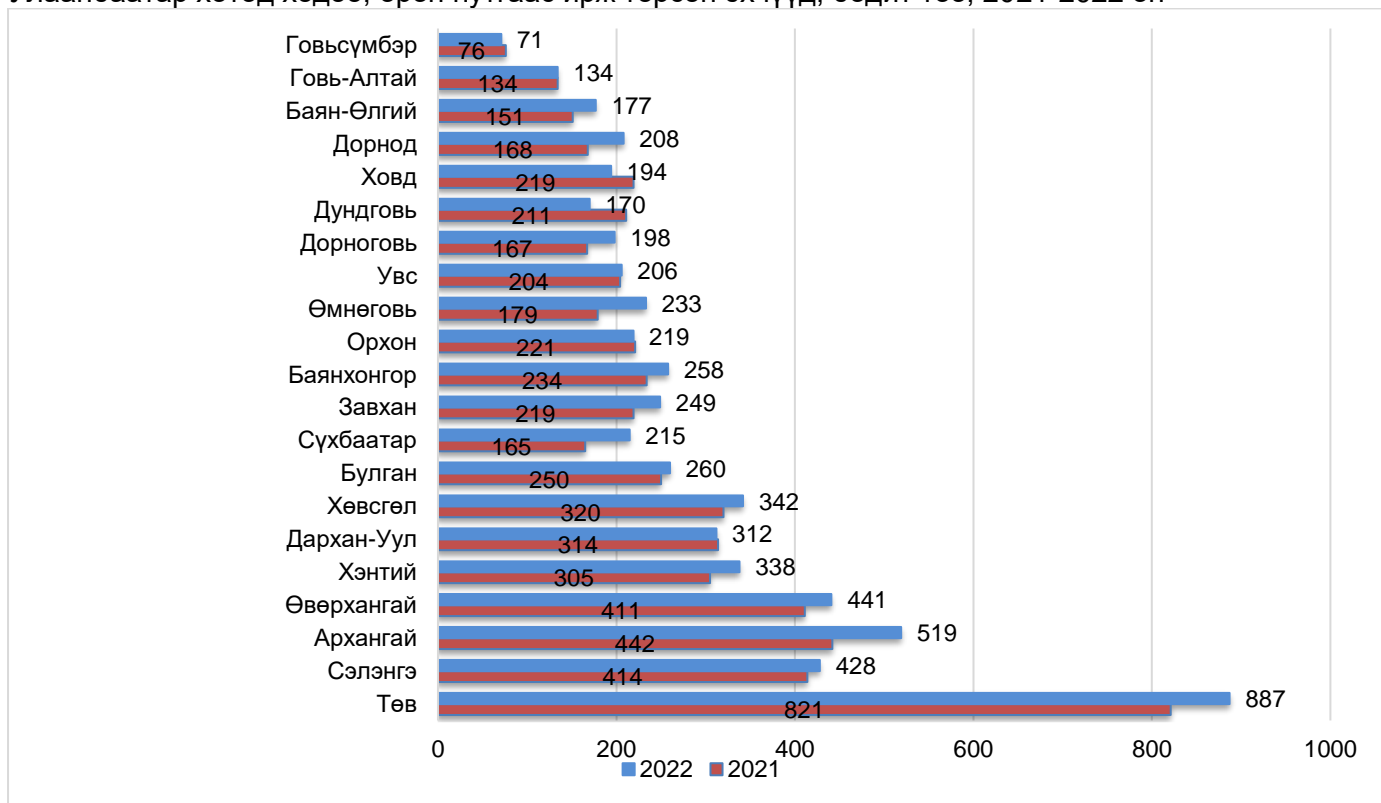
Эх, хүүхдийн эрүүл мэндийг дэмжих төрөөс баримталж буй бодлого салбарын тэргүүлэх чиглэл болоход олон талт арга хэмжээг авч хэрэгжүүлсний үр дүнд төрөх үеийн эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээ сайжирсаар байна.

2022 онд Улсын хэмжээнд 65098 эх амаржсан нь өмнөх онтой харьцуулахад 6068 тохиолдлоор буюу 8.5 хувиар, Улаанбаатар хотод 34867 эх амаржиж өмнөх онтой харьцуулахад төрөлт 1236 тохиолдлоор буюу 3.4 хувиар тус тус буурсан байна.

2022 онд Улаанбаатар хотод хөдөө, орон нутгаас 6059 эх ирж амаржсан нь нийт төрөлтийн 17.4 хувийг эзэлж байна. Энэ нь өмнөх оноос 435 тохиолдлоор буюу 7.7 хувиар өссөн байна.

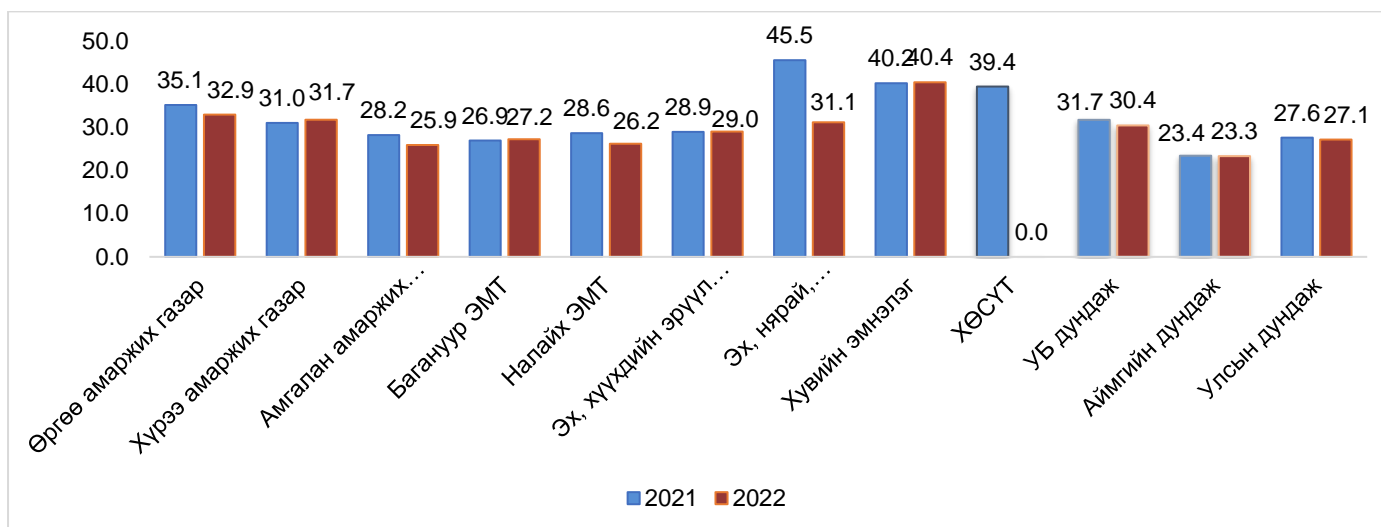
Нийт төрөлтийн 27.0 хувь нь Эх, хүүхдийн эрүүл мэндийн үндэсний төв, 22.8 хувь нь Нийслэлийн өргөө амаржих газар, 19.1 хувь нь Нийслэлийн амгалан амаржих газар, 10.7 хувь нь Эх, нярай эмэгтэйчүүдийн үндэсний төв, 10.1 хувь нь Нийслэлийн хүрээ амаржих газар, 6.6 хувь нь хувийн эмнэлгүүд, 3.7 хувь нь Аймаг, дүүргийн эрүүл мэндийн төвд байна.

Улаанбаатар хотод хөдөө, орон нутгаас ирж төрсөн эхчүүд, бодит тоо, 2021-2022 он

ДЭМБ-ын зөвлөснөөр нийт төрөлтийн 15 хүртэлх хувь нь мэс заслын аргаар төрүүлж болно гэж зөвлөдөг. Улаанбаатар хотын хувьд 30.4 хувь нь мэс заслаар хүүхдээ төрүүлсэн байгаа нь өмнөх оноос 1.3 хувиар бага, улсын дунджаас 3.3 хувиар, аймгийн дунджаас 7.1 хувиар их байна.

Нийт төрөлтөд мэс заслын аргаар төрүүлсэн төрөлтийн эзлэх хувь, эрүүл мэндийн байгууллагаар, 2021-2022 он

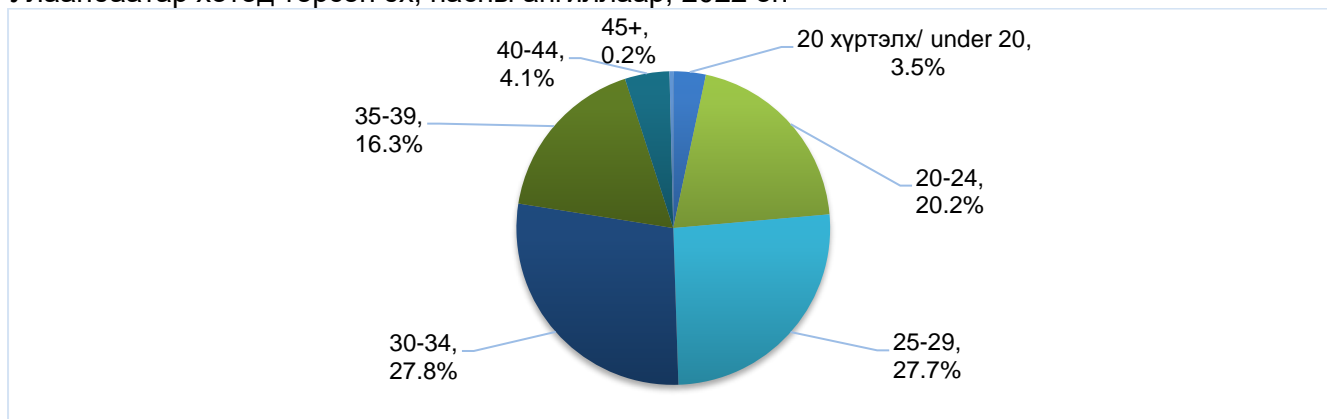

НЭМГ-ын харьяа Өргөө, Хүрээ, Амгалан амаржих газар, Багануур, Налайх, Багахангай ЭМТ, Жаргалант ТЭМТ болон “Таны төлөө бид” хувийн эмнэлэгт 19557 төрөлт буюу нийт төрөлтийн 56.0 хувь нь, ЭМЯ-ны харьяа ЭХЭМҮТ, ЭНЭҮТ, ХӨСҮТ, Интермед, Гурван гал хувийн эмнэлэгт 15310 төрөлт буюу 44.0 хувь нь төрсөн байна.

НЭМГ-ын харьяа ЭМБ-д төрсөн эхчүүдээс анхны төрөлт 23.9 хувь, 1 жилийн зайтай төрсөн эх 10.9 хувь, 2 жилийн зайтай төрсөн эх 15.4 хувь, 3 ба түүнээс дээш жилийн зайтай төрсөн эх 49.8 хувь байна. Нийт төрөлтөд 35-аас дээш насны төрөлт 22.4 хувь, 20 хүртэлх насны төрөлт 3.5 хувийг эзэлж байна.

Төрөлтийг насны ангиллаар авч үзэхэд 20 хүртэлх насны төрөлт 3.5 хувь, 20-24 насны төрөлт 20.2 хувь, 25-29 насны төрөлт 27.7 хувь, 30-34 насны төрөлт 27.8 хувь, 35-39 насны төрөлт 16.3 хувь, 40-44 насны төрөлт 4.1 хувь, 45-55 насны төрөлт 0.2 хувийг эзэлж байна. Амаржсан эхчүүдийн 27.7 хувь нь анхны төрөгч, 70.9 хувь нь 2-5 удаа төрсөн, 1.4 хувь нь 6 ба түүнээс дээш удаа төрсөн байна.

Улаанбаатар хотод төрсөн эх, насны ангиллаар, 2022 он

Нийт төрөлтийн 99.7 хувийг эх барих, эмэгтэйчүүдийн эмч, 0.2 хувийг их эмч, 0.1 хувийг мэргэжлийн бус хүн удирдаж төрүүлсэн байна. Төрөлтийн тусгай коэффициентийг тооцоход нөхөн үржихүйн насны 1000 эмэгтэй тутмын 88.3 нь хүүхэд төрүүлсэн байна. Энэ нь 2021 онтой харьцуулахад 4.1-аар буурсан байна.

Насны бүлэг дэх төрөлтийн коэффициент, 2022 он

Насны бүлэг	Тухайн насны эмэгтэйчүүдийн тоо	Тухайн насны эмэгтэйчүүдийн амьд төрүүлсэн хүүхдийн тоо	Насны бүлэг дэх төрөлтийн коэффициент
15-19	43739	1116	25.5
20-24	45442	7064	155.5
25-29	54970	9021	164.1
30-34	78814	9771	124.0
35-39	67230	6108	90.9
40-44	54978	1601	29.1
45-49	48926	131	2.7
50-54	40554	5	0.1

Энэ үзүүлэлт нь эмэгтэйчүүдийн насны бүлгүүд дэх төрөлтийн ялгавартай түвшнийг илэрхийлнэ. Насны бүлэг дотор 20-24 насны 1000 эмэгтэй тутмын 155.5 нь, 25-29 насны 1000 эмэгтэй тутмын 164.1 нь, 30-34 насны 1000 эмэгтэй тутмын 124.0 нь хүүхэд төрүүлсэн нь хамгийн өндөр үзүүлэлттэй байна.

Төрөлтийн нийлбэр коэффициентийг насны бүлэг дэх төрөлтийн коэффициентийг ашиглан тооцоход 2.4 байгаа нь нэг эмэгтэй нийт амьдралынхаа туршид дунджаар 2 хүүхэд төрүүлж буйг илэрхийлж байна.

2.2.1 Гэрийн төрөлт

Гэрийн төрөлтийн 121 тохиолдол бүртгэгдсэн нь нийт төрөлтийн 0.34 хувийг эзэлж байгаа ба өмнөх оны үзүүлэлтээс 21 тохиолдлоор буюу 17.3 хувиар өссөн. Гэрийн төрөлтийн нийт тохиолдлын 29.0 хувь нь хөдөө орон нутгийн, 71.0 хувь нь УБ хотын харьяалалтай иргэд эзэлж байна.

Төрөлтийн тоо, эрүүл мэндийн байгууллагаар, 2022 он

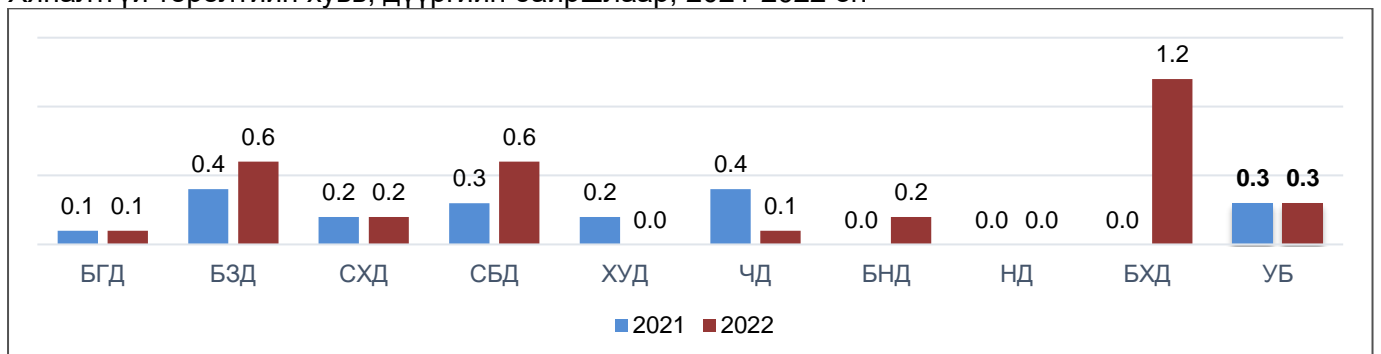
№	Эмнэлгүүд	Нийт төрөлт	Гэрийн төрөлт	Хөдөө, орон нутгаас ирж төрсөн эхчүүд	Мэс заслын аргаар төрүүлсэн тоо	Мэс заслын аргаар төрүүлсэн хувь	Эмнэлгийн мэргэжилтэн эх барьсан хувь
1	Их эмчийн ортой салбар	4	0	1	0	0	100%
2	Аймаг, дүүргийн Эрүүл мэндийн төв	1303	4	118	348	26.7	99.7%
3	Улсын хоёрдугаар төв эмнэлэг	1	0	1	1	100	100%
4	Халдварт өвчин судлалын үндэсний төв	15	0	2	0	0	100%
5	Эх хүүхдийн эрүүл мэндийн үндэсний төв	9405	51	5077	2727	29	99.9%
6	Эх, нярай, эмэгтэйчүүдийн үндэсний төв ХОЁР	3729	5	183	1160	31.1	99.9%
7	Хувийн эмнэлгүүд	2291	0	105	925	40.4	100%
8	Өргөө амаржих газар	7943	21	181	2615	32.9	100%
9	Хүрээ амаржих газар	3514	16	149	1115	31.7	99.8%
10	Амгалан амаржих газар	6662	24	242	1725	25.9	99.8%
11	Бүгд /Total	34867	121	6059	10616	30.4	99.9%

Мэдээллийн эх сурвалж: 2022 оны төрөлтийн бааз мэдээлэл

2.2.2 Хяналтгүй төрөлт

2022 онд Улаанбаатар хотод эмчийн хяналтгүй төрөлтийн 128 тохиолдол бүртгэгдсэн нь нийт төрөлтийн 0.3 хувийг эзэлж өмнөх оны мөн үеэс 33 тохиолдол буюу 25.7 хувиар өссөн байна. Хяналтгүй төрөлтийн хувь Багахангай /1.2/, Сүхбаатар /0.6/, Баянзүрх /0.6/ дүүргүүд Улаанбаатар хотын дундаж үзүүлэлтээс 0.3-0.9 хувь өндөр байна.

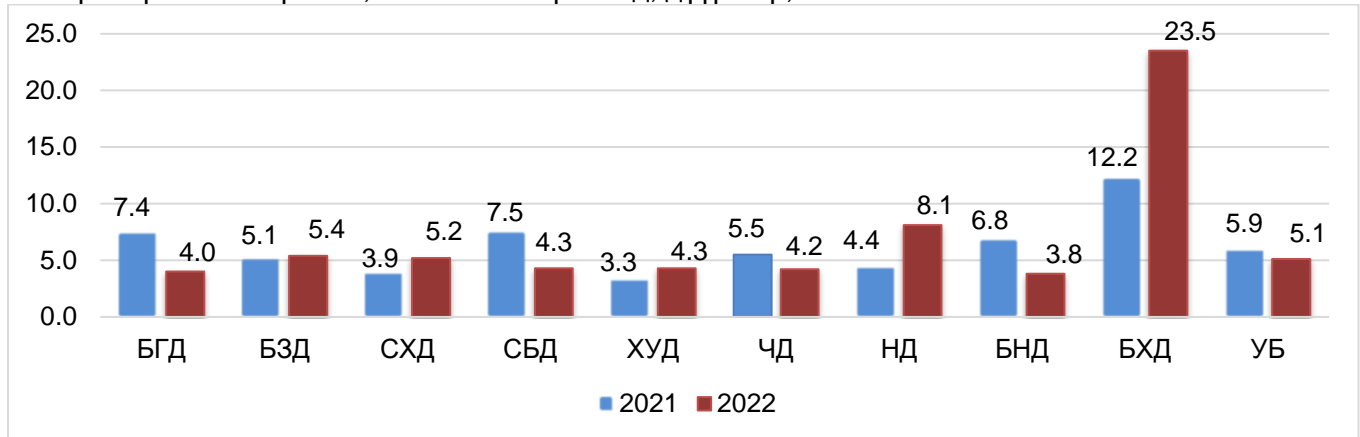
Хяналтгүй төрөлтийн хувь, дүүргийн байршлаар, 2021-2022 он

2.2.3 Амьгүй төрөлт

Амьгүй төрөлтийн 202 тохиолдол бүртгэгдсэн нь өмнөх оноос 14 тохиолдлоор буурсан байна. Амьгүй төрөлтийн 26.2 хувь нь хөдөө орон нутгийн, 73.8 хувь нь УБ хотын харьяалалтай иргэд эзэлж байна.

Амьгүй төрөлтийн түвшин, 1000 нийт төрөлтөд, дүүргээр, 2021-2022 он

Амьгүй төрөлт Баянзүрх, Сонгинохайрхан, Налайх, Багахангай дүүрэгт хотын дунджаас өндөр байна.

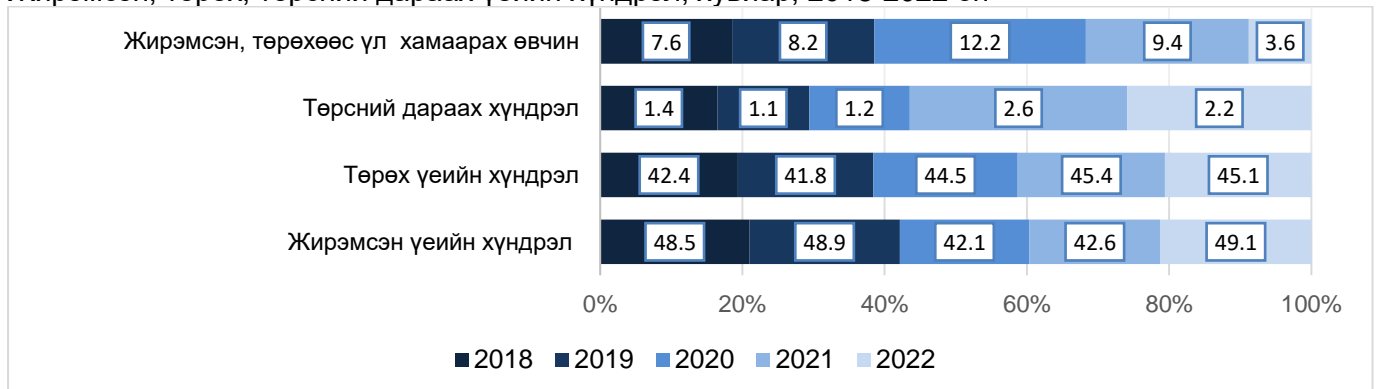
2.3. ТӨРСНИЙ ДАРААХ ҮЕИЙН ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭ

2022 оны байдлаар Улсын хэмжээнд эмчийн эмнэлгийн хяналтад байж төрсөн эхчүүдээс 86.3 хувь нь төрсний дараа 42 хоногтойдоо идэвхтэй хяналтад хамрагдсан байна. Энэ нь өмнөх оноос 4.8 хувиар буурсан байна.

2022 оны байдлаар Улсын хэмжээнд жирэмсэн, төрөх, төрсний дараах үеийн хүндрэл 43351 бүртгэгдэж, 1000 амьд төрөлтөд 661 ногдож байгаа ба өмнөх оноос 6031 тохиолдол буюу 12.2 хувиар буурсан байна. Нийслэлийн эрүүл мэндийн газрын харьяа амаржих газар, дүүргийн эрүүл мэндийн төв, хувийн эмнэлгүүдэд жирэмсэн, төрөх, төрсний дараах үеийн хүндрэлийн нийт 15357 тохиолдол бүртгэгдэж өмнөх оноос 7114-өөр буурч, нийт УБ хотод бүртгэгдсэн хүндрэлийн 51.7 хувийг эзэлж байна.

Жирэмсэн, төрөх, төрсний дараах хүндрэлийн 15183 тохиолдол буюу 98.8 хувь нь амаржих газруудад, 173 тохиолдол буюу 1.2 хувь нь Багануур, Налайх дүүргийн эрүүл мэндийн төвд бүртгэгдсэн байна.

Жирэмсэн, төрөх, төрсний дараах үеийн хүндрэл, хувиар, 2018-2022 он

Жирэмсэн үеийн хүндрэл өмнөх оноос 6.5 хувиар өссөн ба жирэмсэн үеийн хүндрэл дотор манас таталтын урьтал 16.8, манас таталт 0.02 хувь, ихэс түрүүлэлт 1.6 хувь, ихэс цагаасаа өмнө ховхрох

1.4 хувь, жирэмсэн үеийн бөөр шээсний замын халдвар 2.2 хувь, ураг орчмын шингэн багасалт 18.1 хувь, бусад 59.8 хувийг эзэлж байна.

Төрөх үеийн хүндрэл өмнөх оноос 3.0 хувиар нэмэгдсэн ба ус эрт гарах 37.5 хувь, төрөх хүчний сулралт 31.5 хувь, хүүхдийн буруу байрлалаас төрөлт саатах 4.1 хувь, эхийн аарцаг ясны хөгжлийн гажгаас төрөлт саатах 2.0 хувь, хязангийн урагдалт 9.2 хувь, умайн хүзүүний урагдал 6.5 хувь, бусад 9.2 хувийг эзэлж байна.

Төрсний дараах хүндрэл өмнөх оноос 0.2 хувиар өссөн ба төрсний дараах эрт үеийн /4цаг/ цус алдалт 56.5 хувийг, хожуу цус алдалт 0.9 хувийг, төрсний дараах 3-р үеийн цус алдалт 6.0 хувь, төрсний дараах халдвар 36.6 хувийг тус тус эзэлж байна.

Нийт хүндрэлийн дотор 7.6 хувийг жирэмсэн, төрөхөөс үл хамаарах өвчний хүндрэл эзэлж байгаа ба өмнөх оноос 1.8 хувиар буурсан байна.

2.4. ЭХИЙН ЭНДЭГДЭЛ

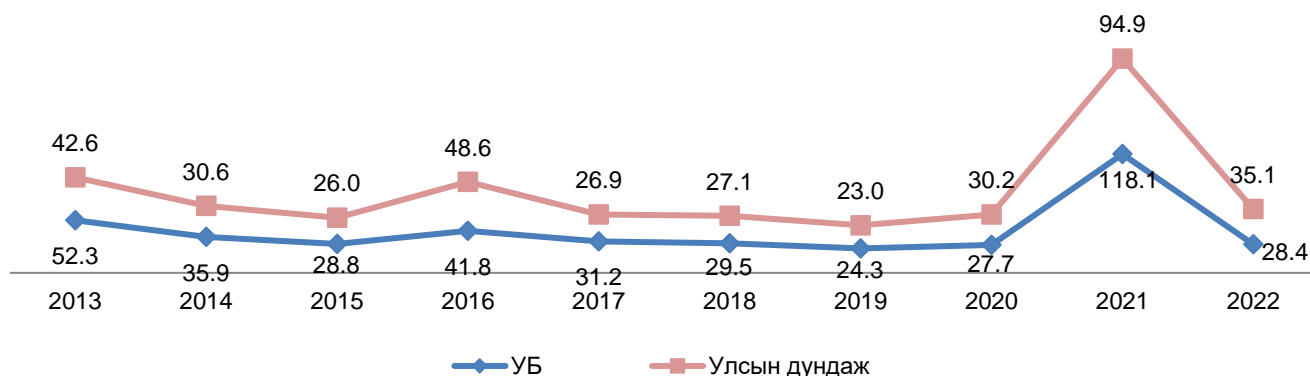
Улсын хэмжээнд 2022 оны байдлаар эхийн эндэгдлийн 23 тохиолдол бүртгэгдсэнээс 10 тохиолдол нь Улаанбаатар хотод бүртгэгдэж, 100 000 амьд төрөлтөд 28.4 болсон нь улсын дунджаас 6.7-оор их үзүүлэлттэй байна. Эхийн эндэгдлийн 10 тохиолдол УБ хотын харьяалалтай байгааг дүүргээр авч үзвэл Баянгол 2, Баянзүрх 1, Сонгинохайрхан 1, Хан-Уул 3, Хөдөө орон нутгийн 3 тус тус бүртгэгдсэн байна.

100000 амьд төрөлтөд ногдох эхийн эндэгдэл Баянгол, Хан-Уул дүүрэгт Улаанбаатар хотын дунджаас 21.2-33.5-р өндөр байна. Эхийн эндэгдэл Сүхбаатар, Чингэлтэй, Налайх, Багануур, Багахангай дүүрэгт бүртгэгдээгүй байна.

Эхийн эндэгдлийн түвшин, 100 000 амьд төрөлтөд, 2013-2022 он

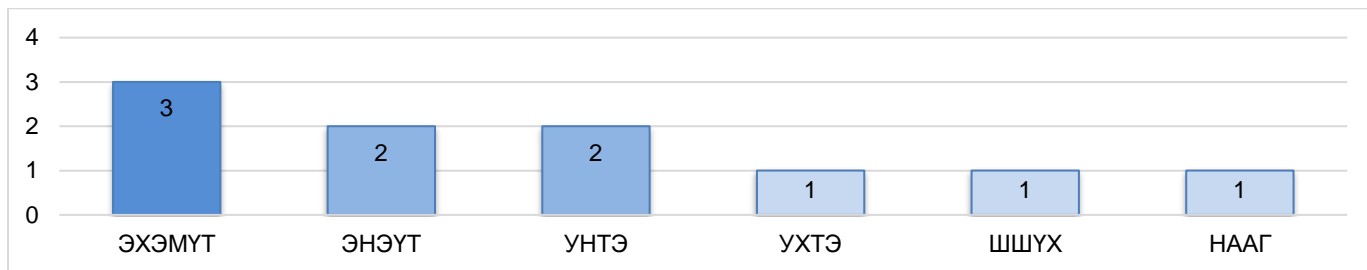
Үзүүлэлт	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Эхийн эндэгдэл / бодит тоо										
Улс	34	25	21	38	20	21	18	19	68	23
Улаанбаатар	21	15	12	17	12	12	10	11	43	10
Эхийн эндэгдлийн түвшин /100 000 амьд төрөлтөд/										
Улс	42.6	30.6	26	48.6	26.9	27.1	23	30.2	94.9	35.1
Улаанбаатар	52.3	35.9	28.8	41.8	31.2	29.5	24.3	27.7	118.1	28.4

Эхийн эндэгдэл, 100 000 амьд төрөлтөд, 2013-2022 он

Улаанбаатар хотод бүртгэгдсэн эхийн эндэгдлийн 10 тохиолдлоос 1 буюу 10 хувийг НЭМГ-ын харьяа эмнэлэг, 9 тохиолдол буюу 90.0 хувийг ЭМЯ-ны харьяа төв эмнэлэг, тусгай мэргэжлийн төвүүд мэдээлсэн ба эндсэн газраар нь авч үзвэл 9 эх нь эмнэлэгт, 1 эх гэртээ эндсэн байна.

Эхийн эндэгдэл, бүртгэгдсэн эрүүл мэндийн байгууллагаар

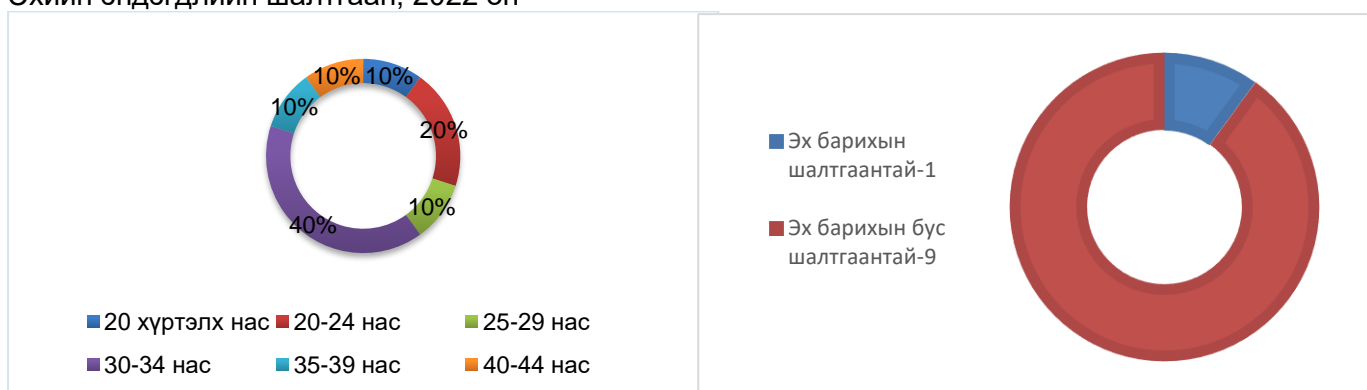

Эндсэн эхчүүдийг насны ангиллаар авч үзвэл:

10.0 хувь нь 20 хүртэлх нас, 20.0 хувь нь 20-24 нас, 10.0 хувь нь 25-29 нас, 40.0 хувь нь 30-34, 10.0 хувь нь 35-39, 10.0 хувь нь 40-45 насны эмэгтэйчүүд тус тус эзэлж байна.

Эндсэн эхчүүд, насны ангиллаар, 2021 он

Эхийн эндэгдлийн шалтгаан, 2022 он

Эндсэн эхчүүдийн 1 буюу 10 хувь эх барихын шууд шалтгаантай, 9 буюу 90 хувь нь эх барихын шууд бус шалтгаантай эндэгдэл байна.

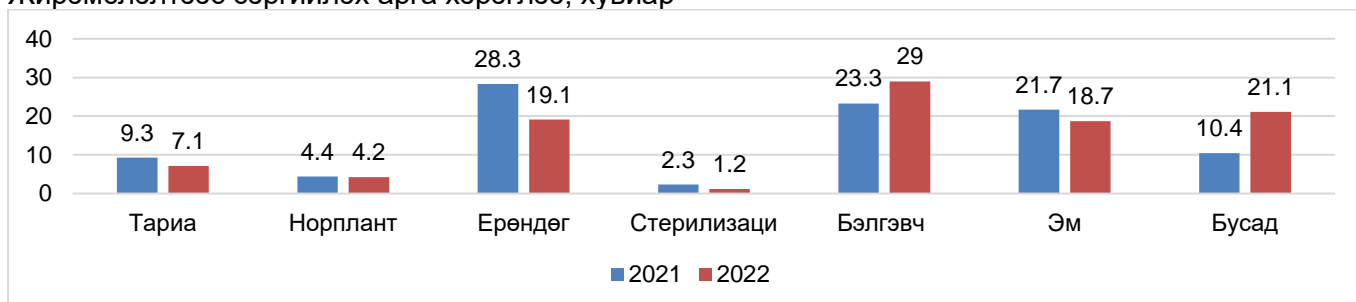
2.5. ЖИРЭМСЛЭЛТЭЭС СЭРГИЙЛЭХ ОРЧИН ҮЕИЙН АРГА, ХЭРЭГЛЭЭ

Жирэмслэлтээс сэргийлэх арга, хэрэгслийг зөв зохистой хэрэглэх нь хэт эрт, хожуу жирэмслэхээс сэргийлэх, хэт ойрхон төрөхгүй, төрөлт хоорондын зайг төлөвлөх, нийт хүүхдийн тоог хязгаарлах зэрэг боломжийг олгодог ач холбогдолтой.

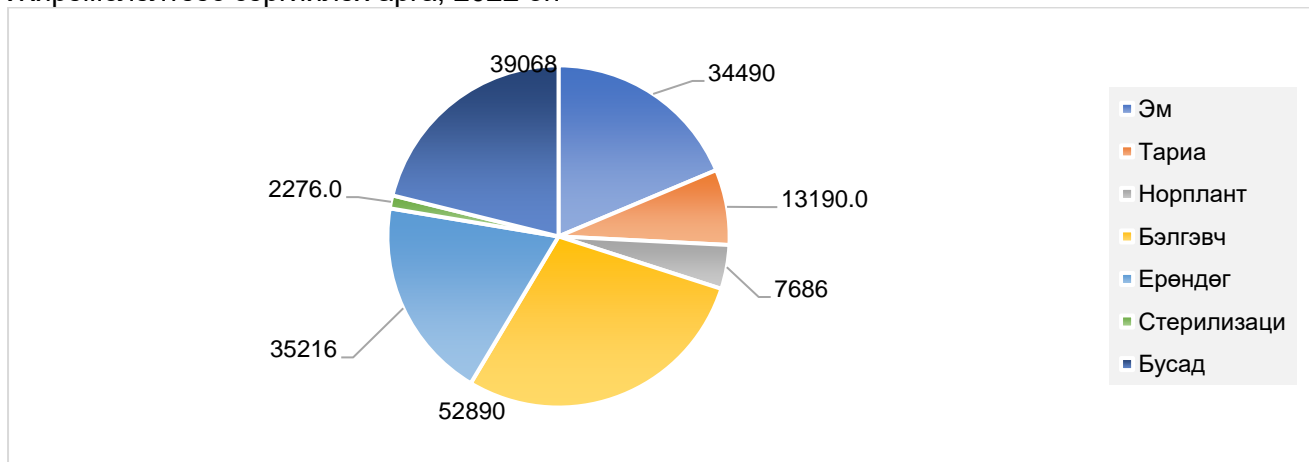
Жирэмслэлтээс сэргийлэх арга, хэрэгслийг орчин үеийн болон уламжлалт гэж ангилдаг ба орчин үеийн аргад умайн гуурсан хоолой, эрэгтэй үрийн суваг боох, ерөндөг, тариа, суулгац, эм, эрэгтэй/эмэгтэй бэлгэвч, диафрагм, лаа, царцмаг болон яаралтай ууж хамгаалах эмийн аргууд хамаардаг.

2022 оны байдлаар төрөх насны эмэгтэйчүүдийн 46.9 хувь нь ЖСА хэрэглэдэг гэсэн статистик үзүүлэлт байгаа нь өмнөх оноос 3.9 хувиар буурсан байна. Нөхөн үржихүйн насны 1000 эмэгтэйчүүдийн 469 нь ямар нэг жирэмслэлтээс сэргийлэх аргыг хэрэглэдэг байна.

Жирэмслэлтээс сэргийлэх арга хэрэглээ, хувиар

Жирэмслэлтээс сэргийлэх арга, 2022 он

2.6. ҮР ХӨНДӨЛТ

Улсын хэмжээнд 2022 оны байдлаар үр хөндөлтийн 13068 тохиолдол бүртгэгдэж, 1000 амьд төрөлтөд 199.2, нөхөн үржихүйн насны 1000 эмэгтэйд 15.7 үр хөндөлт ногдож байна. Үр хөндөлт өмнөх оноос 1025 тохиолдлоор буюу 8.5 хувиар, 1000 амьд төрөлт тутамд 31.1 тохиолдлоор тус тус өссөн байна.

Улаанбаатар хотын эмнэлэгт үр хөндөлтийн 9648 тохиолдол бүртгэгдсэн нь нийт үр хөндөлтийн 73.8 хувийг эзэлж байгаа ба 1000 амьд төрөлтөд 274.1, нөхөн үржихүйн насны 1000 эмэгтэй тутмын 24.5 нь үр хөндүүлсэн нь өмнөх оноос 1289 тохиолдол буюу нөхөн үржихүйн насны 1000 эмэгтэй тутамд 3.3-р өссөн байна.

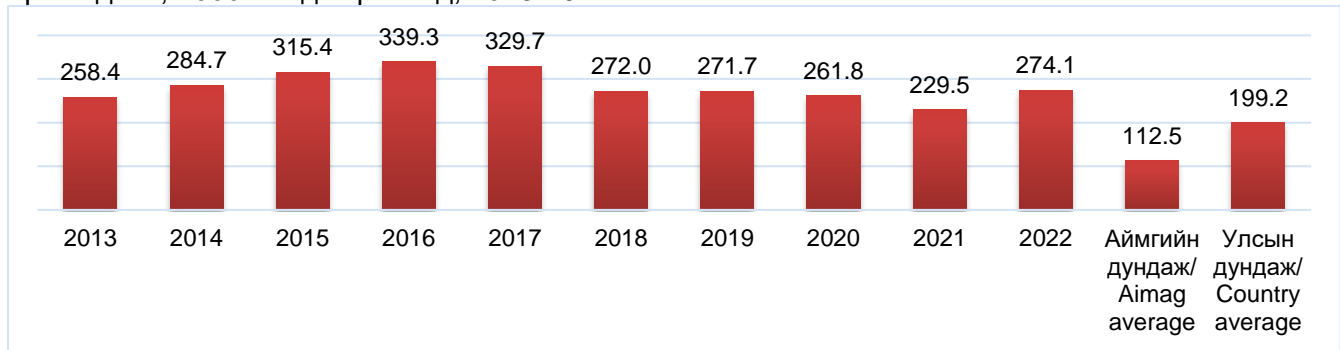
ЭХЭМҮТөвд 1487 тохиолдол буюу 15.4 хувь нь, НЭМГ-ын харьяа улсын болон хувийн эмнэлэгт 7558 тохиолдол буюу 78.3 хувь нь, ЭМЯ-ны харьяа хувийн эмнэлэгт 603 тохиолдол буюу 6.2 хувь нь үр хөндүүлсэн байна.

Үр хөндөлт, бүртгэгдсэн эрүүл мэндийн байгууллагаар, 2018-2022 он

Эрүүл мэндийн байгууллага	2018		2019		2020		2021		2022	
	Нийт бүртгэгдсэн үр хөндөлтийн тоо	20-оос доош насны үр хөндөлтийн эзлэх хувь	Нийт бүртгэгдсэн үр хөндөлтийн тоо	20-оос доош насны үр хөндөлтийн эзлэх хувь	Нийт бүртгэгдсэн үр хөндөлтийн тоо	20-оос доош насны үр хөндөлтийн эзлэх хувь	Нийт бүртгэгдсэн үр хөндөлтийн тоо	20-оос доош насны үр хөндөлтийн эзлэх хувь	Нийт бүртгэгдсэн үр хөндөлтийн тоо	20-оос доош насны үр хөндөлтийн эзлэх хувь
ЭХЭМҮТ	1924	9.4	1748	8.6	1556	6.9	1361	6.4	1487	9.0
Амаржих газар	7012	4.4	7284	4.5	6772	3.8	5375	3.3	5808	3.7
Дүүргийн ЭМТөв	89	14.6	89	9.0	83	4.8	106	1.9	86	10.4
Хувийн эмнэлэг	2049	2.5	2076	2.1	2005	2.0	1509	2.0	1895	2.0
Бусад	0	0.0	0	0.0	0	0.0	8	0.0	372	2.9
Бүгд	11074	5.0	11197	4.7	10416	3.8	8359	3.6	9648	4.2

Өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад үр хөндөлт 1289 тохиолдлоор өссөн байна. (ЭХЭМҮТ-126, Амаржих газар - 433, Хувийн эмнэлэг - 386)

Үр хөндөлт, 1000 амьд төрөлтөд, 2013-2022 он

Үр хөндөлт 1000 амьд төрөлтөд аймгийн дунджаас 161.6-аар, улсын дунджаас 74.9-өөр тус тус өндөр байна. НЭМГ-ын харьяа эмнэлэгт үр хөндүүлсэн эмэгтэйчүүдийн 3.6 хувь нь хожуу үр хөндүүлсэн ба өмнөх оноос 0.9 хувиар буурсан байна. Үр хөндүүлсэн эмэгтэйчүүдийн 6.6 хувь нь төрөөгүй эмэгтэйчүүд эзэлж байна. 20-оос доош насны үр хөндүүлсэн эмэгтэйчүүдийн хувь 3.3 байгаа нь өмнөх оноос 0.3-аар нэмэгдэж, улсын дунджаас 1.5 хувиар бага үзүүлэлттэй байна.

Үр хөндөлтийн 2 хүндрэлийн тохиолдол бүртгэгдсэн нь умайн агшилт суларч цус алдсан хүндрэл байна.

2.7. ХҮҮХДИЙН ЭРҮҮЛ МЭНД

2022 оны байдлаар улсын хэмжээнд 65586 хүүхэд амьд төрсөн нь өмнөх оны мөн үеэс 6073 хүүхдээр буюу 8.5 хувиар буурсан байна. Амьд төрсөн хүүхдийн 1594 нь 2 ихэр, 37 нь 3 ихэр хүүхэд байна. Улаанбаатар хотод нийт 35197 хүүхэд амьд төрсөн нь өмнөх оноос 1219 хүүхдээр хасагдсан байна. Нийт амьд төрсөн хүүхдийн 55.8 хувь буюу 19674 хүүхэд НЭМГ-ын харьяа амаржих газар болон хувийн эмнэлэгт төрсөн ба 51.4 хувь нь хүү, 48.6 хувь нь охин мэндэлсэн байна.

Төрөөд 1 цагийн дотор хөхөө амласан хувь 95.3 байгаа нь өнгөрсөн оноос 1.7-аар өссөн байна. Амьд төрсөн хүүхдийн 5.1 хувь нь 2500 граммаас бага жинтэй төрж, 99.2 хувь нь БЦЖ, 99.3 хувь нь саа, 99.3 хувь нь гепатитын вакцин хийлгэсэн байна.

Амьд төрсөн нярайн 504 нь ихэр, 0.3 хувь нь дутуу, 0.4 хувь нь бүтэлтэй төрсний 83.6 хувь нь амьдарч, 16.4 хувь нь нас барсан байна. Амьд төрсөн нярайн 0.7 хувьд нь төрөлхийн гажигтай нярай бүртгэгдсэн байна.

Амьд төрсөн хүүхэд, бүртгэгдсэн эрүүл мэндийн байгууллагаар, 2022 он

Эрүүл мэндийн байгууллагууд	Төрсөн хүүхэд					Амьгүй төрөлтийн түвшин (нийт 1000 төрөлтөд)
	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Хүйсийн харьцаа /100-д/	Бага жинтэй хүүхдийн эзлэх хувь	
Амаржих газар	18234	9385	8849	106	3.7	4.4
Эрүүл мэндийн төв	1444	732	712	102.8	2.9	6.2
Хувийн эмнэлэг	2180	1126	1054	106.8	2.4	0.9
НЭМГ-ын дүн	18234	9385	8849	106	3.9	4.8
Улаанбаатар	35197	18070	17127	105.5	5.1	5.7
Аймгийн дүн	30389	15590	14799	105.3	4.1	4.8
Улсын дүн	65586	33660	31926	105.4	4.6	5.3

Улаанбаатар хотод нярай хүүхдийн өвчлөлийн 14809 тохиолдол бүртгэгдсэн ба өмнөх оноос 3126-аар буурч, давхардсан тоогоор амьд төрсөн хүүхдийн 42.1 хувь нь өвчилсөн бол НЭМГ-ын харьяа эмнэлгүүдэд 3665 буюу 24.7 хувь нь бүртгэгдэж, амьд төрсөн хүүхдийн 11.4 хувь нь өвчилсөн байна. Нярай хүүхдийн өвчлөлийн аймгийн дундаж /41.1/, улсын дундаж /41.6/ байна.

Улаанбаатар хотын нярайн өвчлөлд перинаталь үед үүссэн эмгэг 82.1 хувийг эзэлж байгаа бол НЭМГ-ын харьяа эмнэлгүүдэд 91.1 байна. Үүнээс: нярайн шарлалт 31.2, перинаталь өвөрмөц бусад халдвар 17.2, нярайн амьсгал гачаал 2.0 хувь, төрөхөд бүтэх 2.8 хувийг тус тус эзэлж тэргүүлэх шалтгаан болж байна.

Төрөлхийн гажгийн 746 тохиолдол бүртгэгдсэн ба өмнөх оноос 37 тохиолдол буюу 5.2 хувиар өссөн байна.

Нярай хүүхдийн өвчлөл, 2022 он

Үзүүлэлт	Нийт өвчлөл	Перинаталь үед үүссэн зарим эмгэг	Халдварт ба шимэгчит өвчин		Амьсгалын тогтолцооны өвчин		Хоол шингээх эрхтний эмгэг		Гэмтэл хордлого ба гадны шалтгаант эмгэг	Төрөлхийн гажиг, гаж хөгжил	Бусад өвчин
			Бүгд	Үүнээс: Төрөлхийн	Бүгд	Үүнээс: Уушгины	Бүгд	Үүнээс: Халдварт			
Аймгийн дүн	12494	9353	16	8	1480	570	127	60	3	321	1184
Улаанбаатар	14809	12171	36	6	388	129	145	25	21	746	1244
Улсын дүн	27303	21524	52	14	1868	699	272	85	24	1067	2428

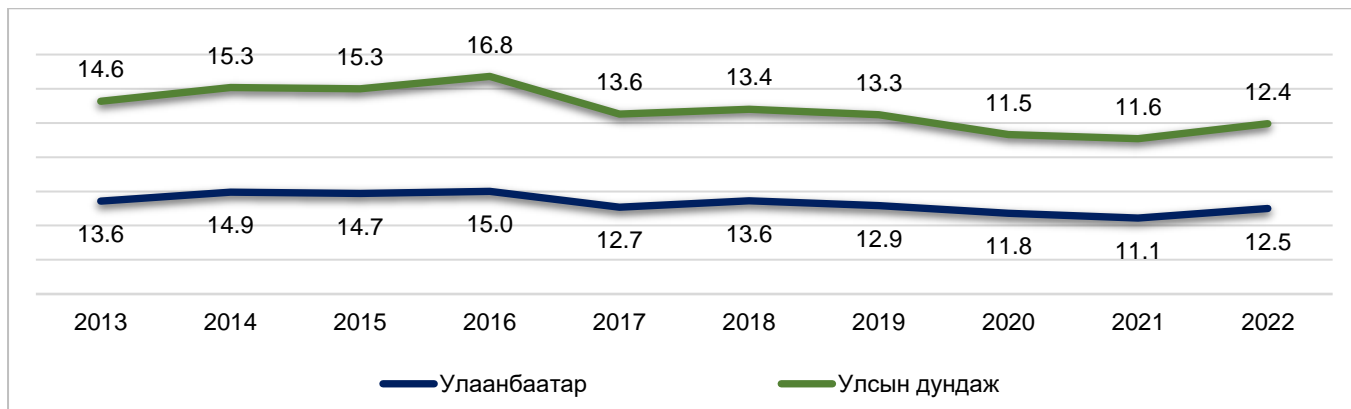
2.8. НЯЛХАС БОЛОН ТАВ ХҮРТЭЛХ НАСНЫ ХҮҮХДИЙН ЭНДЭГДЭЛ

Хүүхдийн эндэгдэл сүүлийн жилүүдэд тогтвортой буурч байгаа нь хөхөөр хооллолт, өргөн дархлаажуулалт, хүүхдийн өвчний цогц менежмент зэрэг нийгмийн эрүүл мэндийн оновчтой арга хэмжээг амжилттай авч хэрэгжүүлж байгаатай шууд холбоотой юм.

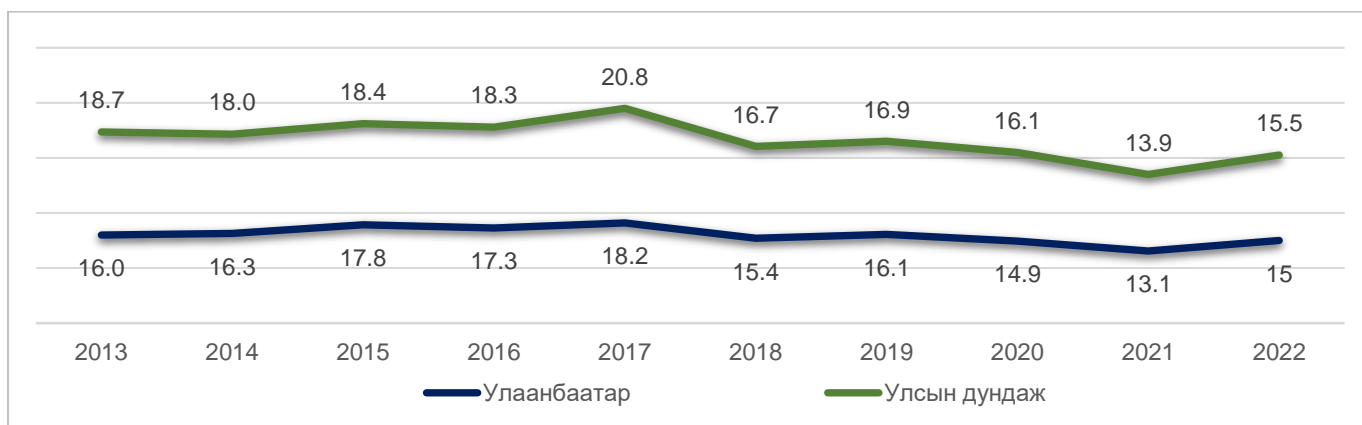
Нялхас болон тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн түвшин, 1000 амьд төрөлтөд, сүүлийн 10 жилээр

Үзүүлэлт	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн түвшин	16.3	17.8	17.3	18.2	15.4	16.1	14.9	13.4	13.1	15.0
Нялхсын эндэгдлийн түвшин	13.6	14.9	14.7	15.0	12.7	13.6	12.9	11.8	11.1	12.5

Нэг хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл, 1000 амьд төрсөн хүүхдэд

Тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл, 1000 амьд төрсөн хүүхдэд, 2013-2022 он

2022 оны байдлаар Улаанбаатар хотын хэмжээнд нялхсын эндэгдлийн 439 тохиолдол бүртгэгдсэн нь өмнөх оноос 33 тохиолдлоор буюу 8.1 хувиар, амьд төрсөн 1000 хүүхдэд 12.5 болж 1.4 промилиор өссөн байна. Нялхсын эндэгдлийн 19.1 хувь нь НЭМГ-ын харьяа эмнэлгүүдэд, 80.9 хувь нь ЭМЯ-ны харьяа эмнэлгүүдэд эндсэн байна. Нялхсын эндэгдэл Сонгинохайрхан дүүрэгт Улаанбаатар хотын дунджаас 0.2-аар өндөр байна.

Нялхсын эндэгдлийн 62.7 хувийг нярайн эндэгдэл эзэлж байгаа бөгөөд 1000 амьд төрөлтөд ногдох нярайн эндэгдэл 7.8 байна. Нярайн эндэгдэлийн нийт 510 тохиолдол бүртгэгдсэнээс 365 буюу 71.6 хувь нь нярайн эрт үед (амьдралын 0-6 хоногт), 145 буюу 28.4 хувь нь нярайн хожуу үед (амьдралын эхний 7-28 хоногт) эндсэн байна. НЭМГ-ын харьяа эмнэлгүүдэд бүртгэгдсэн нялхсын эндэгдлийн 53.0 хувь нь эрт үед, 15.6 хувь нь нярайн хожуу үед, 31.4 хувь нь 29-365 хүртэлх хоногтойдоо эндсэн байна.

Улсын хэмжээнд тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн 1019 тохиолдол бүртгэгдсэнээс Улаанбаатар хотод 526 тохиолдол буюу 51.6 хувь нь бүртгэгдсэн байна. Тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийг тогтмол хаягаар авч үзэхэд УБ хотын харьяаллын тав хүртэлх насны хүүхдийн нас баралт 367 болж өмнөх оноос 22 тохиолдлоор өссөн байна.

Улаанбаатар хотод бүртгэгдсэн нэг хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн 439 тохиолдлын 304 нь буюу 69.2 хувь нь УБ хотын харьяаллын хүүхдүүд эндсэн байна. УБ хотод эндсэн нэг хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл дотор хөдөө орон нутгийн харьяалалтай 135 хүүхэд эндсэн байна.

Нэг хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл перинаталь үед үүссэн эмгэг өвчлөлийн хамааралтай нас баралт тэргүүлэх шалтгаан болсоор байна. НЭМГ-ийн харьяа эмнэлэгт Нярайн эрт үеийн перинаталь үед үүссэн эмгэгийн нас баралтад нярайн амьсгалын гачаал 29.6 хувийг, төрөлхийн

гажиг 13.6 хувийг, төрөх үеийн бүтэлт 11.4 хувийг, нярайн ишемийн шалтгаант энцефалопати 6.8 хувийг, нярайн бактерт үжил, перинаталь үеийн халдвар 4.6 хувийг эзэлж байна.

Тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэлд амьсгалын тогтолцооны өвчлөлөөс шалтгаалсан эндэгдэл дотор уушгины хатгаагаар 82.3 хувь, төрөлхийн гажгаас 48.7 хувийг зүрх судасны тогтолцооны гажиг, 8.3 хувийг дауны хам шинж, 43 хувийг бусад эрхтэн тогтолцооны төрөлхийн гажиг тус тус эзэлж байна.

Улаанбаатар хотод тав хүртэлх насны хүүхдийн бэртэл, хордлого, осол гэмтлийн гаднын шалтгаант нас баралтын 26 тохиолдол бүртгэгдсэн ба 21 буюу 80.7 хувь нь УБ хотын харьяаллын хүүхэд эндсэн нь өмнөх оноос 2 тохиолдлоор өссөн бөгөөд НЭМГ-ийн харъяа эмнэлэгт 8 тохиолдол бүртгэгдсэн.

Улаанбаатар хотод 1 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн 12 буюу 2.7 хувь, 1-5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн 14 буюу 16.1 хувийг осол гэмтлийн шалтгаант эндэгдэл эзэлж байна.

Осол гэмтлийн шалтгаант эндэгдлийг хэлбэрээр авч үзвэл 86.7 хувийг гадны шалтгаант бусад осол, 13.3 хувийг зам тэврийн осол эзэлж байна. Гадны шалтгаант бусад ослоор эндсэн эндэгдлийн дотор орон дотроо санамсаргүй амьсгал боогдох 47.4 хувь, хоол болон гадны биет залгих буюу амьсгалснаас амьсгалын зам бөглөрөх 21 хувь, барилга байгууламжаас ойчих 15.7 хувийг эзэлж байна.

Нялхас болон тав хүртэлх хүүхдийн эндэгдлийн шалтгаан, 2022 он

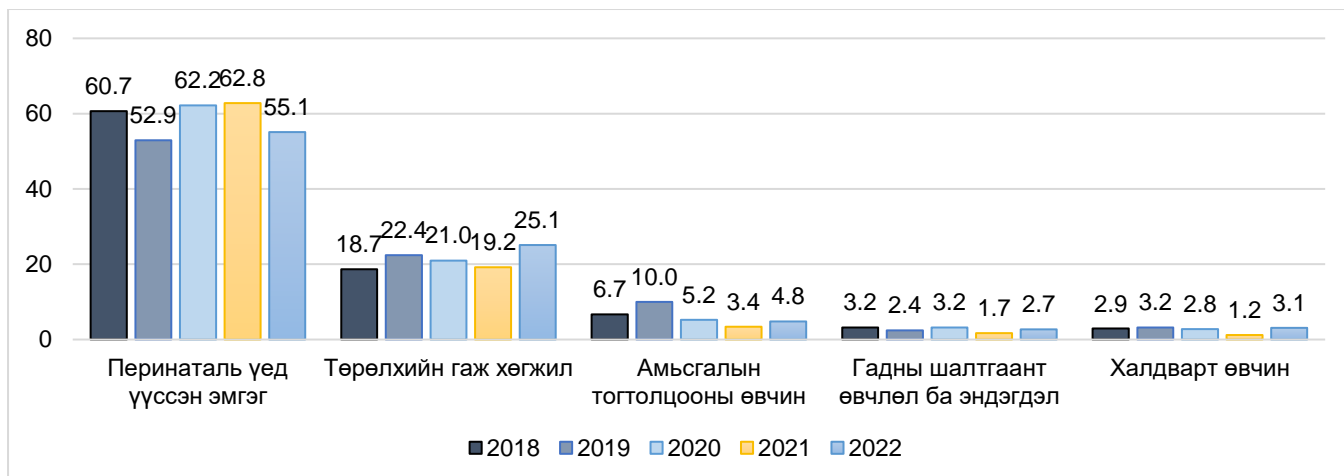
Шалтгаан	1 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл		5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл	
	Бодит тоо	Хувь	Бодит тоо	Хувь
Перинаталь үед үүссэн зарим эмгэг	242	55.1	242	46.1
Төрөлхийн гажиг, гаж хөгжил	110	25.1	132	25.1
Амьсгалын замын тогтолцооны өвчин	21	4.8	34	6.5
Гадны шалтгаант өвчлөл ба нас баралт	12	2.7	26	5.1
Халдварт өвчин	14	3.1	20	3.8
Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин	10	2.3	21	3.9
Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	9	2.1	11	2.1
Хавдар	2	0.4	10	1.9
Бусад	19	4.3	35	6.7
Нийт/ Total	439	100.0	526	100.0

Тэргүүлэх шалтгаан
 Хоёрдугаар шалтгаан
 Гуравдугаар шалтгаан

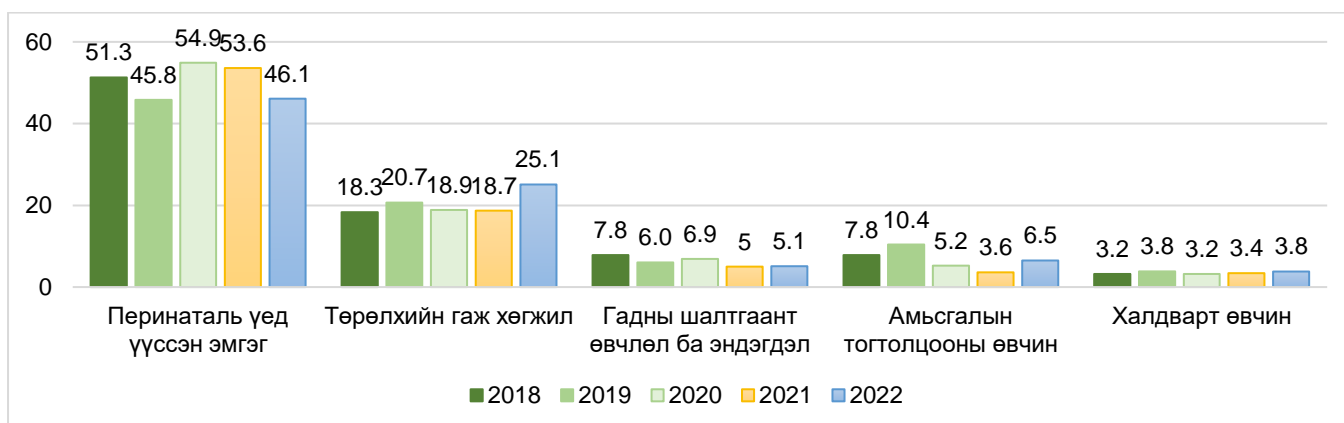
Улсын хэмжээнд 1-5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн 205 тохиолдол бүртгэгдсэнээс Улаанбаатар хотод 87 тохиолдол буюу 42.4 хувь нь, 118 тохиолдол буюу 57.6 хувь нь хөдөө орон нутгаас бүртгэгдсэн байна. Улаанбаатар хотод 1-5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн 87 тохиолдол бүртгэгдсэний 72.4 хувь буюу 63 тохиолдол нь Улаанбаатар хотын харьяат, 27.6 хувь буюу 24 тохиолдол нь хөдөө орон нутгаас ирж энджээ.

Тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн шалтгааныг өмнөх онтой харьцуулахад төрөх тойрны перинаталь үеийн эмгэг 7.5%-иар, халдварт өвчний шалтгаант 0.6%-иар, хавдрын шалтгаант 2.3%-иар тус тус буурсан бол төрөлх гажиг, гаж хөгжил 6.4%-иар, мэдрэлийн тогтолцооны шалтгаант 0.5%-иар, хоол боловсруулах тогтолцооны шалтгаант 0.4%-иар, гадны шалтгаант нас баралт 0.1%-иар, амьсгалын эрхтэн тогтолцооны өвчний шалтгаант 2.9 %-иар, бусад шалтгаан 0.1 хувиар тус тус нэмэгдсэн байна.

Нялхсын эндэгдлийн тэргүүлэх шалтгаан, хувиар, 2018-2022 он

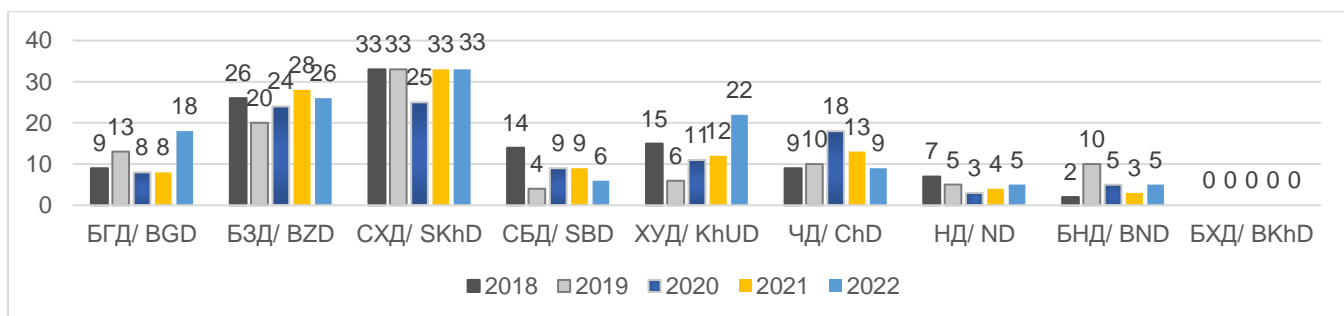
Тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн тэргүүлэх шалтгаан, хувиар, 2018-2022 он

1-5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн 87 тохиолдол бүртгэгдсэн нь амьд төрсөн 1000 хүүхдэд харьцуулахад 2.5 болж өмнөх оноос 0.6 промилиор өссөн байна.

Нийслэлд 2022 онд 5-19 насны хүүхдийн эндэгдэл 165 бүртгэгдсэн нь өмнөх оноос 8 тохиолдлоор нэмэгдсэн байна. Тогтмол хаягаар нь авч үзвэл Улаанбаатрын хаягтай 124, хөдөө орон нутгийн хаягтай 41 байна.

5-19 насны хүүхдийн эндэгдэл бодит тоо, дүүргээр, 2018-2022 он

Өсвөр насны хүүхдийн эндэгдлийн тэргүүлэх шалтгаанд сүүлийн жилүүдэд бэртэл хордлого, гадны шалтгаант өвчлөл, эндэгдэл тэргүүлэх байранд орсоор байна.

10-14 насны 10000 хүүхэд тутмын 1.6 нь осол гэмтлээр эндсэн нь өмнөх оноос 0.1-ээр, 5-19 насны 10000 хүүхэд тутмын 5.4 нь эндсэн нь өмнөх оноос 0.8-аар нэмэгдсэн байна.

Өсвөр үеийнхний дотор амиа хорлох, бусад осол, зам тээврийн ослоор дийлэнх нь нас барсан нь тулгамдсан асуудлын нэг хэвээр байсаар байна.

Өсвөр үеийнхний гаднын шалтгаант эндэгдлийн тэргүүлэх шалтгаан, хувиар, 2018-2022 он

Нас барсан хэлбэр	2018		2019		2020		2021		2022	
	Бодит тоо	Хувь	Бодит тоо	Хувь	Бодит тоо	Хувь	Бодит тоо	Хувь	Бодит тоо	Хувь
Амиа хорлосон	11	31.4	9	25.7	13	27.1	15	23.4	14	34.1
Бусдад хорлогдсон	2	5.7	2	5.7	1	2.1	1	1.6	2	4.88
Зам тээврийн осол	5	14.3	8	22.9	5	10.4	11	17.2	3	7.3
Бусад осол	16	45.7	16	45.7	28	58.3	37	57.8	20	48.8
Тодорхой бус	1	2.9	0	0	1	2.1	0	0	0	0.0
Үйлдвэрийн осол	0	0	0	0	0	0	0	0	2	4.9
Нийт /Total	35	100%	35	100%	48	100%	64	100%	41	100%

Хүүхдийн өсөлт хөгжил, хоол тэжээлийн мэдээ

2022 оны 12-р сард 5 хүртэлх насны өсөлт, хөгжлийн хяналтанд хамрагдсан хүүхдийн 0.15 хувь нь туранхай, 0.1 хувь нь тураалтай, 0.08 хувь нь өсөлтийн хоцрогдолттой байна. Өсөлт хөгжлийн хяналтанд хамрагдсан хүүхдийн 0.1 хувь нь тэжээвэр, 2.7 хувь нь А амин дэм, 23.9 хувь нь Д аминдэм, 2.4 хувь нь олон найрлагат бичил тэжээл хэрэглэсэн ба 9.0 хувь нь АЗЦХ, 0.3 хувь нь суулгалтаар өвчилсөн байна. Хөгжлийн сааталтай 31 хүүхэд өсөлтийн хяналтанд хамрагдсан.

БҮЛЭГ III. ЭМНЭЛГИЙН ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭ

Монгол Улсын эрүүл мэндийн байгууллагын тогтолцоо нь нийгмийн эрүүл мэнд, эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээ, эм хангамж, анагаах ухааны боловсрол, эрдэм шинжилгээ, сургалтын үйл ажиллагаа хариуцсан төрийн болон хувийн хэвшил, холимог өмчийн эрүүл мэндийн байгууллагаас бүрдэнэ. .

Эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ нь дараах 2 төрөлтэй байна.Үүнд:

- нийгмийн эрүүл мэндийн
- эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ

Эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээ нь:

- Өрхийн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ,
- Эмнэлгийн мэргэшсэн тусламж, үйлчилгээ,
- Эх барихын тусламж, үйлчилгээ,
- Хойшлуулшгүй үзүүлэх эмнэлгийн яаралтай тусламж,
- Түргэн тусламжийн үйлчилгээ,
- Сувилахуйн дагнасан тусламж, үйлчилгээ
- Сэргээн засах тусламж, үйлчилгээ гэсэн төрөлтэй байна.¹

2022 оны байдлаар Монгол Улсад 4652 эрүүл мэндийн байгууллага үйл ажиллагаа явуулж байгаагаас НЭМГ-ын харъяа эмнэлгүүдэд Тусгай мэргэжлийн төв 3, Төрөлжсөн мэргэшлийн эмнэлэг 13, Дүүргийн нэгдсэн эмнэлэг 4, Эрүүл мэндийн төв 9, Амаржих газар 3, Тосгоны эрүүл мэндийн төв 4, Өрхийн ЭМТ 131, Бусад салбарын эрүүл мэндийн байгууллага 10, Ортой хувийн эмнэлэг 75, Сувилал 39, Клиникийн 949 эмнэлэг тус тус эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ үзүүлж байна.

1 Эрүүл мэндийн байгууллага, анхан болон лавлагаа шатлалаар, 2022 он
 Эрүүл мэндийн тухай хууль,2

Эрүүл мэндийн байгууллага		Улс	Нийслэл
Өрхийн эрүүл мэндийн төв		207	131
Тосгоны эрүүл мэндийн төв		19	4
Сумын эрүүл мэндийн төв	А зэрэглэл	53	-
	Б зэрэглэл	113	-
	В зэрэглэл	142	-
Сум дундын эмнэлэг		6	-
Аймгийн нэгдсэн эмнэлэг		16	-
Дүүргийн нэгдсэн эмнэлэг		4	4
Дүүргийн нийгмийн эрүүл мэндийн төв, НЭМҮТ		10	10
Бүсийн оношилгоо эмчилгээний төв		5	-
Тусгай мэргэжлийн төв		3	3
Төрөлжсөн мэргэшлийн эмнэлэг		14	13
Амаржих газар		3	3
Түргэн тусламжийн төв		1	1
Клиник хувийн эмнэлэг		1458	983
Ортой хувийн эмнэлэг		215	112
Сувилал		95	44
Эм ханган нийлүүлэх байгууллага		138	54
Эмийн үйлдвэр		2	2
Эмийн сан		2021	1137
Тусгай эмнэлэг		28	6
Бусад		99	27
Бүгд		4652	2534

3.1. АМБУЛАТОРИЙН ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭ

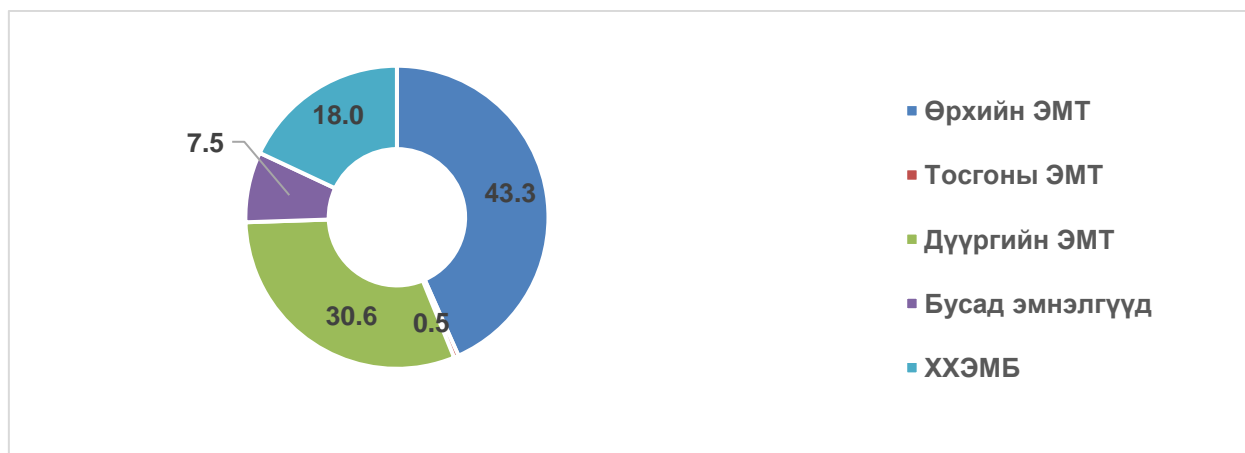
Улсын хэмжээнд 2022 оны жилийн эцсийн байдлаар нийт 20430880 амбулаторийн үзлэг хийгдсэн ба 10000 хүн амд 41,9 байна. Үүнээс Улаанбаатарт 12373493 үзлэг буюу 10000 хүн амд 58,1 байна. Өмнөх оны мөн үеэс 26.2 хувиар буюу 3252062 үзлэгээр өссөн байна.

Улсын хэмжээнд нэг эмчид ногдох хүний тоо 239 байгаа бол Улаанбаатарын хэмжээнд энэ үзүүлэлт 172.0 байна. Нэг эмчид ногдож байгаа үзлэгийн тоо улсын хэмжээнд 1461.1, Улаанбаатарын хэмжээнд 5477.1 байгаа бол нийслэлд 1357.9 байна.

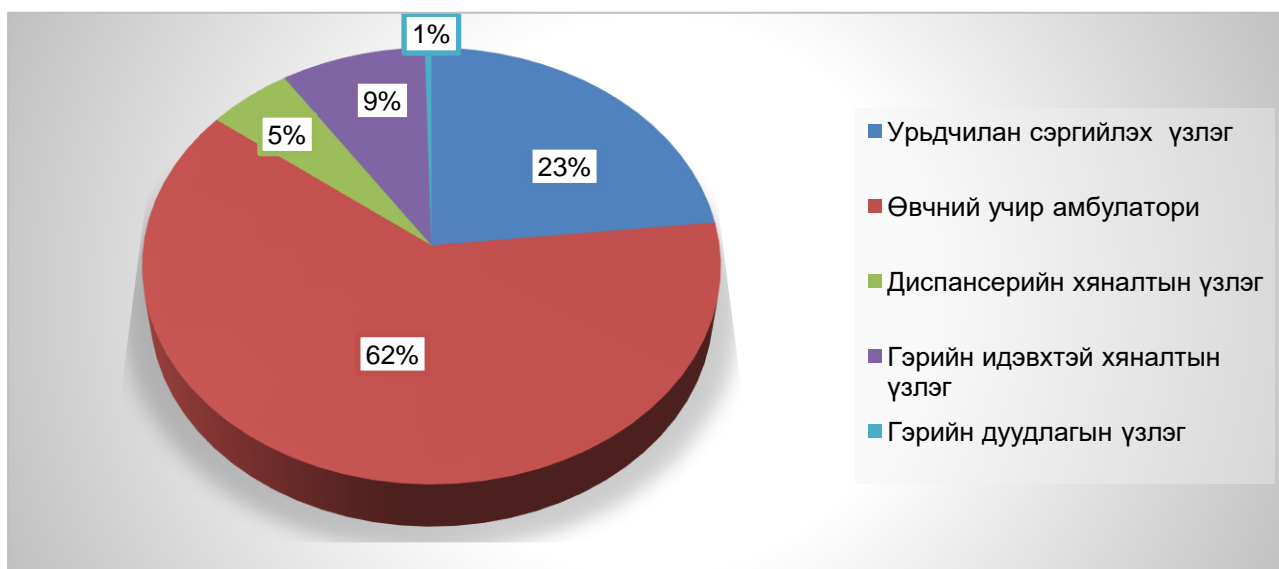
Улсын хэмжээнд нэг сувилагчид ногдох хүний тоо 240.0 байгаа бол Улаанбаатарын хэмжээнд энэ үзүүлэлт 208.0 байна.

Улаанбаатарт нийт үзлэгийн 32.5 хувь нь өрхийн эрүүл мэндийн төвд хийгдсэн бөгөөд өмнөх оны мөн үеэс 15.6 хувиар буурсан үзүүлэлтэй байна. Амбулаторийн үзлэгт хамрагдсан иргэдийн 23.3 хувийг урьдчилан сэргийлэх үзлэг, 62.2 хувийг өвчний учир амбулатори, 5.2 хувийг диспансерийн хяналтын үзлэг, 8.9 хувийг гэрийн идэвхтэй хяналтын үзлэг, 0.4 хувийг гэрийн дуудлага тус тус эзэлж байна.

Нийт үзлэг, эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээний төрлөөр, хувиар, 2022 он

Нийт үзлэгийн бүтэц, хувиар, 2022 он

Амбулаторийн тусламж, үйлчилгээний зарим үзүүлэлтүүд, 2013-2022 он

Үзүүлэлт	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
10000 хүн амд ногдох нийт ажиллагсад	172.2	174.9	181.2	178.0	195.3	199.5	208.2	213.6	218.9	236.5
10000 хүн амд ногдох их эмч	40.9	42.4	42.3	42.2	45.9	48.2	49.9	52.4	54.2	58.1
Жилд нэг иргэний үзүүлсэн дундаж тоо	6.3	6.4	6.4	6.4	7.4	7.3	7.7	6.8	6.0	8.0
Урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн хувь	28.2	29.9	29.4	30.7	30.1	28.6	36.0	32.1	31.0	29.1
Хүн амын эрүүл мэндийн индекс	45.4	46.7	49.7	44.9	50.7	51.5	50.8	50.5	49.3	48.2
Нэг их эмчид ногдох хүний тоо	244.8	236.1	236.5	236.9	217.6	207.5	200.6	191.0	181.0	172.0

Мэс заслын хагалгаа, Улаанбаатар хот, 2022 он

Байгууллага	Мэс засал хийлгэсэн хүний тоо	Үүнээс		Мэс заслын дараах хүндрэл		Нас барсан хүний тоо	
	Бүгд	Дурангийн мэс засал	Давтан хагалгаа	Бүгд	0-15 насны /0-15	Бүгд	0-15 насны /0-15
НЭМГ-ын харьяа улсын болон хувийн эмнэлгүүд	20009	1662	24	49	2	0	0
ЭХЭМҮТ	13716	209	54	31	12	2	2
УНТЭ	14291	4427	147	52	0	80	0
УХТЭ	5679	2735	71	57	0	43	0
УГТЭ	9337	192	18	27	0	45	4
ГССҮТ	12767	353	19	10	0	241	4
ХСҮТ	3722	111	29	146	0	17	0
ХӨСҮТ	773	0	21	0	0	0	0
Амаржих газар	7775	243	0	5	0	0	0
Монгол Японы эмнэлэг	2463	844	0	0	0	0	0
Эх нярайн, эмэгтэйчүүдийн үндэсний төв-2	1539	44	1	0	0	0	0
ЭМЯ-ны харьяа хувийн эмнэлэг	19618	3776	7	12	0	1	0
Бүгд	111689	14596	391	390	14	429	10

Түргэн тусламжийн үйлчилгээ

Нийслэлийн хүн амд үзүүлэх “Эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээний тухай” хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.5 хэсэг дэх гэнэтийн цочмог өвчин эмгэг, осол, гэмтэл, хордлого, жирэмсэн, төрөх, амь тэнссэн үед эмнэлгийн тусламжийг газар дээр нь болон тээвэрлэх явцад үзүүлж, эмнэлэгт хүргэх түргэн тусламжийн үйлчилгээг Нийслэлийн түргэн тусламжийн төв, түүний салбарууд, алслагдсан дүүргийн эрүүл мэндийн төв болон тосгодын эрүүл мэндийн төвүүд үзүүлэн ажиллаж байгаа бөгөөд үйл ажиллагаандаа Эрүүл мэндийн Сайдын 2019 оны “Журам батлах тухай” А/294 дүгээр тушаалын нэгдүгээр хавсралт “Түргэн тусламжийн үйлчилгээг зохион байгуулах үлгэрчилсэн журам”, хоёрдугаар хавсралт “Түргэн тусламжийн үйлчилгээнд хэрэглэгдэх эм, багаж, хэрэгсэл, тоног төхөөрөмжийн жагсаалт”, гуравдугаар хавсралт “Болзошгүй гамшиг, олныг хамарсан ослын үеийн эрэмбэллийн заавар” болон “Түргэн тусламжийн төвийн бүтэц, үйл ажиллагаа” MNS 6717:2018 стандартыг мөрдөн ажиллаж байна.

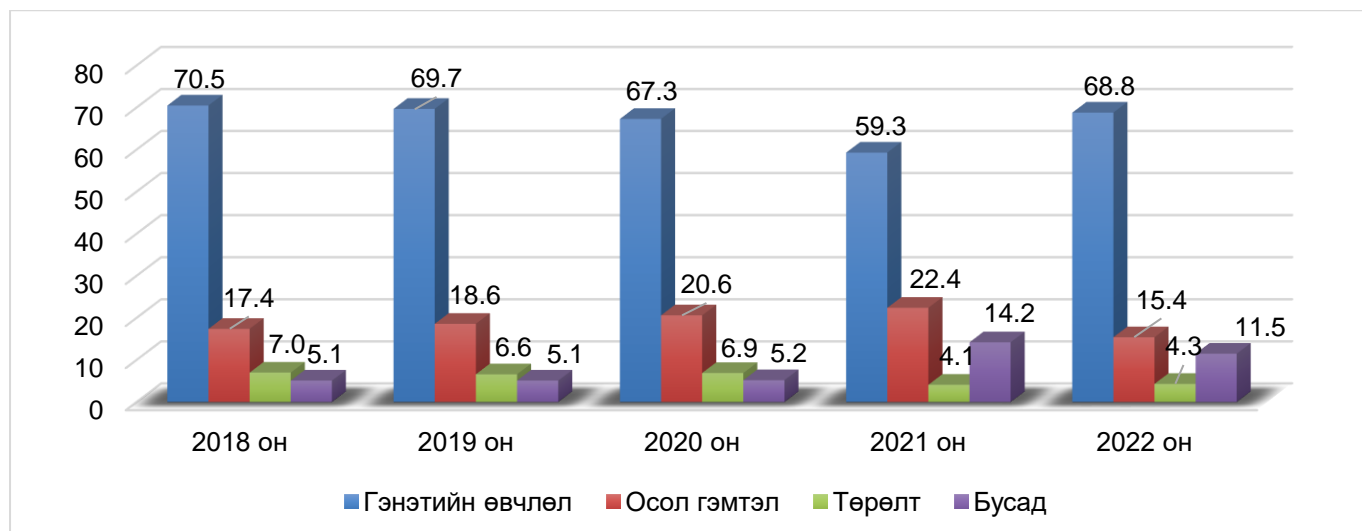
НЭМГ-аас нийслэлийн хүн амд үзүүлэх түргэн тусламжийн үйлчилгээний төвлөрлийг сааруулах, шуурхай, аюулгүй байдлыг хангах, яаралтай дуудлагын 20 минутын очилтын хувийг нэмэгдүүлэх зорилгоор түргэн тусламжийн үйлчилгээ үзүүлэх журмыг шинэчлэн боловсруулж алслагдсан дүүргийн эрүүл мэндийн төв, тосгодын эрүүл мэндийн төвүүдийг мэргэжил арга зүйгээр хэрхэн хангах талаар тусгах зорилт тавин ажиллаж байна.

Улаанбаатарт 2022 оны байдлаар Нийслэлийн түргэн тусламжийн төв болон дүүрэг, тосгоны ЭМТ-д нийт 408035 дуудлага хүлээн авч үйлчилсэнээс 62959 буюу 15.4 хувийг осол гэмтлийн дуудлага эзэлж байна. Нийт дуудлага өмнөх оноос 57962 буюу 16.5 хувиар, осол гэмтлийн дуудлага 734 буюу 6 хувиар тус тус өссөн байна.

№	Дуудлагын төрөл	Бодит тоо	Эзлэх хувь
1	НТТТ /Насанд хүрэгсдийн/	343847	84.3
2	НТТТ /хүүхэд/	57078	14.0
3	Алслагдсан ЭМТ болон тосгодын ЭМТ	7110	1.7
4	Нийт	408035	100%

Нийслэлийн түргэн тусламжийн төв 343847 дуудлага хүлээн авч үйлчилсэнээс 56416 тохиолдол буюу 16.4 хувийг осол гэмтлийн дуудлага эзэлж байна. Нийт дуудлагын 16.6 хувь нь хүүхдийн, 83.4 хувь нь насанд хүрэгчдийн дуудлага эзэлж байна. Нийт дуудлагын дотор яаралтай дуудлага 68.8 хувийг үүнээс 20 минутын дотор 40.8 хувьд нь очиж эмнэлгийн тусламж үзүүлсэн байна. Энэ нь өмнөх оны мөн үеэс 0,1 хувиар буурсан байна.

Дуудлагын төрөл, Улаанбаатар, хувиар, 2018-2022 он

2022 онд нийт дуудлагын 68.8 хувийг гэнэтийн өвчлөлийн, 4.3 хувийг төрөхийн, 15.4 хувийг осол гэмтлийн дуудлага, 11.5 хувийг бусад дуудлага эзэлж байна. Осол гэмтлийн дуудлага өмнөх оноос 0.2 хувиар нэмэгдсэн байна.

Нийт насанд хүрэгсдийн осол гэмтлийн дуудлагын 17.7 хувь нь гудамжны, 5,7 хувь нь зам тээврийн осол, 22.1 хувь нь амиа хорлосон, 1.6 хувь нь бусад хорлогдсон, 1.1 хувь нь үйлдвэрийн осол, 0.4 хувь нь спортын, 27.3 хувь нь архины хордлогын, 2.9 хувийг угаарын хордлого, 21.0 хувийг бусад осол тус тус эзэлж байна.

2022 онд хүүхдийн дуудлагын 1,1 хувийг осол гэмтлийн дуудлага эзэлж байна. Үүнээс 23.5 хувийг ахуйн осол гэмтэл, 12.0 хувийг түлэгдэлт, 24.9 хувийг угаарын хийн хордлого, 3.7 хувийг эмийн бодисын хордлого, 2.2 хувийг химийн бодисын хордлого, 2.0 хувийг хоолны хордлого, 3.2 хувийг зам тээврийн осол гэмтэл, 28.3 хувийг бусад осол тус тус эзэлж байна.

3.2. ХЭВТҮҮЛЭН ЭМЧЛЭХ ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭ

Улсын хэмжээнд 2022 оны байдлаар эмнэлэгт 1005745 үйлчлүүлэгч хэвтэн эмчлүүлж 6889268 ор хоног ашигласан бөгөөд дундаж ор хоног 6.8 байна. Улаанбаатар хотын ор бүхий эмнэлэгт нийт 556875.5 хүн хэвтэн эмчлэгдэн 3688512 ор хоног ашигласан бөгөөд ор ашиглалтын хувь 81.3, дундаж ор хоног 6.6, орны эргэлт 40.5 байна.

Нийт хэвтэн эмчлүүлэгсдийн өвчлөлд Улаанбаатар хотын харьяаллын иргэдийн өвчлөл 79.2 хувийг эзэлж байна. Нийслэлийн эрүүл мэндийн газрын харьяа болон бусад мэдээ өгдөг ор бүхий эмнэлгүүдэд 259299.5 хүн хэвтэн эмчлэгдэж, 1705013 ор хоног ашигласан бөгөөд ор ашиглалтын хувь 73.6, дундаж ор хоног 6.6, орны эргэлт 36.9 байна.

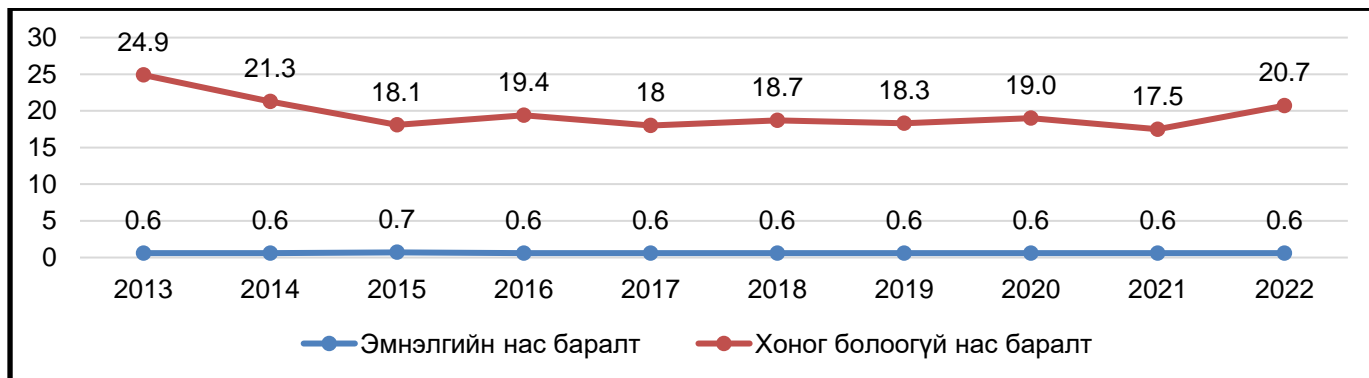
2022 онд нийслэлийн хэмжээнд 9230 нас баралтын тохиолдол бүртгэгдсэн нь өнгөрсөн оны мөн үеэс 1101 тохиолдлоор буурсан байна. Нийт нас баралтын 47.9 хувь нь НЭМГ-ын харьяа улс болон хувийн эмнэлэгт, 52.1 хувь нь ЭМЯ-ны харьяа төв эмнэлгүүдэд бүртгэгджээ.

НЭМГ-ын харьяа улс, хувийн хэвшил болон бусад эмнэлэгт нийт 4370 нас баралтын тохиолдол бүртгэгдсэний 57.5 хувь нь эрэгтэй, 42.5 хувь нь эмэгтэйчүүд байна. Нас баралтыг шалтгаанаар авч үзэхэд хорт хавдрын нас баралт 32.5, сүрьеэгийн нас баралт 0.7, осол гэмтэл, гадны шалтгаант нас баралт 3.2 хувийг тус тус эзэлж байна. Коронавирусын халдварын нас баралтын 21 тохиолдол бүртгэгдсэн байна.

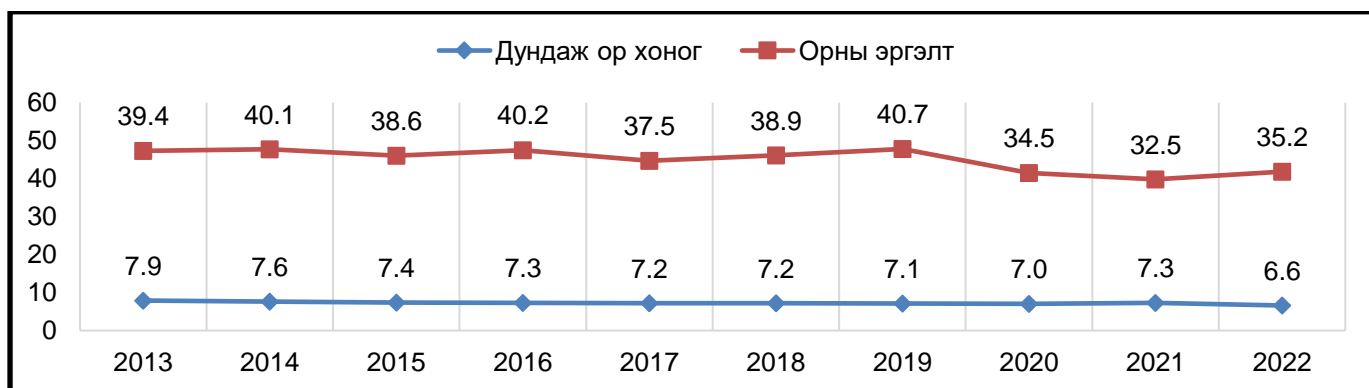
Хэвтүүлэн эмчлэх тусламж үйлчилгээ, 2022 он

№:	Байгууллага		Орны тоо	Үүнээс: хүүхдийн орны тоо	Эмчлэгдсэн өвчтөн	Фонд ашиглалтын хувь	Эмнэлгийн нас баралт		Дундаж ор хоног	Орны эргэлт
							Бодит тоо	Хувь		
1	Эрүүл мэндийн төв	Хан-Уул	90	0	4111.5	102.5	17	0.4	7.4	45.7
2		Сонгинохайрхан	208	0	8810.5	94.9	27	0.3	7.4	42.4
3		Чингэлтэй	252	80	9930.5	74.4	93	0.9	6.2	39.4
4		Баянгол	400	197	16874.5	80.2	83	0.5	6.3	42.2
5		Баянзүрх	0	25	548.0		0	0.0	7.0	21.9
6		Багануур	214	51	7845.0	76.0	49	0.6	6.8	36.7
7		Налайх	227	66	8039.5	71.5	25	0.3	6.7	35.4
8		Багахангай	19	6	839.5	96.3	0	0.0	7.2	44.2
9	Нэгдсэн эмнэлэг	Сүхбаатар	325	120	16491.5	97.3	168	1.0	6.3	50.7
10		Сонгинохайрхан	165	125	20115.5	206.5	142	0.7	5.6	121.9
11		Хан-Уул	205	80	13581.5	128.5	25	0.2	6.4	66.3
12		Баянзүрх	458	230	18379.5	76.6	202	1.1	6.3	40.1
13	Амаржих газар	Өргөө	363	23	21208.0	96.0	19	0.1	5.4	58.4
14		Хүрээ	85	10	6738.0	86.9	8	0.1	3.6	79.3
15		Амгалан	200	10	13774.0	103.5	20	0.1	5.0	68.9
16	НЭМГ-ын харьяа эмнэлгүүд	Энэрэл	74	0	2928.0	84.1	38	1.3	7.0	39.6
17		Наркологи	50	0	2142.0	101.1	0	0.0	7.8	42.8
18		СЗКЭ	175	0	7727.5	101.6	0	0.0	7.6	44.2
19	Тосгоны эрүүл мэндийн төв	Гачуурт	17	5	257.0	26.8	0	0.0	5.8	15.1
20		Жаргалант	15	2	540.5	72.4	0	0.0	6.6	36.0
21		Туул	15	5	506.0	66.3	0	0.0	6.5	33.7
22		Хонхор	15	9	320.0	40.9	0	0.0	6.3	21.3
23	Хувийн эмнэлэг		2332	70	72643.0	57.4	4	0.0	6.1	31.2
24	Бусад эмнэлгүүд		1741	0	44871.0	85.9	112	0.2	8.0	25.8
Бүгд			7645	1114	299.222	63.3	1032	0.3	6.6	35.2

Хэвтүүлэн эмчлэх тусламж үйлчилгээний үзүүлэлт, 2013-2022 он

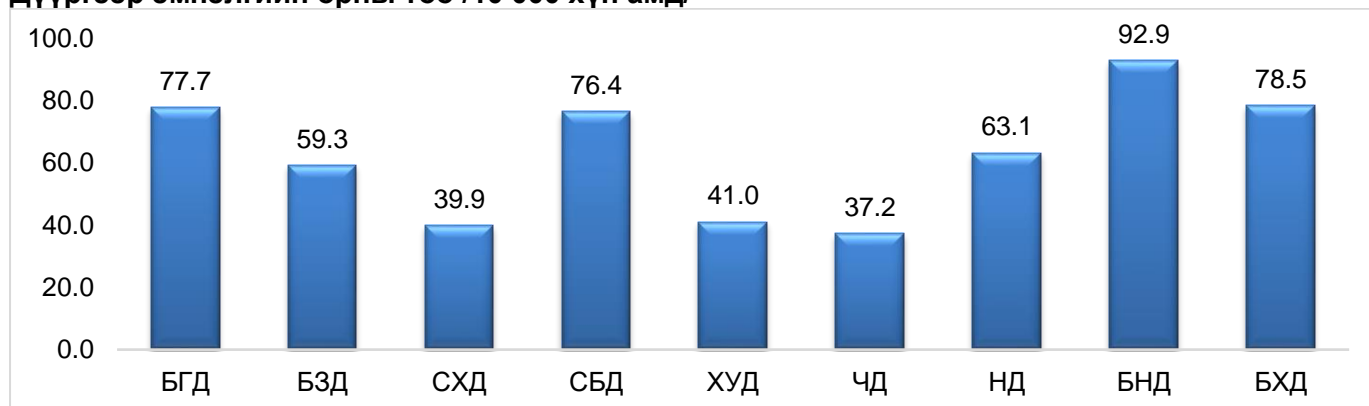
Эмнэлгийн орны үзүүлэлт, 2013-2022 он

НЭМГ-ын харьяа эмнэлгүүдийн орны тоо /дүүргээр/

№	Дүүрэг	Хүн амын тоо	Хувийн эмнэлэг	Улсын эмнэлэг	Нийт	10 000 хүн амд
1	Баянгол дүүрэг	233951	1057	761	1818	77.7
2	Баянзүрх дүүрэг	375786	972	1255	2227	59.3
3	Сонгинохайрхан дүүрэг	338622	517	833	1350	39.9
4	Сүхбаатар дүүрэг	144579	251	853	1104	76.4
5	Хан-Уул дүүрэг	202726	160	671	831	41.0
6	Чингэлтэй дүүрэг	150876	53	508	561	37.2
7	Налайх дүүрэг	38810	30	215	245	63.1
8	Багануур дүүрэг	29388	20	253	273	92.9
9	Багахангай дүүрэг	4461	0	35	35	78.5
10	<i>Нийт</i>	1519196	3060	5384	8444	55.6

Дүүргээр эмнэлгийн орны тоо /10 000 хүн амд/

Хавдар, хими, гемодиализ, хөнгөвчлөх тусламж үйлчилгээ

Нийслэлийн 9 дүүргийн Эрүүл мэндийн төв, нэгдсэн эмнэлгүүдэд 2022 онд хими эмчилгээний кабинетэд 21 эмч, эмнэлгийн мэргэжилтэн ажиллаж байгаагаас их эмч 9, сувилагч 8, гемодиализийн эмчилгээнд нийт 24 эмч, эмнэлгийн мэргэжилтэн ажиллаж байгаагаас их эмч 8, сувилагч 10, хөнгөвчлөх тусламж үйлчилгээнд нийт 18 эмч, эмнэлгийн мэргэжилтэн ажиллаж байгаагаас их эмч 8, сувилагч 9 ажиллаж байна. 2022 онд дүүргийн Эрүүл мэндийн төв, нэгдсэн эмнэлгүүдэд 1718 хүн хими эмчилгээ хийлгэсэн ба үүнээс 793 хүн анхан эмчилгээнд орсон байна.

Нэг. Хүний нөөцийн үзүүлэлт

№	Орон тоо	БЗД	ХУДНЭ	СХНЭ	БГД	СБНЭ	ЧДЭМТ	ХУДЭМТ	Нийт
А. Хими эмчилгээ									
1	Хими эмчилгээний кабинетийн эмнэлгийн ажилтны тоо	3	3	5	2	4	4	2	21
2	Үүнээс эмч	1	1	2	1	2	2	1	9
3	Сувилагч	2	1	2	1	1	1	1	8
4	Эм зүйч	1	1	1	1	1	1	1	6
5	Үүнээс Хими мэргэшсэн эмч	1	1	2	1	1	2	1	8
6	Хими мэргэшсэн сувилагч	1	1		1	1		1	4
Б. Гемодиализийн тусламж									
7	Гемодиализийн тусламж үйлчилгээ үзүүлж байгаа эмнэлгийн ажилтны тоо	3	3	0	3	5	4	0	24
8	Үүнээс эмч	1	1	0	1	2	1	0	8
9	Сувилагч	2	1	0	1	2	2	0	10
10	Техникч	0	1	0	0	0	0	0	2
В.Хөнгөвчлөх тусламж үйлчилгээ									
11	Хөнгөчлөх тусламж үйлчилгээ үзүүлж байгаа эмнэлгийн ажилтны тоо	2	2	4	4	2	4	2	18
12	Үүнд эмчийн тоо	1	1	2	1	2	1	1	8
13	Сувилагчийн тоо	1	1	2	3	1	1	1	9
14	Хөнгөвчлөх тусламж мэргэшсэн эмчийн тоо	1	1	2	1	1	1	1	7

15	Хөнгөвчлөх тусламж мэргэшсэн сувилагчийн тоо	1	1	0	3	1	1	1	7

Хоёр. Тусламж үйлчилгээний үзүүлэлт

№	Үзүүлэлт	БЗД	ХУДНЭ	СХНЭ	БГД	СБНЭ	Нийт		
	Хими эмчилгээ								
1	Хими эмчилгээ хийлгэсэн хүний тоо/ удаа	216	183	456	589	274	1718		
2	Хими эмчилгээний орны тоо	6	7	6	4	4	27		
3	Хийгдсэн хими эмчилгээний нэр төрөл	9	8	14	10	4	45		
4	Шинээр эмчилгээнд орсон хүний тоо	134	103	456	65	35	793		
	Гемодиализийн тусламж	БЗД	ХУДНЭ	СХНЭ	БГД	СБНЭ	Нийт		
5	Гемодиализийн аппаратын тоо	2	3	5	4	5	19		
6	Үүнээс ажиллаж байгаа гемодиализийн аппаратын тоо	0	3	5	4	4	16		
7	Нийт сеансын тоо	256	1460	2249	2001	2340	8306		
8	Гемодиализ эмчилгээнд хамрагдсан хүний тоо	36	55	25	20	32	168		
	Хоногт нэг удаа ордог	20	25	2	3	6	56		
	7 хоногт 2 удаа ордог	13	14	13	14	11	65		
	7 хоногт 3 ордог	3	16	10	3	15	47		
	Хөнгөвчлөх тусламж үйлчилгээ	БЗД	ХУДНЭ	СХНЭ	БГД	СБНЭ	ЧДЭМТ	ХУДЭМТ	Нийт
9	Хөнгөвчлөх тусламжийн орны тоо	8	5	10	8	10	7	3	51
10	Нийт хэвтэн эмчлүүлсэн хүний тоо	228	224	135	475	165	87	282	1596
11	Дундаж ор хоног	6.5	8	7	8	7	6	7	7.5

3.3. ЭМНЭЛГИЙН ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭ, ШАТЛАЛААР

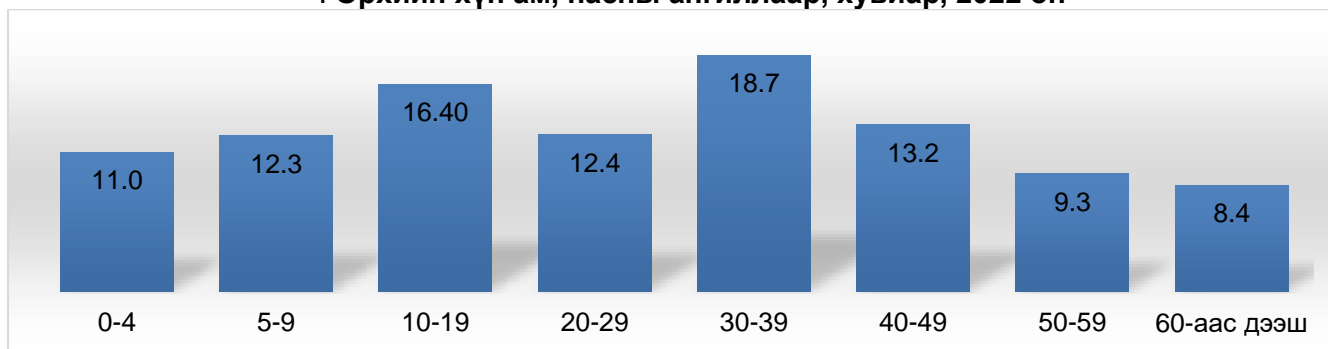
Өрх, тосгоны эрүүл мэндийн төвийн тусламж, үйлчилгээ

Өрхийн эрүүл мэндийн төв нь хот, суурин газрын хүн амд төрөөс үзүүлэх эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг гэрээгээр гүйцэтгэх үндсэн чиг үүрэг бүхий сайн дурын үндсэн дээр бүртгүүлсэн хувийн хэвшлийн эрүүл мэндийн байгууллага юм.

Эрүүл мэндийн тухай хууль, Эмнэлгийн тусламжийн тухай хуульд зааснаар иргэдэд эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээг чанартай, хүртээмжтэй үзүүлэх зорилгоор өрхийн нэг эрүүл мэндийн төвд ногдох иргэний тоог 8000- аас доошгүй байхаар тогтоосон байна. Өрхийн ЭМТ-ийн бүтэц үйл ажиллагааны стандарт /MNS 5292:2017/, Эрүүл мэндийн сайдын тушаалаар батлагдсан эрх зүйн 4 баримт бичгийн хэрэгжилтийг ханган, ажиллаж байна.

2022 оны байдлаар Улаанбаатар хотын 131 өрхийн эрүүл мэндийн төв, 11 салбарт 431 мянган өрхийн 1.567.794 хүн ам бүртгэлтэй байна. Өрхийн хүн амын бүтцийг насны ангиллаар авч үзвэл нийт хүн амын дотор 0-18 нас хүртэлх хүүхэд 37.7 хувь, хөдөлмөрийн насны буюу 20-49 насны хүмүүс 44.3 хувийг эзэлж байна.

. Өрхийн хүн ам, насны ангиллаар, хувиар, 2022 он

Бүртгэлд хамрагдсан өрхийн 52.6 хувь нь эрүүл өрх, 33.8 хувь нь өвчлөлд бага өртөмтгий өрх, 13.7 хувь нь өвчлөлд өртөмтгий бүлгийн өрхүүд байна.

Нийслэлийн өрхийн эрүүл мэндийн төвд 796 их эмч, 744 сувилагч болон нийт 2269 ажиллагсад хүн амд эрүүл мэндийн анхан шатны тусламж үйлчилгээ үзүүлсэн байна. Нийт ажиллагсдын 88.7 хувь нь эмэгтэйчүүд байна.

Өрхийн эрүүл мэндийн төвийн түвшинд 4 014 990 үзлэг хийгдэж, нэг иргэн жилд дунджаар 2.6 удаа өрхийн эмнэлэгт хандаж эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг авсан байна.

2022 оны байдлаар өрхийн ЭМТ-д хийгдсэн үзлэгт:

- урьдчилан сэргийлэх үзлэг 44.1 хувь
- идэвхтэй хяналтын үзлэг 6.4 хувь
- гэрийн идэвхтэй эргэлт 27.3 хувь
- амбулаторийн үзлэг 21.5 хувь
- гэрийн дуудлага 0.7 хувийг тус тус эзэлж байна

Энэ нь өмнөх оны мөн үеэс амбулаторийн үзлэг 4 хувиар өссөн бол урьдчилан сэргийлэх үзлэг 3.4 хувь, идэвхтэй хяналтын үзлэг 0.9 хувь, гэрийн идэвхтэй эргэлтийн үзлэг 6.3 хувь, гэрийн дуудлагын үзлэг 0.4 хувиар тус тус буурсан байна.

“Өрхийн эрүүл мэндийн төвийн бүтэц, үйл ажиллагааны стандарт”-д гэрийн идэвхтэй эргэлтийн хувь 30-аас доошгүй байна гэж заасан байдаг.

Өрхийн эрүүл мэндийн төвийн үзлэгийн хэлбэр, 2013-2022 он

Үзүүлэлт	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн хувь	42.6	42.2	42.9	43.7	42.7	43.0	43.9	39.8	42.3	38.9
Гэрийн идэвхтэй эргэлтийн үзлэгийн хувь	28.5	28.4	28.3	29.0	29.9	29.2	27.8	34.0	30.2	23.9
Идэвхтэй хяналтаас эдгэрэлтийн хувь	39.5	37.2	29.8	32.1	33.2	26.5	26.2	25.9	25.3	34.3

Өрх, тосгоны ЭМТ-ийн тусламж үйлчилгээний зарим үзүүлэлт, 2022 он

Үзүүлэлт	Өрхийн ЭМТ	Тосгоны ЭМТ	Дүн
Эмнэлгийн тоо	131	4	135
Их эмчийн тоо	796	21	817
Сувилагчийн тоо	744	24	768
Орны тоо	-	62	62
Хэвтэн эмчлүүлэгчийн тоо	-	1623.5	1623.5
Дундаж ор хоног	-	6.6	6.6
Амбулаториор үйлчлүүлэгчдийн тоо	4014990	50553	4065543
Амбулаторийн нийт үзлэгт урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн эзлэх хувь	39.1	45.1	39.1
Нэг иргэний жилд үзүүлсэн удаа	4.2	2.0	4.2
Өрхийн нэг эмчид ногдох үзлэгийн тоо	5043.9	2407.3	4976.2
Жирэмсний эрт хяналтын хувь	91.6	86.0	89.0

Тосгоны эрүүл мэндийн төвд 21 их эмч, 24 сувилагч, 2 эх баригч, 10 эм найруулагч, 2 лаборант, нийт 101 ажиллагсад хүн амд эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ үзүүлж байна. Нийт ажиллагсдын 86.1 хувь нь эмэгтэйчүүд байна. Тосгоны эрүүл мэндийн төвд 8764 өрхийн хүн ам бүртгэлтэй байна. Жилдээ 50553 мянган үзлэг хийгдсэн нь өмнөх оноос 24549-өөр буюу 32.6 хувиар буурсан бөгөөд нэг иргэн жилд дунджаар 2.2 удаа хандаж эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг авсан байна.

Өрх, тосгоны эрүүл мэндийн төвд 0-5 хүртэлх насны хүүхдийн идэвхтэй хяналтын хувь 2018 онд 62.7, 2019 онд 61.8 хувь байсан бол 2021 онд 47.3, 2022 онд 53.2 хувь байна.

Эрүүл мэндийн сайдын 2017 оны “Өрхийн эрүүл мэндийн төвийн гүйцэтгэлийн гэрээний заавар батлах тухай” А/05 дугаар тушаалд 0-5 хүртэлх насны хүүхдийн гэрийн эргэлт, хяналтыг хийж байна.:

- 2 хүртэлх сартай хүүхдийг 6-аас доошгүй удаа гэрээр 100% эргэх,
- 2 сараас 1 нас хүртэлх хүүхдийг сар бүр үзэж, 90 ээс доошгүй хувийг,
- 1-2 нас хүртэлх хүүхдийг улирал тутам үзэж, 80-аас доошгүй хувийг,
- 2-5 нас хүртэлх хүүхдийг хагас жил тутамд үзэж, 80-аас доошгүй хувийг хянаж байхаар заасан.

Тав хүртэлх насны хүүхдийн хяналт, хувиар, 2012-2022 он

Дүүргийн эрүүл мэндийн төв, нэгдсэн эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээ Улаанбаатар хотод 9 эрүүл мэндийн төв, 4 нэгдсэн эмнэлэг, 3 амаржих газар хүн амд амбулатори болон хэвтүүлэн эмчлэх хэлбэрээр эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээг үзүүлж байна. Дүүргийн нэгдсэн эмнэлэг, эрүүл мэндийн төвд 1062 их эмч, 1067 сувилагч ажиллаж байна.

Дүүргийн эрүүл мэндийн төвийн тусламж үйлчилгээ

Улаанбаатар хотын дүүргийн эрүүл мэндийн төвд 737 их эмч, 685 сувилагч, 177 эмнэлгийн мэргэжлийн болон техникийн боловсролтой бусад ажилтан нийтдээ 2615 эмнэлгийн ажиллагсад ажиллаж байна.

Дүүргийн эрүүл мэндийн төвийн 1435 эмнэлгийн оронд 56999 хүн хэвтэн эмчлүүлсэн байна. Дундаж орхоног 6.8 байна. Хэвтэн эмчлүүлэгчдийн тоо өмнөх оноос 1988-аар өссөн үзүүлэлттэй байна.

Хоног болоогүй нас баралтын хувь өмнөх оноос 7.3-аар өссөн. Амбулаториор үйлчлүүлсэн хүний тоо өмнөх оноос 1518.6- аар өссөн байна.

Дүүргийн эрүүл мэндийн төвийн тусламж үйлчилгээний зарим үзүүлэлт, 2022 он

Үзүүлэлт	Дүүргийн эрүүл мэндийн төв									Нийт дүн
	Баянгол	Баянзүрх	Сонгинохайрхан	Сүхбаатар	Хан-Уул	Чингэлтэй	Багануур	Налайх	Багахангай	
Эмнэлгийн орны тоо	400	25	208	-	90	252	214	227	19	1435
Их эмчийн тоо	118	120	95	67	62	98	85	93	5	737
Сувилагчийн тоо	107	71	88	43	48	122	95	108	3	685
Хэвтэн эмчлүүлэгчийн тоо	16900	536	8846	-	4116	9985	7841	8043	844	57111
Дундаж ор хоног	6.3	7.0	7.4	-	7.4	6.2	6.8	6.7	7.2	6.8
Фонд ашиглалтын хувь	80.2	0.0	94.9	-	102.5	74.4	76.0	71.5	96.3	85.1
Хоног болоогүй нас баралтын хувь	28.9	0.0	55.6	-	11.8	11.8	34.7	24.0	0.0	23.7
Амбулаторийн үзлэг	932.7	1496.3	1499.8	678.8	774.7	643.5	227.4	223.9	49.6	6537.1
Урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн хувь	40.6	36.4	34.6	51.2	26.0	46.7	54.3	52.6	43.8	32.2
Мэс заслын хагалгаа	10558	4456	9176	2054	1899	18813	2011	2648	-	51615

Дүүргийн нэгдсэн эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ

Улаанбаатар хотын дүүргийн нэгдсэн эмнэлэгт 325 их эмч, 382 сувилагч, 57 эмнэлгийн мэргэжлийн болон техникийн боловсролтой бусад ажилтан нийтдээ 1204 эмнэлгийн ажиллагсад ажиллаж байна.

Дүүргийн нэгдсэн эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний зарим үзүүлэлт, 2022 он

Үзүүлэлт	СХНЭ	ХУНЭ	СБНЭ	БЗНЭ	Нийт
Эмнэлгийн орны тоо	165	205	325	458	1153
Их эмчийн тоо	136	61	52	76	325
Сувилагчийн тоо	156	64	80	82	382
Хэвтэн эмчлүүлэгчийн тоо	20213	13633	16539	18418	68803
Дундаж ор хоног	5.6	6.4	6.3	6.3	6.1
Хоног болоогүй нас баралтын хувь	15.5	4.0	22.6	24.8	20.6

Дүүргийн нэгдсэн эмнэлгийн 1153 оронд 68803 хүн хэвтэн эмчлүүлж, дундаж ор хоног 6.1 байгаа нь өмнөх оноос хэвтэн эмчлүүлэгчдийн тоо 21930-аар өссөн бөгөөд дундаж ор хоног 1.0-ээр буурсан үзүүлэлттэй байна. Эмнэлгийн хоног болоогүй нас баралтын хувь өмнөх оноос 0.4 хувиар буурсан байна.

Амаржих газрын тусламж үйлчилгээ

Нийслэлд үйл ажиллагаа явуулж буй амаржих газарт нийт 788 ажиллагсад ажиллаж байна. Нийт 173 эмчийн 58.4 хувийг эх барих, эмэгтэйчүүдийн эмч, 4 хувийг сэхээн амьдруулах мэдээгүйжүүлэлтийн их эмч, 17.9 хувийг хүүхэд нярайн эмч эзэлж байна. Нийт сувилагч, тусгай мэргэжилтний 46.7 хувийг эх баригч, бага эмч нар эзэлж байна.

Амаржих газрын тусламж үйлчилгээний үзүүлэлт, 2022 он

Үзүүлэлт	Өргөө	Хүрээ	Амгалан	Бүгд
Эмнэлгийн орны тоо	363	85	200	648
Их эмчийн тоо	72	34	67	173
Сувилагчийн тоо	103	16	34	153
Эх баригч бага эмч	61	33	54	148
Хэвтэн эмчлүүлэгчийн тоо	20818	6612	13793	41223
Дундаж ор хоног	5.4	3.6	5.0	4.6
Хоног болоогүй нас баралтын хувь	15.8	25.0	15.0	17,0
Төрөлт	7943	3514	6662	18119
Эхийн эндэгдэл	0	0	1	1
Нярайн нас баралт	19	8	19	46
Мэс заслын хагалгаа	4053	1398	2324	7775

2022 онд амаржих газарт 18119 эх төрж, 18234 хүүхэд амьд төрсөн байна. Нийт төрөлтийн 0.3 хувийг гэрийн төрөлт эзэлж байна. Амьгүй төрөлтийн түвшин 5.7, төрөлхийн гажигтай төрсөн нярай 0.7 хувь, бага жинтэй нярайн хувь 5.1 байна. Энэ нь өмнөх оноос амьгүй төрөлтийн түвшин 1.0-ээр нэмэгдсэн байна.

Нийт 648 ортой амаржих газарт 41720 хүн эмчлэгдэн 207746 ор хоног ашигласан ба ор ашиглалтын хувь 87.8, дундаж ор хоног 4.6, орны эргэлт 64.3 байна. Эмнэлгийн нас баралтын 47 тохиолдол бүртгэгдсэний 1 тохиолдол нь эхийн эндэгдэл, 46 нь нярайн нас баралт байна. Эмнэлгийн нас баралтын 18.6 хувийг хоног болоогүй нас баралт эзэлж байна.

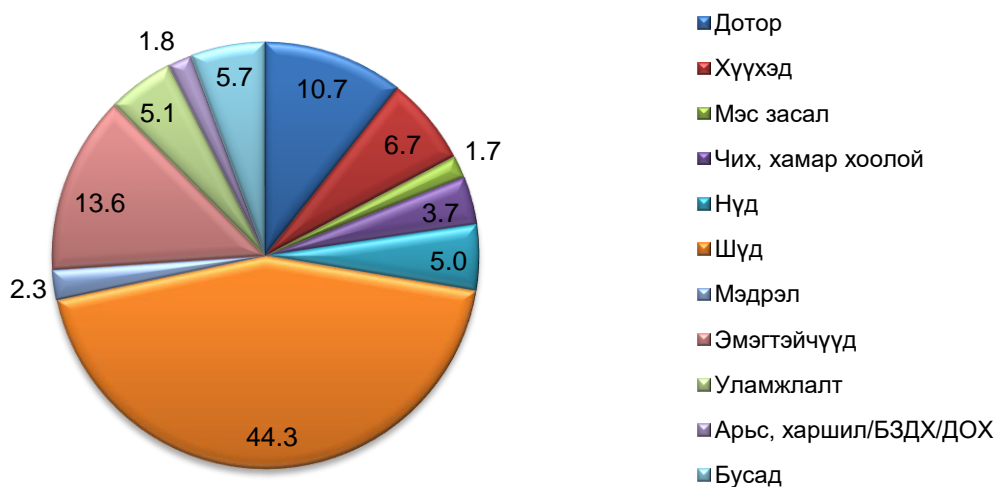
Хувийн эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээ

Монгол улсад хувийн эмнэлгийн тогтолцоо бүрдсэнээс хойш өнөөг хүртэл хотод 1768, аймагт 629 хувийн хэвшлийн эрүүл мэндийн байгууллага тусламж үйлчилгээ үзүүлж байна.

Улаанбаатар хотод 2022 оны жилийн эцсийн тайлан ирүүлэлтийн байдлаар нийслэлийн эрүүл мэндийн газрын харьяа ор бүхий 215 эмнэлэг, 95 сувилал, 1458 үүдэн эмнэлэг амбулатори, хэвтүүлэн эмчлэх тусламж үйлчилгээ үзүүлсэн ба 1768 эмнэлэгт 3603 их эмч, 1607 сувилагч, нийт 12983 эмч, эмнэлгийн мэргэжилтэн болон бусад ажилчид ажиллаж байна.

2022 онд НЭМГ-ын харьяа хувийн эмнэлгүүд 1672607 амбулаторийн үзлэг хийсэн ба өмнөх оноос 399893-аар өссөн байна. Амбулаторийн үзлэгийн 3.3 хувийг урьдчилан сэргийлэх үзлэг, 96,4 хувийг өвчний учир амбулаторийн үзлэг, 0.3 хувийг идэвхтэй хяналтын үзлэг, 0.008 хувийг гэрийн эргэлт, гэрийн дуудлага эзэлж байна.

Амбулаторийн үзлэг кабинетаар, хувиар, 2022 он

Нийслэлийн Эрүүл мэндийн газрын харьяа хувийн эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний зарим үзүүлэлт, 2015-2022 он

Үзүүлэлт	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Ортой эмнэлгийн тоо	87	87	95	100	101	106	97	88
Үүдэн эмнэлгийн тоо	817	829	984	1102	1199	1053	1086	1458
Эмнэлгийн орны тоо	1981	2076	2128	2253	2327	2332	2506	2332
Эмчийн тоо	1811	1873	2174	2399	2568	2819	2897	3603
Сувилагчийн тоо	1069	1033	1233	1234	1328	1320	1316	1607
Амбулаторийн үзлэгийн тоо	1094.3	1125.1	1216.1	1260.1	1380.8	1208.8	1272.7	1672.6
Эмчлэгдсэн өвчтөний тоо	53848	57217	56685	60530	63695	58384	62353	72644
Дундаж ор хоног	6.8	7.0	7.0	7.0	7.1	6.7	6.5	6.1

НЭМГ-ын харьяа хувийн хэвшлийн ор бүхий эмнэлгүүдийн тусламж үйлчилгээ

Ор бүхий хувийн эмнэлэгт 72643 хүн эмчлэгдэн гарсан нь өмнөх оноос хэвтэн эмчлүүлэгчдийн тоо 5386 буюу 8.4 хувиар өссөн ба дундаж ор хоног 6.5, орны эргэлт 26,7, орны фонд ашиглалтын хувь 52,7 байна.

Ор бүхий эмнэлэгт 72643 хүн эмчлэгдэн гарч өнгөрсөн оны мөн үеэс 10,470 үйлчлүүлэгчээр өсч, 441,475 ор хоног ашигласан ба орны фонд ашиглалтын хувь 57.4, дундаж ор хоног 6.1, орны эргэлт 31.2 байна. Эмнэлгийн нас баралт 6 бүртгэгдсэн байна.

Сувилалд 39,781 хүн эмчлэгдэж, 283,729 ор хоног ашигласан байна.

НЭМГ-ын харьяа хувийн ортой эмнэлгийн хэвтэн эмчлүүлэгчдийн хувь, 2022 он

Үзүүлэлт	Байгууллагын тоо	Хувь	Эмчлэгдсэн хүний тоо	Хувь
5-9 ортой	4	4.5	302.5	0.4
10-14 ортой	11	12.5	2446.5	3.4
15-19 ортой	23	26.1	11948.5	16.4
20-25 ортой	21	23.9	14745.5	20.3
26-30 ортой	11	12.5	9591	13.2
31-50 ортой	8	9.1	8687.5	12.0
55 ба түүнээс дээш ортой	10	11.4	24922.5	34.3
Нийт дүн	88	100	72644	100.0

Ор бүхий хувийн эмнэлэгт эмчлэгдсэн хүний тоо, тасгаар, 2022 он

БҮЛЭГ IV. НИЙСЛЭЛИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН БАЙГУУЛЛАГЫН БҮТЭЦ, ХҮНИЙ НӨӨЦ

Монгол Улсын Эрүүл мэндийн салбарт 2022 онд нийт 63340 ажиллагсад Монгол Улсын 3.368.6 мянган хүн амд эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ үзүүлж байна. Энэ нь өмнөх онтой харьцуулахад 7.3 хувь буюу 4644 хүнээр нэмэгдсэн байна. Нийт ажиллагсдаас 92.5 хувь нь эрүүл мэндийн салбарын, 7.5 хувь нь бусад салбарын эрүүл мэндийн ажиллагсад эзэлж байна.

Улаанбаатар хотод нийт 2534 эрүүл мэндийн байгууллагад 37072 ажиллагсад ажиллаж байгаагаас удирдах ажилтан 1208, нийгмийн эрүүл мэндийн мэргэжилтэн 686, мэдээлэл технологийн мэргэжилтэн 188, их эмч 9112, эм зүйч 2645, бусад дээд мэргэжилтэн 3986, эмнэлгийн тусгай мэргэжлийн мэргэжилтэн 10083 байгаагаас сувилагч 7520, эм найруулагч 1007, бага эмч 199, техникч 695, лаборант 648, эх баригч 388 тус тус ажиллаж байна.

Эрүүл мэндийн салбарын нийт ажиллагсдыг эмнэлгийн төрлөөр нь ажиллагсдыг харьцуулбал:

- Сум тосгоны эрүүл мэндийн төвд 13.0%
- Хувийн клиникт 12.7%,
- Хувийн эмийн сан, эм ханган нийлүүлэх байгууллага, эмийн үйлдвэрт 12.7%
- Төрөлжсөн мэргэшлийн эмнэлэг, ортой хувийн эмнэлэгт 10.7%,
- Аймгийн нэгдсэн эмнэлэгт 8.4%
- Дүүргийн нэгдсэн эмнэлэг, эрүүл мэндийн төвд 6.0%,
- Өрхийн эрүүл мэндийн төвд 5.7 хувь нь ажиллаж байна.

Нийслэлийн эрүүл мэндийн байгууллагуудад нийт ажиллагсдын:

- өрх, тосгоны эрүүл мэндийн төвд 9.6,
- дүүргийн эрүүл мэндийн төвд 10.6,
- нэгдсэн эмнэлэгт 5.0,
- тусгай эмнэлэгт 4.5;
- амаржих газарт 3.2;
- түргэн тусламжийн төвд 1.7,
- хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яамны харъяа эрүүл мэндийн байгууллагад 1.0,
- төмөр замын төв эмнэлэгт 1.6,
- хувийн эмнэлэг, эмийн сангуудад 52.8,
- боловсролын байгууллагад 6.9,
- ЭМЯ, ЭМХТ, НЭМГ-т 0.8,
- бусад салбарын эрүүл мэндийн байгууллагад 2.3 хувь нь ажиллаж эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг үзүүлсэн байна.

Эрүүл мэндийн салбарын ажиллагсдын дийлэнх буюу 51935 буюу 82.0 хувь нь эмэгтэйчүүд, 11405 буюу 18.0 хувь нь эрэгтэйчүүд байна.

Нийслэлийн эрүүл мэндийн байгууллагуудад ажиллагсдыг хүйсээр харьцуулбал:

- өрх, тосгоны эрүүл мэндийн төвд 88.6,
- дүүргийн эрүүл мэндийн төвд 86.9,
- нэгдсэн эмнэлэгт 82.4,
- тусгай эмнэлэгт 71.8,
- амаржих газарт 89.7.
- хувийн эмнэлэг, эмийн сангуудад 84.3 буюу эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь өндөр байна.

Эрүүл мэндийн салбарын ажиллагсад, 2022 он

	Үзүүлэлт	Улсын хэмжээнд	Улаанбаатарт
Нийт ажиллагсад	Бодит тоо	63340	37072
	10000 хүн амд	189.6	236.5
		Үүнээс	
Их эмч	Бодит тоо	13983	9112
	10000 хүн амд	41.9	58.1
Сувилагч	Бодит тоо	13947	7520
	10000 хүн амд	41.8	48.0
Эх баригч	Бодит тоо	1127	388
	10000 хүн амд	3.3	2.5
Лаборант	Бодит тоо	1378	648
	10000 хүн амд	3.9	4.1
Техникч	Бодит тоо	915	695
	10000 хүн амд	5.4	4.4
Эм найруулагч	Бодит тоо	2218	1007
	10000 хүн амд	5.9	6.4
Бага эмч	Бодит тоо	1724	199
	10000 хүн амд	5.3	1.3
Бусад	Бодит тоо	1551	1328
	10000 хүн амд	3.6	8.5

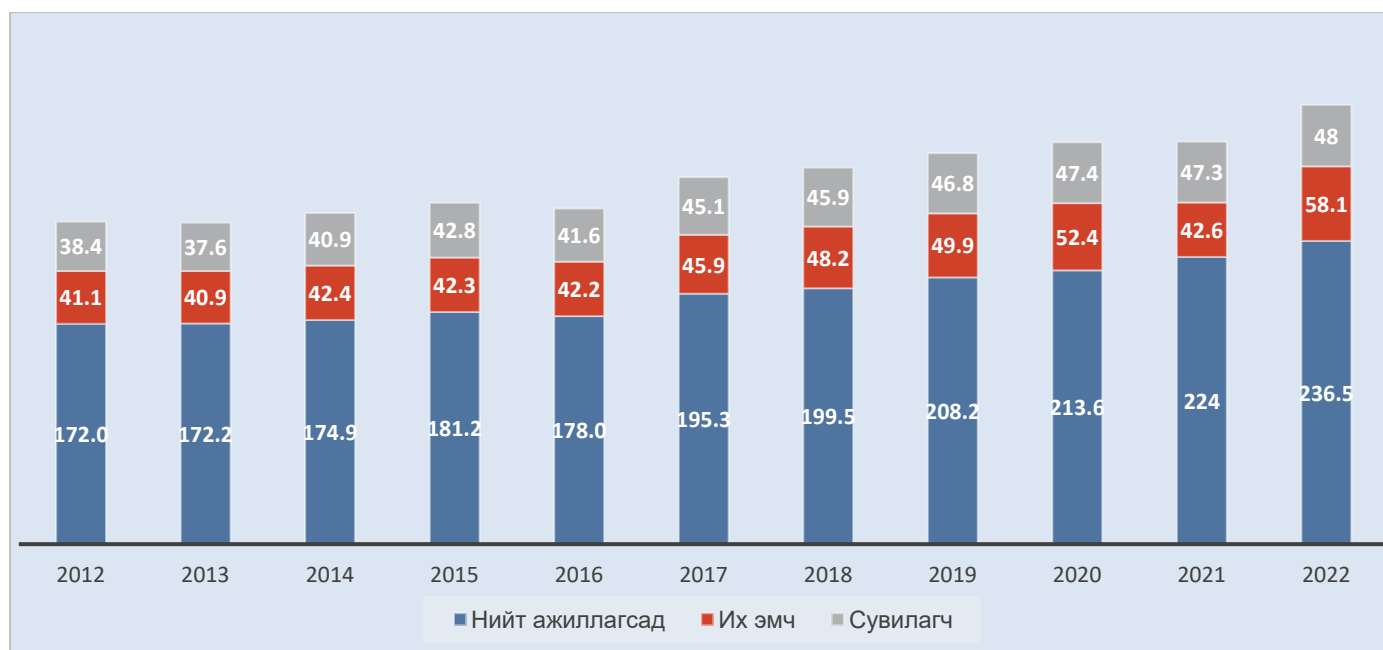
Насны бүтцээр авч үзэхэд 24.7 хувь нь 29 хүртэлх нас, 31.8 хувь нь 30-39 насны, 21.0 хувь нь 40-49 насны, 10.8 хувь нь 50-54 насны, 6.2 хувь нь 55-59 насны, 5.5 хувь нь 60-аас дээш насныхан эзэлж байна. Нийт ажиллагсдын 81.5 хувь нь эмэгтэй, 18.5 хувь нь эрэгтэй байна.

Улаанбаатар хотод нэг эмчид ногдох хүний тоо 172.1, нэг сувилагчид ногдох хүний тоо 208.5 байна. Нийт их эмч нарын 8.0 хувийг уламжлалт анагаахын, 15.6 хувийг нүүр амны их эмч, 76.4 хувийг бусад мэргэшлийн хүний их эмч тус тус эзэлж байна. Хүний их эмч нарын 13.9 хувь нь ерөнхий мэргэжлийн, 9.9 хувь нь дотор, 4.5 хувь нь хүүхэд, 6.6 хувь нь эх барих эмэгтэйчүүд, 3.6 хувь нь дүрс оношилгоо, 1.8 хувь нь лаборатори, 5.5 хувь нь мэс засал, 3.1 хувь нь мэдрэл, 4.3 хувь нь мэдээгүйжүүлэлт, эрчимт эмчилгээний эмч нар эзэлж байна.

Эрүүл мэндийн салбарт ажиллаж буй их эмч нарын 2460 буюу 17,6 хувь магистрын зэрэгтэй ба үүнээс 390 нь тухайн онд зэрэг хамгаалсан ба 1,6 хувь нь докторын зэрэгтэй байна. Их эмч нарын мэргэжлийн зэрэг: 13.0 хувь нь ахлах, 9,4 хувь нь тэргүүлэх, 2,4 хувь зөвлөх зэрэгтэй байна.

Монгол улсын эрүүл мэндийн салбарт 2022 оны байдлаар нийт 13947 сувилагч ажиллаж байгаагийн 49,9 хувь нь бакалавр, 41,9 хувь дипломын боловсролтой ба 8,2 хувь нь туслах сувилагч байна. Эмнэлгийн сувилагч, тусгай мэргэжилтнүүдийн 15.7 хувь нь ахлах, 8.0 хувь нь тэргүүлэх зэрэгтэй, 1.6 хувь нь магистрын зэрэгтэй сувилагч, эмнэлгийн тусгай мэргэжилтнүүд ажиллаж байна.

Нийт ажиллагсад, их эмч, тусгай мэргэжилтэн, 10000 хүн амд, Улаанбаатар, 2012-2022 он

Нийслэлийн эрүүл мэндийн газрын харьяа эрүүл мэндийн байгууллагын эмч ажиллагсад, бодит тоогоор, 2022 он

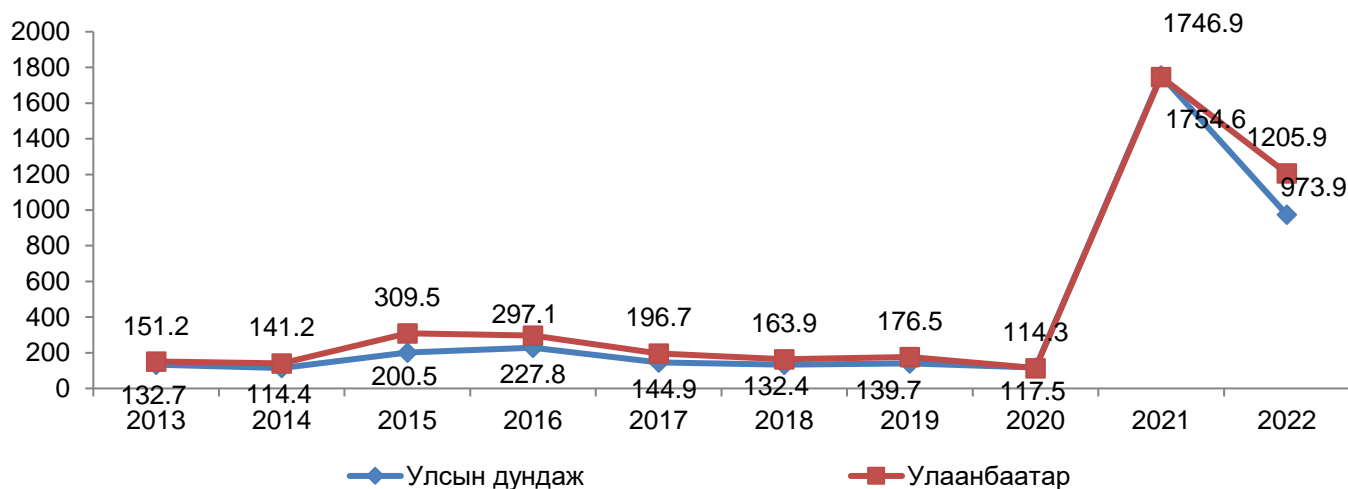
Эрүүл мэндийн байгууллага		Нийт ажиллагчид	Их эмч	Сувилагч	Эмч сувилагчийн харьцаа
Өрхийн эрүүл мэндийн төв		2269	796	744	1:0.9
Тосгоны эрүүл мэндийн төв		101	21	24	1:1.1
Эрүүл мэндийн төв	Баянгол	401	118	107	1:0.9
	Баянзүрх	338	120	71	1:0.6
	Сонгинохайрхан	352	95	88	1:0.9
	Сүхбаатар	209	61	43	1:0.7
	Хан-Уул	197	62	48	1:0.8
	Чингэлтэй	334	98	122	1:1.2
	Налайх	336	93	108	1:1.2
	Багануур	306	85	95	1:1.1
	Багахангай	29	5	3	1:0.6
Нэгдсэн эмнэлэг	Баянзүрх	247	76	82	1:1.1
	Сонгинохайрхан	466	136	156	1:1.2
	Сүхбаатар	249	52	80	1:1.5
	Хан-Уул	242	62	23	1:0.4
Амаржих газар	Өргөө	386	72	103	1:1.4
	Хүрээ	145	34	16	1:0.5
	Амгалан	257	67	34	1:0.5
Хувийн эмнэлэг	Ортой	1988	672	415	1:0.6
	Клиник	6182	2713	1081	1:0.4
	Сувилал	654	188	110	1:0.6
Бусад эмнэлэг		2749	700	665	1:1
Нийт		18437	6326	4218	1:0.7

БҮЛЭГ V. ХАЛДВАРТ ӨВЧИН

Улсын хэмжээнд 29 төрлийн цочмог халдварт өвчний 325,343 тохиолдол бүртгэгдэж, 10000 хүн амд 973,9 байна. 2022 онд Коронавируст халдвар (КОВИД-19)-ын 302,018 тохиолдол бүртгэгдсэн нь нийт халдварт өвчний дотор 92.8 хувийг эзэлж байна. Өмнөх онтой харьцуулахад 259,176 тохиолдлоор буюу 10000 хүн амд 775.9-аар буурсан байна.

Улаанбаатар хотод халдварт өвчний нийт 189,073 тохиолдол бүртгэгдэж, 10000 хүн амд 1205.9 байна. Өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад 70189 тохиолдол буюу 10000 хүн амд ногдох өвчлөл 447.6-аар буурсан байна.

Бүртгэгдсэн халдварт өвчин, 10000 хүн амд, 2013-2022 он

Халдварт өвчний бүтэц 10000 хүн амд, 2022 он

Нийт халдварт өвчин	2021		2022		Өсөлт /бууралт/	
	Бодит тоо	10000 хүн амд	Бодит тоо	10000 хүн амд	Бодит тоо	10000 хүн амд
Бэлгийн замаар дамжих халдвар	4168	28.1	5118	33.7	950	5.6
Гэдэсний халдварт өвчин	491	3,3	1514	9.6	1023	6.6
Бусад халдварт өвчин	252990	1704.6	178445	1174.6	-74545	-530
Амьсгалын замын халдварт өвчин	1600	10,8	3974	26.1	2374	15,3
Зоонозын халдварт өвчин	13	0.1	22	0.1	9	0.0

Нийт халдварт өвчний 2.1 хувийг амьсгалын замын халдварт өвчин, 2.7 хувийг бэлгийн замаар дамжих халдварт өвчин, 94.4 хувийг бусад халдварт өвчин, 0.8 хувийг гэдэсний халдварт өвчин тус тус эзэлж байна.

5.1. АМЬСГАЛЫН ЗАМЫН ЦОЧМОГ ХАЛДВАРТ ӨВЧИН

Амьсгалын замын халдварт өвчин 2022 онд улсын хэмжээнд сүрьеэ, салхинцэцэг, ёлом, улаан эсэргэнэ, гахайн хавдар, менингококкт халдвар, улаанууд, эритема зэрэг 8 төрлийн 6142 тохиолдол бүртгэгдсэн байна. Улаанбаатар хотод амьсгалын замын халдварт өвчний 3974 тохиолдол бүртгэгдсэн нь өмнөх оноос 2374 тохиолдлоор буурсан байна. 10000 хүн амд 26.1 тохиолдол бүртгэгдсэн байна.

Амьсгалын замын халдварт өвчний бүтэц, 10000 хүн амд 2021-2022 он

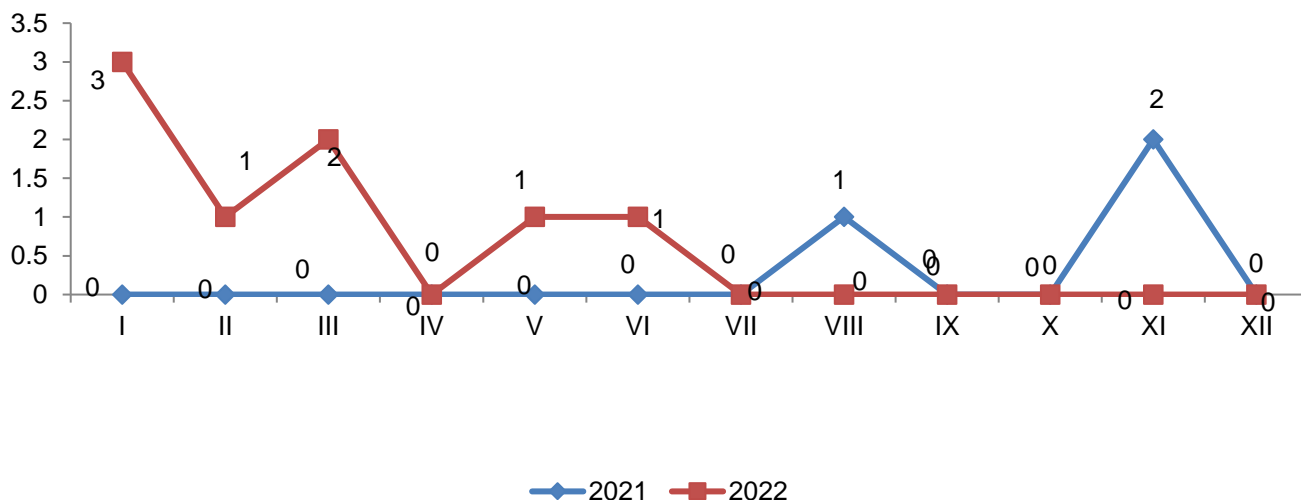
Амьсгалын замын халдварт өвчин	2021		2022		Өсөлт /бууралт/	
	Бодит тоо	10000 хүн амд	Бодит тоо	10000 хүн амд	Бодит тоо	10000 хүн амд
Менингит	1	0,01	1	0,01	0	0.0
Гахай хавдар	3	0,01	8	0,05	5	0.04
Улаан эсэргэнэ	13	0,1	93	0,6	80	0.5
Улаанууд	0	0,0	1	0,01	1	0,01
Сүрьеэ	1461	9.8	1386	9.1	-75	-0.7
Салхинцэцэг	105	0.7	1464	9.6	1359	8.9
Гар хөл амны өвчин	12	0,08	1021	6,7	1009	6,6

Гахай хавдар

Улсын хэмжээнд гахай хавдар өвчний 8 тохиолдол бүртгэгдсэний бүгд Улаанбаатар хотод бүртгэгдсэн байна. 10000 хүн амд 0,05 байгаа нь өмнөх онтой харьцуулахад 5 тохиолдол буюу 10000 хүн амд 0.04-ээр буурсан байна.

Гахай хавдар өвчний нийт тохиолдол 0-10 насныхан бүртгэгдсэн байна. Ялангуяа 5-9 насны хүүхдүүд нийт тохиолдлын 50 хувийг эзэлж байгаа нь цэцэрлэг болон сургуулийн насныханд илүү тохиолдсон байна.

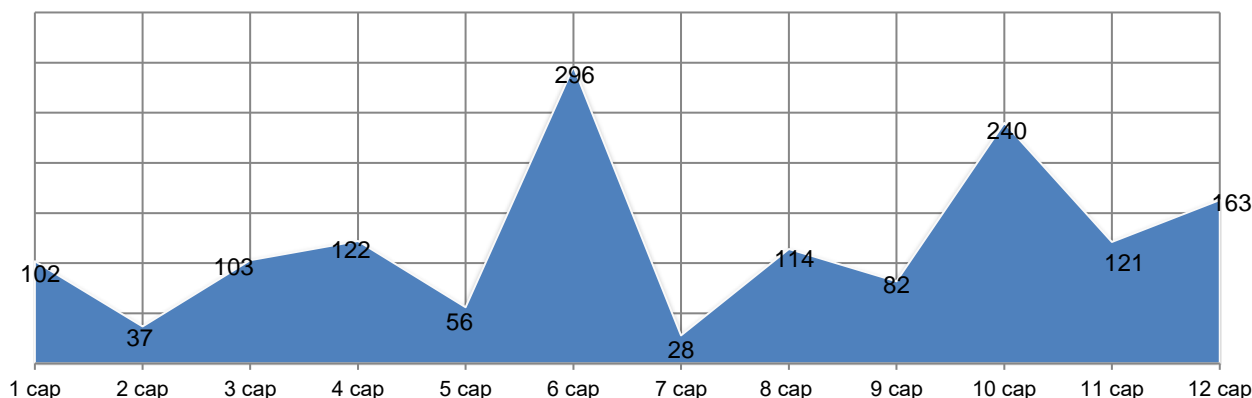
Гахай хавдар өвчний хөдлөл зүй, бодит тоо, сараар, 2021-2022 он

Салхинцэцэг

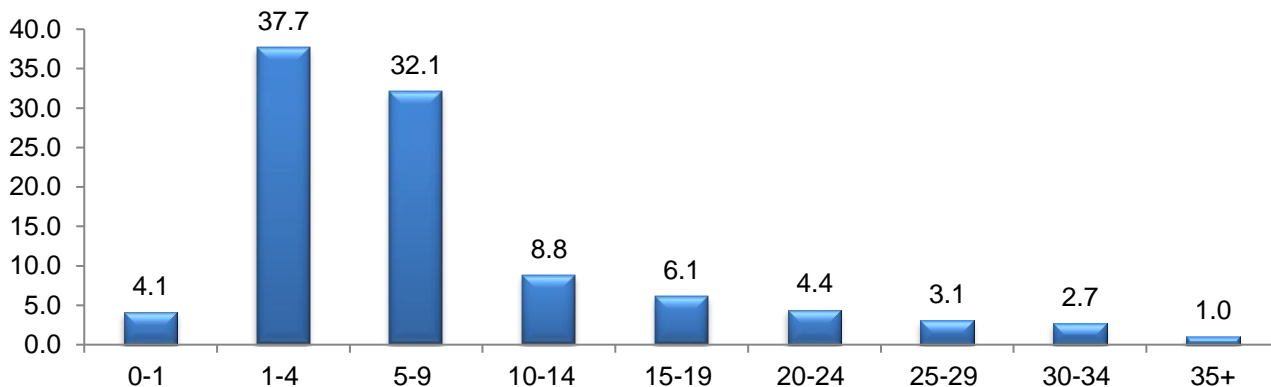
Улсын хэмжээнд салхинцэцэг өвчний 3464 тохиолдол бүртгэгдсэний 42.2 хувь нь Улаанбаатар хотод бүртгэгдсэн байна. Улаанбаатар хотод өвчлөлийн 1464 тохиолдол бүртгэгдсэн ба өмнөх онтой харьцуулахад 10000 хүн амд 8.9-өөр өссөн байна.

Салхинцэцэг өвчний хөдлөл зүй сараар, бодит тоо, 2022 он

Улиралчлал: Салхинцэцэг өвчний эпидемиологийн хөдлөл зүйг авч үзэхэд 1-5 сард бага байснаа 6-р сард огцом ихэсч 7 сард буурч 8-р сараас ихэссэн үзүүлэлттэй байна.

Салхинцэцэг өвчин, насны ангиллаар, хувиар, 2022 он

Насны бүтцээр авч үзэхэд 84.1 хувь нь 0-15 насны хүүхэд байгаа бол үүнээс 34.2 хувь нь сургуулийн, 65.7 хувь нь цэцэрлэгийн насны хүүхдүүд байна.

Менингококкт халдвар

Улсын хэмжээнд менингококкт халдварын 2 тохиолдол бүртгэгдсэн байна. Нийслэлд менингококкт халдварын 1 тохиолдол бүртгэгдсэн ба Тогтмол хаягаар авч үзэхэд Дундговь аймгийн харъяалалтай 54 настай эмэгтэй байна.

Гар, хөл, амны өвчин

Улсын хэмжээнд гар хөл амны өвчний 1720 бүртгэгдсэн бол Улаанбаатар хотод гар, хөл, амны өвчлөлийн 59.3 хувь буюу 1021 тохиолдол бүртгэгдсэн байна. Улсын хэмжээнд бүртгэгдсэн гар, хөл, амны өвчний 95.0 хувийг 0-9 насны хүүхдийн өвчлөл эзэлж байна. Улаанбаатар хотод гар, хөл, амны өвчлөл 10000 хүн амд 6.7 байгаа нь өмнөх онтой харьцуулахад 6.6-оор Нэмэгдсэн байна.

Баянзүрх, Сонгинохайрхан дүүрэгт Улаанбаатар хотын дунджаас өндөр байна.

Нийт өвчлөлийн 39.1 хувь нь Баянзүрх, 13 хувь нь Сонгинохайрхан, 12.8 хувь нь Хан-Уул, 12 хувь нь Сүхбаатар, 11.4 хувь нь Баянгол, 10.5 хувь нь Чингэлтэй, 0.6 хувь нь Налайх, 0.5 хувь нь Багануур дүүрэгт бүртгэгдэж Багахангай дүүрэгт өвчлөл бүртгэгдээгүй байна. Нийслэлийн хэмжээнд бүртгэгдсэн гар, хөл, амны өвчний 99.1 хувь нь эмнэл зүйгээр, 0.9 хувь нь эмнэл зүйн лабораторийн давхар шинжилгээгээр тус тус онош тогтоогдсон байна.

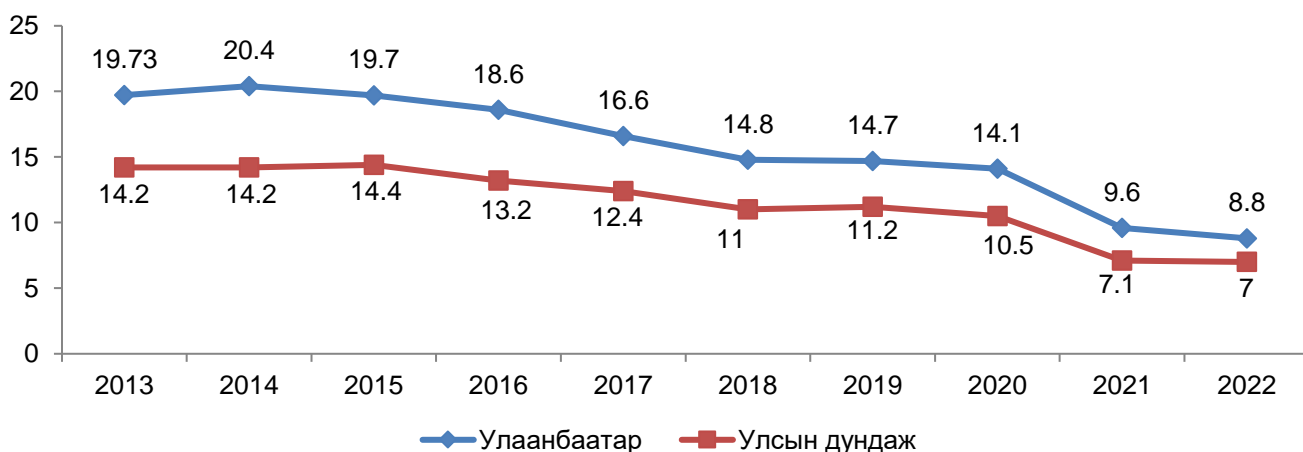
Сүрьеэ

Монгол улс Номхон далайн баруун бүсийн орнуудаас өвчлөл өндөртэй 7 орны тоонд ордог бөгөөд өвчлөлийн талаас илүү хувь нь улсын нийслэлд бүртгэгддэг.

Улсын хэмжээнд сүрьеэ өвчний нийт 2355 шинэ тохиолдол бүртгэгдсэн нь нийт халдварт өвчний дотор 0.72 хувийг эзэлж байна. 10000 хүн амд ногдох өвчлөл 7 байгаа нь өнгөрсөн оны мөн үеэс 0.1 промилль буюу 24 тохиолдлоор өссөн байна. Шинэ тохиолдлын дотор уушигны сүрьеэ 1700 (72,2%), уушигны бус эрхтний сүрьеэ 655 (27,8%) бүртгэгдсэн нь өнгөрсөн онтой харьцуулбал уушигны сүрьеэ 259 тохиолдлоор нэмэгдэж, уушигны бус эрхтний сүрьеэ 268 тохиолдлоор буурсан ба уушигны сүрьеэгийн эзлэх хувь 11,2 %-р нэмэгдсэн байна.

Шинээр бүртгэгдсэн сүрьеэгийн нийт өвчлөлийн 1386 (58,8%) нь УБ хотод, 969 (41,1%) нь аймаг орон нутагт бүртгэгдсэн байна. Улаанбаатарт бүртгэгдсэн тохиолдлын дотор уушигны сүрьеэ 1157 (83,4 /%), уушигны бус эрхтний сүрьеэ 229 (16,6%) бүртгэгдсэн нь

Сүрьеэгийн өвчин, 10000 хүн амд, сүүлийн 10 жилээр

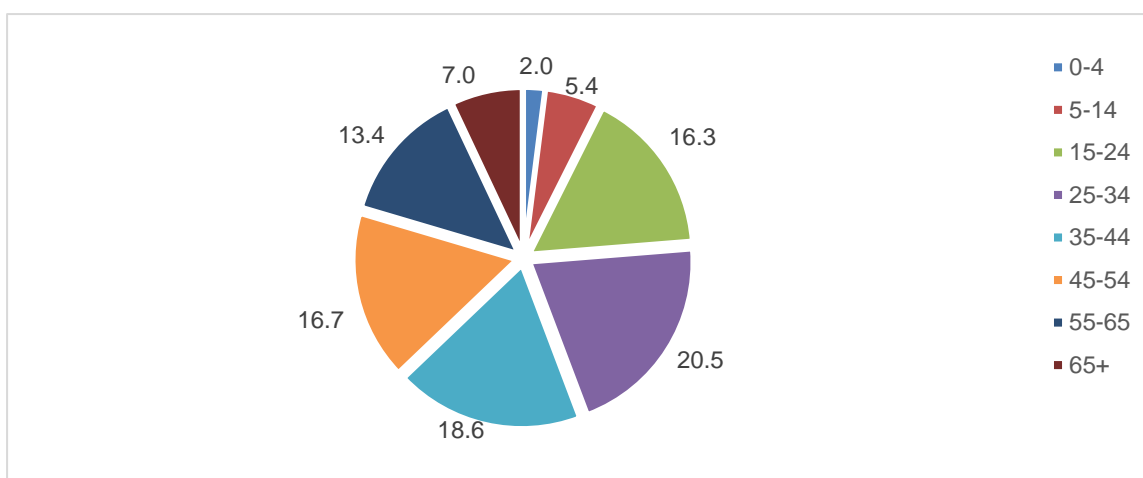
Улаанбаатар хотод сүрьеэгийн өвчлөлийн 1386 тохиолдол бүртгэгдсэн нь нийт халдварт өвчлөлийн 0,5 хувийг эзэлж байна. 10000 хүн амд ногдох сүрьеэгийн өвчлөл 8,8 байгаа нь өмнөх оноос 1-ээр буурсан байна.

Сүрьеэгийн өвчин, 10000 хүн амд, дүүргээр, 2021-2022 он

Дүүрэг	2021		2022		"Өсөлт /бууралт"	
	Бодит тоо	10000 хүн амд	Бодит тоо	10000 хүн амд	Бодит тоо	10000 хүн амд
Баянгол	239	10.4	172	7.2	-67	-3.2
Баянзүрх	353	9.6	321	8.3	-32	-1.3
Сонгинохайрхан	353	10.6	358	10.4	5	-0.2

Сүхбаатар	99	6.8	108	7.4	9	-0.6
Хан-Уул	153	8.0	171	8.1	18	0.1
Чингэлтэй	165	10.9	208	13.8	43	2.9
Налайх	52	13.6	32	8.2	-20	-5.4
Багануур	21	7.2	8	2.7	-13	-4.5
Багахангай	0	0.0	8	17.9	8	17.9
Бусад эмнэлэг	26	-				
Улаанбаатар	1461	9.6	1386	8.8	-75	-0.8

2022 онд 10000 хүн амд ногдох өвчлөл Чингэлтэй, Багахангай, Сонгинохайрхан дүүргүүдэд нийслэлийн дундаж үзүүлэлтээс өндөр байна. Улсын хэмжээнд бүртгэгдсэн сүрьеэгийн нийт тохиолдлын 58,9 хувь Улаанбаатар хотод, 63,9 хувийг Сонгинохайрхан, Баянзүрх, Чингэлтэй дүүргийн харьяаллын хүн амын өвчлөл эзэлж байна.

Сүрьеэгийн шинэ өвчлөл, насны ангиллаар, хувиар, 2022 он

Шинээр илэрсэн сүрьеэтэй өвчтөний 55.4 хувийг 15-44 насныхан эзэлж байгаа нь залуу хөдөлмөрийн насны хүмүүс илүүтэй өвчилж байгааг харуулж байна. Хүйсийн хувьд 57.1 хувийг эрэгтэйчүүд 42.9 хувийг эмэгтэйчүүд эзэлж байна.

Улсын хэмжээнд 0-15 хүртэлх насны хүүхдийн сүрьеэгийн 193 тохиолдол бүртгэгдсэн нь нийт сүрьеэгийн шинэ өвчлөлийн 8,2 хувийг эзэлж байна.

Улаанбаатар хотод 128 хүүхэд сүрьеэгээр өвчилсөн нь нийт хүүхдийн сүрьеэгийн өвчлөл дотор 66.3 хувийг эзэлж байгаа нь өмнөх оноос 11.0 хувиар буурсан байна.

Уушгины халдвартай хэлбэрийн шинэ сүрьеэгийн эмчилгээний амжилт 2022 онд УБ хотод 81.9 хувь, аймаг орон нутагт 91.1 хувь, улсын дундаж 85.6 хувь байна. Энэ нь өнгөрсөн онтой харьцуулхад аймаг орон нутагт 0.1 хувь, УБ хотод 0,1 хувиар өсч, улсын дүн 0,3 хувиар буурсан байна.

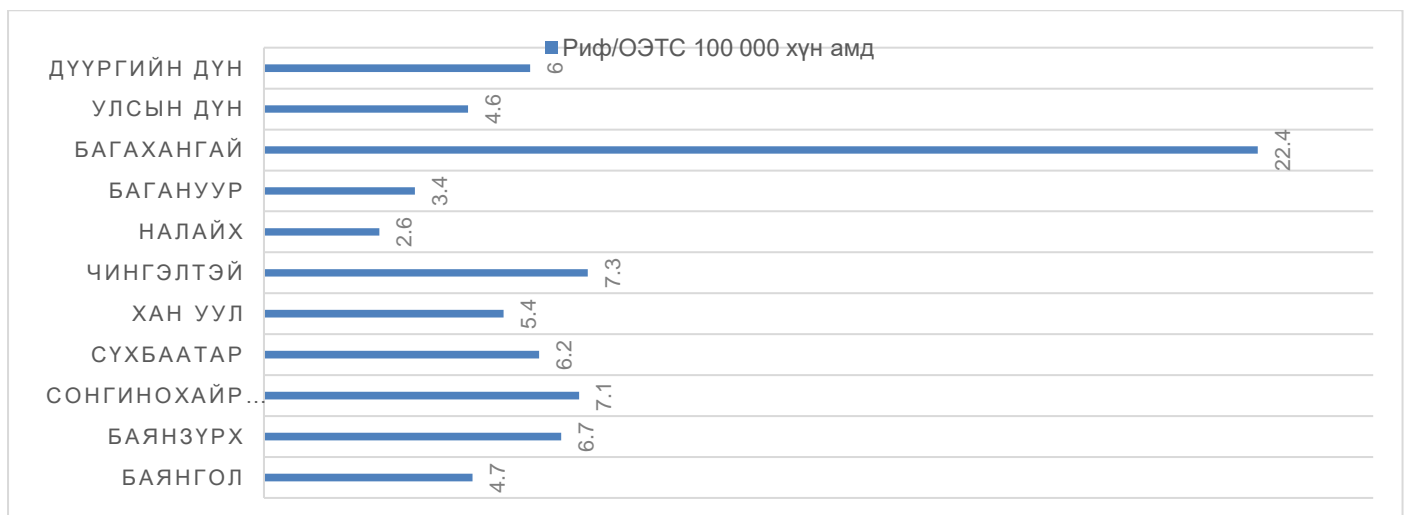
Эрүүл мэндийн сайд, Хөдөлмөр нийгмийн хамгааллын сайдын 2017 онд хамтран гаргасан тушаалаар сүрьеэ өвчний улмаас хөдөлмөрийн чадвар алдалт (ХЧА) тогтоох тухай хувь хэмжээг 70% болон түүнээс дээш хувиар тогтоосон билээ.

Жилд дунджаар 2700 гаруй сүрьеэтэй өвчтөн ХЧА-ын тэтгэмжид хамрагдаж байгаагийн дотор 80-89%, 90-100% тэтгэмжид хамрагдах хүний тоо нэмэгдэж байна. 2022 онд нийт 2832 өвчтөн группт орсон нь өмнөх оноос 56-аар өссөн ба үүний 874 (30.9%) нь 70-79%, 1590 (56.1%) нь 80-89 %, 368 (13,0%) 90-100% хөдөлмөрийн чадвар алдалттай байна.

Олон эмэнд тэсвэртэй сүрьеэ:

Улсын хэмжээнд 2022 онд олон эмэнд тэсвэртэй сүрьеэгийн 158 тохиолдол шинээр оношлогдсон нь 100 000 хүн амд 4,6 болж өмнөх оноос 0,7-оор, Улаанбаатар хотод 3,2 болж өмнөх оноос 0,8-аар өссөн үзүүлэлттэй байна.

Олон эмэнд тэсвэртэй сүрьеэгийн тохиолдлын түвшин, 100 000 хүн амд

Дүүргүүдэд бүртгэгдсэн Риф/ОЭТС-ийн тохиолдлын түвшин 100 000 хүн амд бүгд улсын дунджаас 1.4-өөр өндөр байна.

Халдвартай хэлбэрийн сүрьеэтэй өвчтөнг бүрэн төгс эмчилснээр сүрьеэгийн халдварлалтын гинжин хэлхээг таслан зогсоох бөгөөд ДЭМБ халдвартай сүрьеэтэй өвчтөний 85 хувийг эдгээх зорилт тавьдаг бол Улаанбаатар хотод эдгэрэлт 2021 онд 77,8 хувь байсан бол 2022 онд 78,3 хувь болж өмнөх оноос 0,5 хувиар өссөн байна.

Сүрьеэ өвчний тархалт, нас баралтын түвшин 100 000 хүн амд, сүүлийн 10 жилээр

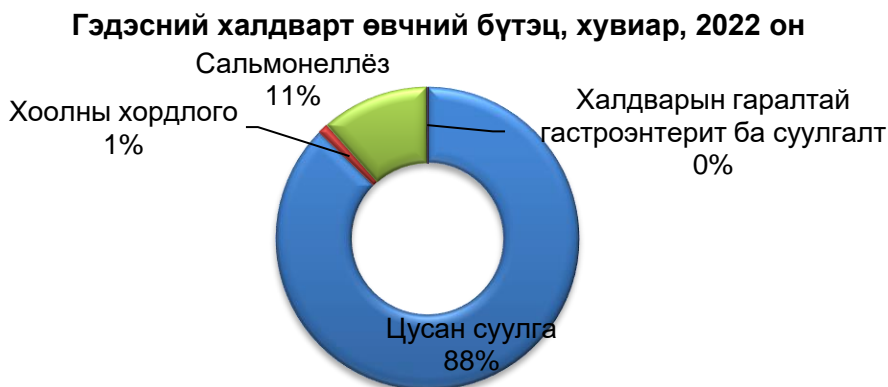
Үзүүлэлт	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Сүрьеэгийн бүртгэгдсэн тохиолдлын түвшин, 10 000 хүн амд												
Улсын дундаж							12,2	11,1	11,1	10,0	7,0	6,9
УБ хот							15,8	14,2	13,7	12,6	9,0	8,1
Аймгийн дундаж							8,9	8,3	8,6	7,3	4,9	5,5
Сүрьеэгийн эмчилгээний амжилтын хувь												
Улсын дундаж	100 /83.0	100 /82.7	100 /80.1	100 /80.7	100 /79.5	100 /81.2	100 /84.8	100 /85.9/	100 /85.3	100 /84.7	100 /85,8	100 /85,6
УБ хот	100 /79.8	100 /78.0	100 /76.0	100 /77.1	100 /74.3	100 /74.9	100 /80.0	100 /82.8/	100/ 80.5	100/ 79.1	100 /81,8	100 /81,9
Аймгийн дундаж	100 /87.3	100 /89.2	100 /84.7	100 /85.2	100 /88.3	100 /87.6	100 /91.0	100 /90.1	100/ 91.9	100/ 91.4	100 /91,0	100 /91,1

Улаанбурхан

Улсын хэмжээнд улаан бурхан өвчний тохиолдол бүртгэгдээгүй байна.

5.2. ГЭДЭСНИЙ ХАЛДВАР

2022 онд Улаанбаатар хотод гэдэсний халдварт өвчний 1514 тохиолдол бүртгэгдсэн нь өмнөх оноос 1023 тохиолдлоор өссөн байна. Гэдэсний халдварт өвчний 87,4 хувь нь цусан суулга, 1,1 хувь нь хоолны хордлого, 11,4 хувь нь сальмонеллэз, 0.1 хувь нь халдварын гаралтай гастроэнтерит ба суулгалт өвчин тус тус эзэлж байна.

Цусан суулга

Гэдэсний халдварт өвчний 87.4 хувийг цусан суулга өвчин эзэлж байна. Цусан суулга өвчний 1324 тохиолдол бүртгэгдэж 10000 хүн амд 8.7 байгаа нь өнгөрсөн оны мөн үеэс 5.6-аар нэмэгдсэн байна.

Дүүргүүдээр харьцуулахад: Баянзүрх дүүрэгт хотын дунджаас өндөр байна. Нийт цусан суулга өвчлөлийн 35 хувь нь Баянзүрх, 25.7 хувь нь Сонгинохайрхан, 8.7 хувь нь Чингэлтэй, 9.1 хувь нь Баянгол, 7.3 хувь нь Сүхбаатар, 13 хувь нь Хан-Уул, 0.2 хувь нь Налайх, 0.8 хувь нь Багануур, 0.2 хувь нь Багахангай дүүрэгт тус тус бүртгэгдсэн байна.

Цусан суулга өвчний 89 хувь нь эмнэл зүйгээр, 11 хувь нь эмнэл зүйн лабораторийн давхар шинжилгээгээр тус тус онош тогтоогдсон байна.

Сальмонеллэз

Улсын хэмжээнд сальмонеллэз өвчний 227 тохиолдол бүртгэгдсэн бол Улаанбаатар хотод сальмонеллэзын өвчлөлийн 173 тохиолдол бүртгэгдэж 10000 хүн амд 1.1 байна. Өмнөх онтой харьцуулахад 151 тохиолдлоор нэмэгдсэн байна.

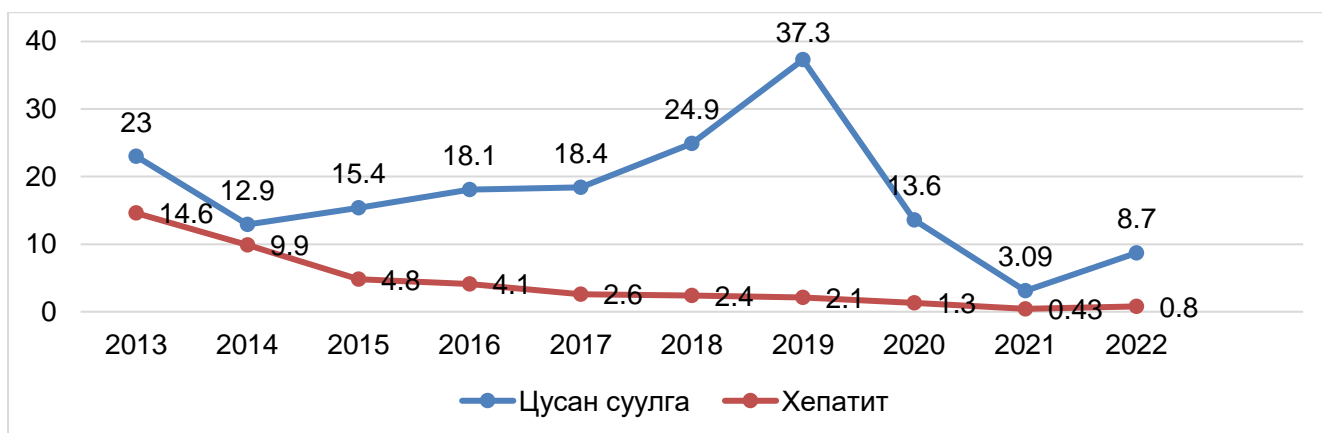
Гэдэсний халдварт өвчин, бодит тоо, 10000 хүн амд, 2021-2022 он

Халдварт өвчин /ӨУА-10/	2022		2021		Өсөлт /бууралт/	
	Бодит тоо	10000 хүн амд	Бодит тоо	10000 хүн амд	Бодит тоо	10000 хүн амд
Балнад	0	0.0	0	0	0	0
Сальмонеллэз	22	0.1	173	1.1	151	1,0
Цусан суулга	458	3.09	1324	8.7	866	5.6
Хүнсний гаралтай бактерт хордлого	11	0.07	16	0.11	5	0.04
Халдварын гаралтай гастроэнтерит ба суулга өвчин	0	0,0	1	0,01	1	0,01

Вируст хепатит

Улсын хэмжээнд вируст хепатит өвчний 221 тохиолдол бүртгэгдэж 10000 хүн амд 0,7 байна. Улаанбаатар хотод вируст хепатитийн 127 тохиолдол бүртгэгдсэн нь 10000 хүн амд 0.84 байна. Өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад 63 тохиолдлоор буюу 10000 хүн амд 0.4-аар нэмэгдсэн байна. Нийт тохиолдлын 50.4 хувийг вируст хепатит В, 46,4 хувийг вируст хепатит С, 3,2 хувийг бусад вируст хепатит тус тус эзэлж байна

Гэдэсний халдварт өвчний зарим тохиолдол, 10000 хүн амд, 2012-2022 он

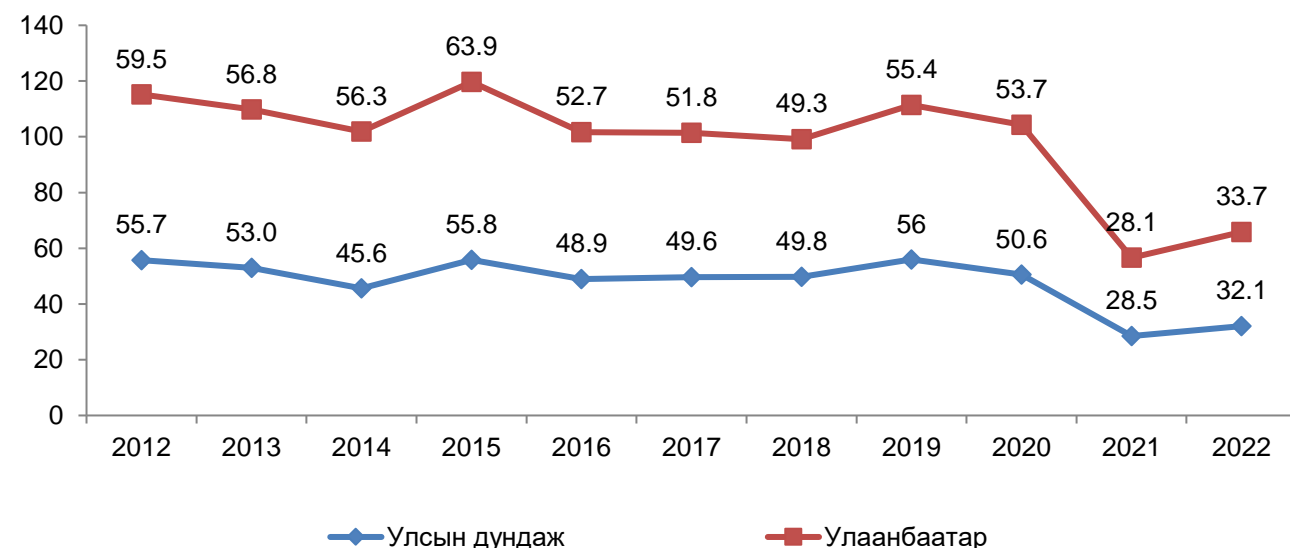

5.3. БЭЛГИЙН ЗАМААР ДАМЖИХ ХАЛДВАР

Улсын хэмжээнд зонхилон тохиолдох бэлгийн замаар дамжих халдварын 10718 тохиолдол бүртгэгдэж 10000 хүн амд 32.1 байна. Нийслэлд зонхилон тохиолдох бэлгийн замаар дамжих халдварт өвчний 5118 тохиолдол бүртгэгдэж 10000 хүн амд 33.7 байна. Нийт тохиолдлын 27.1 хувь нь заг хүйтэн, 23.5 хувь нь трихомониаз, 49.1 хувийг нь тэмбүүгийн өвчлөл тус тус эзэлж байна.

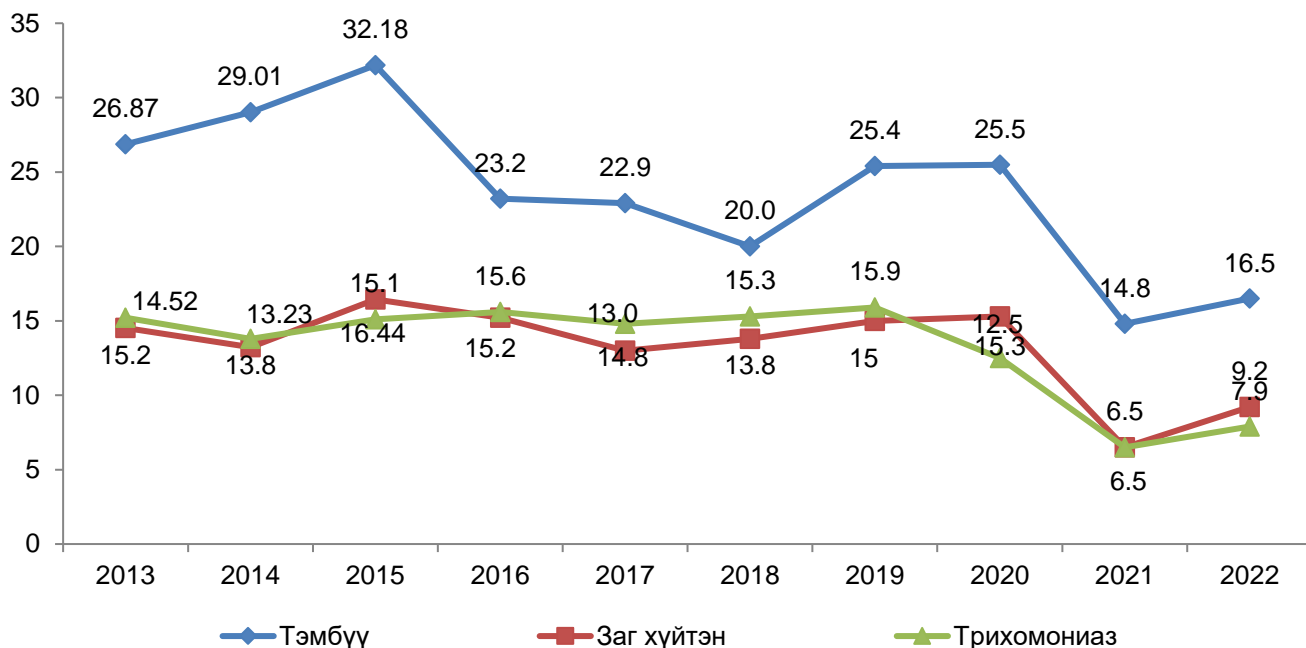
Монгол улсад ХДХВ/ДОХ-ын халдварын анхны тохиолдол 1992 онд бүртгэгдсэнээс хойш 2022 оны жилийн эцсийн байдлаар ХДХВ/ДОХ-ын нийт 346 тохиолдол бүртгэгдэж 10000 хүн амд 1.03 байна. Үүнээс 19 тохиолдол нь 2022 онд шинээр бүртгэгдсэн байна. Нийслэлд 2022 онд ХДХВ/ДОХ-ын шинэ тохиолдол 14 бүртгэгдсэн.

Зонхилон тохиолдох бэлгийн замын халдварт өвчин, 10000 хүн амд, 2012-2022 он

Зонхилон тохиолдох бэлгийн замын халдварт өвчин 10000 хүн амд харьцуулахад улсын дунджаас 1.6-аар өндөр байна.

Зонхилон тохиолдох бэлгийн замын халдварт өвчин, 10000 хүн амд, 2013-2022 он

2022 онд тэмбүү өвчний 2512 тохиолдол бүртгэгдэж, 10000 хүн амд 16,5 байна. Тэмбүүгээр өвчлөгчдийн 0.5 хувь нь 0-9 насны хүүхэд, 12.1 хувь нь 10-19 насныхан, 68.8 хувь нь 20-39 насны, 18.6 хувийг 40-өөс дээш насны хүмүүс эзэлж байна

Төрөлхийн тэмбүү

Улсын хэмжээнд төрөлхийн тэмбүүгийн 20 өвчлөл бүртгэгдсэн нь өнгөрсөн онтой харьцуулахад 1 тохиолдлоор нэмэгдсэн байна. Улаанбаатар хотод нийт 13 тохиолдол бүртгэгдэж 100 000 амьд төрөлтөд 36,9 байгаа нь өмнөх оны мөн үеэс 2 тохиолдол буюу 6,7-оор өссөн байна.

Тогтмол хаягаар нь авч үзэхэд: Сонгинохайрхан-6, Сүхбаатар-2, Баязүрх-2, Багануур-1, хөдөө орон нутгийн харьяалалтай 2 тохиолдол тус тус бүртгэгдсэн байна.

Заг хүйтэн өвчний 1391 тохиолдол бүртгэгдсэн нь 10000 хүн амд 9,2 байна. Өмнөх онтой харьцуулахад 10000 хүн ам тутамд 2.5-аар нэмэгдсэн байна. Гэр бүлийн байдлын хувьд 57,1 хувь нь огт гэрлээгүй, 28,3 хувь нь батлуулсан гэр бүлтэй, 12 хувь нь батлуулаагүй гэр бүлтэй, 1.1 хувь нь тусгаарласан, 1 хувь нь цуцласан, 0,5 хувь нь бэлэвсэн байна.

Трихомониазын халдварын 1201 тохиолдол бүртгэгдэж, 10000 хүн амд 7.9 байна. Өмнөх онтой харьцуулахад өвчлөл 10000 хүн ам тутамд 1.4-өөр нэмэгдсэн байна.

Трихомониазын халдварын дийлэнх хувийг 20-39 насныхан эзэлж байгаа ба Гэр бүлийн байдлын хувьд 31,9 хувь нь огт гэрлээгүй, 39,6 хувь нь батлуулсан гэр бүлтэй, 26,3 хувь нь батлуулаагүй гэр бүлтэй, 0,5 хувь нь тусгаарласан, 1,1 хувь нь цуцласан, 0,5 хувь нь бэлэвсэн байна.

Халдварт өвчний шалтгаант нас баралтын мэдээлэл

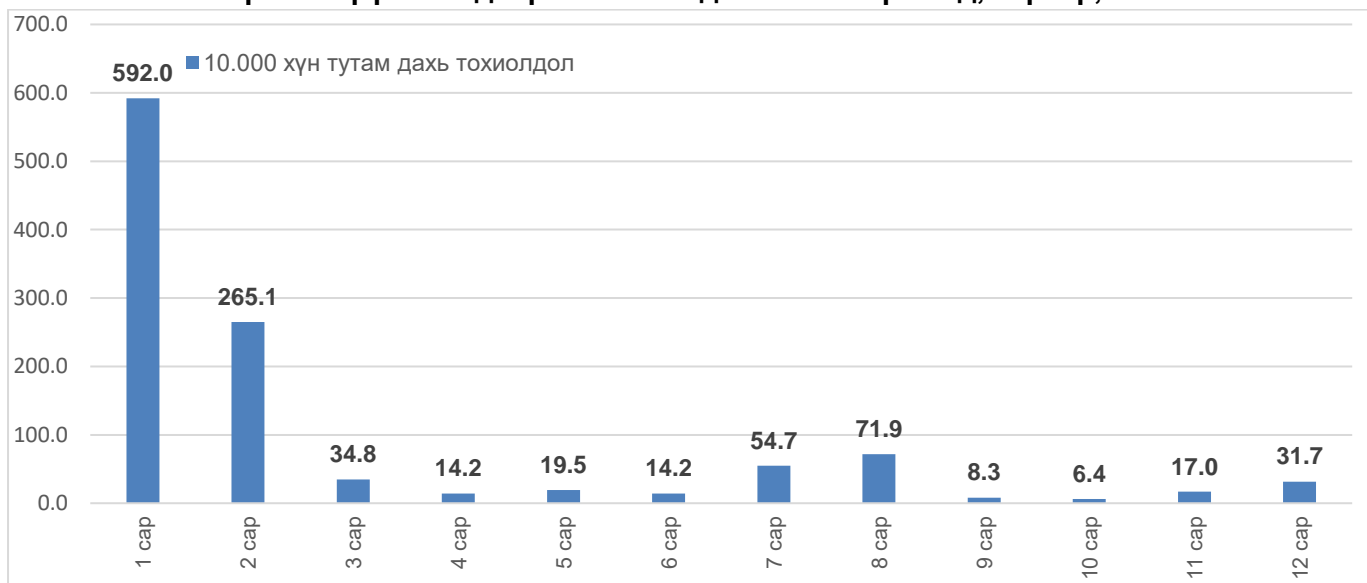
2022 онд нийслэлд халдварт өвчний шалтгаант нас баралтын нийт 136 тохиолдол бүртгэгдсэн байна. Шалтгаанаар авч үзэхэд: Коронавируст халдвар 82, сүрьеэ 41, халдварын гаралтай суулга 1, төрөлх тэмбүү 4, нярайн бактерт үжил 4, вируст хепатит 2, менингококкт халдвар 2 тохиолдол тус тус бүртгэгдсэн байна.

КОРОНАВИРУСТ ХАЛДВАР (КОВИД-19)

2022 онд улсын хэмжээнд коронавируст халдвар (КОВИД-19)-ын өвчлөлийн 302.0 мянган тохиолдол бүртгэгдэж 10 000 хүн амд харьцуулахад 904.1 байгаа ба 10 000 эрэгтэй хүн амд 829.5, 10 000 эмэгтэй хүн амд 976.6 тохиолдол бүртгэгдсэн байна.

2022 онд улаанбаатар хотод коронавируст халдварын 177129 тохиолдол бүртгэгдэж 10 000 хүн амд 1165.9 байна. Өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад 74953 тохиолдлоор буюу 10000 хүн амд 532.6-аар буурсан байна.

Коронавируст халдварын тохиолдол 10 000 хүн амд, сараар, 2022

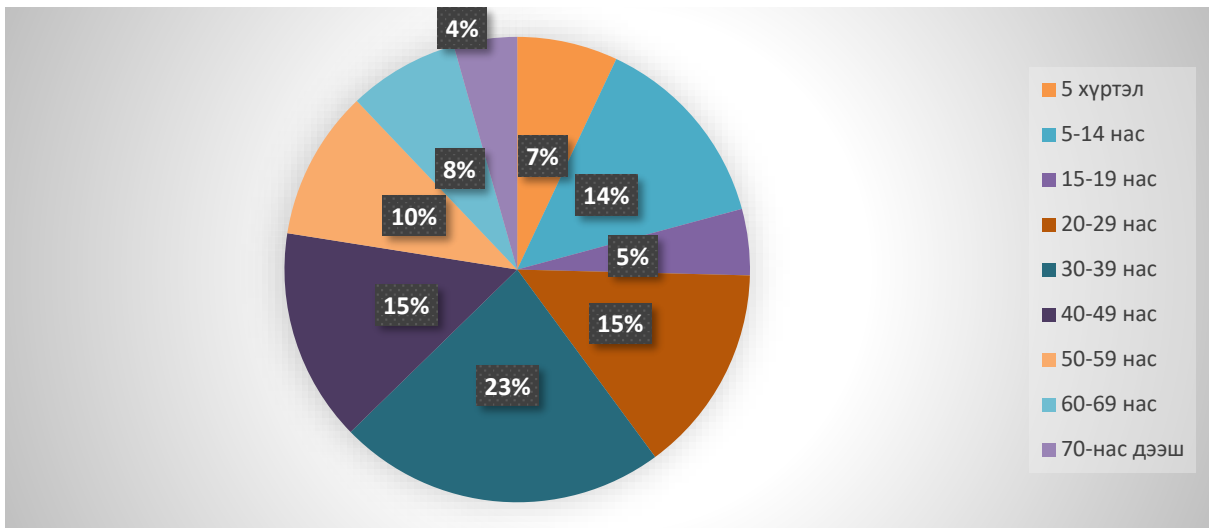
2022 онд Улаанбаатар хотод бүртгэгдсэн Коронавируст халдвар (КОВИД-19)-ын тохиолдлын тоо 1 дүгээр сард хамгийн өндөр буюу 10 000 хүн амд ногдох өвчлөлийн тохиолдол 592.0 байсан. Нийт бүртгэгдсэн коронавирусын халдварыг 10 000 хүн амд харьцуулж сараар нь харвал 1 ба 2 сард хамгийн өндөр бүртгэгдсэн байна.

Коронавируст халдварын шинжилгээний тоо, сараар, 2022

2022 онд коронавирус илрүүлэх шинжилгээг хархад 1,2,3,8 сард хамгийн их шинжилгээ хийгдсэн байна.

Коронавируст халдвар насны ангилалаар 2022

Коронавируст халдвар (КОВИД-19)-ын тохиолдлын 44,6 хувь нь эрэгтэйчүүд, 55,4 хувь нь эмэгтэйчүүд эзэлж байгаа ба насны ангиллаар авч үзвэл 5 хүртэлх насны хүүхэд 7.0 хувь, 5-14 насны 13,8 хувь, 15-19 насны 4.6 хувь, 20-59 насныхан 62,5 хувь, 60-аас дээш насныхан 12,1 хувийг тус тус эзэлж байна

2022 онд Коронавирусын халдварын шалтгаант нас баралтын 82 тохиолдол бүртгэгдсэн ба 1000 хүн амд 0.05 байна.

БҮЛЭГ VI.ХАЛДВАРТ БУС ӨВЧЛӨЛ

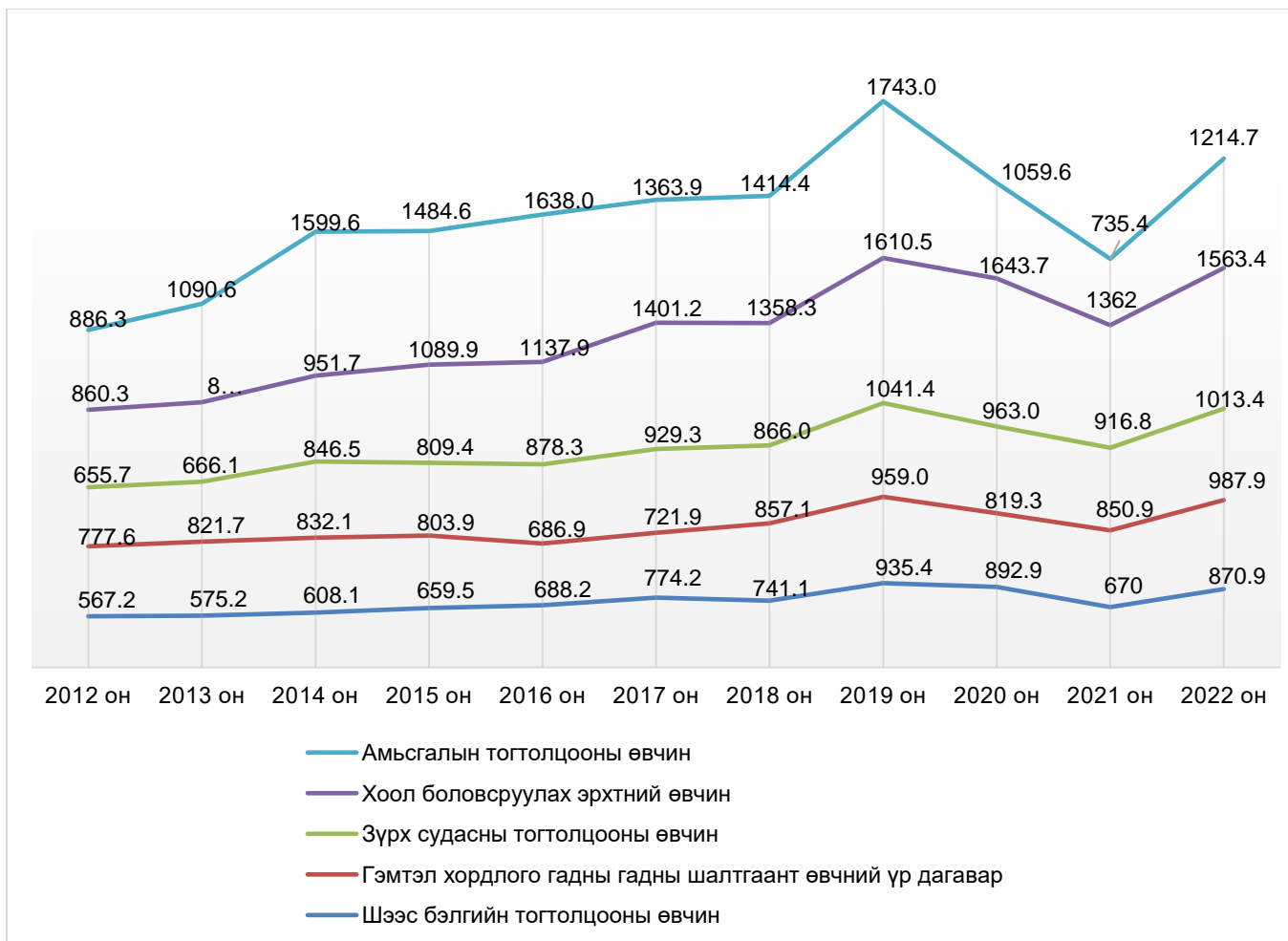
6.1 ХҮН АМЫН НИЙТ ӨВЧЛӨЛ

Албан ёсны статистик мэдээгээр улсын хэмжээнд нийт өвчлөлийн 3.6 сая (давхардсан тоогоор) тохиолдол бүртгэгдэж, 10000 хүн амд 10690.1 байна. Улаанбаатар хотод хүн амын өвчлөлийн 1529402 тохиолдол бүртгэгдэж, 10000 хүн амд 10067.2 байна.

Амбулаторийн өвчлөлийн тэргүүлэх 5 шалтгаан, 10000 хүн амд:

Өвчний бүлэг	Улс	Улаанбаатар
Амьсгалын тогтолцооны өвчин	1822.6	1214.7
Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	1766.7	1563.4
Зүрх судасны тогтолцооны өвчин	1308.9	1013.4
Шээс бэлгийн тогтолцооны эмгэг	959.5	870.9
Гэмтэл, хордлого гадны шалтгаант бусад тодорхой эмгэг	658.0	987.9

Зураг 6.1.1 Хүн амын өвчлөлийн тэргүүлэх 5 шалтгаан 10 000 хүн амд 2011-2022 он

Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин сүүлийн жилүүдэд тэргүүлэх шалтгаан болсоор байгаа бөгөөд өмнөх оноос 10000 хүн амд 201.4-өөр нэмэгдсэн байна. Нийт өвчлөгсдийн 39.4 хувь нь эрэгтэйчүүд, 60.6 хувь нь эмэгтэйчүүд байна. Өвчлөлийг насны ангиллаар авч үзвэл 28.8 хувь нь 20 хүртэлх нас, 29.4 хувь нь 20-44 нас, 30.0 хувь нь 45-65 нас, 11.8 хувь нь 65 дээш нас байна.

Хүснэгт 6.1. Амбулаторийн өвчлөлийн тэргүүлэх 5 шалтгаан, нас, хүйс 10 000 хүн амд 2022 он

Үзүүлэлт	Нийт өвчлөл	Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	Зүрх судасны тогтолцооны өвчин	Амьсгалын тогтолцооны өвчин	Шээс бэлгийн тогтолцооны өвчин	Гэмтэл, хордлого ба бусад гадны шалтгаант тодорхой эмгэг
Хүйс						
Эрэгтэй	8054.7	1182.0	756.5	1129.3	464.6	1123.2
Эмэгтэй	11345.5	1826.2	1192.8	1221.8	1198.7	802.0
Насны бүлэг						
Эрэгтэй						
20 хүртэлх	7305.3	1049.7	51.2	1744.0	325.0	1225.3
20-44 нас	5933.0	805.8	417.7	543.1	317.8	1118.8
45-65 нас	10791.4	1760.8	2094.6	750.7	674.9	869.0

65 ба түүнээс дээш	21168.8	3143.5	5314.5	1431.4	2252.3	689.2
Эмэгтэй						
20 хүртлэх	6884.0	1186.6	43.1	1620.0	280.9	805.4
20-44 нас	9857.3	1478.7	620.1	773.2	1606.9	725.5
45-65 нас	17408.6	2935.0	2866.9	1131.5	1755.0	844.7
65 ба түүнээс дээш	25280.3	3786.0	6115.8	1511.1	2139.6	880.0
Улаанбаатарын дундаж	10067.2	1563.4	1013.4	1214.7	870.9	987.9
Улсын дундаж	10690.1	1766.7	1308.9	1822.6	959.5	658

Улаанбаатар хотын хүн амын тэргүүлэх 5 шалтгааныг улсын хэмжээнд харьцуулахад 10000 хүн амд гэмтэл хордлого гадны шалтгаант бусад тодорхой эмгэг 185.6-аар их, хоол боловсруулах тогтолцооны эмгэг 259.2-оор, амьсгалын замын тогтолцооны өвчин 552-оор, зүрх судасны тогтолцооны өвчин 295.5-аар, шээс бэлгийн тогтолцооны эмгэг 88.6-аар тус тус бага үзүүлэлттэй байна.

6.1.1 ХООЛ БОЛОВСРУУЛАХ ТОГТОЛЦООНЫ ӨВЧЛӨЛ

Улаанбаатарын хэмжээнд 10 000 хүн амд ногдох хоол боловсруулах тогтолцооны өвчлөл 1563.4 болж нийт өвчлөлийн 17.1 хувийг эзэлж байгаа ба сүүлийн 10 жилийн дундажтай харьцуулахад 529.7-аар, өмнөх онтой харьцуулахад 397.6-аар тус тус нэмэгдсэн байна.

Зураг 6.2 Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчлөл 10 000 хүн амд, байршлаар

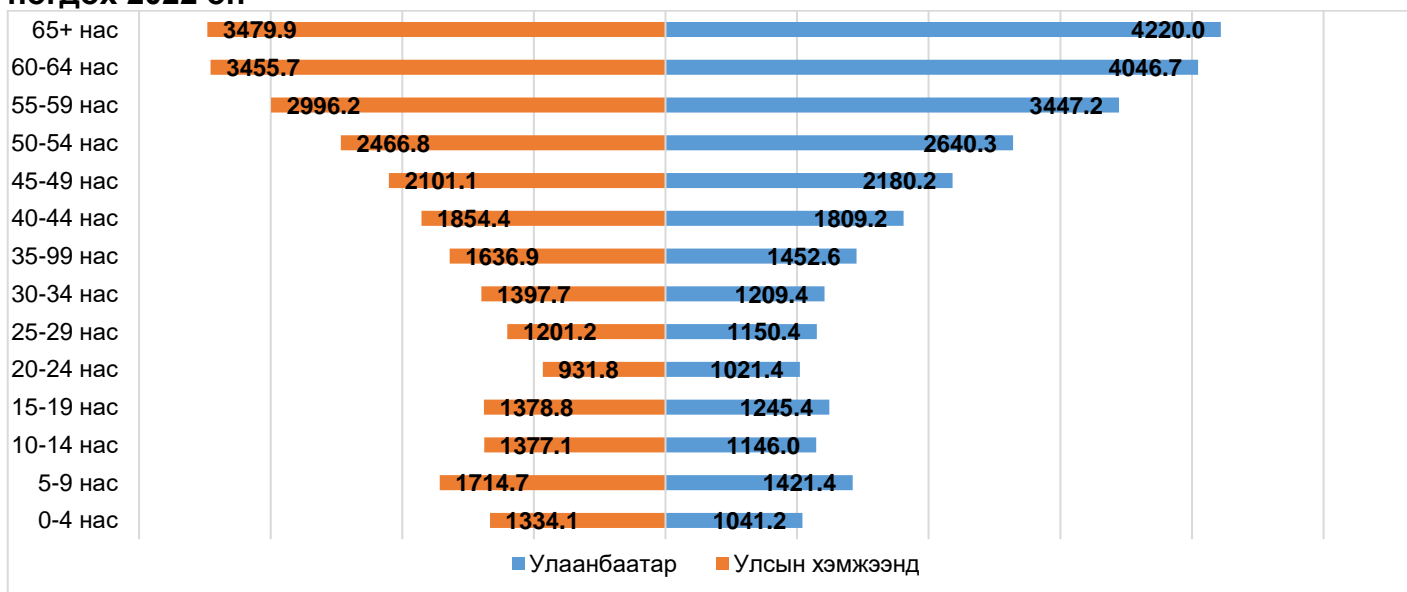

Зураг 6.3 Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчлөл 10 000 хүн амд, хүйс, дүүргээр 2022 он

Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчлөлийн түвшнийг хүйсээр харуулбал, 10000 хүн амд Сүхбаатар дүүрэгт эрэгтэй 601.3, Баянгол дүүрэгт эрэгтэй 268.3, Баянзүрх дүүрэгт 196, Налайх дүүрэгт эрэгтэй 1774.4-өөр тус тус Улаанбаатарын дундажаас их байна.

Зураг 6.4. Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчлөл насны бүлгээр, 10 000 хүнд ногдох 2022 он

10 000 хүн амд хоол боловсруулах тогтолцооны өвчлөлийн түвшнийг ногдох насны бүлгээр Улаанбаатар хот, улсын хэмжээтэй харьцуулахад 65-аас дээш насанд хамгийн их буюу 4220.0 болж улсын хэмжээнээс 740.1-р их байна.

Хүснэгт 6.2 Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчлөл, тэргүүлэх шалтгаан, дүнд эзлэх хувиар 2013, 2022 он

Тэргүүлэх өвчлөлүүд	2013 он			2022 он		
	эрэгтэй	эмэгтэй	бүгд	эрэгтэй	эмэгтэй	бүгд
Амны хөндий, шүлсний булчирхай ба гэдэсний өвчин	15.3	14.7	14.9	39.4	38.6	38.9
Улаан хоолой, ходоод гэдэсний өвчин	3.0	1.7	2.1	21.9	25.0	23.8
Элэгний өвчин	20.9	16.0	17.6	12.5	10.5	11.2
Цэсний хүүдий, цэсний зам ба нойр булчирхайн өвчин	22.3	34.8	30.8	11.5	16.3	14.5
Халдварт бус энтерит ба колит	1.0	0.5	0.7	2.9	2.0	2.3
Мухар олгойн өвчин	4.6	4.0	4.2	1.1	0.9	1.0

Хоол боловсруулах тогтолцооны бусад өвчин	32.9	28.3	29.7	10.7	5.8	8.3

Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчнүүдийн бүтцийг харахад 2022 онд амны хөндийн, шүлсний булчирхай ба эрүүний өвчин 38.9 хувьтай тэргүүлсэн. Улаан хоолой, ходоод, дээд гэдэсний өвчин 23.8 хувь, цэсний хүүдий, цэсний зам ба нойр булчирхайн өвчин 14.5 хувь, элэгний өвчин 11.2 хувь, халдварт бус энтерколит 2.3 хувь, мухар олгойн өвчин 1 хувийг тус тус эзэлж байна.

2022 оны байдлаар амны хөндийн, шүлсний булчирхай ба эрүүний өвчин 2013 оноос 24 хувиар улаан хоолой, ходоод, дээд гэдэсний өвчин 2.8 хувиар, халдварт бус энтерколит 1.7 хувиар нэмэгдэж, цэсний хүүдий, цэсний зам ба нойр булчирхайн өвчин 16.3 хувиар, элэгний өвчин 6.4 хувиар, мухар олгойн өвчин 3.2 хувиар буурсан байна.

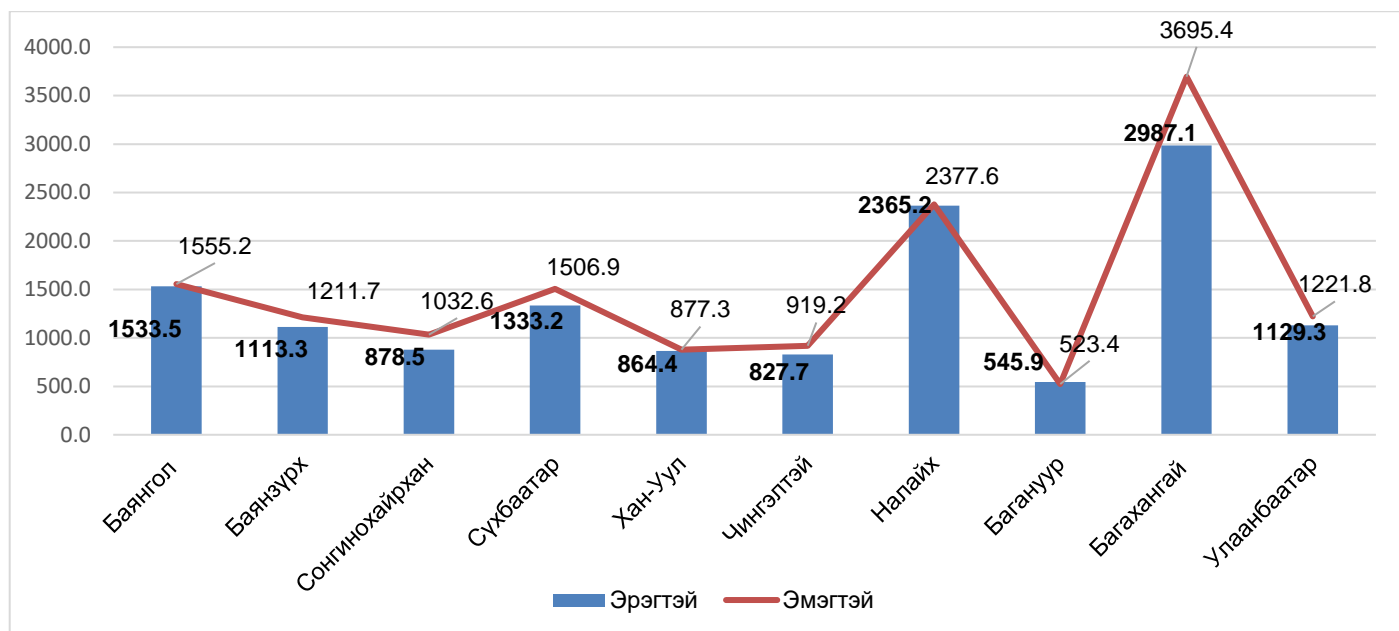
6.1.2 АМЬСГАЛЫН ТОГТОЛЦООНЫ ӨВЧЛӨЛ

Улаанбаатарын хэмжээнд 10 000 хүн амд ногдох амьсгалын тогтолцооны өвчлөл 1214.7 болж нийт өвчлөлийн 12.1 хувийг эзэлж байгаа ба сүүлийн 10 жилийн дундажтай харьцуулахад 208.3-буурч, өмнөх онтой харьцуулахад 479.3-аар нэмэгдсэн байна.

Зураг 6.5 Амьсгалын тогтолцооны өвчлөл 10 000 хүн амд,, байршлаар

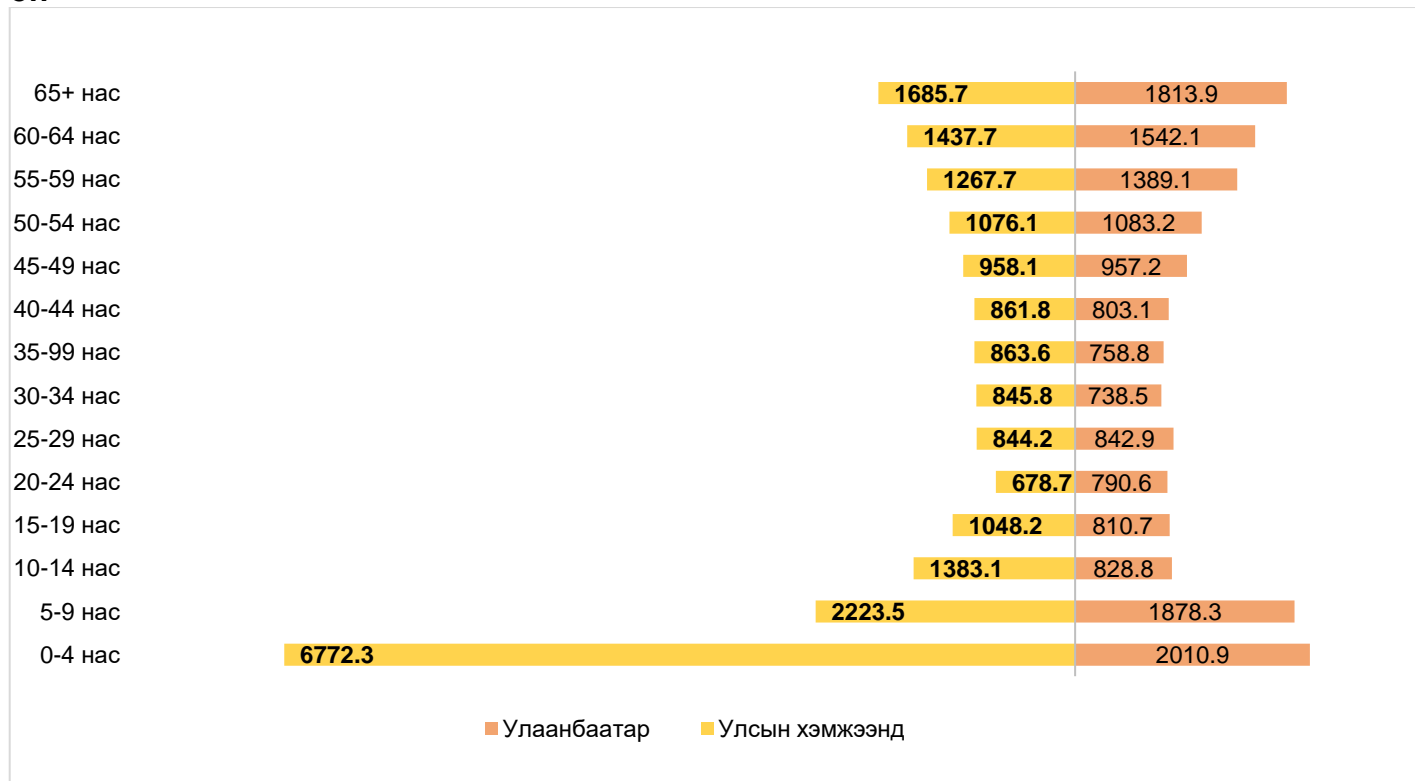

Зураг 6.6 Амьсгалын тогтолцооны өвчлөл 10 000 хүн амд, хүйс, дүүргээр 2022 он

Амьсгалын тогтолцооны өвчлөлийн түвшнийг хүйсээр харуулбал, 10 000 хүн амд Баянгол дүүрэгт эрэгтэй 404.2, Сүхбаатар дүүрэгт эрэгтэй 209.3, Налайх дүүрэгт эрэгтэй 1235.9, Багахангай дүүрэгт эрэгтэй 1857.8-аар тус тус Улаанбаатарын дундажаас их байгаа бол эмэгтэй хүйсийн хувьд Баянгол дүүрэгт эмэгтэй 333.4, Сүхбаатар дүүрэгт эмэгтэй 285.1, Налайх дүүрэгт эмэгтэй 1155.8, Багахангай дүүрэгт эмэгтэй 2473.6-аар тус тус Улаанбаатарын дундажаас их байна.

Зураг 6.7 Амьсгалын тогтолцооны өвчлөл насны бүлгээр, 10 000 хүнд ногдох 2022 он

Амьсгалын тогтолцооны өвчлөлийн түвшнийг насны бүлгээр Улаанбаатар хот, улсын хэмжээтэй харьцуулахад 0-4-аас насанд 2010.9 хамгийн их байгаа ба улсын хэмжээнээс 4761.4-р бага байна.

Хүснэгт 6.3 Амьсгалын тогтолцооны өвчлөл, тэргүүлэх шалтгаан, дүнд эзлэх хувиар 2013, 2022 он

Тэргүүлэх өвчлөлүүд	2013 он			2022 он		
	эрэгтэй	эмэгтэй	бүгд	эрэгтэй	эмэгтэй	бүгд
Амьсгалын дээд замын цочмог халдвар	55.8	50.9	53.0	29.5	26.8	28.1
Томуу, томуу төст	23.0	23.9	23.5	23.5	40.6	32.6
Уушгины хатгалгаа	7.5	6.7	7.0	8.5	7.8	8.1
Цочмог бронхит	4.7	4.6	4.7	15.8	12.5	14.1
Уушгины архаг бөглөрөлт өвчин	0.1	0.1	0.1	3.4	2.2	2.7

Амьсгалын тогтолцооны өвчлөлд амьсгалын томуу, томуу төст өвчлөл 32.6 хувьтай тэргүүлж байгаа бөгөөд 2013 онтой харьцуулахад 9.1 хувиар нэмэгдсэн байна. 2022 оны байдлаар амьсгалын дээд замын цочмог халдвар 28.1 хувь, уушгины хатгалгаа 8.1 хувь, цочмог бронхит 14.1 хувь, уушгины архаг бөглөрөлт өвчин 2.7 хувьтай тэргүүлж, бусад өвчлөл 19.2 хувийг эзэлж байна. 2013 онтой харьцуулахад амьсгалын дээд замын цочмог халдвар 24.4 хувиар буурч, уушгины хатгалгаа 1.1 хувь, цочмог бронхит 9.4 хувь, уушгины архаг бөглөрөлт 2.6 хувиар нэмэгдсэн байна. Амьсгалын дээд замын цочмог халдвар, томуу, томуу төст, цочмог бронхит эрэгтэйчүүдэд илүү бүртгэгдсэн байна.

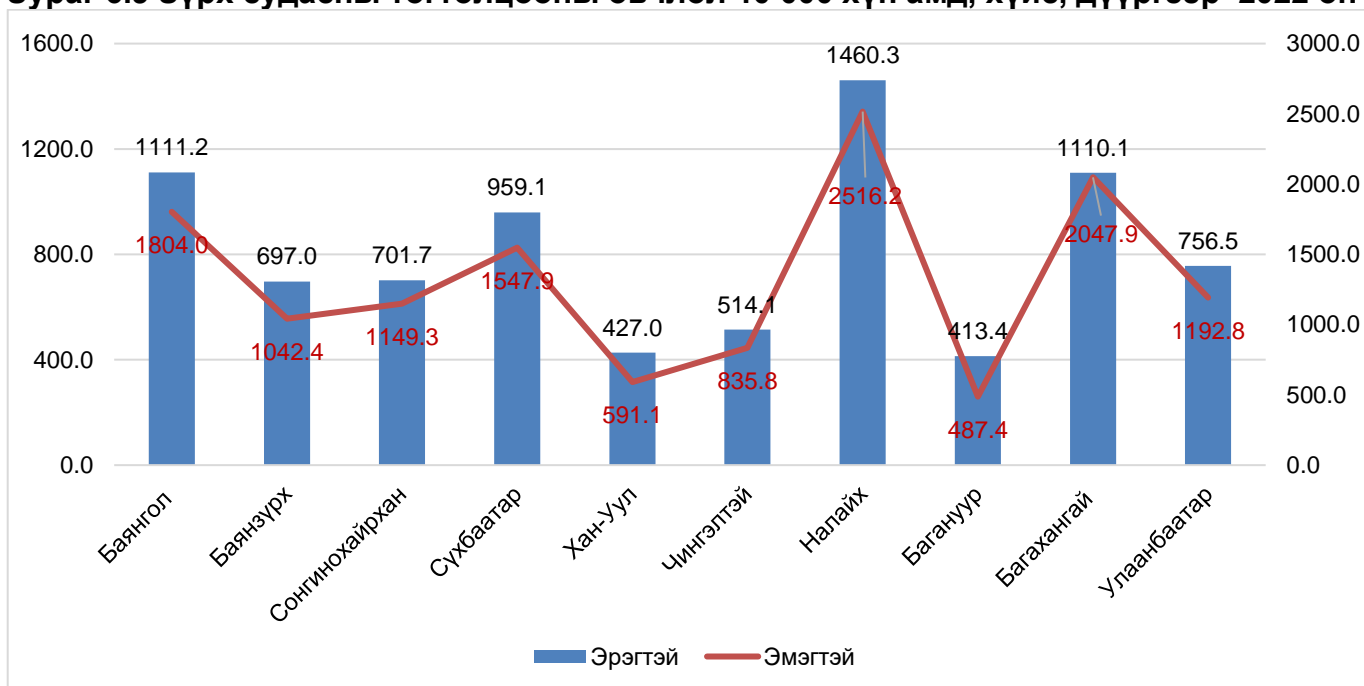
6.1.3 ЗҮРХ СУДАСНЫ ТОГТОЛЦООНЫ ӨВЧЛӨЛ

Улаанбаатарын хэмжээнд 10 000 хүн амд ногдох зүрх судасны тогтолцооны өвчлөл 1013.4 болж нийт өвчлөлийн 10.1 хувийг эзэлж байгаа ба сүүлийн 10 жилийн дундажтай харьцуулахад 54.8, өмнөх онтой харьцуулахад 96.6-аар тус тус нэмэгдсэн байна.

Зураг 6.8 Зүрх судасны тогтолцооны өвчлөл 10 000 хүн амд, байршлаар

Зураг 6.9 Зүрх судасны тогтолцооны өвчлөл 10 000 хүн амд, хүйс, дүүргээр 2022 он

10 000 хүн амд зүрх судасны тогтолцооны өвчлөлийн түвшнийг хүйсээр харуулбал, Баянгол дүүрэгт эрэгтэй 354.7, Сүхбаатар дүүрэгт эрэгтэй 202.6, Налайх дүүрэгт эрэгтэй 703.8, Багахангай дүүрэгт 353.6-аар Улаанбаатрын дундажаас их байгаа бол эмэгтэй хүйсийн хувьд Баянгол дүүрэгт эмэгтэй 611.2, Сүхбаатар дүүрэгт эмэгтэй 355.1, Налайх дүүрэгт эмэгтэй 1323.4, Багахангай дүүрэгт эмэгтэй 855.1-ээр Улаанбаатрын дундажаас их байна.

Зураг 6.7 Зүрх судасны тогтолцооны өвчлөл насны бүлгээр, 10 000 хүнд ногдох 2022 он

Зүрх судасны тогтолцооны өвчлөлийн түвшнийг насны бүлгээр Улаанбаатар хот, улсын хэмжээтэй харьцуулахад 65-аас дээш насанд 6939.4 хамгийн их буюу улсын хэмжээнээс 648.9-өөр бага байна.

Хүснэгт 6.4 Зүрх судасны тогтолцооны өвчлөл тэргүүлэх шалтгаан, дүнд эзлэх хувиар 2013, 2022 он

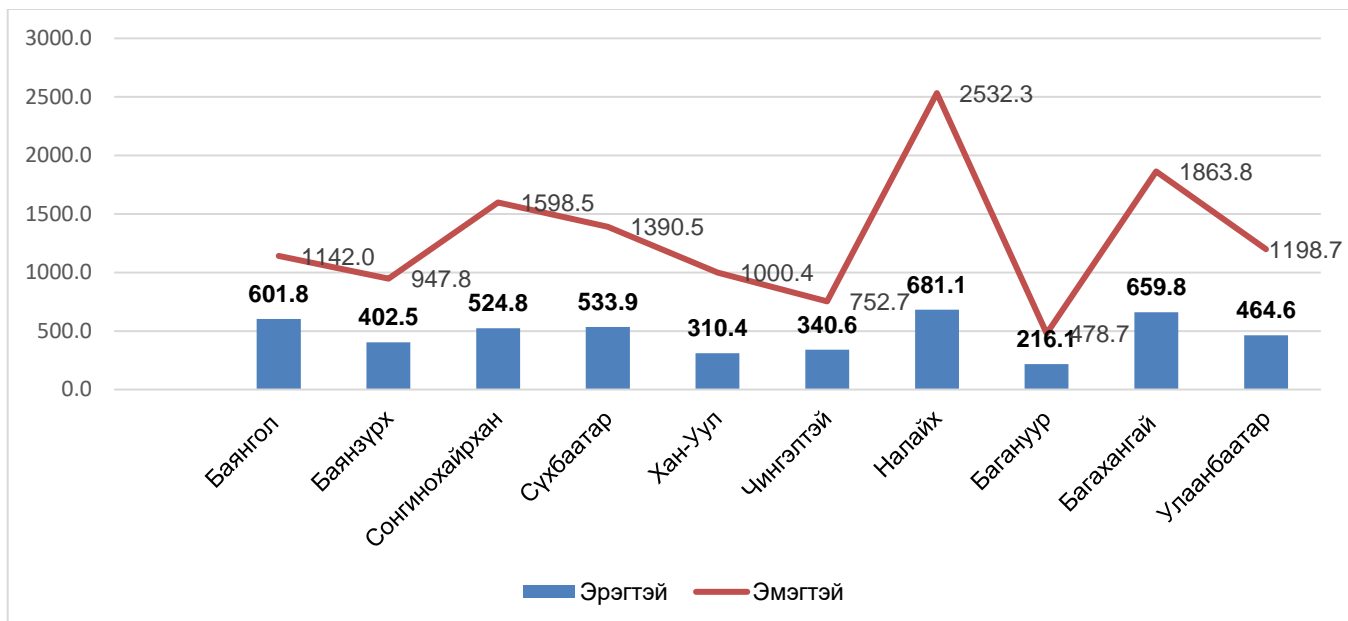
Тэргүүлэх өвчлөлүүд	2013 он			2022 он		
	эрэгтэй	эмэгтэй	бүгд	эрэгтэй	эмэгтэй	бүгд
Цусны даралт ихсэх	72.2	73.4	72.9	33.9	39.9	37.6
Зүрхний ишемит өвчин	12.8	10.0	11.4	24.3	18.7	20.8
Тархины судасны өвчин	1.4	0.6	1.0	15.7	16.4	16.1
Вен, тунгалгийн судас ба зангилааны өвчнүүд	5.2	5.8	5.5	1.0	10.2	6.7
Хэрлэгийн гаралтай зүрхний өвчнүүд	4.3	5.4	4.6	1.0	1.8	1.5
Артери, артериол, хялгасан судасны өвчин	2.1	0.4	1.2	1.9	1.5	1.7
Зүрх судасны бусад	2.0	4.4	3.4	22.2	11.5	15.6

Зүрх судасны тогтолцооны өвчнүүдийн бүтцийг харахад 2022 оны цусны даралт ихсэх өвчнүүд 37.6 хувьтай тэргүүлж байгаа ч 2013 онтой харьцуулахад 35.3 хувиар буурсан үзүүлэлтэй бол 2022 онд зүрхний ишемит өвчин 20.8 хувь, вен, тунгалгийн судас ба зангилааны өвчнүүд 6.7 2013 онтой харьцуулахад зүрхний ишемит өвчин 9.7 хувиар, вен, тунгалгийн судас ба зангилааны өвчнүүд 1.2 хувиар, артери, артериол, хялгасан судасны өвчин 0.7 хувиар, нэмэгдсэн байна. Хүйсийн хувьд эрэгтэйчүүдийн өвчлөл 39 хувиар, эмэгтэйчүүдийн өвчлөл 33.5 хувиар тус тус буурсан байна.

6.1.4 ШЭЭС БЭЛГЭСИЙН ТОГТОЛЦООНЫ ӨВЧЛӨЛ

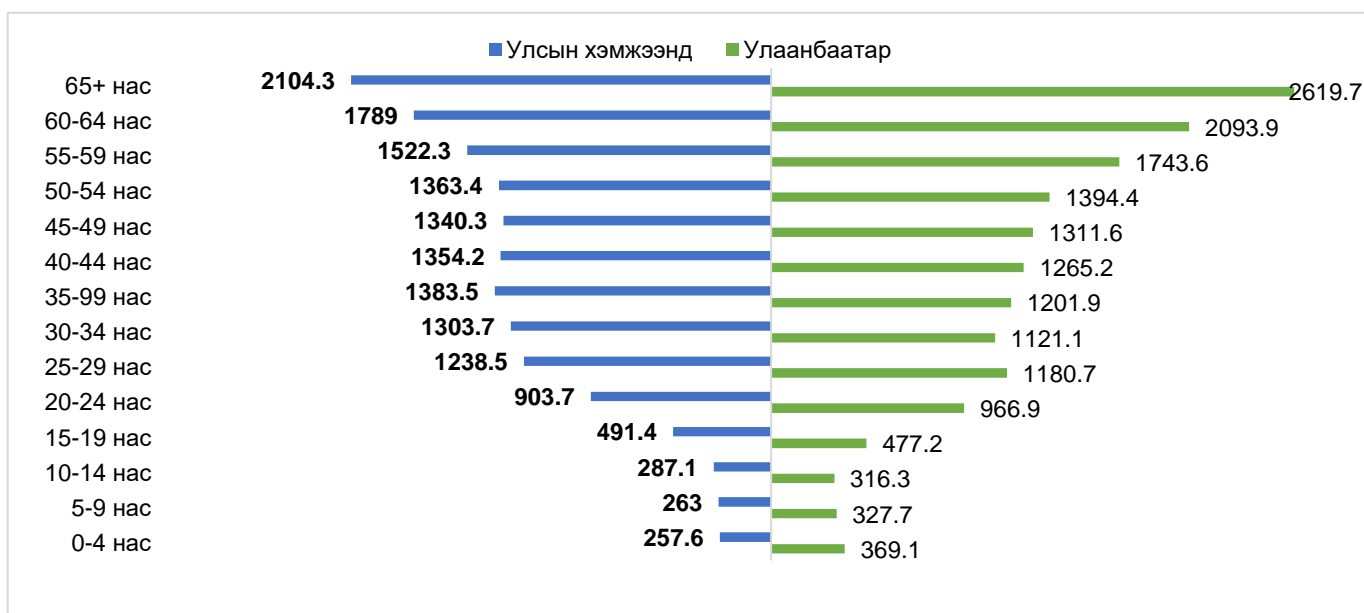
Улаанбаатарын хэмжээнд 10 000 хүн амд ногдох шээс бэлгэсийн тогтолцооны өвчлөл 870.9 болж нийт өвчлөлийн 8.7 хувийг эзэлж байгаа ба сүүлийн 10 жилийн дундажтай харьцуулахад 72.6-аар, өмнөх онтой харьцуулахад 200.9-өөр тус тус нэмэгдсэн байна.

Зураг 6.8 Шээс бэлгэсийн тогтолцооны өвчлөл 10 000 хүн амд, хүйс, дүүргээр 2022 он

10 000 хүн амд шээс бэлгэсийн тогтолцооны өвчлөлийн түвшнийг хүйсээр харуулбал, Баянгол дүүрэгт эрэгтэй 137.2, Сонгинохайрхан дүүрэгт эрэгтэй 60.2, Сүхбаатар дүүрэгт 69.3, Налайх дүүрэгт эрэгтэй 216.5, Багахангай дүүрэгт эрэгтэй 195.2-оор улаанбаатрын дундажаас их байгаа бол эмэгтэй хүйсийн хувьд Сонгинохайрхан дүүрэгт эмэгтэй 399.8, Сүхбаатар дүүрэгт эмэгтэй 191.8, Налайх дүүрэгт эмэгтэй 1333.6, Багахангай дүүрэгт эмэгтэй 665.1-ээр тус тус улаанбаатрын дундажаас их байна.

Зураг 6.9 Шээс бэлгэсийн тогтолцооны өвчлөл насны бүлгээр, 10 000 хүнд ногдох 2022 он

Шээс бэлгэсийн тогтолцооны өвчлөлийн түвшнийг насны бүлгээр Улаанбаатар хот, улсын хэмжээтэй харьцуулахад 65-аас дээш насанд 2619.7 хамгийн их буюу улсын хэмжээнээс 515.4-аар их байна.

Хүснэгт 6.5. Шээс бэлгэсийн тогтолцооны өвчлөл тэргүүлэх шалтгаан дүнд эзлэх хувиар 2013, 2022 он

Тэргүүлэх өвчлөлүүд	2013 он			2022 он		
	эрэгтэй	эмэгтэй	бүгд	эрэгтэй	эмэгтэй	бүгд

Бөөрний сувганцрын өвчнүүд	41.5	42.3	42.2	27.2	26.9	26.9
Эмэгтэй аарцгийн эрхтний үрэвсэл	0.0	118.2	100.0	0.0	16.5	12.6
Эм бэлэг эрхтний үрэвсэлт бус өвчин	0.0	13.8	11.7	0.0	10.8	8.3
Түүдгэнцрийн өвчнүүд	2.0	0.9	1.1	5.9	1.7	2.7
Хөхний өвчин	0.7	2.0	1.8	0.1	0.0	0.0
Цистит	3.9	3.3	3.4	12.3	12.4	12.4
Эр бэлэг эрхтний бусад өвчин	33.6	0.0	5.2	39.6	0.0	9.1
Шээс ялгаруулах бусад өвчин	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1
Шээс чулуужих өвчин	2.7	0.6	0.9	4.7	1.7	2.4
Бөөрний дутмагшил	1.7	0.2	0.5	6.7	1.8	2.9

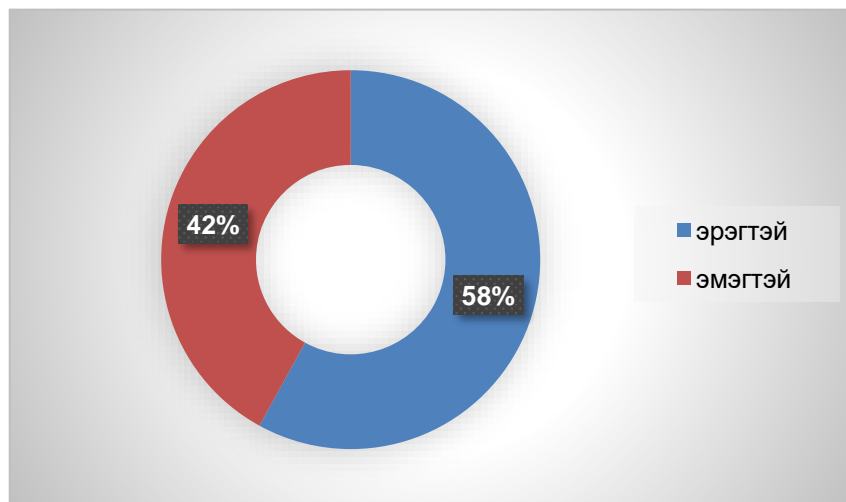
Шээс бэлгэсийн тогтолцооны өвчнүүдийн бүтцийг харахад 2022 онд бөөрний сувганцрын өвчнүүд 26.9 хувьтай тэргүүлж байгаа бол эмэгтэй аарцгийн эрхтний үрэвсэлт өвчин 12.6, цистит 12.4, эр бэлэг эрхтний бусад өвчин 9.1, эм бэлэг эрхтний үрэвсэлт бус өвчин 8.3, бөөрний дутмагшил 2.9, түүдгэнцрийн өвчнүүд 2.7, шээс чулуужих өвчин 2.4, шээс ялгаруулах бусад өвчин 0.1 хувийг тус тус эзэлж байна.

2022 оны байдлаар бөөрний сувганцрын өвчнүүдийг 2013 онтой харьцуулахад 15.3, эмэгтэй аарцгийн эрхтний үрэвсэлт өвчин 87.4, эм бэлэг эрхтний үрэвсэлт бус өвчин 3.4, хөхний өвчин 1.8 хувиар буурсан бол түүдгэнцрийн өвчнүүд 1.6, цистит 9, эр бэлэг эрхтний бусад өвчин 3.9, шээс чулуужих өвчин 1.5, бөөрний дутмагшил 2.4 хувиар нэмэгдсэн байна.

6.1.5 ОСОЛ ГЭМТЭЛ БА ЗАРИМ ГАДНЫ ШАЛТГААНЫ ҮР ДАГАВАР

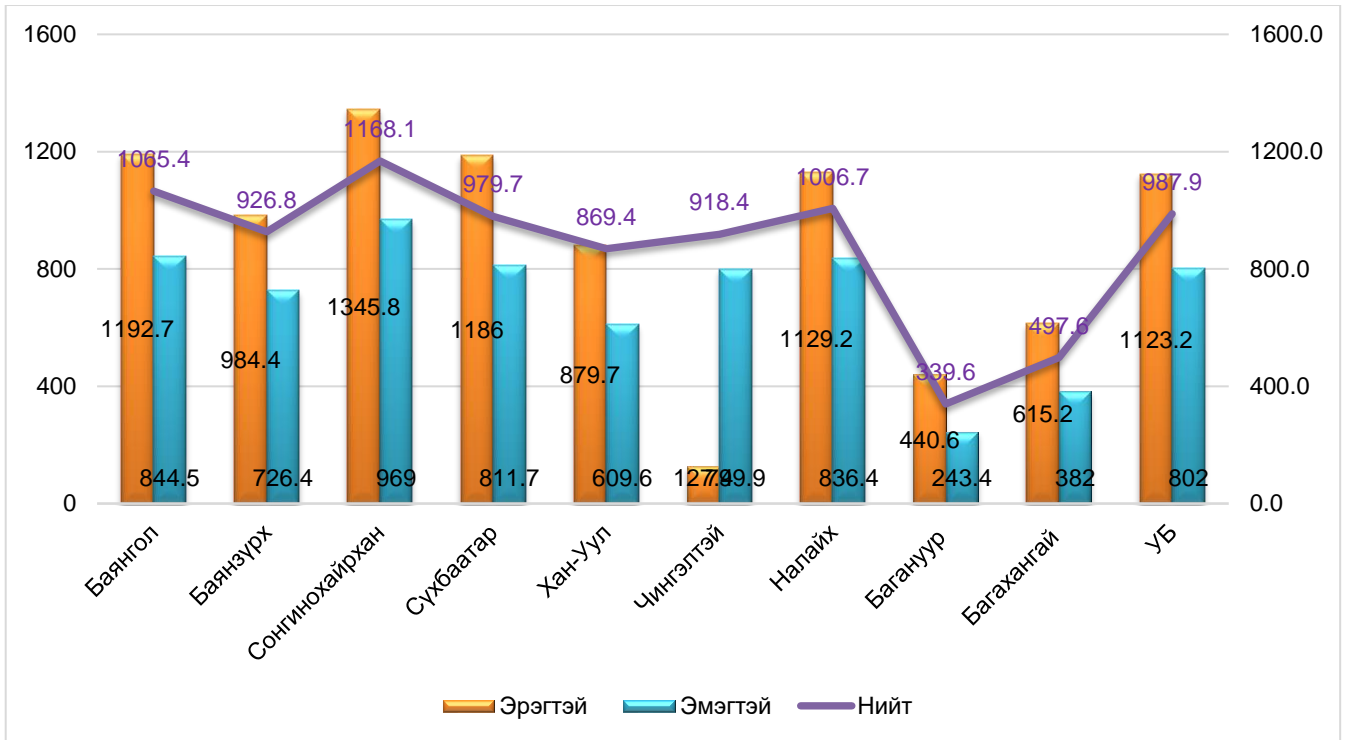
Монгол улсын хэмжээнд 2022 онд 188916 осол гэмтлийн шинэ тохиолдол бүртгэгдсэн бол Улаанбаатарт 161133 шинэ тохиолдол бүртгэгдсэн байна. 10 000 хүн амд ногдох осол гэмтлийн тохиолдол 987.9 болж нийт өвчлөлийн 9.8 хувийг эзэлж байгаа ба сүүлийн 10 жилийн дундажтай харьцуулахад 76.1-ээр, өмнөх онтой харьцуулахад 137-оор тус тус нэмэгдсэн байна.

Зураг 6.10 Осол гэмтлийн шалтгаант өвчлөл хүйсээр 2022 он

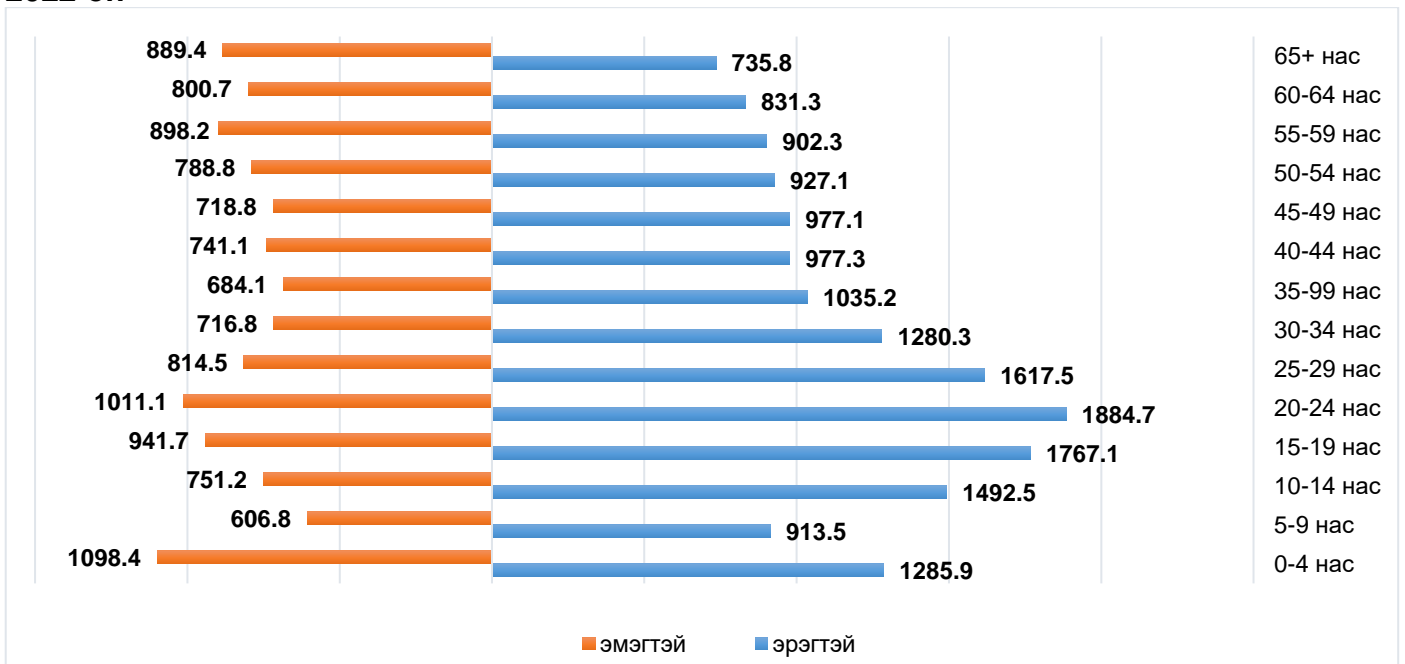
2022 онд осол гэмтэлд өртсөн нийт тохиолдлын 56.7 % нь эрэгтэй, 43.3% нь эмэгтэй байна.

Зураг 6.11 Осол гэмтлийн шалтгаант өвчлөл 10 000 хүн амд, хүйс, дүүргээр 2022 он

Осол гэмтлийн түвшин хүйсийн хувьд эрэгтэй, эмэгтэйд 10 000 хүнд ногдох осол гэмтэл Баянгол дүүрэгт хамгийн өндөр байна.

Зураг 6.12 Осол гэмтлийн шалтгаант өвчлөл насны бүлгээр, хүйсээр, 10 000 хүнд амд 2022 он

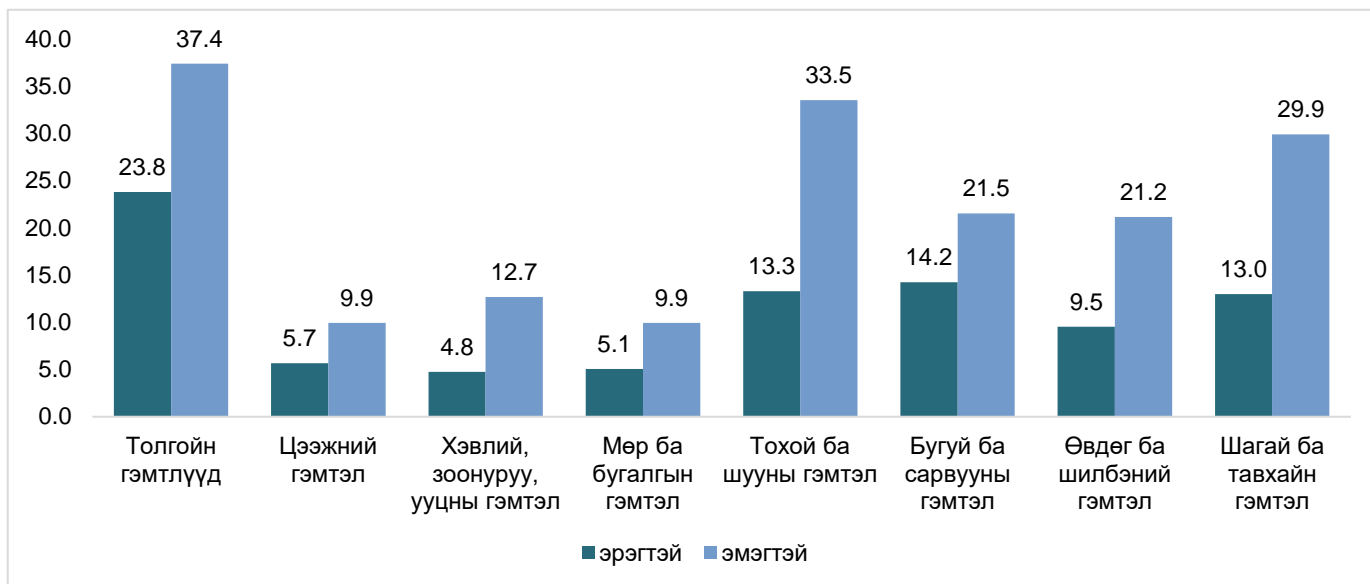

10 000 хүн амд ногдох осол гэмтлийн түвшин 5 хүртэлх насны хүүхдийн осол гэмтлийн түвшин өндөр харин 30 наснаас хойш буурсан байна. Хүйсийн хувьд эрэгтэйд 10 000 хүнд ногдох осол гэмтэл 20-14 насанд хамгийн өндөр байгаа бол эмэгтэйд 0-4 насанд хамгийн өндөр байна.

Осол гэмтлийн шинэ тохиолдлын тэргүүлэх 5 шалтгаан:

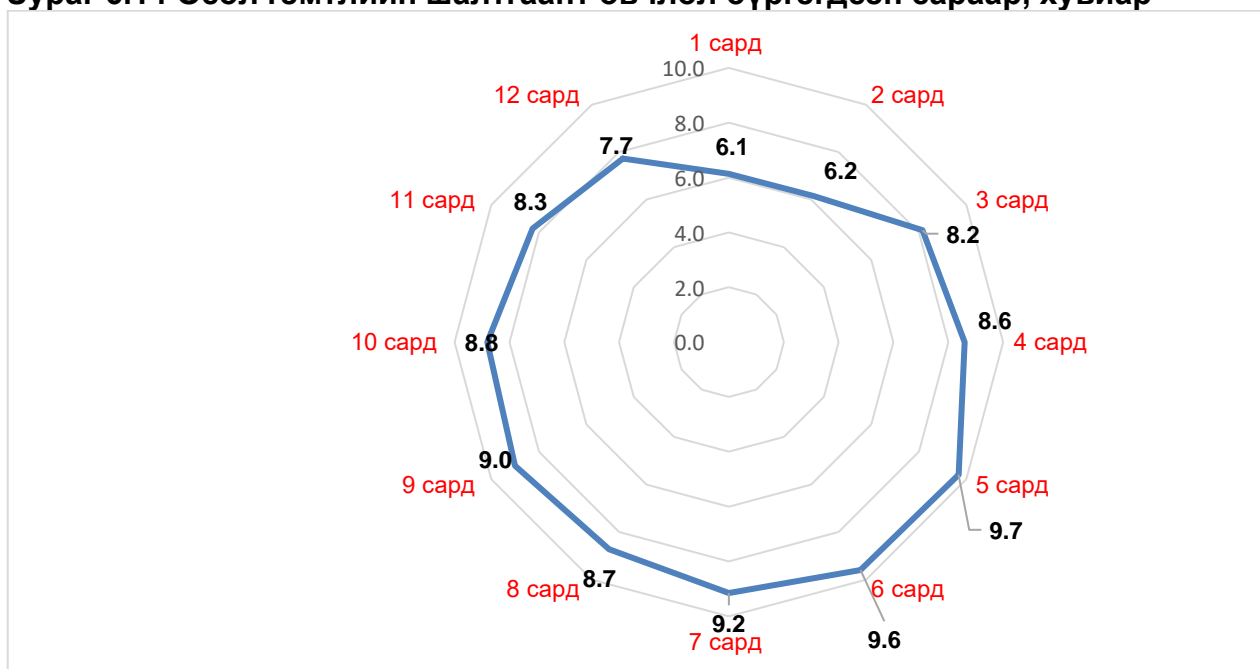
№	Шалтгаан	Хувь	10000 хүн амд
1	Уналт W00-W19	47.1	484.0
2	Амьгүй механик хүчинд өртөх W20-W49	15.9	169.3
3	Зам тээврийн осол V00-V99	9.1	96.9
4	Амьтай механик хүчинд өртөх W50-W64	8.6	91.8
5	Хүчирхийлэл X85-Y09	8.5	90.3

Зураг 6.13 Гэмтсэн эрхтний байршил, хүйсээр 2022 он

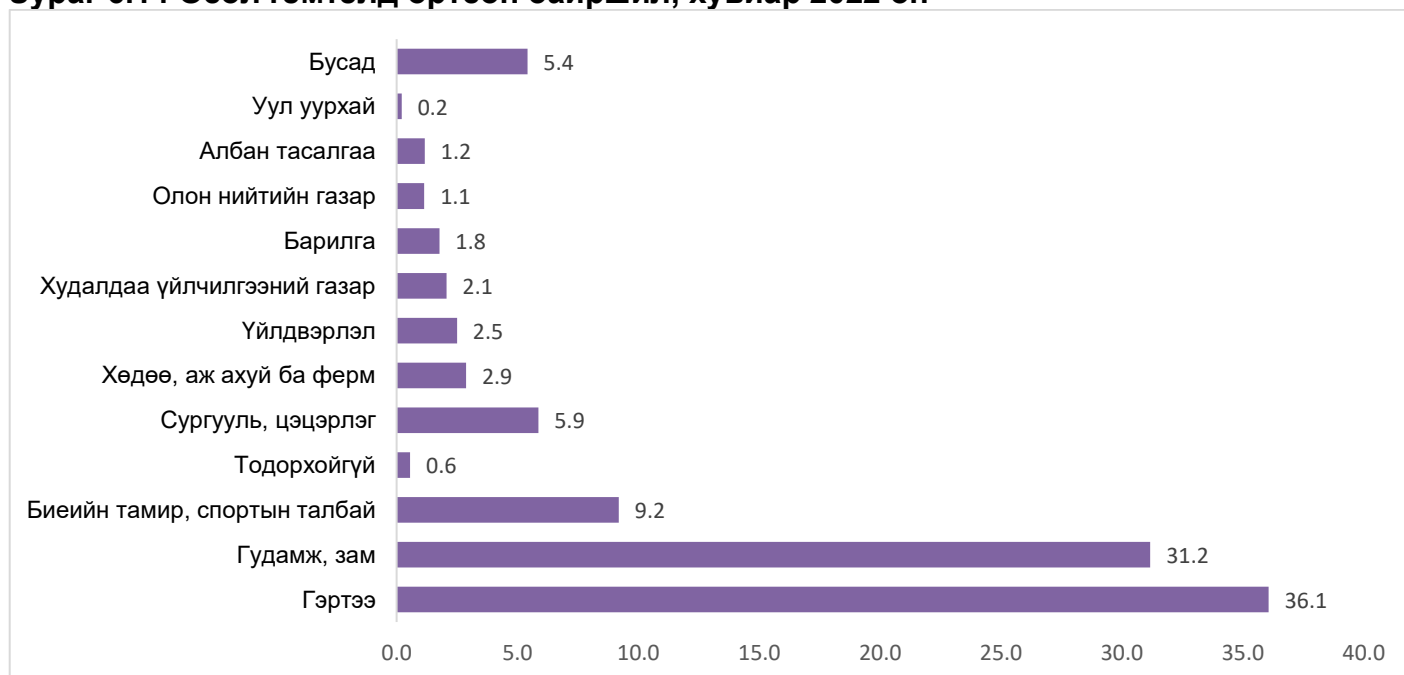
2022 онд эрэгтэйчүүдийн гэмтлийн 23.8 хувь, эмэгтэйчүүдийн гэмтлийн 37.4 хувийг толгойн гэмтэл эзэлж нэгдүгээрт орж байна. Эрэгтэйчүүдэд бугуй ба сарвууны гэмтэл 14.2 хувь, 13.3 тохой ба шууны гэмтэл 13.3 хувь, эмэгтэйчүүдэд тохой ба шууны гэмтэл 33.5 хувь, шагай ба тавхайн гэмтэл 29.9 хувийг эзэлж тэргүүлж байна.

Зураг 6.14 Осол гэмтлийн шалтгаант өвчлөл бүргэгдсэн сараар, хувиар

Осол гэмтлийн шинэ тохиодлын 26.4% хавар, 27.5% зун, 26.1% намар, 20% өвөл бүртгэгдсэн байна.

Зураг 6.14 Осол гэмтэлд өртсөн байршил, хувиар 2022 он

Осолд гэмтэлд өртсөн нийт тохиолдлыг байршлаар харуулбал 36.1% гэртээ, 31.2% гудамж замд гэмтсэн байна. Осолд гэмтэлд өртсөн хүмүүсийн 93.7 хувь нь эрүүл мэндийн байгууллагад өөрөө ирж тусламж авсан ба 4.9 хувь нь түргэн тусламжаар, 1.5 хувь нь бусад хэлбэрээр эмнэлэгт ирж тусламж үйлчилгээ авсан байна.

УНАЛТЫН ШАЛТГААНТ ОСОЛ ГЭМТЛИЙН ШИНЭ ТОХИОЛДОЛ /W00-W19/

Улсын хэмжээнд 2022 онд уналтын шалтгаант 84602 шинэ тохиолдол бүртгэгдэж, 10000 хүн амд 255.4 байгаа нь өмнөх оноос 79.9-өөр нэмэгдсэн байна. Унаж гэмтсэний улмаас эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ авсан үйлчлүүлэгчдийн 53.7%-ийг эрэгтэйчүүд, 46.3%-ийг эмэгтэйчүүд эзэлж байна.

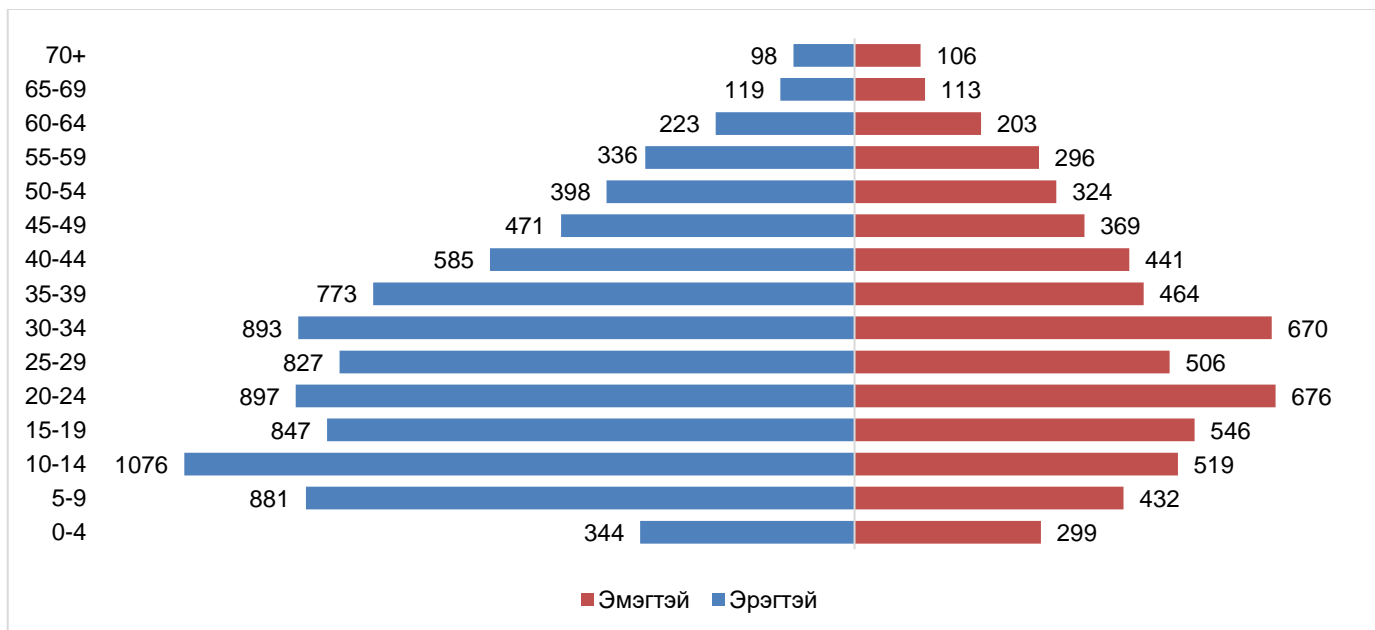
Улаанбаатар хотод уналтын шалтгаант 64800 тохиолдол бүртгэгдэж, 10000 хүн амд 426.5 байгаа нь өмнөх оноос 114.7-оор нэмэгдсэн байна. Нийт тохиолдлын 52.5% нь эрэгтэйчүүд, 47.5% нь эмэгтэйчүүд байна. Унаж гэмтсэн хүмүүсийн хамгийн их хувь нь шагай ба тавхайн гэмтэл /22.1%/, тохой ба шууны гэмтэл /18.3%/ байна. Осол гарах үеийн байршлаар авч үзвэл гэртээ 36.8%, гудамж замд 29.2%, биеийн тамир спортын талбайд 12.9%, сургууль цэцэрлэгт 7.8% гэмтсэн байна. Уналтын шалтгаант өвчлөлийг насны бүлгээр авч үзэхэд тохиолдлын тоогоор хамгийн их буюу 0-4 насны хүүхэд 13.9%, 5-9 насны хүүхэд 11.3%, 10-14 насны хүүхэд 13.9%-ыг эзэлж байна.

ЗАМ ТЭЭВРИЙН ОСЛЫН ШАЛТГААНТ ӨВЧЛӨЛ /V01-V99/

Улсын хэмжээнд 2022 онд зам тээврийн осолд өртсөний улмаас 21128 хүн эрүүл мэндийн байгууллагаас тусламж үйлчилгээ авсан нь 10000 хүн амд 63.2 байна. Зам тээврийн осолд өртсөн иргэдийн 64.2% нь эрэгтэйчүүд, 35.8% нь эмэгтэйчүүд байна.

Улаанбаатар хотод зам тээврийн осол гэмтлийн 14732 тохиолдол бүртгэгдэж, 10000 хүн амд 96.9 байна. Нийт бүртгэгдсэн тохиолдлыг хүйсээр авч үзвэл 59.5% нь эрэгтэй, 40.5% нь эмэгтэй байна.

Зураг 6.14 Зам тээврийн ослын шалтгаант өвчлөл, насны бүлэг, хүйсээр 2022 он

Зам тээврийн осолд өртөх тохиолдол эрэгтэйд 10-14 насанд, эмэгтэйд 20-24 насанд хамгийн их байна.

Нийт тохиолдлын 4.5% нь согтууруулах ундаа хэрэглэсэн үедээ зам тээврийн осолд өртсөн байна. Ачааны машинтай явж байгаад гэмтсэн тохиолдлын 26.4%, суудлын машинтай яож байгаад гэмтсэн тохиолдлын 43.1% нь гэмтэл авах үедээ хамгаалах суудлын бүс хэрэглээгүй байна.

6.2.1 ХҮҮХЭД ӨСВӨР ҮЕИЙНХНИЙ ӨВЧЛӨЛ

Улаанбаатар хотод 0-19 насны хүүхдийн нийт 443643 өвчлөл амбулаторт бүртгэгдсэн нь өмнөх оноос 176217-р нэмэгдсэн байна. Нийт өвчлөлөөс УБ хотын харъяаллын хүүхдийн өвчлөл 391891 тохиолдол бүртгэгдсэн нь бүртгэгдсэн өвчлөлийн 88.3 хувийг эзэлж байна. Хүүхдийн өвчлөлийн насны бүтцийг авч үзэхэд 0-1хүртэлх насанд 13.8%(61288), 1-4 насанд 27.6% (122420), 5-9 насанд 25% (110983), 10-14 насанд 19.4% (85866), 15-19 насанд 14.2% (63086) хувийг тус тус эзэлж байна.

0-1 хүртлэх насны хүүхдийн тэргүүлэх шалтгаант өвчлөл:

1. Амьсгалын тогтолцооны өвчлөл 23.5%
2. Төрөх үед үүссэн зарим эмгэг 19.8%
3. Мэдрэлийн тогтолцооны өвчлөл 9.9%
4. Арьс ба арьсан доорх эслэгийн өвчин 8.4%
5. Хоол шингээх эрхтэн тогтолцооны өвчлөл 6.9

1-4 насны хүүхдийн тэргүүлэх шалтгаант өвчлөл:

1. Осол гэмтэл, бэртэл хордлого, гаднын шалтгаан өвчлөл 15%
2. Хоол шингээх эрхтэн тогтолцооны өвчлөл 11.2%
3. Амьсгалын тогтолцооны өвчлөл 9.4%
4. Арьс ба арьсан доорх эслэгийн өвчин 9.4%
5. Чих ба хөхөнцрийн өвчлөл 3.2 хувийг тус тус эзэлж байна.

5-9 насны хүүхдийн тэргүүлэх шалтгаант өвчлөл:

1. Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчлөл 20%
2. Амьсгалын тогтолцооны өвчлөл 17%
3. Осол гэмтэл, бэртэл хордлого, гаднын шалтгаан өвчлөл 13.4%
4. Арьс ба арьсан доорх эслэгийн өвчин 7.1%

5. Нүд ба түүний дайврын өвчин 4.2 хувийг тус тус эзэлж байна

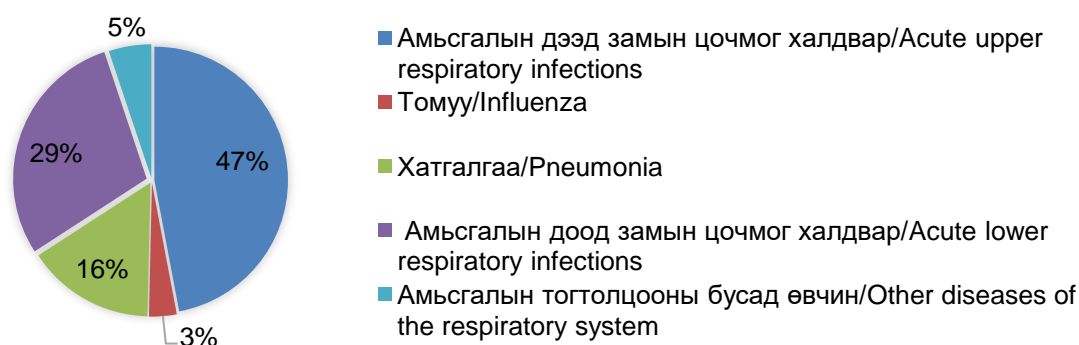
10-14 насны хүүхдийн тэргүүлэх шалтгаант өвчлөл:

1. Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчлөл 21%
2. Амьсгалын тогтолцооны өвчлөл 15%
3. Осол гэмтэл, бэртэл хордлого, гаднын шалтгаан өвчлөл 20.8%
4. Арьс ба арьсан доорх эслэгийн өвчин 11.5%
5. Нүд ба түүний дайврын өвчин 5.1 хувийг тус тус эзэлж байна.

15-19 насны хүүхдийн тэргүүлэх шалтгаант өвчлөл:

1. Осол гэмтэл, бэртэл хордлого, гаднын шалтгаан өвчлөл 21.2%
2. Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчлөл 19.4%
3. Арьс ба арьсан доорх эслэгийн өвчин 14.6%
4. Амьсгалын тогтолцооны өвчлөл 12.6%
5. Шээс бэлгэсийн тогтолцооны өвчлөл 7.4%

Тав хүртэлх насны хүүхдийн амьсгалын тогтолцооны өвчлөлийн шалтгаан, хувиар

Тав хүртэлх насны хүүхдийн өвчлөлийн тэргүүлэх шалтгаан, тухайн насны 1000 хүүхдэд, 2019-2022 он

Шалтгаан	Улаанбаатар			
	2019	2020	2021	2022
Амьсгалын замын тогтолцооны өвчин	300.7	160.5	106.1	353.3
Осол гэмтлийн шалтгаант өвчин	53.7	37.7	24.3	114.6
Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	91.8	80.8	85.6	92.8
Арьс ба халимны өвчин	111.5	96.0	69.7	87.3
Чих ба хөхөнцрийн өвчин	53.7	37.7	24.3	41.9
Нүд ба түүний дайврын өвчин	48.9	40.8	42.2	38.7

Хүүхэд, өсвөр насны өвчлөлийн тэргүүлэх шалтгаан, тухайн насны 1000хүүхдэд, 2020-2022 он

Шалтгаан	5-9 нас			10-14 нас			15-19 нас		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Амьсгалын замын тогтолцооны өвчин	300.7	160.5	106.1	300.7	160.5	106.1	300.7	160.5	106.1
Осол гэмтлийн шалтгаант өвчин	53.7	37.7	24.3	53.7	37.7	24.3	53.7	37.7	24.3
Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	91.8	80.8	85.6	91.8	80.8	85.6	91.8	80.8	85.6
Арьс ба халимны өвчин	111.5	96.0	69.7	111.5	96.0	69.7	111.5	96.0	69.7
Чих ба хөхөнцрийн өвчин	53.7	37.7	24.3	53.7	37.7	24.3	53.7	37.7	24.3
Нүд ба түүний дайврын өвчин	48.9	40.8	42.2	48.9	40.8	42.2	48.9	40.8	42.2

Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	100.2	105.4	134.4	90.6	89.4	109.6	115.6	110.0	117.3
Осол гэмтлийн шалтгаант өвчин	63.0	53.7	75.6	73.3	58.9	115.8	100.7	94.9	124.0
Амьсгалын замын тогтолцооны өвчин	63.8	44.0	128.8	53.7	40.5	79.0	51.7	54.9	73.2
Арьс ба халимны өвчин	22.1	35.1	46.6	25.9	45.2	59.2	32.4	74.7	82.7
Чих ба хөхөнцрийн өвчин	13.7	13.6	18.5	11	12.0	14.0	8.8	12.1	10.0
Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин	5.5	11.7	14.2	8.1	14.8	22.0	20.7	22.4	29.0
Шээс бэлгийн тогтолцооны өвчин	8.1	19.8	28.2	9.6	18.0	27.8	28.8	31.0	41.1
Нүд ба түүний дайврын өвчин	9.1	20.7	25.2	10.2	19.4	25.4	12.4	18.8	19.5

	Тэргүүлэх
	Хоёрдугаар
	Гуравдугаар

Хүснэгт 6.6 0-19 хүртэлх хүүхдийн шинэ өвчлөл, өвчлөлийн ангилал дүүргээр 1000 хүүхдэд 2022 он

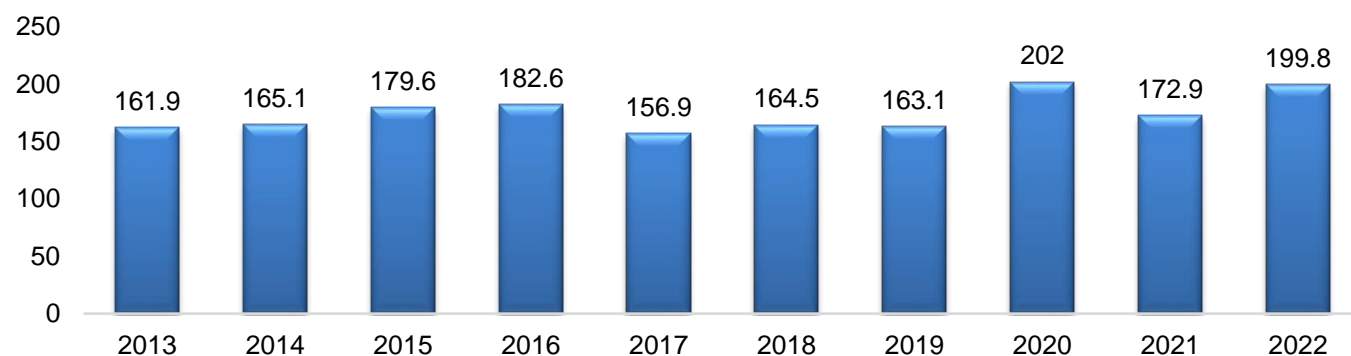
Үзүүлэлт	насны ангилал	Баянгол	Баянзүрх	Сонгинохайрхан	Сүхбаатар	Хан-Уул	Чингэлтэй	Налайх	Багануур	Багахангай
Арьс ба халимны өвчин	0-1 анс	249.9	51.7	45.0	24.9	61.8	108.2	156.3	56.4	84.2
	1-4 нас	89.4	24.2	31.8	18.8	2.3	533.7	115.4	21.4	38.9
	5-9 нас	51.6	14.1	27.0	13.8	12.4	338.4	62.1	17.2	10.0
	10-14 нас	51.9	17.7	33.0	18.3	16.6	408.0	59.3	10.2	22.2
	15-19 нас	39.1	34.0	43.1	54.4	22.6	631.4	72.9	16.7	30.7
Яс булчин, холбох нэхдэсийн өвчин	0-1 анс	23.7	0.8	0.1	0.4	1.5	0.4	0.0	0.0	0.0
	1-4 нас	49.7	1.2	1.0	0.8	0.1	0.2	0.6	1.2	0.0
	5-9 нас	41.4	4.4	2.5	3.9	1.7	1.2	3.3	2.9	0.0
	10-14 нас	43.6	8.6	4.9	6.3	4.6	2.5	13.9	2.0	0.0
	15-19 нас	35.6	18.2	8.0	33.8	6.8	5.4	9.1	0.5	6.8
Нүд ба түүний дайврын өвчнүүд	0-1 анс	784.8	16.7	5.1	6.4	14.4	3.4	41.3	0.0	0.0
	1-4 нас	145.4	15.4	8.3	12.4	0.8	2.2	39.4	0.8	7.3
	5-9 нас	131.2	15.2	6.8	11.2	10.4	2.1	29.2	0.3	4.0
	10-14 нас	112.3	17.3	6.4	12.5	13.7	2.7	31.1	0.7	4.9
	15-19 нас	67.8	18.1	6.7	31.9	13.5	7.2	26.6	0.5	0.0

Цус, цус бүтээх эрхтний өвчин	0-1 нас	14.1	0.7	0.3	0.4	0.0	0.4	5.0	0.0	0.0
	1-4 нас	17.6	0.3	0.0	0.1	0.1	0.2	1.4	0.0	2.4
	5-9 нас	18.4	0.8	0.0	0.7	0.6	0.4	3.5	0.0	4.0
	10-14 нас	24.2	2.1	0.2	2.4	1.6	0.4	10.3	0.0	0.0
	15-19 нас	51.4	18.5	4.7	32.1	6.6	8.7	16.5	1.5	13.7
Шээс бэлгэсийн тогтолцооны эмгэг	0-1 нас	242.7	4.1	2.7	2.0	2.1	0.4	7.5	3.5	10.5
	1-4 нас	182.2	15.1	8.1	8.4	0.8	4.2	23.3	2.5	34.1
	5-9 нас	153.7	14.0	8.2	8.3	8.8	5.2	20.6	1.6	18.0
	10-14 нас	179.0	14.9	11.5	11.4	5.4	4.0	28.9	1.0	32.1
	15-19 нас	130.3	30.4	35.6	66.1	24.8	13.7	66.2	2.0	47.8
Төрөлх гажиг хэв гажил. Өнгөц цогцын гажуудал	0-1 нас	812.9	8.8	4.2	4.0	35.9	4.2	28.8	0.0	0.0
	1-4 нас	104.3	2.8	1.5	1.5	0.2	1.7	5.2	0.0	0.0
	5-9 нас	56.7	1.6	1.4	1.8	1.8	1.2	2.4	0.3	2.0
	10-14 нас	35.7	1.6	1.1	1.4	2.2	1.2	1.7	0.0	2.5
	15-19 нас	24.6	1.4	2.3	2.8	1.6	0.9	2.1	0.0	0.0
Амьсгалын эрхтэн тогтолцооны эмгэг	0-1 нас	1091.0	373.4	226.6	337.0	448.4	329.0	1258.8	162.3	1842.1
	1-4 нас	726.4	289.4	179.6	301.5	33.9	282.5	798.2	132.2	1206.8
	5-9 нас	306.9	95.0	80.3	93.4	113.3	146.9	259.2	31.9	450.9
	10-14 нас	201.7	49.5	52.7	48.1	45.9	126.9	146.9	17.4	266.7
	15-19 нас	169.8	53.0	51.0	123.6	33.2	121.2	112.1	14.7	139.9

6.3.1 ХОРТ ХАВДАР

ДЭМБ-ын статистик мэдээллээр 2020 онд 19.2 сая гаруй хүн хорт хавраар өвдөж, 9.9 сая хүн хорт хавдрын шалтгааны улмаас нас барсан байна. Монгол улс хорт хавдрын нас баралт элэгний хорт хавдрын өвчлөлөөр дэлхийд тэргүүлж байна. Монгол улсын хүн амын дунд 2022 онд 6885 хорт хавдрын шинэ тохиолдол, Улаанбаатар хотод 3036 хорт хавдрын шинэ тохиолдол бүртгэгдэж 10000 хүн амд 199.8 байна. Зонхилон тохиолдох хорт хавдрын өвчлөлийн бүтцэд элэгний хорт хавдар 31.1 %, ходоодны хорт хавдар 18.3%, уушги гуурсан хоолой хорт хавдар 6.8%, улаан хоолой 4.2%, умайн хүзүүний хорт хавдар 4.6 % эзэлж байгаа ба нийт хорт хавдрын 65.1%–ийг дээрх хорт хавдрууд эзэлж байна.

Шинээр бүртгэгдсэн хорт хавдрын өвчлөл, 100000 хүн амд, 2013-2022 он

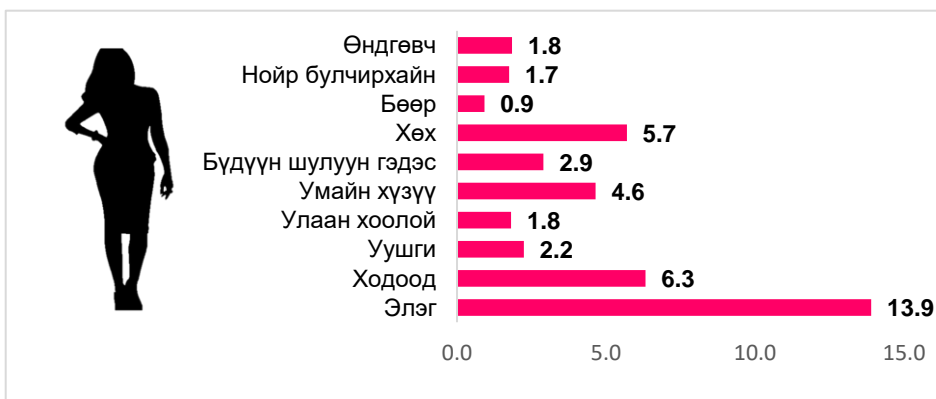

Зураг 6.14 Зонхилон тохиолдох хорт хавдрын байрлал, эзлэх хувиар эрэгтэй 2022 он

Эрэгтэйчүүдийн дунд элэг, ходоод, уушги, бүдүүн гэдэс, түрүү булчирхайн, улаан хоолойн хорт хавдар зонхилох эхний 5 шалтгаан болж байна.

Зураг 6.15 Зонхилон тохиолдох хорт хавдрын байрлал, эзлэх хувиар эмэгтэй 2022 он

Эмэгтэйчүүдийн дунд элэг, ходоод, хөх, умайн хүзүү, бүдүүн, шулуун гэдэсний хорт хавдар зонхилох эхний 5 шалтгаан болж байна.

ШИНЭЭР БҮРТГЭГДСЭН ХОРТ ХАВДРЫН ӨВЧЛӨЛИЙН 5 ТЭРГҮҮЛЭХ ШАЛТГААН, FIVE LEADING CAUSES OF CANCER

Өвчний ангилал / Он		2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Элэг	Бодит тоо	431	360	298	668	674	778	700	924	813	945
	10000 хүн амд	3.5	2.9	2.3	5	4.9	5.4	4.9	6.2	5.3	6
Ходоод	Бодит тоо	223	237	186	351	340	369	414	475	363	557
	10000 хүн амд	17.9	18.4	14	25.7	24.3	2.58	2.84	3.2	2.35	3.55
Умайн хүзүү	Бодит тоо	139	161	145	240	166	161	133	254	135	141
	10000 хүн амд	1.1	1.3	1.1	1.8	1.2	1.2	0.9	1.7	0.9	0.9
Уушги	Бодит тоо	150	140	79	118	148	189	177	191	173	207
	10000 хүн амд	1.2	1.1	0.6	0.9	1.1	1.4	1.2	1.3	1.1	1.3
Хөх	Бодит тоо	62	71	62	139	158	136	137	140	164	173
	10000 хүн амд	0.5	0.6	0.5	1	1.2	1	1	0.9	1.1	1.1

6.3.2 ХҮҮХДИЙН ХОРТ ХАВДАР

Монгол улсад 2022 онд 0-19 насанд 143 хорт хавдрын шинэ өвчлөл бүртгэгдсэн бол Улаанбаатар хотод 88 хорт хавдрын шинэ өвчлөл бүртгэгдсэн байна. Үүний 56% (49) хөвгүүд, 44% (39) охид байна. 0-19 насны хүүхдийн хорт хавдрын өвчлөлийн бүтцэд лейкоми тэргүүлж байгаа ба тархи мэдрэлийн, яс мөгөөрсний, миелома, элэг, ходжкины бус лимфома хавдар орж байна.

Зураг 6.16 Хүүхдийн хорт хавдрын бүтэц, хувиар 0-1 нас

2022 онд 0-1 насны хүүхдийн хорт хавдрын өвчлөлийн 5 тохиолдол бүртгэгдсэнээс лейкоми 40 хувьтай тэргүүлж байгаа ба элэг ба элгэн дэх цусны сувгийн өмөн 20 хувь, төрөлжөөгүй хоёрдох ба тодорхой бус өмөн 20 хувь, булчирхайн цус төлжүүлэх ба тэдгээрийн нэхдэсний бусад өмөн 20 хувийг тус тус эзэлж байна. 0-1 насанд шинээр бүртгэгдсэн хорт хавдрын нийт тохиолдлын 90 хувь нь эрэгтэй, 10 хувь нь эмэгтэй байна.

Зураг 6.17 Хүүхдийн хорт

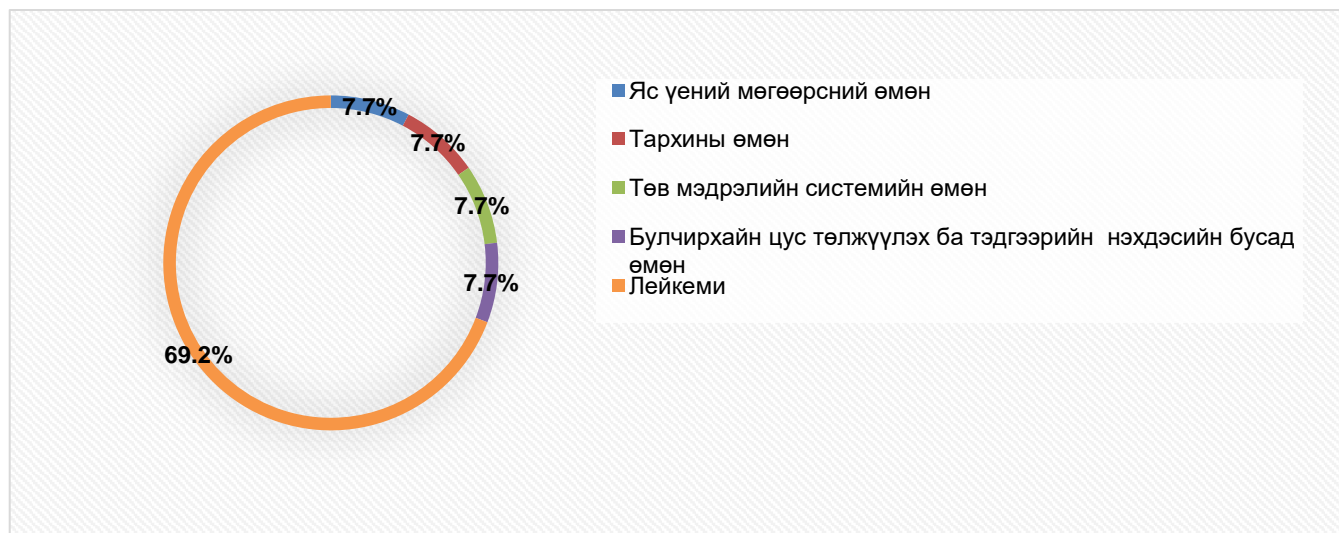
хавдрын бүтэц, хувиар 1-4 нас

2022 онд 1-4 насны хүүхдийн хорт хавдрын өвчлөлийн 38 тохиолдол бүртгэгдсэнээс лейкоми 50 хувьтай тэргүүлж байгаа ба булчирхайн цус төлжүүлэх ба тэдгээрийн нэхдэсний бусад өмөн 10.5 хувь, гялтан ба зөөлөн эдийн өмөн 10.5 хувь, ходжкины бус булчирхайн өвчин 5.3 хувь, элэг ба элгэн дэх цусны сувгийн өмөн 5.3 хувь, төрөлжөөгүй хоёрдох ба тодорхой бус өмөн 2.6 хувь, тархины өмөн 2.6 хувь, нүд ба түүний дайврын

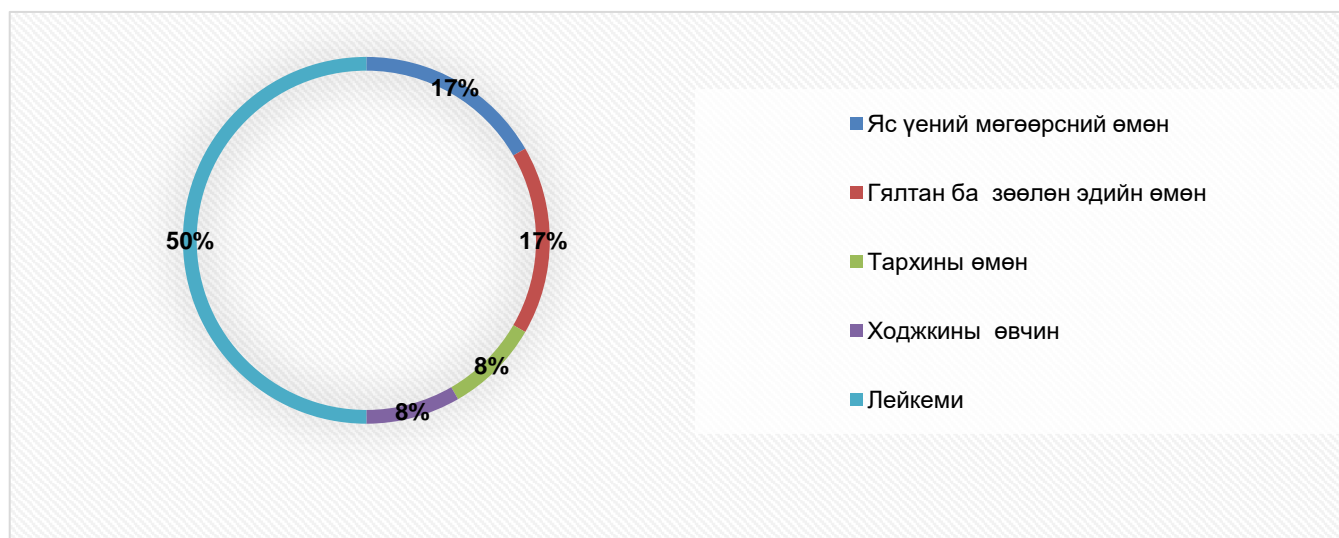
өмөн 2.6 хувь, шээсний замын бусад өмөн 2.6, эр бэлэг эрхтэн бусад өмөн 2.6 хувь, эм бэлэг эрхтний өмөн 2.6 хувь, амьсгалын эрхтний бусад өмөн 2.6 хувийг тус тус эзэлж байна.1-4 насанд шинээр бүртгэгдсэн хорт хавдрын нийт тохиолдлын 50 хувь нь эрэгтэй, 50 хувь нь эмэгтэй байна.

Зураг 6.18 Хүүхдийн хорт хавдрын бүтэц, хувиар 5-9 нас

2022 онд 5-9 насны хүүхдийн хорт хавдрын өвчлөлийн 13 тохиолдол бүртгэгдсэнээс лейкеми 69.2 хувьтай тэргүүлж байгаа ба тархины өмөн 7.7 хувь, төв мэдрэлийн системийн өмөн 7.7 хувь булчирхайн цус төлжүүлэх ба тэдгээрийн нэхдэсний өмөн 7.7хувийг тус тус эзэлж байна.5-9 насанд шинээр бүртгэгдсэн хорт хавдрын нийт тохиолдлын 76.9 хувь нь эрэгтэй, 23.1хувь нь эмэгтэй байна.

Зураг 6.19 Хүүхдийн хорт хавдрын бүтэц, хувиар 10-14 нас

2022 онд 10-14 насны хүүхдийн хорт хавдрын өвчлөлийн 12 тохиолдол бүртгэгдсэнээс лейкеми 50 хувьтай тэргүүлж байгаа ба яс үений мөгөөрсний өмөн 17 хувь, гялтан ба зөөлөн эдийн өмөн 17 хувь, тархины өмөн 8 хувь, ходжкины өвчин 8 хувийг тус тус эзэлж байна.10-14 насанд шинээр бүртгэгдсэн хорт хавдрын нийт тохиолдлын 75 хувь нь эрэгтэй, 25 хувь нь эмэгтэй байна.

2022 онд 15-19 насны хүүхдийн хорт хавдрын өвчлөлийн 20 тохиолдол бүртгэгдсэнээс

тархины өмөн 50 хувьтай тэргүүлж байгаа ба шээсний замын бусад өмөн 10 хувь, нойрхойн өмөн 10 хувь, уруул амны хөндийн залгиурын өмөн 10 хувь, эм бэлэг эрхтний бусад өмөн 10 хувь, яс үений мөгөөрсний өмөн 10 хувь, лейкеми 5 хувь, ходжкины өвчин 5 хувь, давсагны өмөн 5 хувь, өндгөвчний өмөн 5 хувь, арьс нэсөөт бусад өмөн 5 хувийг тус тус эзэлж байна. 15-19 насанд шинээр бүртгэгдсэн хорт хавдрын нийт тохиолдлын 35 хувь нь эрэгтэй, 65 хувь нь эмэгтэй байна.

Зураг 6.20 Хүүхдийн хорт хавдрын бүтэц, хувиар 15-19 нас

Хүснэгт 6.7 Улаанбаатарт шинээр бүртгэгдсэн хорт хавдрын нийт өвчлөл, 10 000 хүн амд өвчний ангилал, дүүргээр 2022 он

Үзүүлэлт		Баянгол	Баянзүрх	Сонгинохайрхан	Сүхбаатар	Хан-Уул	Чингэлтэй	Налайх	Багануур	Багахангай	НИЙТ
Амьсгалын эрхтний бусад өмөн	Бодит тоо	3	4	2	2	3	1	1	0	0	16
	10 000 хүн амд	0.12	0.10	0.06	0.14	0.13	0.07	0.25	0.00	0.00	0.10
Яс үений мөгөөрсний өмөн	Бодит тоо	3	11	4	2	2	1	0	0	0	23
	10 000 хүн амд	0.12	0.27	0.12	0.14	0.08	0.07	0.00	0.00	0.00	0.15
Арьс нэсөөт өмөн /меленома/	Бодит тоо	4	1	0	0	0	0	0	0	0	5
	10 000 хүн амд	0.16	0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.03
Арьс нэсөөт бусад өмөн	Бодит тоо	1	4	5	0	5	1	0	0	0	16
	10 000 хүн амд	0.04	0.10	0.15	0.00	0.21	0.07	0.00	0.00	0.00	0.10
Гялтан ба зөөлөн эдийн өмөн	Бодит тоо	10	11	4	3	6	4	1	0	0	39
	10 000 хүн амд	0.41	0.27	0.12	0.21	0.25	0.28	0.25	0.00	0.00	0.25
Хөхний өмөн	Бодит тоо	38	62	16	12	35	9	1	0	0	173

	10 000 хүн амд	1.54	1.52	0.47	0.84	1.47	0.62	0.25	0.00	0.00	1.10
Умайн хүзүүний өмөн	Бодит тоо	20	23	34	4	44	16	0	0	0	141
	10 000 хүн амд	0.81	0.56	0.99	0.28	1.84	1.11	0.00	0.00	0.00	0.90
Умайн өмөн	Бодит тоо	12	3	1	1	5	2	1	0	0	25
	10 000 хүн амд	0.49	0.07	0.03	0.07	0.21	0.14	0.25	0.00	0.00	0.16
Өндгөвчний өмөн	Бодит тоо	7	24	10	2	10	2	1	0	0	56
	10 000 хүн амд	0.28	0.59	0.29	0.14	0.42	0.14	0.25	0.00	0.00	0.36
Эм бэлэг эрхтний бусад өмөн	Бодит тоо	2	3	2	0	3	1	0	0	0	11
	10 000 хүн амд	0.08	0.07	0.06	0.00	0.13	0.07	0.00	0.00	0.00	0.07
Эр бэлэг эрхтний бусад өмөн	Бодит тоо	4	7	4	3	3	3	0	0	0	24
	10 000 хүн амд	0.16	0.17	0.12	0.21	0.13	0.21	0.00	0.00	0.00	0.15
Уруул амны хөндийн залгиурын өмөн	Бодит тоо	4	19	4	0	5	2	0	0	0	34
	10 000 хүн амд	0.16	0.46	0.12	0.00	0.21	0.14	0.00	0.00	0.00	0.22
Улаан хоолойн өмөн	Бодит тоо	28	47	14	4	25	9	2	0	0	129
	10 000 хүн амд	1.13	1.15	0.41	0.28	1.05	0.62	0.51	0.00	0.00	0.82
Ходоодны өмөн	Бодит тоо	120	166	70	40	95	51	14	1	0	557
	10 000 хүн амд	4.86	4.06	2.05	2.81	3.98	3.54	3.54	0.34	0.00	3.55

Хүснэгт 6.8 Улаанбаатарт шинээр бүртгэгдсэн хорт хавдрын нийт өвчлөл, 10 000 хүн амд өвчний ангилал, дүүргээр 2022 он

Үзүүлэлт		Баянгол	Баянзүрх	Сонгинохайрхан	Сүхбаатар	Хан-Уул	Чингэлтэй	Налайх	Багануур	Багахангай	нийт
Бүдүүн гэдэсний өмөн	Бодит тоо	12	4	2	0	4	0	1	0	0	23
	10 000 хүн амд	0.49	0.10	0.06	0.00	0.17	0.00	0.25	0.00	0.00	0.15
Элэг ба элгэн дэх цусны сувгийн өмөн	Бодит тоо	100	377	101	102	156	82	26	1	0	945
	10 000 хүн амд	4.05	9.22	2.95	7.16	6.54	5.68	6.57	0.34	0.00	6.03
Нойрхойн өмөн	Бодит тоо	20	32	20	7	16	12	1	0	0	108
	10 000 хүн амд	0.81	0.78	0.58	0.49	0.67	0.83	0.25	0.00	0.00	0.69
Хоол боловсруулах замын өмөн	Бодит тоо	6	9	4	0	4	2	1	0	0	26
	10 000 хүн амд	0.24	0.22	0.12	0.00	0.17	0.14	0.25	0.00	0.00	0.17
Төвөнхийн өмөн	Бодит тоо	1	6	2	1	5	0	0	0	0	15
	10 000 хүн амд	0.04	0.15	0.06	0.07	0.21	0.00	0.00	0.00	0.00	0.10
Мөгөөрсөн хоолойн өмөн	Бодит тоо	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	10 000 хүн амд	0.04	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.01
Уушгины өмөн	Бодит тоо	20	72	43	24	28	18	2	0	0	207
	10 000 хүн амд	0.81	1.76	1.26	1.68	1.17	1.25	0.51	0.00	0.00	1.32

Давсагны өмөн	Бодит тоо	7	2	3	0	3	1	0	0	0	16
	10 000 хүн амд	0.28	0.05	0.09	0.00	0.13	0.07	0.00	0.00	0.00	0.10
Шээсний замын бусад өмөн	Бодит тоо	18	17	3	2	9	12	4	0	0	65
	10 000 хүн амд	0.73	0.42	0.09	0.14	0.38	0.83	1.01	0.00	0.00	0.41
Нүд ба түүний дайврын өмөн	Бодит тоо	0	4	0	0	0	0	0	0	0	4
	10 000 хүн амд	0.00	0.10	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.03
Тархины өмөн	Бодит тоо	9	4	2	4	0	1	2	0	0	22
	10 000 хүн амд	0.36	0.10	0.06	0.28	0.00	0.07	0.51	0.00	0.00	0.14
Төв мэдрэлийн системийн өмөн	Бодит тоо	2	1	0	0	0	1	0	0	0	4
	10 000 хүн амд	0.08	0.02	0.00	0.00	0.00	0.07	0.00	0.00	0.00	0.03
Төрөлжөөгүй хоёрдох ба тодорхой бус өмөн	Бодит тоо	8	31	8	8	12	3	0	0	0	70
	10 000 хүн амд	0.32	0.76	0.23	0.56	0.50	0.21	0.00	0.00	0.00	0.45
Ходжкины өвчин	Бодит тоо	1	1	0	0	1	0	0	0	0	3
	10 000 хүн амд	0.04	0.02	0.00	0.00	0.04	0.00	0.00	0.00	0.00	0.02
Ходжкины ус булчирхайн өвчин	Бодит тоо	3	8	2	4	0	1	0	0	0	18
	10 000 хүн амд	0.12	0.20	0.06	0.28	0.00	0.07	0.00	0.00	0.00	0.11
Булчирхайн цус төлжүүлэх ба тэдгээрийн нэхдэсийн бусад өмөн	Бодит тоо	6	4	1	0	2	2	0	0	0	15
	10 000 хүн амд	0.24	0.10	0.03	0.00	0.08	0.14	0.00	0.00	0.00	0.10
Лейкеми	Бодит тоо	23	20	4	7	6	7	0	0	0	67
	10 000 хүн амд	0.93	0.49	0.12	0.49	0.25	0.49	0.00	0.00	0.00	0.43
Байран өмөн	Бодит тоо	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	11 000 хүн амд	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.25	0.00	0.00	0.01

6.4. ХАЛДВАРТ БУС ӨВЧНИЙ ЭРТ ИЛРҮҮЛЭГ

Эрүүл мэндийн яам 2022 оныг “Эрүүл мэндийн тусамж үйлчилгээний чанар, аюулгүй байдлын”урьдчилан сэргийлэх эрт илрүүлэг, үзлэг шинжилгээг дүүргийн эрүүл мэндийн төв, нэгдсэн эмнэлэг, УНТЭ, УХТЭ, УГТЭ, ЭХЭМҮТ, ЭНЭҮТ-2, ХӨСҮТ, Монгол-Японы эмнэлэг, Амгалан амаржих газар болон хувийн хэвшлийн нийт **46** эмнэлэг, **159** өрхийн эрүүл мэндийн төвүүдэд зохион байгуулж байна.

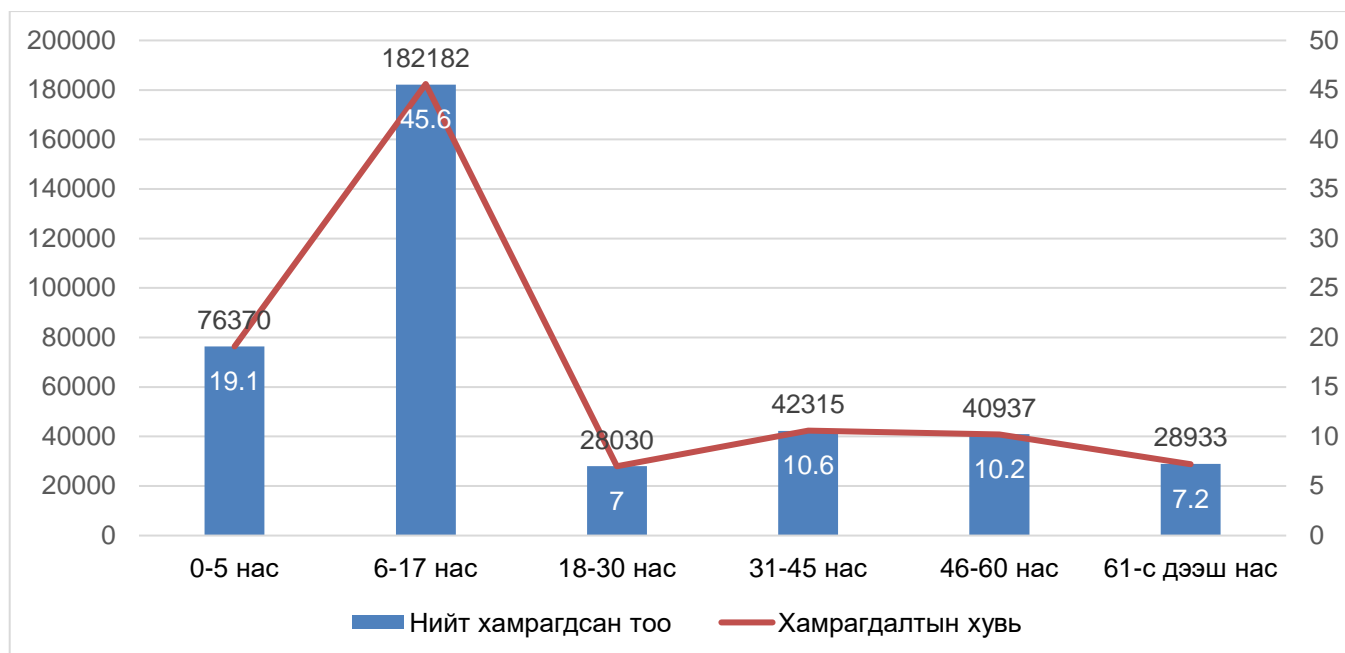
Эрт илрүүлэг үзлэг шинжилгээнд хамрагдсан байдал:

№	Дүүргийн нэр	Хамрагдвал зохих хүний тоо	Хамрагдсан хүний тоо	Хамрагдалтын хувь
1.	Багануур	29433	7212	24.5
2.	Багахангай	4457	1464	32.8
3.	Баянгол	236385	83496	35.3
4.	Баянзүрх	383892	101950	26.5
5.	Чингэлтэй	144172	34379	23.8
6.	Сүхбаатар	144542	39743	27.4
7.	Сонгинохайрхан	341540	58142	17.0
8.	Налайх	38797	12794	32.9
9.	Хан-Уул	209524	59587	28.4

10	Нийт	1602904	398767	24.8

Хамрагдсан хувийг авч үзэхэд НД-32.9%, БГД-35.2%, БХД-32.8% буюу хамгийн сайн хамрагдалтай бол СХД-17.0% буюу хамгийн сул хамрагдалтай байна.

Хүснэгт 2. Эрт илрүүлэг үзлэг шинжилгээнд хамрагдсан байдал /насны бүлгээр/:

2022 онд урьдчилан сэргийлэх, эрт илрүүлэг шинжилгээнд хамрагдсан иргэдээс хавдрын 717 сэжигтэй тохиолдол илэрсэн байна.

Улсын хэмжээнд артерийн гипертензи өвчний эрт илрүүлгийн үзлэгт 1161652 хүн хамрагдаж, хамрагдвал зохих хүн амын 55.4 хувийг эзэлж байна. Хамрагдалтыг өмнөх онтой харьцуулахад бодит тоогоор 198479 хүнээр нэмэгдсэн байна. Үр дүнгийн үзүүлэлтээр онош батлагдсан 1.4 буюу өмнөх онтой харьцуулахад 0.5% хувь өссөн байна.

Улаанбаатар хотод артерийн гипертензи өвчний эрт илрүүлгийн үзлэгт 597610 хүн хамрагдаж, хамрагдвал зохих хүн амын 62.1 хувийг хамруулсан эзэлж байна. Хамрагдалтыг өмнөх онтой харьцуулахад бодит тоогоор 119677 хүнээр нэмэгдсэн байна. Үр дүнгийн үзүүлэлтээр 1.3 хувьд нь артерийн гипертензи оношлогдсон буюу өмнөх онтой харьцуулахад 0.7 хувиар өссөн байна.

Улсын хэмжээнд чихрийн шижин өвчний эрт илрүүлгийн үзлэгт 943014 хүн хамрагдсан нь хамрагдвал зохих хүн амын 74.8 хувийг эзэлж байна. Хамрагдалтыг өмнөх онтой харьцуулахад бодит тоогоор 141944 хүнээр нэмэгдсэн байна. Үр дүнгийн үзүүлэлтээр 0.2 хувьд нь чихрийн шижин өвчний онош батлагдсан байна. Улаанбаатар хотод чихрийн шижин өвчний эрт илрүүлгийн үзлэгт 502718 хүн хамрагдсан нь хамрагдвал зохих хүн амын 52.3 хувийг эзэлж байна. Хамрагдалтыг өмнөх онтой харьцуулахад бодит тоогоор 127350 хүнээр нэмэгдсэн байна. Үр дүнгийн үзүүлэлтээр 0.2 хувьд нь чихрийн шижин өвчин оношлогдсон байна.

Улаанбаатар хотод элэгний хорт хавдрын эрт илрүүлэг үзлэгт 49723 хүн хамрагдсан нь хамрагдвал зохих хүн амын 12.5 хувийг эзэлж байна. Хамрагдалтыг өмнөх онтой харьцуулахад бодит тоогоор 3820 хүнээр нэмэгдсэн байна. Үр дүнгийн үзүүлэлтээр 50 тохиолдол буюу 0.1 хувьд хавдар оношлогдсон байна.

Эрт илрүүлэг үзлэгийн хамрагдалтын хувь, 2022 он

Дүүрэг	Артерийн гипертензи эрт илрүүлэг үзлэг		Чихрийн шижин хэв шинж-2 өвчний эрт илрүүлэг	
	Хамрагдсан	Онош батлагдсан	Хамрагдсан	Онош батлагдсан

	хувь	хувь	хувь	хувь
Баянгол	72.0	2.0	57.5	0.2
Баянзүрх	56.1	1.5	47.8	0.1
Сонгинохайрхан	54.0	0.8	46.7	0.2
Сүхбаатар	77.5	1.8	58.1	0.3
Хан-Уул	83.7	0.1	74.0	0.04
Чингэлтэй	35.6	0.3	27.0	0.04
Налайх	83.6	1.5	82.2	0
Багануур	64.5	0.7	60.9	0.02
Багахангай	76.9	0	76.9	0
Гачуурт	4.2	5.8	3.3	1.1
Хонхор	31.9	21.4	28.7	0.3
Жаргалант	78.5	2.5	76.1	1.2
Туул	41.3	1.3	29.3	0.8
Улаанбаатар	62.1	1.3	52.3	0.2
Улсын дүн	55.4	1.4	74.8	0.2

Умайн хүзүү, хөхний өмөнгийн эрт илрүүлгийн үзлэг

Улсын хэмжээнд умайн хүзүүний өмөнгийн эрт илрүүлэгт зорилтот насны нийт эмэгтэйчүүдээс 83638 эмэгтэй буюу 35.2 хувь нь хамрагдсан байна. Хамрагдалтыг өмнөх онтой харьцуулахад бодит тоогоор 21772 хүнээр нэмэгдсэн байна.

Хамрагдсан үйлчлүүлэгчдийн 4.4 хувь нь ПАП сорил эерэг буюу умайн хүзүүний эсийн түвшинд өөрчлөлттэй гарсан. Умайн хүзүүний хорт хавдрын 19 тохиолдол шинээр бүртгэгдсэн байна.

Улаанбаатар хотод умайн хүзүүний өмөнгийн эрт илрүүлэгт зорилтот насны 32279 хүн хамрагдсан нь хамрагдвал зохих хүн амын 27.4 хувийг эзэлж байна. Хамрагдалтыг өмнөх онтой харьцуулахад бодит тоогоор 15581 хүнээр нэмэгдсэн ба эсийн шинжилгээ эерэг 995 буюу 2.9% тохиолдол бүртгэгдсэн байна.

Улсын хэмжээнд хөхний хорт хавдарын эрт илрүүлэгт зорилтот насны эмэгтэйчүүдээс 457724 эмэгтэй буюу 43.8 хувь нь хамрагдсан байна. Хамрагдалтыг өмнөх онтой харьцуулахад бодит тоогоор 90806 хүнээр нэмэгдсэн. Үзлэгт хамрагдсан үйлчлүүлэгчдээс 2258 тохиолдол буюу 0.5 хувь нь хөхний эмнэлзүйн үзлэгээр эерэг, үүнээс хөхний хорт хавдрын шинэ өвчлөлийн 8 тохиолдол илэрсэн байна.

Улаанбаатар хотод хөхний хорт хавдарын эрт илрүүлэгт зорилтот насны эмэгтэйчүүдээс 201424 эмэгтэй буюу 40.1% нь хамрагдсан байна. Хамрагдалтыг өмнөх онтой харьцуулахад бодит тоогоор 65809 хүнээр нэмэгдсэн ба хөхний эмнэлзүйн шинжилгээгээр эерэг гарсан 430 тохиолдол, өмөн батлагдсан 1 тохиолдол шинээр оношлогдож бүртгэгдсэн байна.

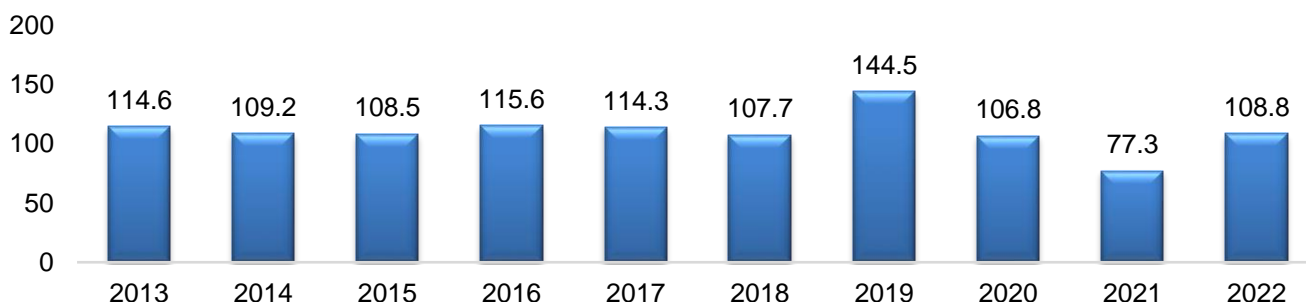
Эрт илрүүлэг үзлэгийн хамрагдалтын хувь, 2022 он

Дүүрэг	Умайн хүзүүний хорт хавдарын эрт илрүүлэг үзлэг		Хөхний хорт хавдарын эрт илрүүлэг үзлэг
	Зорилтот насны бүлэг	Илрүүлэг үзлэгт хамрагдсан хувь	Хамрагдсан эмэгтэйчүүдийн тоо
Баянгол	4011	21.2	19226
Баянзүрх	8732	29.4	85212
Сонгинохайрхан	4800	19.3	7120
Сүхбаатар	5194	46.6	15516
Хан-уул	4097	24.7	46422
Чингэлтэй	3099	26.8	16714
Налайх	1107	39.7	5362
Багануур	1064	49.6	5202
Багахангай	175	61.6	650
Улаанбаатар	32279	27.4	201424
Улсын дүн	83638	35.2	457724

6.5. СЭТГЭЦИЙН ЭРҮҮЛ МЭНД

Улсын хэмжээнд сэтгэц ба зан төрхийн эмгэг амбулаторт 37133 өвчлөл бүртгэгдсэн ба 10000 хүн амд 111.2, стационарт хэвтэн эмчлүүлэгчид 22785 өвчлөл буюу 10000 хүн амд 6862 тохиолдол бүртгэгдсэн байна. Улаанбаатарт 16525 тохиолдол бүртгэгдэж 10000 хүн амд 108.8 байна.

Сэтгэц болон зан төрхийн эмгэгийн өвчлөл, дүүргээр, 10000 хүн амд, 2022 он

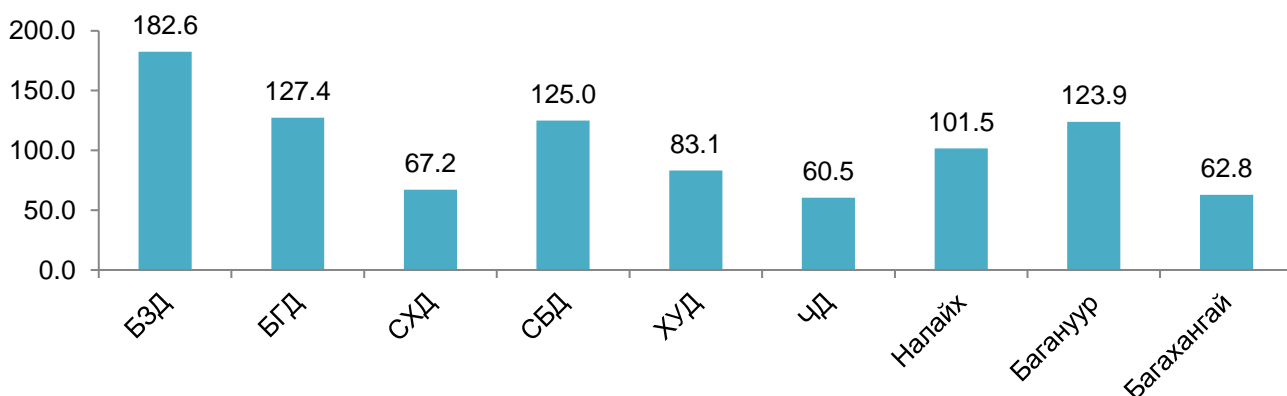

Сэтгэцийн өвчлөлийн тэргүүлэх 5 шалтгаан 10000 хүн амд харьцуулснаар

- Сэтгэцийн ба зан үйлийн бусад өвчнүүд /F50-F69, F80-F99/ 5461 буюу 35.9
- Сэтгэцийн хөгжлийн саатал /F70-F79/ 8079 буюу 24.2
- Неврозууд ба сэтгэлийн шалтгаант бие мах бодын эмгэгүүд /F40-F49/ 5936 буюу 20.7
- Сэтгэцийн органик ба шинж тэмдгийн эмгэг /F00-F09/ 5722 буюу 17.1
- Сэтгэцийн нөлөөт эмийн бодисын шалтгаант сэтгэцийн ба аягийн эмгэг /F10-F19/ 4857 буюу 14.5

Сэтгэцийн ба зан үйлийн бусад эмгэгийн 30.7 хувийг 5-9 насны хүүхэд, 28.8 хувийг 1-4 насны хүүхэд, 10.1 хувийг 10-14 насны хүүхэд эзэлж байгаа бөгөөд 69.6 хувь нь 1-14 насны хүүхэд байна. Сэтгэц хөгжлийн саатал эмгэгийн 12,8 хувийг 40-44 нас, 12.5 хувийг 35-35 нас, 11.6 хувийг 45-49 нас, 10.8 хувийг 30-35 насны залуучууд эзэлж байгаа бөгөөд 47.7 хувийг 30-49 насны иргэд эзэлж байна. Неврозын ба сэтгэлийн шалтгаант бие мах бодын эмгэгийн 13.1 хувийг 35-39 нас, 12.9 хувийг 30-34 нас, 11.9 хувийг 40-44 нас, 11.8 хувийг 45-49 нас, 10.5 хувийг 50-54 нас эзэлж байгаа бөгөөд 60.2 хувийг 30-54 насны иргэд эзэлж байна. Сэтгэцийн органик ба шинж тэмдгийн эмгэгийн 14.3 хувийг 55-59 нас, 12.7 хувийг 50-54 нас, 11.6 хувийг 45-49 нас, 10.6 хувийг 60-64 нас эзэлж байгаа бөгөөд 49.2 хувийг 45-64 насны иргэд эзэлж байна.

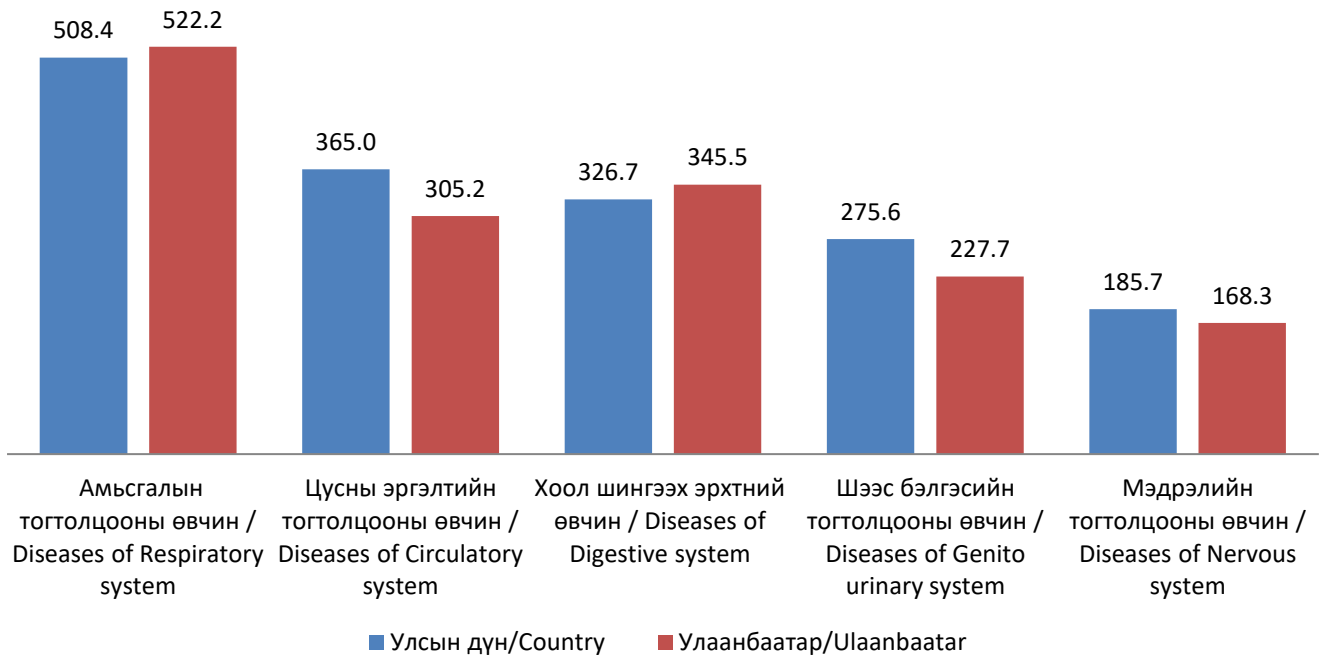
Сэтгэц болон зан төрхийн эмгэгийн өвчлөл, дүүргээр, 10000 хүн амд, 2022 он

6.6. ХЭВТЭН ЭМЧЛҮҮЛЭГСДИЙН ӨВЧЛӨЛ

Улсын хэмжээнд хэвтэн эмчлүүлэгсдийн өвчлөлийн 1005916 тохиолдол бүртгэгдэж, 10000 хүн амд 3011.3, Улаанбаатар хотод 410175 тохиолдол бүртгэгдэж, 10000 хүн амд 2699.9 байна.

Хэвтэн эмчлүүлэгсдийн өвчлөлийн тэргүүлэх 5 шалтгаан, 10000 хүн амд, 2022 он

Хэвтэн эмчлүүлэгсдийн өвчлөлийн тэргүүлэх 5 шалтгаан, дүүргээр, 10000 хүн амд, 2022 он

Өвчлөл	БГД	БЗД	СХД	СБД	ХУД	ЧД	Налайх	Багануур	Багахангай
Амьсгалын тогтолцооны өвчин	454.3	512.9	487.1	614.2	669.9	458.3	461.0	490.3	737.5
Цусны эргэлтийн тогтолцооны өвчин	305.4	283.4	271.5	359.4	353.5	289.0	364.3	351.8	464.0
Хоол боловсруулах эрхтний өвчин	325.1	357.2	355.7	385.6	340.3	295.2	329.8	365.1	298.1
Шээс бэлгийн тогтолцооны өвчин	232.4	209.1	207.3	254.3	286.6	202.1	223.7	251.5	309.3
Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин	197.7	158.2	143.7	186.1	192.7	158.7	130.6	189.2	172.6

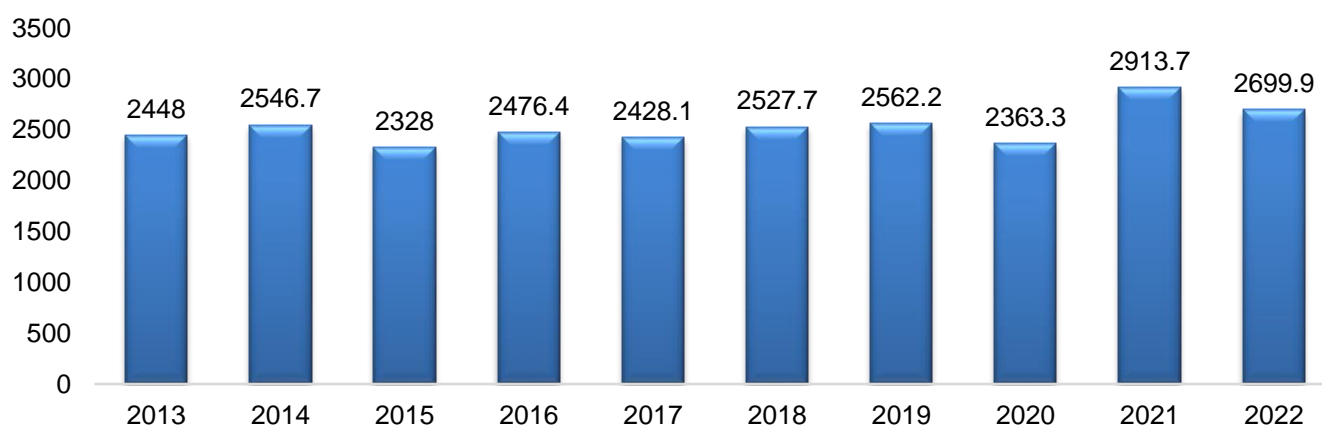
Хэвтэн эмчлүүлэгсдийн өвчлөлийн тэргүүлэх шалтгаан, 10000 хүн амд, УБ, 2018-2022 он
Leading causes of inpatient morbidity, per 10000 population, Ulaanbaatar, 2018-2022

Тэргүүлэх шалтгаан /Leading causes	2018 он	2019 он	2020 он	2021 он	2022 он
Амьсгалын тогтолцооны өвчин /Diseases of the respiratory system	490.9	504.5	277.6	165	522.2
Цусны эргэлтийн тогтолцооны өвчин /Diseases of the circulatory system	368.5	376.1	303.5	236.2	305.2
Хоол боловсруулах эрхтний өвчин /Diseases of the digestive system	364.6	363.3	350.4	303.2	345.5
Шээс бэлгийн тогтолцооны өвчин /Diseases of the genito-urinary system	265.2	265.7	249.4	208.1	227.7
Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин /Diseases of the nervous system	199.3	206.9	207.1	132.5	168.3

Хэвтэн эмчлүүлэгсдийн өвчлөлийн тэргүүлэх шалтгаан болж буй амьсгалын тогтолцооны Эмнэлэгт хэвтэн эмчлүүлэгчдийн өвчлөлийн тэргүүлэх 5 шалтгааны дотор зонхилж буй өвчнүүдийг авч үзвэл:

- Амьсгалын тогтолцооны өвчний дотор уушгины хатгалгааны улмаас хэвтэн эмчлүүлэгчид 42875 тохиолдол буюу 54.0 хувь
- Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчний дотор элэгний эмгэгийн улмаас хэвтэн эмчлүүлэгчид 12964 тохиолдол буюу 24.7 хувь
- Зүрх судасны өвчний дотор цусны даралт ихсэх өвчний улмаас хэвтэн эмчлүүлэгчид 12373 тохиолдол буюу 26.7 хувь
- Шээс бэлгийн тогтолцооны өвчний дотор бөөрний сувганцрын үрэвсэлт өвчний улаас хэвтэн эмчлүүлэгчид 15710 тохиолдол буюу 45.4 хувь
- Мэдрэлийн тогтолцооны өвчний дотор мэдрэлийн ёзоор ба сүлжээний эмгэгийн улмаас хэвтэн эмчлүүлэгч 7980 тохиолдол буюу 31.2 хувийг тус тус эзэлж байна

Хэвтэн эмчлүүлэгсдийн өвчлөл, 10000 хүн амд, 2013-2022 он

Хүн амын нийт өвчлөл, хэвтэн эмчлүүлэгсдийн өвчлөл, 2022 он

Өвчний ангилал	Хэвтэн эмчлүүлэгсдийн өвчлөл				Амбулаторийн өвчлөл			
	Улс		Улаанбаатар		Улс		Улаанбаатар	
	Бодит тоо	10000 хүн амд	Бодит тоо	10000 хүн амд	Бодит тоо	10000 хүн амд	Бодит тоо	10000 хүн амд
Халдварт өвчин	14678	43.9	4881	32.1	26810	80.3	13007	85.6
Хавдар	32598	97.6	15629	102.9	51286	153.5	26755	176.1
Цус, цус бүтээх эрхтний өвчин	3450	10.3	1307	8.6	16767	50.2	8033	52.9
Дотоод шүүрэл бодисын солилцооны өвчин	19842	59.4	9999	65.8	104838	313.8	56626	372.7
Сэтгэцийн ба аягийн эмгэг	22785	68.2	10877	71.6	37133	111.2	16525	108.8
Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин	62032	185.7	25568	168.3	183843	550.4	73228	482.0
Нүд ба түүний дайврын өвчин	13959	41.8	6718	44.2	167287	500.8	70598	464.7
Чих ба хөхөнцрийн өвчин	4396	13.2	1802	11.9	83692	250.5	34625	227.9
Зүрх судасны тогтолцооны өвчин	121937	365	46366	305.2	437234	1308.5	153954	1013.4
Амьсгалын тогтолцооны өвчин	169822	508.4	79332	522.2	608837	1822.6	184544	1214.7
Хоол шингээх эрхтний өвчин	109130	326.7	52485	345.5	590146	1766.7	237506	1563.4
Арьс ба халимны өвчин	21065	63.1	8258	54.4	177491	531.3	94031	619.0
Яс булчингийн тогтолцооны өвчин	57072	170.9	23104	152.1	160978	481.9	74584	490.9
Шээс бэлгэсийн тогтолцооны өвчин	92062	275.6	34596	227.7	320530	959.5	132310	870.9
Жирэмслэх, төрөх, төрсний дараах үе	110145	329.7	23857	157.0	19497	58.4	11335	74.6
Перинаталь үед үүсэх зарим эмгэг	8806	26.4	4567	30.1	16899	50.6	10409	68.5
Төрөлхийн гажиг	3867	11.6	1739	11.4	20609	61.7	10011	65.9
Өөр бүлэгт ангилаагүй шинж тэмдэг, зовиур, эмнэлзүйн ба лабораторийн хэвийн бус үзүүлэлтүүд	987	3	675	4.4	1452	4.3	509	3.4
Гэмтэл, хордлого ба гадны шалтгаант бусад тодорхой эмгэг	35817	107.2	16330	107.5	219786	658	150077	987.9
Эрүүл мэндийн байгууллагад хандахад нөлөөлөх хүчин зүйлс	5930	17.8	2259	14.9	0	0	0	0.0
Шалтгаан тодорхойгүй шинэ өвчний урьдчилсан ангилал	65548	196.2	30418	200.2	302018	904.1	162750	1071.3
Уламжлалт анагаах ухаанаар оношлогдсон өвчлөл	29988	89.8	9408	61.9	23843	71.4	7985	52.6
НИЙТ ДҮН	1005916	3011.3	410175	2699.9	3570976	10690.1	1358667	8943.3

БҮЛЭГ VII. ХҮН АМЫН НАС БАРАЛТ

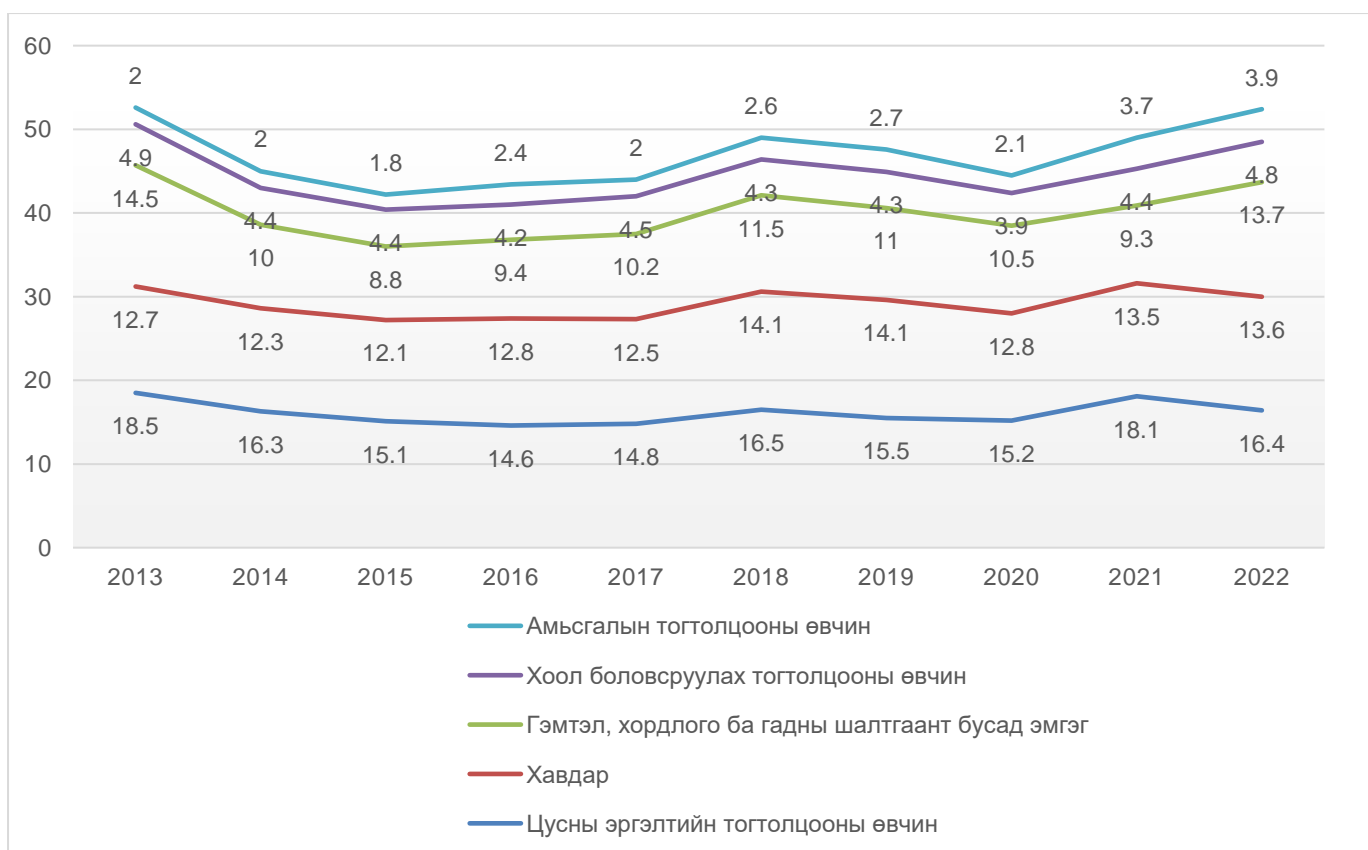
Улсын хэмжээнд 2022 онд нас баралтын 17981 тохиолдол бүртгэгдэж өнгөрсөн оны мөн үеэс 1950 тохиолдлоор буюу 6.4 хувиар буурсан байна.

Хүн амын нас баралтын тэргүүлэх шалтгаан, 10000 хүн амд, 2022 он

Өвчний ангилал	Улс		Улаанбаатар	
	Бодит тоо	10000 хүн амд	Бодит тоо	10000 хүн амд
Цусны эргэлтийн тогтолцооны өвчин	5843	16.8	2485	16.4
Хавдар	4302	12.4	2033	13.4
Осол гэмтэл, гаднын шалтгаан	3360	9.7	2084	13.7
Хоол шингээх эрхтний өвчин	1237	3.6	726	4.8
Амьсгалын тогтолцооны өвчин	891	2.6	544	3.9

Улаанбаатар хотод нас баралтын 9230 тохиолдол бүртгэгдсэн ба өнгөрсөн оны мөн үеэс 1102 тохиолдлоор буюу 3.6 хувиар буурсан байна. Нас барсан хүний 64,1 хувь нь эрэгтэй, 35,9 хувь нь эмэгтэй байна. Нийт нас баралтын 52,7 хувь нь ЭМЯ-ны харьяа улсын болон хувийн хэвшлийн эмнэлэгт, 47,3 хувь нь НЭМГ-т мэдээ өгдөг улсын болон хувийн хэвшлийн эмнэлэгт бүртгэгдсэн байна. Нас баралтын түвшин 1000 хүнд 5,4 байна.

Хүн амын нас баралтын тэргүүлэх шалтгаан, 10000 хүн амд, Улаанбаатар, 2013-2022 он

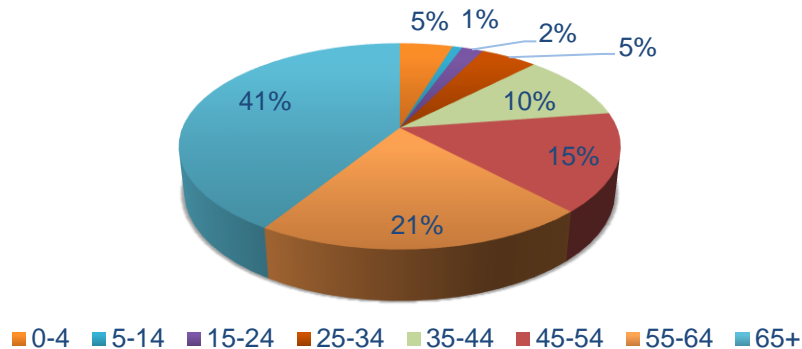

Нас барсан хүний 81.4 хувь нь өвчний улмаас, 18.6 хувь нь осол гэмтлийн улмаас нас барсан байна. Улаанбаатар хотод эмнэлгийн нас баралтын 3501 тохиолдол бүртгэгдсэн нь өнгөрсөн оны мөн үеэс 877 тохиолдлоор буурсан байна. Улаанбаатар хотын харьяалалтай иргэдийн нас баралтын 31.8 хувийг эмнэлгийн нас баралт эзэлж байгаа нь сүүлийн 5 жилийн дундажаас 1.9 хувиар бага байна.

Хүн амын нас баралт, тэргүүлэх шалтгаан, 10 000 хүн амд, хүйсээр, 2022 он

Хүн амын нас баралт, насны ангиллаар, хувиар, 2022 он

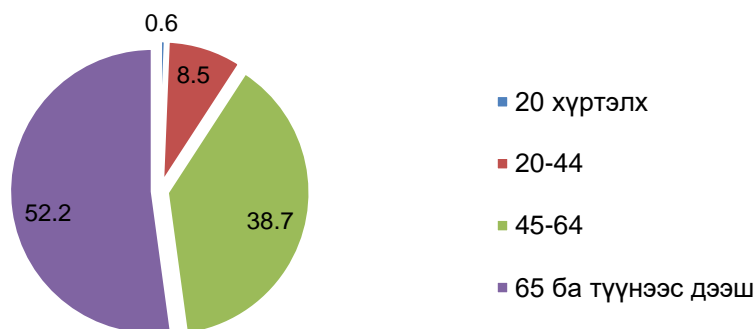
Нийт нас баралт 10000 хүн амд, дүүргээр, 2013-2022 он

№	Дүүрэг / Он	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1	Баянгол/ Bayangol	45.9	45	43	39.1	40.5	43.3	42	40.9	51.2	43.9
2	Баянзүрх/ Bayanzurkh	52.5	46.4	45	43.1	40.1	43.4	41.8	40	56.2	47.9
3	Сонгинохайрхан/ Songinokhairkhan	56.6	56.4	51.2	48.3	47.1	49	48.8	48.4	58.7	54.2
4	Сүхбаатар/ Sukhbaatar	51.1	47.2	48.1	42.2	44.4	55.1	54.1	47.7	68.9	57.6
5	Хан Уул/ Khan-Uul	51.4	55.1	46.1	47.8	44.9	48.3	46.2	40	52.8	43.7
6	Чингэлтэй/ Chingeltei	60.6	56.6	53.7	46.8	50.3	54.1	54.9	49.8	73.4	59.8
7	Налайх/ Nalaikh	72.1	70.7	73.2	66.5	67.8	81	70.3	67.2	79.6	66.5
8	Багануур/ Baganuur	57.3	60.8	61.4	59.6	53.7	49.5	52.5	51.3	66.3	61.6
9	Багахангай/ Bagakhangai	56.5	45	51.6	74.7	43.5	65.5	42.4	58.7	48.9	35.9
10	Улаанбаатар/ UB	53.7	51.6	48.7	45.6	44.9	48.8	47.6	44.8	59.3	50.9

Зүрх судасны тогтолцооны шалтгаант нас баралт

Улаанбаатар хотод 2022 онд цусны эргэлтийн тогтолцооны өвчлөлийн шалтгаант нас баралтын 2485 тохиолдол бүртгэгдэж 10 000 хүн амд 16.4 байгаа нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 1.7-оор буурч, нийт нас баралтын 26.9 хувийг эзэлж байна. Цусны эргэлтийн тогтолцооны өвчлөлийн нас баралтад тархинд цус харвалт 16.6%, зүрхний цочмог шигдээс 10.1%, тархины шигдээс 4.2%, даралт ихсэх өвчний шалтгаант нас баралт 3.4%-ийг эзэлж байна. Зүрх судасны өвчлөлийн шалтгаант нас баралтын тохиолдлын 60.9% нь эрэгтэй /10000 хүн амд 19.9/, 39.1% нь эмэгтэй /10000 хүн амд 10.2/ байна.

Зүрх судасны тогтолцооны шалтгаант нас баралт, насны ангиллаар, хувиар

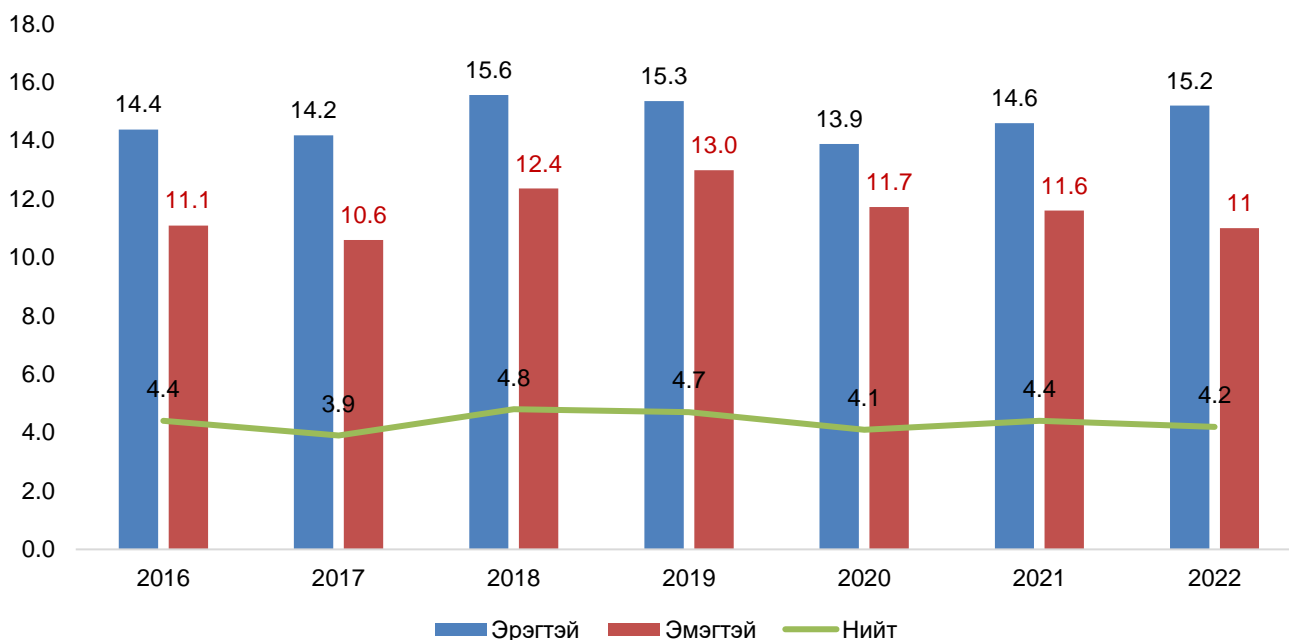

7.2. ХОРТ ХАВДРЫН ШАЛТГААНТ НАС БАРАЛТ

Улаанбаатар хотод 2022 онд хорт хавдрын шалтгаант нас баралтын 1816 тохиолдол бүртгэгдэж 10000 хүн амд 12.0 байгаа нь өмнөх оноос 0.6-аар нэмэгдсэн байна. Хорт хавдрын нас баралт нийт нас баралтын 22.3 хувийг эзэлж байна. Нас баралт хүйсийн хувьд 56% нь эрэгтэй /10000 хүн амд 15.3/, 44% нь эмэгтэй /10000 хүн амд 11.2/ байна.

Нийт хорт хавдрын нас баралтад элэгний өмөн 35.3%, ходоодны өмөн 1.9%, уушгины өмөн 10.8%, улаан хоолойн өмөн 4.7%, умайн хүзүүний өмөн 2.5%, хөхний өмөн 2.8%, тархины өмөн 2.5%-ийг эзэлж байна.

Элэгний хорт хавдрын шалтгаант нас баралт, 10000 хүн амд хүйсээр

Хүснэгт 6.10 Улаанбаатарт хотод бүртгэгдсэн хорт хавдрын нас баралт, 10 000 хүн амд өвчний ангилал, дүүргээр 2022 он

№	Дүүрэг		Нүдний	Бамбайн	Толгой хузүүний	Улаан хоолой	Ходоод	Нарийн гэдэс	Бүдүүн гэдэс	Шулуун гэдэс	Хошног, хошногын	Элэг	Цес, элэгний	Нойр булчирхай	Хоол боловсруулах эрхтний	Хамрын хөндийн	Төвөнх	Уушги	Амьсгал ба цээжний хөндийн	Яс
1	Баянгол	Бодит тоо				10	47	2	12	4		81	2	17	1		1	19	1	1
		10 000 хүн амд	0.0	0.0	0.0	0.4	2.0	0.1	0.5	0.2	0.0	3.5	0.1	0.7	0.0	0.0	0.0	0.8	0.0	0.0
2	Баянзүрх	Бодит тоо				20	64	3	17	2		152	5	18			2	42	2	5
		10 000 хүн амд	0.0	0.0	0.0	0.5	1.7	0.1	0.5	0.1	0.0	4.0	0.1	0.5	0.0	0.0	0.1	1.1	0.1	0.1
3	Багануур	Бодит тоо				2	8	1	1			17						6		
		10 000 хүн амд	0.0	0.0	0.0	0.7	2.7	0.3	0.3	0.0	0.0	5.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	2.0	0.0	0.0
4	Чингэлтэй	Бодит тоо				10	33	2	9			62	2	10				19		
		10 000 хүн амд	0.0	0.0	0.0	0.7	2.2	0.1	0.6	0.0	0.0	4.1	0.1	0.7	0.0	0.0	0.0	1.3	0.0	0.0
5	Сүхбаатар	Бодит тоо		1		8	24	1	10	2		84	1	9	1			29		
		10 000 хүн амд	0.0	0.1	0.0	0.6	1.7	0.1	0.7	0.1	0.0	5.8	0.1	0.6	0.1	0.0	0.0	2.0	0.0	0.0
6	Сонгинохайрхан	Бодит тоо			6	19	72		17	4	1	123	2	19	2			54	1	
		10 000 хүн амд	0.0	0.0	0.2	0.6	2.1	0.0	0.5	0.1	0.0	3.6	0.1	0.6	0.1	0.0	0.0	1.6	0.0	0.0
7	Хан-Уул	Бодит тоо		1		10	34	1	13	2		72	2	10		1	2	18	1	2
		10 000 хүн амд	0.0	0.0	0.0	0.5	1.7	0.0	0.6	0.1	0.0	3.6	0.1	0.5	0.0	0.0	0.1	0.9	0.0	0.1
8	Налайх	Бодит тоо				4	15			1	1	33	1	1				3		
		10 000 хүн амд	0.0	0.0	0.0	1.0	3.9	0.0	0.0	0.3	0.3	8.5	0.3	0.3	0.0	0.0	0.0	0.8	0.0	0.0
9	Багахангай	Бодит тоо				2	8	1	1			17						7		
		10 000 хүн амд	0.0	0.0	0.0	4.5	17.9	2.2	2.2	0.0	0.0	38.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	15.7	0.0	0.0
Бүгд		Бодит тоо	0	2	6	85	305	11	80	15	2	641	15	84	4	1	5	197	5	8
		10 000 хүн амд	0.0	0.0	0.0	0.6	2.0	0.1	0.5	0.1	0.0	4.2	0.1	0.6	0.0	0.0	0.0	1.3	0.0	0.1

Хүснэгт 6.11 Улаанбаатарт хотод бүртгэгдсэн хорт хавдрын нас баралт, 10 000 хүн амд өвчний ангилал, дүүргээр 2022 он

Дүүрэг		Үе ба үений мөгөөрсний бусад	Мезотелиома	Капошийн саркома	Захын мэдрэл ба автомат мэдрэлийн	Хэвлийн гялтан ба гялтангийн арын зайн	Холбох эдийн,арьсан доорхи, бусад зөөлөн	Арьсны меланома	Арьсны бусад	Хөх	Үтрээний	Умайн хүзүү	Умайн	Өндгөвчний	Үр дамжуулах хоолойн	Шодой	Түрүү булчирхай	Эр бэлэг эрхтэний бусад	Бөөр	
1	Баянгол	Бодит тоо		2						11	1	9	2	4			1		2	
		10 000 хүн амд	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.5	0.0	0.4	0.1	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1
2	Баянзүрх	Бодит тоо	4	1		1	4	3		12		6	1	10			3		2	
		10 000 хүн амд	0.1	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1	0.0	0.0	0.3	0.0	0.2	0.0	0.3	0.0	0.0	0.1	0.0	0.1
3	Багануур	Бодит тоо								2		1		1			3		1	
		10 000 хүн амд	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.7	0.0	0.3	0.0	0.3	0.0	0.0	1.0	0.0	0.3
4	Чингэлтэй	Бодит тоо						2		2		10	2	4			4		6	
		10 000 хүн амд	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.1	0.0	0.7	0.1	0.3	0.0	0.0	0.3	0.0	0.4
5	Сүхбаатар	Бодит тоо		1				2		4		2		2			2			
		10 000 хүн амд	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.3	0.0	0.1	0.0	0.1	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0
6	Сонгинохайрхан	Бодит тоо	3				4	1	1	9		10	1	7	1		2		2	
		10 000 хүн амд	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.3	0.0	0.3	0.0	0.2	0.0	0.0	0.1	0.0	0.1
7	Хан-Уул	Бодит тоо						1		7		6	2	6	1		2		3	
		10 000 хүн амд	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3	0.0	0.3	0.1	0.3	0.0	0.0	0.1	0.0	0.1
8	Налайх	Бодит тоо						1		1		1	1	1						
		10 000 хүн амд	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3	0.0	0.3	0.0	0.3	0.3	0.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
9	Багахангай	Бодит тоо								2		1		1			3		1	
		10 000 хүн амд	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	4.5	0.0	2.2	0.0	2.2	0.0	0.0	6.7	0.0	2.2
Дүн		Бодит тоо	7	2	2	1	4	11	3	1	50	1	46	9	36	2	0	20	0	17
		10 000 хүн амд	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.3	0.0	0.3	0.1	0.2	0.0	0.0	0.1	0.0	0.1

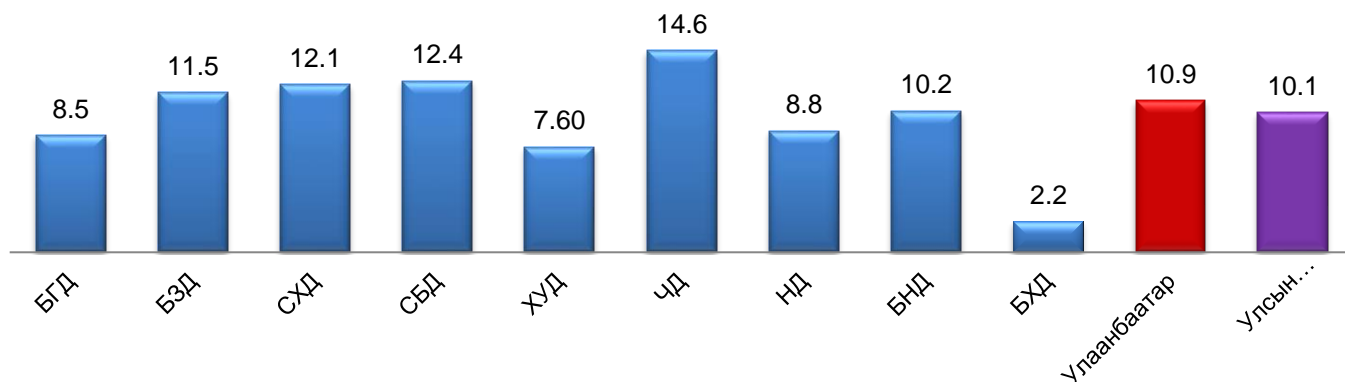
Хүснэгт 6.12 Улаанбаатарт хотод бүртгэгдсэн хорт хавдрын нас баралт, 10 000 хүн амд өвчний ангилал, дүүргээр 2022 он

Дүүрэг		Бөөрний тэвшинцэр, шээвч	Давсаг	Бөөрний дээд булчирхайн	Бусад дотоод шүүрлийн булчирхай ба тэдгээрт хамаарах	Бусад ба тодорхойгүй байршилтай хавдрууд	Анхдагч байрлал тодорхойгүй хавдар	Тунгалгийн зангилаанд байршсан хавдар	Амьсгалын ба хоол боловсруулах эрхтний	Бусад тодорхой байрлалын хоёрдогч	Тархины	Нугас, гавлын мэдрэлийн	Ходжкины лимфома	Ходжкины бус лимфома	Лейкеми	Лимфолейкеми	Бусад лейкеми	Бүгд	
1	Баянгол	Бодит тоо	5		1	1	1	2			7		1		3	4	3	258	
		10 000 хүн амд	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.3	0.0	0.0	0.0	0.1	0.2	0.1	11.0
2	Баянзүрх	Бодит тоо		1	1	2					6			1	10	4	6	410	
		10 000 хүн амд	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2	0.0	0.0	0.0	0.3	0.1	0.2	10.9
3	Багануур	Бодит тоо									2		1		1			47	
		10 000 хүн амд	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.7	0.0	0.3	0.0	0.3	0.0	0.0	16.0
4	Чингэлтэй	Бодит тоо									2				4		2	185	
		10 000 хүн амд	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.3	0.0	0.1	12.3
5	Сүхбаатар	Бодит тоо			1	1	2	2		1	7			1	1		1	200	
		10 000 хүн амд	0.0	0.0	0.1	0.1	0.1	0.0	0.1	0.0	0.1	0.5	0.0	0.0	0.1	0.1	0.0	0.1	13.8
6	Сонгинохайрхан	Бодит тоо			1		1	1	2		4	1		4	6	1		382	
		10 000 хүн амд	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.1	0.0	0.0	0.1	0.2	0.0	0.0	11.3
7	Хан-Уул	Бодит тоо	1	1	2			1	1		13				1	2		219	
		10 000 хүн амд	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.6	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	10.8
8	Налайх	Бодит тоо									3							67	
		10 000 хүн амд	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	17.3
9	Багахангай	Бодит тоо									2		1		1			48	
		10 000 хүн амд	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	4.5	0.0	2.2	0.0	2.2	0.0	0.0	107.6
Дүн		Бодит тоо	6	2	6	4	4	0	6	3	1	46	1	3	6	27	11	12	1816
		10 000 хүн амд	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3	0.0	0.0	0.0	0.2	0.1	0.1	12.0

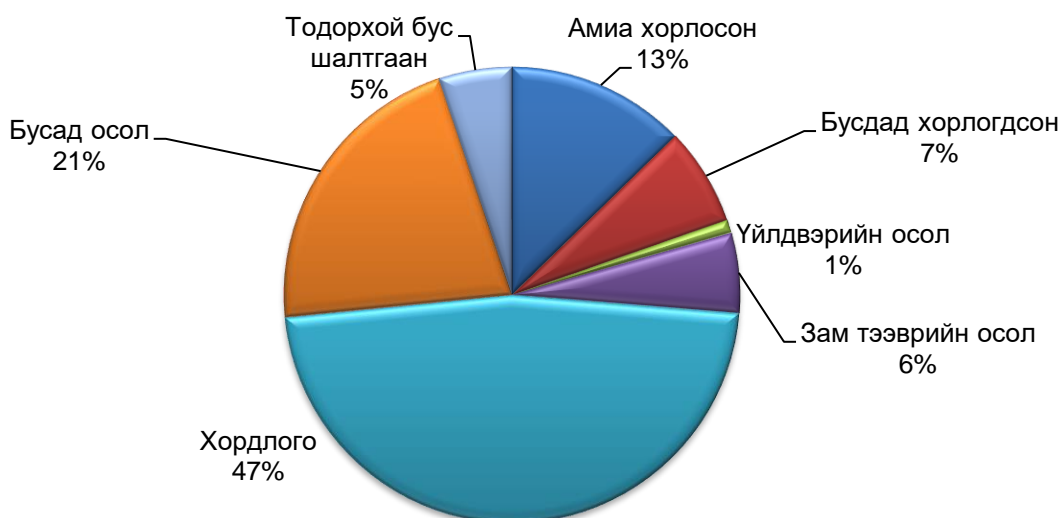
7.3. ОСОЛ ГЭМТЛИЙН ШАЛТГААНТ НАС БАРАЛТ

Осол гэмтлийн шалтгаант нас баралт сүүлийн жилүүдэд Улаанбаатар хотод нэмэгдэж, нийт нас баралтын тэргүүлэх шалтгаанд орсоор байна. 2022 онд гадны шалтгаант нас баралтын 2085 тохиолдол бүртгэгдсэн нь нийт нас баралтын 22.6 хувийг эзэлж, өмнөх оноос 4.4 хувиар, сүүлийн 5 жилийн дундажаас 3.2 хувиар өссөн байна.

Осол гэмтлийн нас баралт, 10 000 хүн амд, дүүргээр, 2022 он

Осол гэмтлийн нас баралтын шалтгаан, хувиар, 2022 он

Осол гэмтлийн гадны шалтгаант нас баралтын дийлэнх хувийг зам тээврийн осол, бусдад хорлогдсон, амиа хорлох, бусад осол эзэлж байна. Хордлого дотор архины хордлого сүүлийн жилүүдэд нэмэгдсээр байгаа ба 2022 оны байдлаар хордлогын шалтгаант нас баралтын 87.8 хувийг эзэлж байгаа нь өмнөх оноос 15.4 хувиар буурсан, хөлдөлт ба осгож нас барсан хүмүүс осол гэмтлийн нас баралтын 8.06 хувь байгаа нь өмнөх оноос 2.3-ээр буурсан байна.

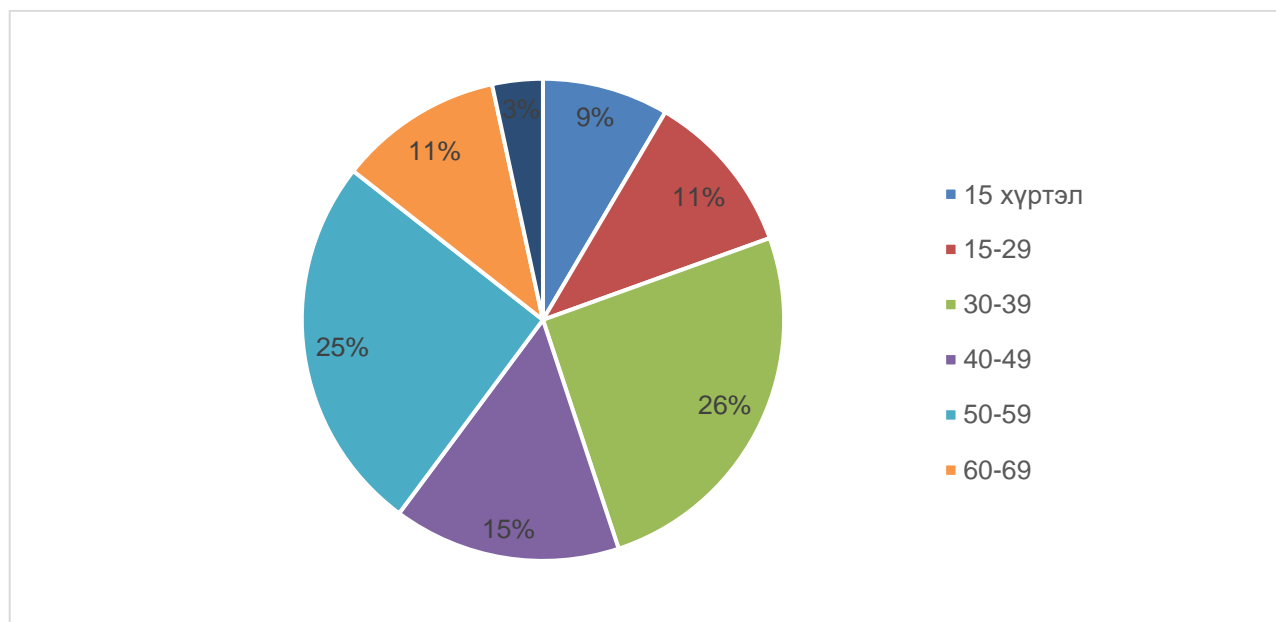
Осол гэмтэл, гадны шалтгаант нас баралтын 92 тохиолдол буюу 4.4 хувийг 0-18 насны хүүхдийн нас баралт эзэлж байна.

Улаанбаатар хотод амиа хорлож нас барсан 266 тохиолдол бүртгэгдэж 10000 хүн амд 1.8 байгаа нь улсын дунджаас 0.2 хувиар өндөр байна. Нийт амиа хорлолтын 84.2 хувь нь эрэгтэйчүүд, 15.8 хувь нь эмэгтэйчүүд, 6,8 хувь нь өсвөр насны хүүхдүүд байна.

Осол гэмтэл, гадны шалтгаант нас баралтын хэлбэрээр авч үзвэл 118 тохиолдол буюу 5,6 хувийг зам тээврийн осол эзэлж байгаа бөгөөд 10 000 хүн амд 0.8 байгаа нь өмнөх оны, улсын дунджаас 0.6-аар бага байна.

Зам тээврийн ослын шалтгаант нас баралтыг төрлөөр харуулбал: 2022 оны байдлаар бусад тээврийн осол – 44.9%, мотоциклтой зорчигч зам тээврийн осолд орсон – 5.1%, явган зорчигч зам тээврийн осолд орсон – 50%- ийг тус тус эзэлж байна.

Зам тээврийн ослын шалтгаант нас баралт, насны ангиллаар, 2022 он

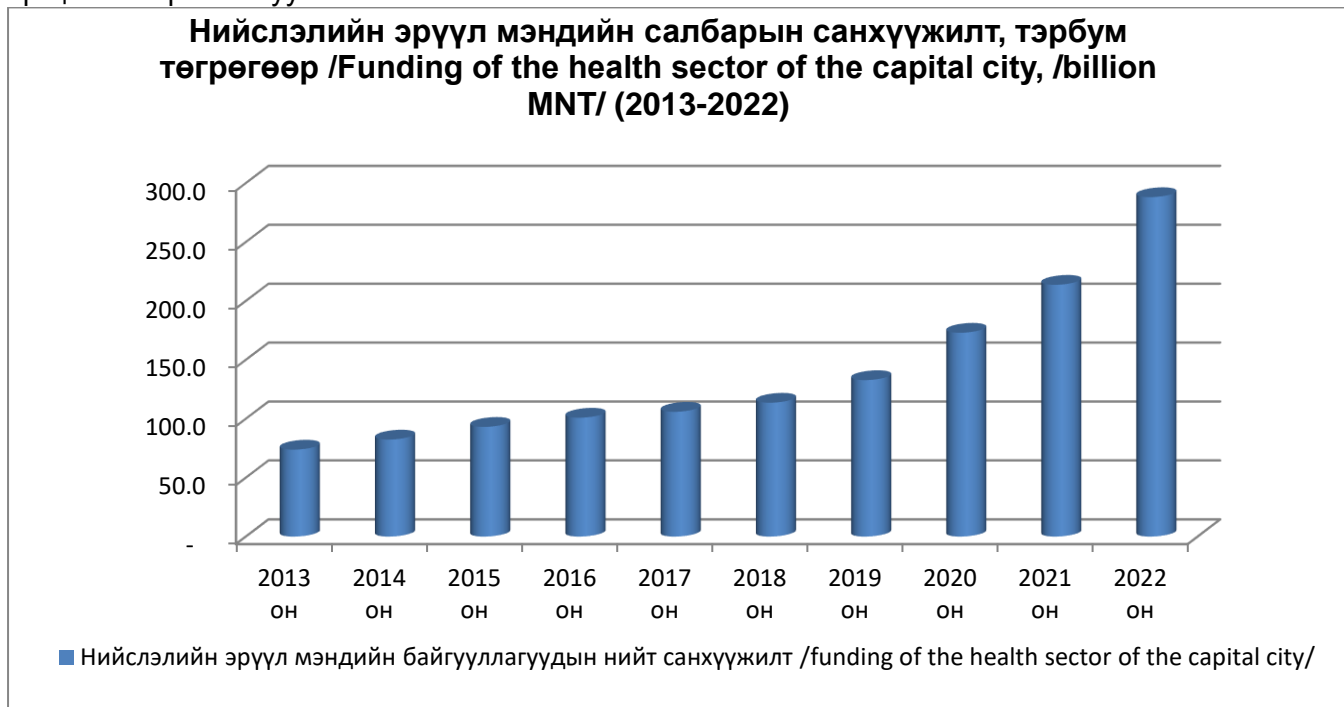

Хүн амын нас баралтын хэлбэр, 2018, 2022 он

Хэлбэр		2018			2022		
		Эр	Эм	Бүгд	Эр	Эм	Бүгд
Өвчлөл	Тоо	3701	2838	6539	4241	2904	7145
	Хувь	53.0	38.0	45.3	71.7	87.7	77.4
Амиа хорлосон	Тоо	110	64	174	224	42	266
	Хувь	1.6	0.9	1.2	3.8	1.3	2.9
Бусдад хорлогдсон	Тоо	322	101	423	124	21	145
	Хувь	4.6	1.4	2.9	2.1	0.6	1.6
Үйлдвэрийн осол	Тоо	16	0	16	19	0	19
	Хувь	0.2	0.0	0.1	0.3	0.0	0.2
Зам тээврийн осол	Тоо	120	36	156	99	19	118
	Хувь	1.7	0.5	1.1	1.7	0.6	1.3
Архины хордлого	Тоо	438	109	547	683	181	864
	Хувь	6.3	1.5	3.8	11.5	5.5	9.4
Бусад осол	Тоо	92	21	113	351	96	447
	Хувь	1.3	0.3	0.8	5.9	2.9	4.8
Тодорхой бус шалтгаан	Тоо	174	30	204	178	47	225
	Хувь	2.5	0.4	1.4	3.0	1.4	2.4

БҮЛЭГ VIII. НИЙСЛЭЛИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН САЛБАРЫН ЭДИЙН ЗАСГИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ

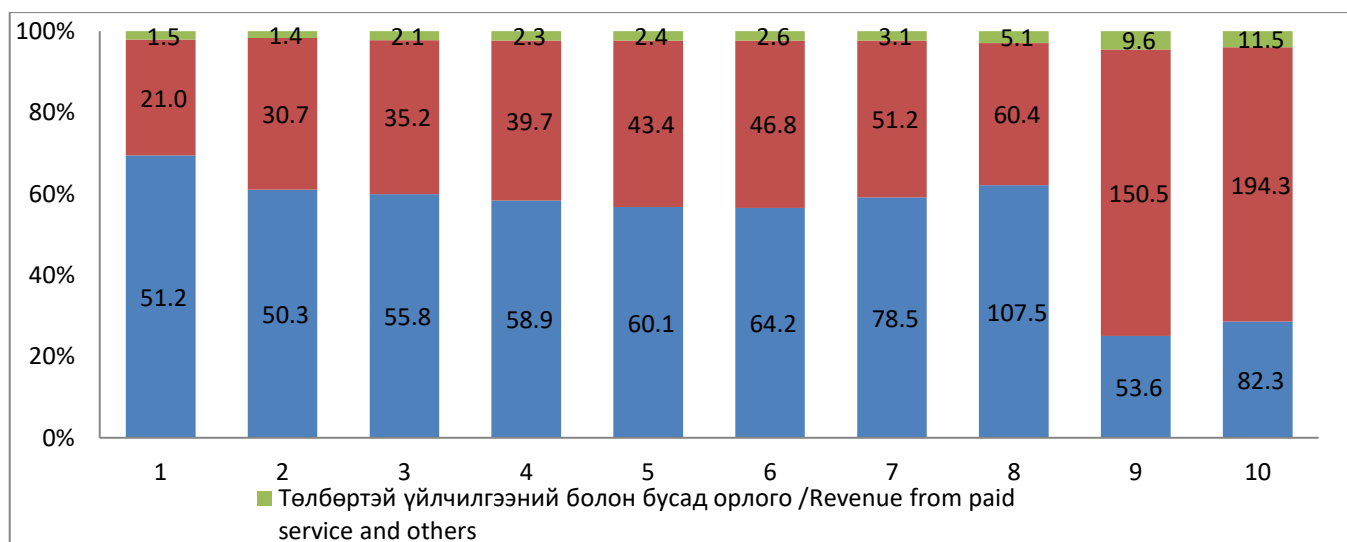
Нийслэлийн эрүүл мэндийн салбарын 2013-2022 оны санхүүжилтийн үзүүлэлтийг төсвийн гүйцэтгэлээр толилуулж байна.

2022 оны нийт төсөв 288.1 тэрбум төгрөг болж, өмнөх оноос 74.4 тэр бум төгрөгөөр буюу 34.8 хувиар өссөн үзүүлэлттэй байна.

Нийт санхүүжилтийн 28.6 хувь буюу 82.3 тэрбум төгрөгийг улсын төсвөөс, 67.4 хувь буюу 194.3 тэрбум төгрөгийг эрүүл мэндийн даатгалын сангаас, 4.0 хувь буюу 11.5 тэр бум төгрөгийг төлбөрт үйлчилгээний орлогоос тус тус бүрдсэн байна.

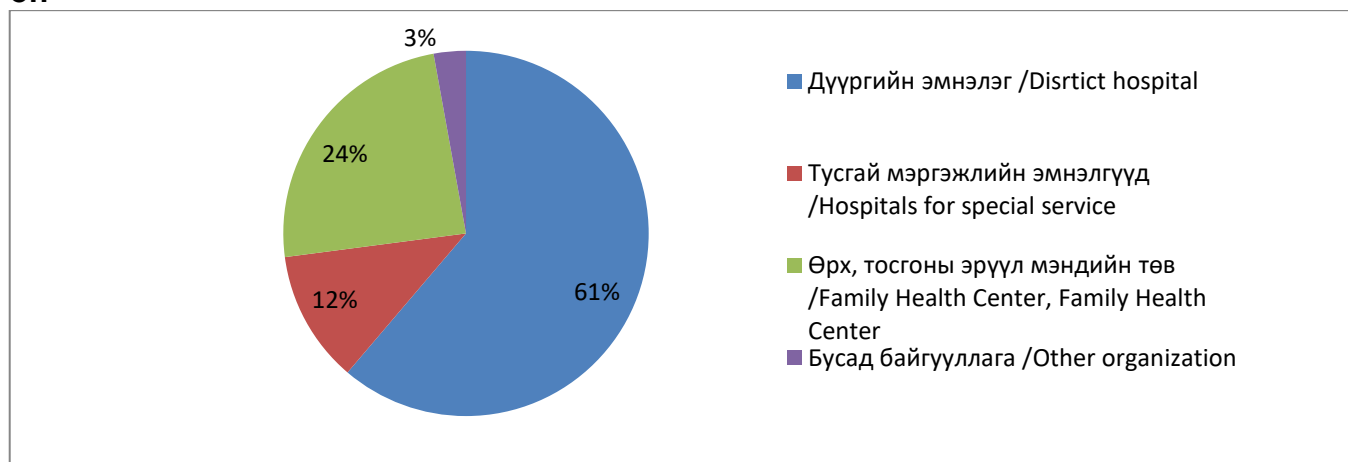
Нийслэлийн эрүүл мэндийн салбарын санхүүжилтийн эх үүсвэр, 2013-2022он

Нийслэлийн эрүүл мэндийн салбарын 2022 оны зардлыг багцын ангиллаар авч үзвэл нийт санхүүжилтийн 61.2 хувийг дүүргийн эмнэлэг, 11.7 хувийг тусгай мэргэжлийн эмнэлгүүд эзэлж, 24.2

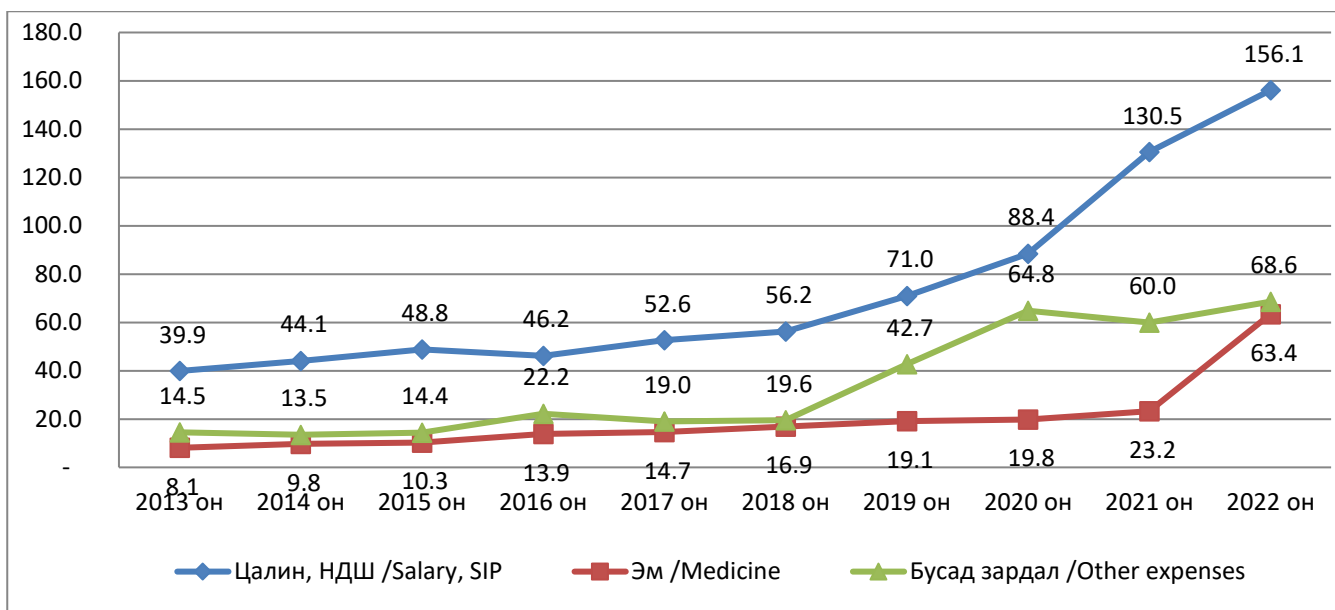
хувийг анхан шатны тусламж үйлчилгээ, 2.8 хувийг бусад байгууллагад зарцуулсан байна.

Нийслэлийн эрүүл мэндийн байгууллагуудын санхүүжилтийн бүтэц, багцаар, 2022 он

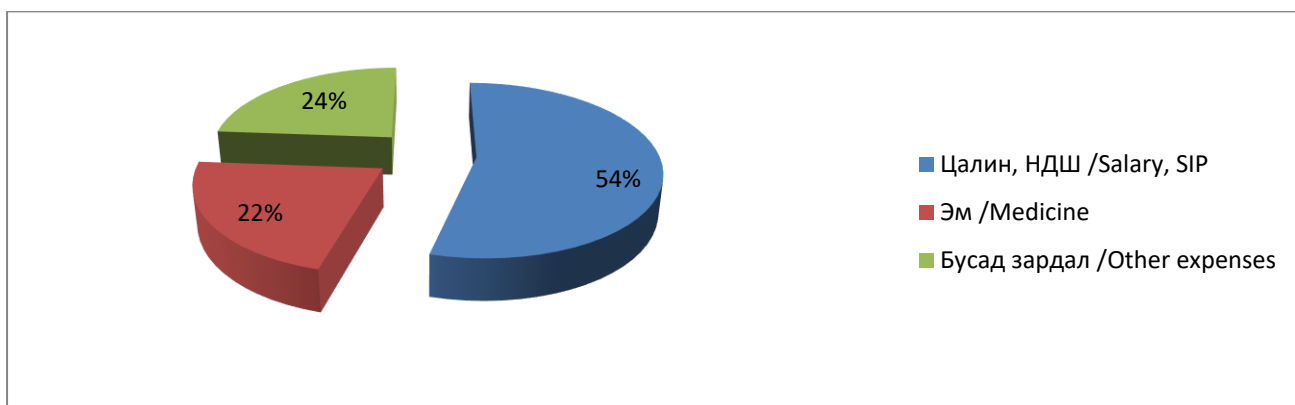

Зардлын зүйлээр авч үзвэл 2022 оны нийт зардлын 156.1 тэрбум төгрөг буюу 54.2 хувийг цалин, нийгмийн даатгалын шимтгэлд, 63.4 тэрбум төгрөг буюу 22.0 хувийг эмийн зардалд, 68.6 тэрбум төгрөг буюу 23.8 хувийг бусад зардалд зарцуулсан байна.

Нийслэлийн эрүүл мэндийн салбарын санхүүжилт, зардлын зүйлээр, тэрбум төгрөгөөр, 2013-2022 он

Нийслэлийн эрүүл мэндийн салбарын санхүүжилт зардлын зүйлээр, хувиар, 2022 он

НИЙСЛЭЛИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН САЛБАРЫН САНХҮҮЖИЛТ, 2013-2022 он

Нийслэлийн эрүүл мэндийн салбарын санхүүжилт / Funding of the health sector of the capital city мян.₮ /thousand.MNT/										
Үзүүлэлт / Indicator	2013 он	2014 он	2015 он	2016 он	2017 он	2018 он	2019 он	2020 он	2021 он	2022 он
Зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэр / Source of the funding	73,872,161	82,354,950	93,152,682	100,940,084	105,929,624	113,651,421	132,732,722	172,998,174	213,739,818	288,110,480
Төсвөөс санхүүжих /Funding from budget	51,249,345	50,256,602	55,868,617	58,985,489	60,103,730	64,200,161	78,462,068	107,509,359	53,588,868	82,288,626
ЭМД-ын сангаас санхүүжих /Funding from health insurance fund	21,045,436	30,710,835	35,437,986	39,622,628	43,392,522	46,824,709	51,180,781	60,418,154	150,543,153	194,273,197
Төлбөртэй үйлчилгээний болон бусад орлого /Revenue from paid service and others	1,577,380	1,387,512	1,846,079	2,331,968	2,433,371	2,626,550	3,089,873	5,070,660	9,607,797	11,548,657
Нийслэлийн эрүүл мэндийн салбарын санхүүжилт зардлын зүйлээр / Some expenditure of the health sector of the capital city, by types мян.₮/thousand.MNT										
Зардлын зүйл ангиар /Expenditure types	2013 он	2014 он	2015 он	2016 он	2017 он	2018 он	2019 он	2020 он	2021 он	2022 он
Цалин, НДШ /Salary, SIP	39,874,576	44,100,921	48,777,303	46,234,621	52,564,218	56,224,741	70,993,138	88,369,768	130,553,371	156,116,469
Эм /Medicine	8,111,066	9,771,807	10,299,931	13,919,974	14,665,488	16,919,905	19,054,829	19,782,229	23,220,882	63,430,601
Бусад зардал /Other expenses	14,512,942	13,532,658	14,417,665	22,192,133	19,040,362	19,656,018	42,684,754	64,846,177	59,965,565	68,563,410
Нийслэлийн эрүүл мэндийн салбарын санхүүжилт байгууллагын бүтцээр /Funding of UBHD , by the group classification мян.₮/ thousand.MNT										
Байгууллагын багц/ Organizations group	2013 он	2014 он	2015 он	2016 он	2017 он	2018 он	2019 он	2020 он	2021 он	2022 он
Дүүргийн эмнэлэг /District hospital	35,603,178	38,411,180	42,866,977	48,628,445	51,297,346	55,706,357	67,422,255	80,080,032	115,606,345	176,374,364
Амаржих газрууд болон тусгай мэргэжлийн эмнэлгүүд /Maternity hospitals and hospitals for special service	14,687,552	23,780,221	26,426,222	28,163,371	29,761,127	31,712,621	37,501,261	46,044,574	48,845,244	33,871,499
Өрх, тосгоны эрүүл мэндийн төв /Family Health Center, Family Health Center	12,886,930	14,949,563	17,918,064	18,593,357	19,659,556	20,850,757	23,448,642	40,552,417	41,262,836	69,652,067
Бусад байгууллага /Other organization	4,964,048	5,213,986	5,941,419	5,554,912	5,211,595	5,381,686	4,360,564	6,321,151	8,025,393	8,212,550

2022 онд эрүүл мэндийн салбарт хөрөнгө оруулалтаар хийгдсэн барилга байгууламж, их засвар, тоног төхөөрөмжийн жагсаалт

List of equipment, repairment buildings funded by investment of the healthy sector in 2022

№	Байгууллагын нэр	Улсын төсөв	Орон нутгийн төсөв
ШИНЭ БАРИЛГА, БАЙГУУЛАМЖ		6,728,400,000	1,100,000,000
1	Нийслэлийн ахмадын эмнэлэг, дүүргийн эрүүл мэндийн төвийн 3 дугаар амбулаторийн өргөтгөл хийж, үйл ажиллагааг эхлүүлнэ. /Улаанбаатар, СХД/	716,800,000	
2	Өрхийн эрүүл мэндийн төвийн барилгын ажлыг эхлүүлнэ. / Улаанбаатар, ХУД 8 дугаар хороо	200,000,000	
3	Өрхийн эрүүл мэндийн төвийн барилгын ажлыг эхлүүлнэ. / Улаанбаатар, ХУД 14 дүгээр хороо	837,900,000	
4	Өрхийн эрүүл мэндийн төвийн барилгын ажлыг эхлүүлнэ. / Улаанбаатар, ХУД 16 дүгээр хороо	200,000,000	
5	Эрт илрүүлэг, оношилгооны төвийн барилгын ажлыг үргэлжлүүлнэ. / Улаанбаатар, Чингэлтэй дүүрэг/	400,000,000	
6	Гачуурт тосгоны Эрүүл мэндийн төвийн барилгын ажлыг үргэлжүүлнэ.	400,000,000	
7	Ахмад настан, хүүхдийн эмнэлгийн барилгыг ашиглалтад оруулж, үйл ажиллагааг эхлүүлнэ./ Улаанбаатар, БЗД/	2,473,700,000	
8	Чингэлтэй дүүргийн эрүүл мэндийн төвийн амбулаторийн барилгын өргөтгөл хийнэ. / 13 дугаар хороо, Хайлааст/	1,500,000,000	
9	Нийслэлийн Наркологийн эмнэлгийн барилга		1,000,000,000
10	Эрүүл мэндийг дэмжих төв байгуулах ажил /СХД, ХУД/		100,000,000
ИХ ЗАСВАР		40,000,000	2,038,000,000
1	Харьяа эрүүл мэндийн байгууллагууд, өрхийн эрүүл мэндийн төвүүдийн их засвар		2,038,000,000
ТОНОГ ТӨХӨӨРӨМЖ		638,000,000	254,000,000
1	Дүүргийн эрүүл мэндийн төвийн тоног төхөөрөмж	180,000,000	
2	Өрхийн эрүүл мэндийн төвийн тоног төхөөрөмж /БЗД 4, 5,6,8,13,14,15,16,18,25,26/	100,000,000	
3	Өрхийн эрүүл мэндийн төвийн тоног төхөөрөмж /СБД 1-20 хороо/	100,000,000	
4	Өрхийн эрүүл мэндийн төвийн тоног төхөөрөмж /ЧД/	74,000,000	
5	Эрт илрүүлэг, оношилгооны төвийн тоног төхөөрөмж	184,000,000	
6	Нийслэлийн Түргэн тусламжийн төв болон төвийн 6 дүүргийн түргэн тусламжийн салбаруудын нэгдсэн богино долгионы радио станц		134,000,000
7	Эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний зориулалтын автомашин		120,000,000
НИЙТ ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ		7,406,400,000	3,392,000,000
TOTAL			10,798,400,000

9.3. Халдварт бус өвчлөл

Үзүүлэлт		Улс	УБ	Хүйс				Тогтмол хаягаар						
				Эр	Эм	БГД	БЗД	СХД	СБД	ХУД	ЧД	НД	БНД	БХД
Нийт халдварт бус өвчлөл	Бодит тоо	3571000	1529402	610302	919100	284354	403622	317974	168760	168480	99885	66237	15003	5087
	10 000 хүн амд	10690.1	10067.2	8054.8	11345.5	12154.4	10740.7	9390.3	11672.5	8310.8	6620.4	17067	5105.1	11403.3
ЗССӨ	Бодит тоо	437234	153954	57322	96632	36480	35790	31756	17993	12243	9791	7883	1324	694
	10000 хүн амд	1308.9	1013.4	756.5	1192.8	1559.3	952.4	937.8	1244.5	603.9	648.9	2031.2	450.5	1555.7
АЗӨ	Бодит тоо	608837	184544	85565	96632	38143	47589	32723	20268	20779	12615	9386	1568	1473
	10000 хүн амд	1822.6	1214.7	1129.3	1192.8	1630.4	1266.4	966.4	1401.9	1025.0	836.1	2418.4	533.6	3302.0
Хавдар	Бодит тоо	51334	26755	8376	18379	5789	6436	5001	3080	3361	1908	737	388	55
	10000 хүн амд	150.5	176.1	110.5	226.9	247.4	171.3	147.7	213.0	165.8	126.5	189.9	132.0	123.3
Осол, гэмтэл гадны шалтгаант өвчлөл	Бодит тоо	219786	150077	85107	64970	24924	34828	39553	14164	17624	13857	3907	998	222
	10000 хүн амд	658.0	987.9	1123.2	802.0	1065.4	926.8	1168.1	979.7	869.4	918.4	1006.7	339.6	497.6
Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	Бодит тоо		237506	89562	147944	43748	69583	48760	28140	18885	14318	11491	1993	588
	10000 хүн амд		1563.4	1182.0	1826.2	1870.0	1851.7	1440.0	1946.3	931.6	949.0	2960.8	678.2	1318.1
Шээс бэлгийн тогтолцооны эмгэг	Бодит тоо		132310	35202	97108	21911	27974	36541	13905	16059	7956	6383	1028	553
	10000 хүн амд		870.9	464.6	1198.7	936.6	744.4	1079.1	961.8	792.2	527.3	1644.7	349.8	1239.6

9.4. Нас баралт

Үзүүлэлт	Улс	УБ	Хүйс		Тогтмол хаягаар								
			Эр	Эм	БГД	БЗД	СХД	СБД	ХУД	ЧД	НД	БНД	БХД
Нийт нас баралт	17981*	9230	5920	3310	1028	1801	1834	833	886	902	258	181	16
Амиа хоролсон/	546	266	224	42	25	50	48	20	16	19	7	7	0
Зам тээврийн осол	462	118	99	19	10	19	22	4	8	8	3	3	0

9.5. Өсвөр насны охидын төрөлт

Үзүүлэлт		Улс	УБ	Тогтмол хаягаар									
				БГД	БЗД	СХД	СБД	ХУД	ЧД	НД	БНД	БХД	
Өсвөр насны охидын төрөлтийн түвшин	Бодит тоо	2409	1167	74	209	235	58	90	94	43	27	4	
	Өсвөр насны 1000 эмэгтэйд	22.1	24.9	11.7	18.9	23.7	14.0	15.9	21.7	33.9	29.3	31.4	

15-19 насанд тооцсон үзүүлэлт

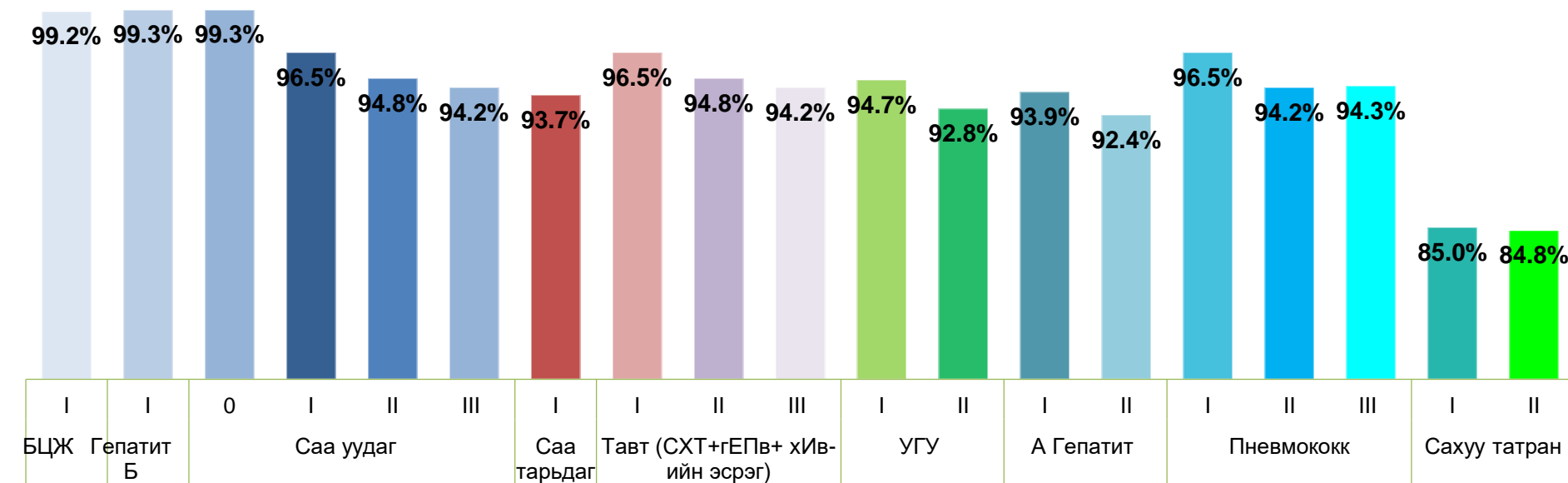
9.6. Жирэмснээс сэргийлэх аргын хэрэглээ

ЖСА-ийн Орчин үеийн хэрэглээ	УБ	БГД	БЗД	СХД	СБД	ХУД	ЧД	НД	БНД	БХД	Тосгоны ЭМТ	ТЗТЭ
		29483	25971	53272	21366	33879	8595	2602	3801	733	1516	2284
Эм, бэлдмэл	34404	5073	2679	12238	3706	6705	1500	358	720	356	360	709
Тариа	13109	1707	207	4737	1330	2407	1776	414	92	112	247	80
Суулгац	7663	937	672	2612	952	995	941	259	199	14	39	43
Бэлгэвч	52792	10544	6887	13487	6640	10759	2000	369	878	106	170	952
Ерөндөг	34829	4323	3555	11683	3636	6043	2368	696	1860	145	370	150
Стерилизаци	2275	133	109	1073	376	203	10	261	51	0	19	40
Бусад	38430	6766	11862	7442	4726	6767	0	245	1	0	311	310

9.7. Товлолын дархлаажуулалтын хамралт /0-2 нас/, Immunization

Дархлаажуулалт	УБ	БГД	БЗД	СХД	СБД	ХУД	ЧД	НД	БНД	БХД	Таны төлөө бид
В вируст хепатитын эсрэг сэргийлэх тарилгын төрөх тун	99.3	100		50	100	100		99.2	99.5		98.5
СХТ + Геп В +ХиВ-ийн эсрэг сэргийлэх тарилга III тун	94.1	92.2	94.9	95.4	95.2	94.2	93.4	86.8	96.3	95.6	
Халдварт саагийн эсрэг сэргийлэх тарилга III тун	94.2	92.1	95.1	95.3	95.1	94.2	93.4	86.8	96.3	95.5	
Улаанбурхан, гахайн хавдар, улаануудын эсрэг сэргийлэх тарилга I тун	94.8	91.7	94.7	96.2	95.6	96.3	93.4	92.7	95.5	93.2	
А вируст хепатитын эсрэг сэргийлэх тарилга II тун	92.0	89.1	91.7	94.8	93.7	92.8	91.6	90.4	96.4	100	
Пневмококкийн эсрэг сэргийлэх тарилга III тун	94.3	91.3	94	96.2	94.3	96.1	92.7	92.1	95.4	93.2	

Товлолын дархлаажуулалтын вакцины хамралт 0-15 насанд тун тунгаар,(2022 оны)

9.8. Хүний нөөц

Үзүүлэлт	Улс	УБ	НЭМГ-ын харьяа ЭМБ	Байршилаар								
				ХХЭМБ	ДЭМТ	ӨЭМТ	ЭН	АГ	Тосгон	НЭМГ-ын харьяа бусад эмнэлгүүд	НЭМГ-т мэдээ ирүүлдэг бусад эмнэлгүүд	
Нийт ажиллагсад	Бодит тоо	63340	37072	24612	12983	2615	2269	1204	788	101	576	3458
	10000 х/а	189.6	236.5	157.0	82.8	16.7	14.5	7.7	5.0	0.6	3.7	22.1
Эмч	Бодит тоо	13983	9112	6403	3603	737	796	325	173	21	104	476
	10000 х/а	41.9	58.1	40.8	23.0	4.7	5.1	2.1	1.1	0.1	0.7	3.0
Сувилагч	Бодит тоо	15074	7908	4294	1607	685	744	382	153	24	127	553
	10000 х/а	41.8	48.0	27.4	10.3	4.4	4.7	2.4	1.0	0.2	0.8	3.5
Шүдний эмч	Бодит тоо	1833	1254	1339	1240	43	0	8	0	1	20	27
	10000 х/а	5.5	8.0	8.5	7.9	0.3	0.0	0.05	0.0	0.0	0.1	0.2
Эм зүйч	Бодит тоо	3762	1948	2180	2084	31	0	18	10	1	5	30
	10000 х/а	11.2	12.4	13.9	13.3	0.2	0.0	0.1	0.1	0.0	0.0	0.2

9.9. Эмнэлгийн орны тоо

Тайлан	Эмнэлгийн тасгаар																				Бүгд		
	Дотор	Мэс засал	Төрөх	Эмэгтэйчүүд	Хүүхэд	Халдварт	Арьс харшил	Сүрьеэ	Мэдрэл	Сэтгэц	Гэмтэл	Сэргээн засах	Уролог	Эрчимт эмчилгээ	Нүд	Чих, хамар хоолой	Эрүү нүүр	Хавдар	Уламжлалт эмчилгээ	Хөнгөвчлөх эмчилгээ		Бусад	Өдрийн эмчилгээ
БГДЭМТ	65	35			200				60			20		10					20	10		20	400
СХДЭМТ	156								45					3						4		16	208
ХУДЭМТ	60								26					2						2		8	90
ЧДЭМТ	100	25			80				28					7				8	4		20	252	
НДЭМТ	55	23	12	12	39	6	2	6	15					3				20	20	82	12	295	
БНДЭМТ	51	39	35	10	44	10			17					2				35	10		18	253	
Багахангай	11				6	3															2	2	22
Дүүргийн ЭМТ	498	122	47	22	369	219	2	6	191	0	0	0	0	27	0	0	0	0	83	50	84	96	1520
БЗДНЭ	159	25			130	110								14						20			458
СХДНЭ	74	49			150	47			35					22								12	377
СБДНЭ	120	25			115				55					25			10			10		20	360
ХУДНЭ	71	21			80	50			15		4			10						4		16	255
Дүүргийн НЭ	424	120	0	0	475	207	0	0	105	0	4	0	0	71	0	0	0	10	0	34	0	38	1450
Өргөө АГ			230	100	23									10								20	363
Хүрээ АГ			70		10									5									85
Амгалан АГ			150	30	10									10									200
Амаржих дүн	0	0	450	130	43	0	0	0	0	0	0	0	0	25	0	0	0	0	0	0	0	20	648
Жаргалант	12		1		2																	2	15
Туул ТЭМТ	10				5																	2	15
Гачуурт ТЭМТ	12				5																	2	17
Хонхор ТЭМТ	6				7																2	2	15
Тосгон нийт	40	0	1	0	19	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	8	62
Энэрэл	60	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	0	0	0	0	0	0	5	8	74
Наркологи	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	50	5	50
НЭМГ дүн	962	242	498	152	906	426	2	6	296	0	4	0	0	123	0	0	0	10	83	84	86	13	3804